

Uitgevoerd door
Universiteit Gent
Faculteit Economie en Bedrijfskunde
Vakgroep Handelswetenschappen
en Bestuurskunde

Auteurs
Elke Vandorpe
Prof. Dr. Carine Smolders
Prof. Dr. Stijn Goeminne

In opdracht van
Agentschap voor Binnenlands Bestuur
Team Stedenbeleid

Rapport

Effecten van de vervennootschappelijking op de fiscale capaciteit van de centrumsteden

Versie 1.0 • 14 november 2013

THUIS
IN DE
STAD

Inhoudstafel

Inleiding	8
1 Vennootschappen: types, voor- en nadelen	9
1.1 Inleiding	9
1.2 Types vennootschappen	9
1.3 Voordelen en beperkingen	13
1.3.1 Voordelen van een vennootschap	13
1.3.2 Beperkingen van een vennootschap	16
1.3.3 Voordelen en beperkingen per vennootschapsvorm	17
1.4 Inzichten uit de internationale literatuur rond de vervennootschappelijking	23
1.5 De vervennootschappelijking in België	24
1.5.1 Evolutie van de vennootschappen en zelfstandigen	24
1.5.2 De tarieven van de personen- en vennootschapsbelasting	29
1.5.3 De lokale fiscaliteit	31
2 Vervolgonderzoek Stedelijk Fiscaal Instrumentarium	34
2.1 Onderzoeksdata	34
2.1.1 De centrumsteden	34
2.1.2 Dataselectie	34
2.2 EBVBA's	35
2.2.1 Alle EBVBA's	35
2.2.2 De geselecteerde EBVBA's	36
2.3 VOF	52
2.3.1 Alle VOF	52
2.3.2 De geselecteerde VOF	55
2.4 Opportuïteitskost van de vervennootschappelijking	69
2.5 Conclusie	72
3 Schatting van de effecten op gemeentelijke data	74
3.1 Algemeen	74
3.2 Data	74
3.3 Methodologische bemerkingen	77
3.4 Schattingen	78
3.4.1 Basisspecificatie	78
3.4.2 Schattingen vervennootschappelijking (volledige periode 2006-2011)	79

3.4.3	Jaarschattingen	85
3.4.4	Vergelijking van de centrumsteden onderling	87
3.4.5	De analyse op basis van de Dessoy-clusters	88
3.5	Conclusie	100
<hr/>		
4	Bronnenlijst	101
<hr/>		
5	Bijlagen	104
5.1	Bijlage 1: Tabel internationale onderzoeken	104
5.2	Bijlage 2: Verslag van de consultatie van de federaties	106
5.3	Bijlage 3: Gedetailleerde evolutiereeksen voor de centrumsteden	112
	Zelfstandigen en helpers	112
	Zelfstandigen	115
	Vrije beroepen en helpers	118
	Vrije beroepen	121
	Algemene evolutiereeks van actieve vennootschappen naar juridische vorm	124
5.4	Bijlage 4: Beschrijvende statistieken	125
5.5	Bijlage 5: Correlatietabel	126
5.6	Bijlage 6: Econometrische schatting voor vervennootschappelijking	127
5.7	Bijlage 7: Econometrische schatting na vervennootschappelijking voor de verschillende rechtsvormen	128
5.8	Bijlage 8: Econometrische jaarschattingen na vervennootschappelijking	134
5.9	Bijlage 9: Econometrische schatting na vervennootschappelijking: vergelijking van de centrumsteden	136
5.10	Bijlage 10: Gemiddeldes voor de BVBA's, VOF en Comm.V.	138
5.10.1	BVBA stoppers	138
5.10.2	Comm.V. stoppers	139
5.10.3	VOF stoppers	140
5.10.4	BVBA starters	141
5.10.5	Comm.V. starters	142
5.10.6	VOF starters	143
5.11	Bijlage 11: Econometrische schatting na vervennootschappelijking: Dessoy-clusters	144
5.12	Bijlage 12: Econometrische schatting na vervennootschappelijking: vergelijking van de Dessoy-clusters	147

Figurenlijst

Figuur 1: Verloop van de tarieven in de personen- en vennootschapsbelasting	13
Figuur 2: Evolutie van het aantal vennootschappen en zelfstandigen in België (2000-2011)	26
Figuur 3: Grafiek van de ratio natuurlijke personen/totale bevolking per centrumstad (2005-2012)	27
Figuur 4: Grafiek van de ratio rechtspersonen/totale bevolking per centrumstad (2005-2012)	27
Figuur 5: De verhouding van het aantal natuurlijke personen ten opzichte van het totaal aantal ondernemingen	28
Figuur 6: De verhouding van het aantal rechtspersonen ten opzichte van het totaal aantal ondernemingen	28
Figuur 7: De oprichtingsratio, de stopzettingsratio en de nettogroeiratio voor de c13 en de c308	29
Figuur 8: Verloop van de impliciete tarieven in de personenbelasting en de vennootschapsbelasting (1995-2011)	31
Figuur 9: Tarieven in de aanvullende personenbelasting (apb) voor de periode 2005-2013	32
Figuur 10: Evolutie van het aantal EBVBA's per centrumstad exclusief Antwerpen	36
Figuur 11: Evolutie van het aantal EBVBA's voor Antwerpen	36
Figuur 12: Het gemiddelde en de mediaan grondslag in duizenden euro's voor 2012	47
Figuur 13: De standaarddeviatie of variabiliteit van de grondslag voor 2012	47
Figuur 14: De budgettaire effecten ingeval het APB% van de opbrengsten van de vennootschapsbelasting wordt toegewezen aan de centrumsteden en dit voor de geselecteerde EBVBA's	52
Figuur 15: Evolutie van het aantal VOF per centrumstad exclusief Antwerpen	54
Figuur 16: Evolutie van het aantal VOF voor Antwerpen	54
Figuur 17: De gemiddelde en mediaan grondslag van de geselecteerde VOF in duizenden euro's voor 2012, inclusief Antwerpen	62
Figuur 18: De gemiddelde en mediaan grondslag van de geselecteerde VOF in duizenden euro's voor 2012, exclusief Antwerpen	63
Figuur 19: De standaarddeviatie of variabiliteit van de belastinggrondslag van de geselecteerde VOF voor 2012	63
Figuur 20: De standaarddeviatie of variabiliteit van de belastinggrondslag van de geselecteerde VOF voor 2012, exclusief Antwerpen	64
Figuur 21: De budgettaire effecten ingeval het APB% van de opbrengsten van de vennootschapsbelasting wordt toegewezen aan de centrumsteden (inclusief Antwerpen)	68
Figuur 22: De budgettaire effecten ingeval het APB% van de opbrengsten van de vennootschapsbelasting wordt toegewezen aan de centrumsteden (exclusief Antwerpen voor uitschieters)	68
Figuur 23: De budgettaire effecten ingeval het APB% van de opbrengsten van de vennootschapsbelasting wordt toegewezen aan de centrumsteden (exclusief Antwerpen voor en na uitschieters)	69
Figuur 24: Evolutie van het aantal zelfstandigen en helpers per centrumstad exclusief Antwerpen en Gent	113

Figuur 25: Evolutie van het aantal zelfstandigen en helpers voor Antwerpen en Gent	114
Figuur 26: Evolutie van het aantal zelfstandigen per centrumstad exclusief Antwerpen en Gent	116
Figuur 27: Evolutie van het aantal zelfstandigen voor Antwerpen en Gent	117
Figuur 28: Evolutie van het aantal vrije beroepers inclusief helpers per centrumstad exclusief Antwerpen en Gent	119
Figuur 29: Evolutie van het aantal vrije beroepers inclusief helpers voor Antwerpen en Gent	120
Figuur 30: Evolutie van het aantal vrije beroepers per centrumstad exclusief Antwerpen en Gent	122
Figuur 31: Evolutie van het aantal vrije beroepers voor Antwerpen en Gent	123

Tabellenlijst

Tabel 1: Vennoetschappen zonder en vennoetschappen met rechtspersoonlijkheid (art. 2 W.Venn, 2013)	10
Tabel 2: Vergelijkende tabel van de verschillende vennoetschapsvormen en de eenmanszaak	12
Tabel 3: De voor- en nadelen van de verschillende vennoetschapsvormen Bron: Eigen samenvatting van Indicator (2006), VDVaccountants (2007), Ruyschaert en Gielis (2011) en Unizo Startersservice	20
Tabel 4: Overzicht van motieven die van belang kunnen zijn bij de keuze van een vennoetschapsvorm (Indicator, 2006 + eigen toevoegingen)	21
Tabel 5: S-BVBA's en de sectoren waarin ze werkzaam zijn (Bron: Belfirst-databank 2012)	22
Tabel 6: Evolutie van het aantal vennoetschappen in België (2000-2011)	25
Tabel 7: De tarieven inzake de personenbelasting in België voor aanslagjaar 2013 (geïndexeerd)	30
Tabel 8: De tarieven inzake de vennoetschapsbelasting in België voor aanslagjaar 2013	30
Tabel 9: Evolutiereeks van het aantal EBVBA's per centrumstad (Bron: Diverse Bel-First-CD-roms)	35
Tabel 10: Het aantal EBVBA's dat overblijft na de selectie	37
Tabel 11: Wijziging van het aantal EBVBA's in de verschillende centrumsteden	38
Tabel 12: De geselecteerde EBVBA's opgedeeld per nacebelcode (2-digits) en per centrumstad	44
Tabel 13: De geselecteerde EBVBA's en de sectoren waarin ze werkzaam zijn	45
Tabel 14: De beschrijvende statistiek van de belastinggrondslag van de geselecteerde EBVBA's	46
Tabel 15: De totale grondslag in de vennoetschapsbelasting per centrumstad voor 2007 tot en met 2011 voor de geselecteerde EBVBA's	48
Tabel 16: Overzicht van de opbrengst van de vennoetschapsbelasting van de geselecteerde EBVBA's aan een tarief van 33,99% (in euro) voor de verschillende jaren	49
Tabel 17: Opbrengst van de vennoetschapsbelasting aan diverse tarieven voor de geselecteerde EBVBA's (berekening in globo voor de verschillende centrumsteden in 2012)	50
Tabel 18: Budgettaire effecten van de toewijzing van %APB van de vennoetschapsbelasting van de geselecteerde EBVBA's aan de steden	51
Tabel 19: Evolutiereeks van het aantal VOF per centrumstad (Bron: Diverse Bel-First-cd-roms)	53
Tabel 20: Het aantal VOF dat overblijft na de selectie	55
Tabel 21: Wijziging van het aantal geselecteerde VOF in de verschillende centrumsteden ten opzichte van 2012	56
Tabel 22: Het aantal VOF opgedeeld per nacebelcode (2-digits) en per centrumstad	59
Tabel 23: De geselecteerde VOF en de sectoren waarin ze werkzaam zijn	60
Tabel 24: De beschrijvende statistiek van de belastinggrondslag voor de geselecteerde VOF	61
Tabel 25: De totale grondslag in de vennoetschapsbelasting van de geselecteerde VOF per centrumstad voor 2007 tot en met 2012	64
Tabel 26: Overzicht van de opbrengst van de vennoetschapsbelasting aan een tarief van 33,99% (in euro)	65
Tabel 27: Opbrengst van de vennoetschapsbelasting aan diverse tarieven (berekening in globo voor 2011)	66

Tabel 28: Budgettaire effecten van de toewijzing van het APB% van de vennootschapsbelasting in 2012	67
Tabel 29: Belang in de personenbelasting	70
Tabel 30: Overzicht van de ontvangsten in scenario's met verschillende gemiddelde aanslagvoeten	71
Tabel 31: Samenvattende tabel met de effecten van de econometrische schatting zonder vervennootschappelijking (volledige resultaten in tabel in bijlage 6)	79
Tabel 32: Samenvattende tabel met de effecten van de econometrische schattingen na vervennootschappelijking (volledige resultaten in tabel in bijlage 7)	80
Tabel 33: Samenvattende tabel van de effecten van de jaarschattingen bij alle Vlaamse gemeenten (volledige resultaten in tabel in bijlage 8)	86
Tabel 34: Samenvattende tabel van de effecten van de jaarschattingen bij de Vlaamse centrumsteden (volledige resultaten in tabel in bijlage 8)	87
Tabel 35: Samenvattende tabel van de effecten van de schatting die de centrumsteden onderling vergelijkt (volledige resultaten in tabel in bijlage 9)	88
Tabel 36: Het aantal gemeenten per Dessoy-cluster	92
Tabel 37: Gemiddeldes van de gebruikte data van de natuurlijke personen stoppers	93
Tabel 38: Gemiddeldes van de gebruikte data van de rechtspersonen stoppers	94
Tabel 39: Gemiddeldes van de gebruikte data van de natuurlijke personen starters	95
Tabel 40: Gemiddeldes van de gebruikte data van de rechtspersonen starters	96
Tabel 41: Samenvattende tabel met de analyse Dessoy-clusters (volledige resultaten in tabel in bijlage 11)	97
Tabel 42: Samenvattende tabel met de vergelijking van de individuele Dessoy-clusters (volledige resultaten in tabel in bijlage 12)	99
Tabel 43: Evolutiereeks van het aantal vrije beroepen in de centrumsteden	112
Tabel 44: Evolutiereeks van het aantal zelfstandigen in de centrumsteden	115
Tabel 45: Evolutiereeks van het aantal vrije beroepen met helpers in de centrumsteden	118
Tabel 46: Evolutiereeks van het aantal vrije beroepen in de centrumsteden	121
Tabel 47: Evolutiereeks van het aantal actieve vennootschappen per centrumstad	124

Inleiding

De druk op de lokale financiën is groot: de vergrijzing, de hervorming van de brandweerdiensten en de mogelijke impact van de zesde staats hervorming op de middelen van de gemeenten zijn maar enkele van de uitdagingen die de begrotingen in de toekomst verder zullen hypothekeren. In een dergelijke context is het niet verwonderlijk dat lokale besturen hun inkomstenbronnen nauwlettend in het oog houden. Dit geldt gegeven bovenstaande geschetste problematiek in het bijzonder voor de opbrengsten van de aanvullende personenbelasting (APB). Deze belasting vertegenwoordigde in 2011 41% van de totale lokale ontvangsten (Belfius, 2012). De jaar-op-jaar wijziging van de APB-ontvangsten fluctueert behoorlijk. Dit is deels te wijten aan het inkohieringsritme van de middelen aan de gemeenten. Ten gronde hangt de evolutie evident samen met de ontwikkeling van de grondslag (=voornamelijk de inkomsten uit arbeid en uit zelfstandige activiteiten) en met de wijzigingen van het tarief. Belfius (2012) toonde echter aan dat het grondslageffect, dat in grote mate conjunctureel gestuurd is, beduidend sterker doorweegt dan het tariefeffect.

Een extra factor die de ontvangsten uit de APB de laatste jaren mogelijk heeft beïnvloed, betreft de vervennootschappelijking. De vervennootschappelijking is het fenomeen waarbij zelfstandigen en vrije beroepen een vennootschap oprichten om hun activiteiten in onder te brengen. Er zijn meerdere aanleidingen om een vennootschap op te richten. Vaak wordt onder meer verwezen naar de beperkte aansprakelijkheid, de mogelijkheid om kapitaal te verzamelen, de continuïteit, de overdraagbaarheid van de eigendomsrechten. Het is evenwel ook duidelijk dat aan de keuze voor een vennootschap ook fiscale effecten verbonden zijn. Hoewel bedrijfsvoerders vaak nog een stuk van de inkomsten aangeven in de personenbelasting, kan een belangrijk gedeelte van de inkomsten belast worden tegen de fiscaal gunstigere tarieven van de vennootschapsbelasting.

In dit rapport ligt de focus van het onderzoek op de gevolgen van de vervennootschappelijking voor de centrumsteden. De vervennootschappelijking wordt in het verdere verloop benaderd als een eenmanszaak die overgaat op een vennootschap. De meest voor de hand liggende vormen hiervoor zijn dan de VOF en de EBVBA. De vervennootschappelijking affecteert de grondslag van de personenbelasting en dus ook van de aanvullende personenbelasting. Gemeenten worden niet gecompenseerd voor de verschuivende grondslag naar de vennootschapsbelasting aangezien deze opbrengsten integraal op het federale niveau blijven. Hoe sterk dit fenomeen de financiële capaciteit van centrumsteden hypothekeert is momenteel niet duidelijk. Dit onderzoek wil hierin meer inzicht bieden.

In dit rapport worden in het eerste deel de verschillende types van vennootschappen en de hieraan verbonden voordelen en beperkingen besproken. Vervolgens wordt de internationale literatuur bestudeerd rond income shifting. Voor België is nog niet veel relevant studiemateriaal beschikbaar. In het tweede deel wordt de evolutie van het aantal EBVBA's en VOF besproken en de effecten op de lokale middelen van de centrumsteden gesimuleerd.

1 Vennootschappen: types, voor- en nadelen

1.1 Inleiding

In dit onderzoek zal een vennootschap worden gedefinieerd zoals in het Wetboek van Vennootschappen : *een vennootschap wordt opgericht door een contract op grond waarvan twee of meer personen overeenkomen iets in gemeenschap te brengen met als doel één of meer nauwkeurig omschreven activiteiten uit te oefenen en met het oogmerk aan de vennoten een rechtstreeks of onrechtstreeks vermogensvoordeel te bezorgen.*

Wat bepaalt nu of een ondernemer, vrij beroep of zelfstandige zijn activiteiten onderbrengt in een vennootschap? Algemeen wordt aangenomen dat de juridische aansprakelijkheid, de boekhoudingsregels en rapporteringsregels (vervat in de handelswet van een land), de mate van investeerderbescherming, de corporate governance reglementering en de regels rond transparantie doorslaggevende factoren zijn (Egger et al., 2009). Voorgaande elementen bepalen niet enkel de discretionaire macht van het management, maar zijn ook van essentieel voor de toegang tot externe financieringsbronnen. Belangrijk zijn ook de fiscale motieven: de keuze van de juridische vorm gaat in vele landen gepaard met een verschuiving van de grondslag naar een andere heffing (Egger et al., 2009; de Mooij & Nicodème, 2008; MacKie-Mason & Gordon, 1997; Gravelle & Kotlikoff, 1993).

In België kan een ondernemer kiezen om zijn statuut van eenmanszaak in te ruilen voor verschillende vormen van een vennootschap. In wat volgt typeren we eerst deze vennootschappen aan de hand van een beperkt aantal karakteristieken. Vervolgens wordt ingegaan op de voordelen en de beperkingen verbonden aan de keuze voor een specifiek type van juridische vorm.

1.2 Types vennootschappen

Globaal kunnen vennootschappen opgedeeld worden in functie van het aantal oprichters, op basis van de aansprakelijkheid, de rechtspersoonlijkheid en de verschuldigde belastingen.

Het Wetboek van Vennootschappen bepaalt dat een vennootschap slechts in een beperkt aantal gevallen kan worden opgericht door **één persoon**, namelijk in een EBVBA. Ook in het geval van eenmanszaken betreft het een onderneming die wordt gevoerd door één handelaar, maar dit is dan in tegenstelling tot de EBVBA is dit geen vennootschapsvorm.

Elke vennootschap kan worden opgericht als een burgerlijke vennootschap of als een handelsvennootschap. Ze hebben elk een ander doel voor ogen. In tegenstelling tot de burgerlijke vennootschap beoogt de **handelsvennootschap** het stellen van daden van koophandel. De implicatie hiervan is dat een handelsvennootschap onderworpen is aan het handelsrecht en een burgerlijke vennootschap niet. Dit burgerlijke aspect of handelsaspect van een vennootschap wordt volgens artikel 3, §2 van het Wetboek van Vennootschappen bepaald door het doel van de vennootschap. Een **burgerlijke vennootschap** streeft andere doelstellingen na, zoals bijvoorbeeld de uitoefening van een vrij beroep (Koninklijke Federatie van het Belgische Notariaat, 2011).

Een vennootschap kan daarnaast ook al dan niet rechtspersoonlijkheid bezitten. **Rechtspersoonlijkheid** betekent dat de vennootschap zelf rechten en plichten heeft en dat een vennootschap dus schulden en bezittingen heeft, en bijgevolg beschikt over een eigen afgescheiden vermogen. Daartoe moet de notaris van de vennootschap de oprichtingsstukken neerleggen ter griffie van de rechtbank van koophandel (Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat, 2011; artikel 2 van het Wetboek van Vennootschappen). In tegenstelling tot de meeste vennootschapsvormen bezit de eenmanszaak, die geen vennootschapsvorm is, geen aparte rechtspersoonlijkheid. In de onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de vennootschappen opgedeeld naargelang ze rechtspersoonlijkheid hebben of niet.

Vennootschap zonder rechtspersoonlijkheid	Vennootschap met rechtspersoonlijkheid
<ul style="list-style-type: none"> • Maatschap • Tijdelijke vennootschap • Stille vennootschap 	<ul style="list-style-type: none"> • Vennootschap onder firma (V.O.F.) • Commanditaire vennootschap (Comm.V.) • Commanditaire vennootschap op aandelen (Comm.V.A.) • Besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid (BVBA) of de EBVBA of de S-BVBA¹ • Naamloze vennootschap (NV) • Coöperatieve vennootschap (CVOA, CVBA) • Landbouwvennootschap (LV) • Economisch Samenwerkingsverband (ESV) • Europese Vennootschap (SE) • Europese Coöperatieve Vennootschap (SCE)

Tabel 1: Vennootschappen zonder en vennootschappen met rechtspersoonlijkheid (art. 2 W.Venn, 2013)

Vennoten kunnen onder een aantal voorwaarden vervolgens ook **beperkte aansprakelijkheid** genieten. In dat geval is er een scheiding tussen het vennootschapsvermogen en het persoonlijk vermogen van de vennoten (Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat, 2011). Dit is niet het geval voor eenmanszaken (KBC, 2004).

Artikelen 179 tot en met 182 van het Wetboek Inkomstenbelastingen (WIB) geven weer welke vennootschappen onderworpen zijn aan de **vennootschapsbelasting**. Alle vennootschappen, verenigingen, inrichtingen of instellingen die rechtspersoonlijkheid bezitten en die daarenboven in België hun maatschappelijke zetel hebben en zich met exploitatie of winstgevende activiteiten bezighouden zijn onderworpen aan de vennootschapsbelasting. De maatschap, stille vennootschap of tijdelijke vennootschap zijn dus niet gehouden tot deze heffing.

In onderstaande vergelijkende tabel 2 wordt gefocust op de belangrijkste overeenkomsten en verschillen tussen de verschillende vennootschapsvormen .

¹ De EBVBA en de S-BVBA zijn varianten van de gewone BVBA; ze vormen geen aparte vennootschapsvorm.

	Eenmans- zaak	BVBA	S-BVBA (*1/6/2010)	EBVBA	NV	Comm.V.A.	Comm.V.	VOF	CVOA	CVBA
Aansprakelijkheid vennoten	hoofdelijk en onbeperkt	beperkt	beperkt	beperkt (voor de eerste EBVBA opgericht)	beperkt	beherende vennoten: onbeperkt stille vennoten: beperkt	beherende vennoten: onbeperkt stille vennoten: beperkt	hoofdelijk en onbeperkt	hoofdelijk en onbeperkt	beperkt
Oprichtingsakte	geen	notarieel	notarieel	notarieel	notarieel	notarieel	onderhands, tenzij inbreng onroerend goed	onderhands, tenzij inbreng onroerend goed	onderhands, tenzij inbreng onroerend goed	notarieel (Art. 66)
Financieel plan bij oprichting	niet verplicht	verplicht	verplicht op te stellen door een financieel expert	verplicht	verplicht	verplicht	niet verplicht	niet verplicht	niet verplicht	verplicht
Inbreng in natura	nvt	revisor verplicht	revisor verplicht	revisor verplicht	revisor verplicht	revisor verplicht	revisor niet verplicht	revisor niet verplicht	revisor niet verplicht	revisor verplicht
Minimum aantal aandeelhouders/ vennoten	nvt Wel 1 oprichter	2 (Art. 211)	1	1	2 (Art. 1)	2 (Art. 1)	2	2	3 (Art. 351)	3 (Art. 351)
Minimumkapitaal	geen minimum	€ 18.550	€ 1 ten laatste 5 jaar na oprichting: omvorming tot BVBA (dan min. € 18.550 in te brengen)	€ 18.550	€ 61.500	€ 61.500	geen minimum	geen minimum	geen minimum wettelijk vastgelegd	€ 18.550
Minimum te volstorten kapitaal	geen minimum	€ 6.200 (Art. 223)	€ 1	€ 12.400	€ 61.500 (Art. 448)	€ 61.500 (Art. 657 en Art. 448)	geen minimum	geen minimum	geen minimum	€ 6.200

	Eenmans-zaak	BVBA	S-BVBA	EBVBA	NV	Comm.V.A.	Comm.V.	VOF	CVOA	CVBA
Jaarrekening neerleggen	vereenvoudigde boekhouding	ja dubbele boekhouding	ja dubbele boekhouding	ja dubbele boekhouding	ja	ja	enkel indien groot of 1 vennoot-rechts-persoon (Art. 97)	enkel indien groot of 1 vennoot-rechts-persoon (Art. 97)	enkel indien groot of 1 vennoot-rechts-persoon (Art. 97)	ja
Bestuur	zaakvoerder	zaakvoerders	zaakvoerder	zaakvoerder	raad van bestuur	zaakvoerders - beherende vennoten	zaakvoerders	zaakvoerders	bestuurders	bestuurders
Minimum aantal bestuurders/zaakvoerders	1	1 (niet noodzakelijk een natuurlijke persoon)	1 of meerdere zaakvoerders (mogen alleen natuurlijke personen zijn)	1	3 tenzij er slechts 2 vennoten zijn volstaat het dat er 2 zijn	1	1	1	1	1
Soorten aandelen	geen aandelen	op naam	op naam	op naam	op naam of aan toonder	op naam of aan toonder	op naam	op naam	op naam	op naam
Overdraagbaarheid aandelen	nvt	wettelijk (mogelijk ook statutair) beperkt	overdracht niet mogelijk aan rechts-personen	wettelijk (mogelijk ook statutair) beperkt	in principe vrij overdraagbaar	in principe vrij overdraagbaar	statutair bepaald	statutair bepaald	statutair bepaald	statutair bepaald
Stemrecht	nvt	1 stem per aandeel	1 stem per aandeel	1 stem per aandeel	1 stem per aandeel	1 stem per aandeel	statutair te bepalen	statutair te bepalen	statutair te bepalen	statutair te bepalen
Betalen vennootschapsbelasting?	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja

Tabel 2: Vergelijkende tabel van de verschillende vennootschapsvormen en de eenmanszaak

Bron: Eigen samenvatting en update van De Backer et al., 2012; Studiedienst SBB, 2007; Indicator, 2006; Belfius; Vdvaccountants, 2007; Koninklijke Federatie van Belgisch Notariaat, 2011; Unizo Startersservice; Ruyschaert en Gielis, 2011 en FOD Economie, 2011.

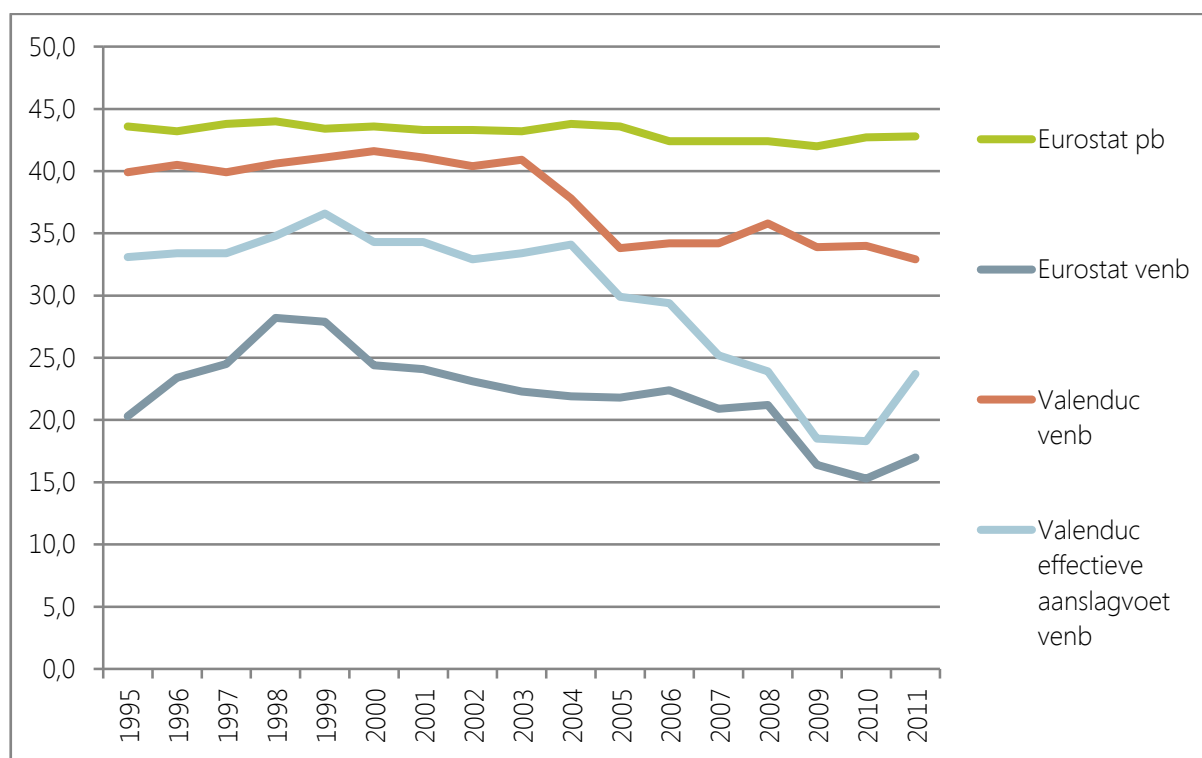
1.3 Voordelen en beperkingen

In tabel 3 worden de verschillende voor- en nadelen per vennootschapsvorm opgesomd. Hieronder worden de meer algemene voor- en nadelen besproken. Deze voor- en nadelen worden dan telkens geïllustreerd aan de hand van een concreet voorbeeld.

1.3.1 Voordelen van een vennootschap

- Het belangrijkste voordeel van een vennootschap, dat vaak als motivering wordt gegeven voor de overstap naar een vennootschapsvorm is het tariefvoordeel (Ruyschaert & Gielis, 2011). Daarenboven is volgens deze auteurs ook de progressiviteit van de tarieven in de personenbelasting een stuk groter dan in de vennootschapsbelasting en moet er in de personenbelasting nog een aanvullende gemeentebelasting worden toegerekend.

Het verschil tussen de tarieven in de personenbelasting en in de vennootschapsbelasting wordt eveneens bevestigd in de onderstaande figuur die later ook nog wordt besproken bij punt 1.5.2. waar de tarieven van de personen- en vennootschapsbelasting in België worden weergegeven.

Figuur 1: Verloop van de tarieven in de personen- en vennootschapsbelasting

Uit de bovenstaande figuur blijkt dat de impliciete tarieven doorheen de tijd lager liggen voor de vennootschapsbelasting in vergelijking met de impliciete tarieven voor de personenbelasting.

Volgens Voka zijn de statutaire tarieven in de personenbelasting en die in de vennootschapsbelasting behoorlijk in evenwicht, wanneer er voor de ondernemers die werken onder vennootschapsvorm ook rekening wordt gehouden met de belasting op dividenden (33,99% op de winst en 25% op de dividenduitkering). Het uiteindelijk tariefverschil tussen de personenbelasting en de vennootschapsbelasting is volgens Unizo ook kleiner geworden omwille van de roerende voorheffing

van 25% en de recente verhoging van de belasting op de voordelen van alle aard en zou aldus minder als verklaring voor vervennootschappelijking kunnen opgeworpen worden.

- Specifiek voor België heeft een vennootschapsvorm als ander belangrijk voordeel dat het risico wordt gespreid. In een vennootschap met beperkte aansprakelijkheid is het mogelijk om het vennootschapsvermogen te scheiden van het privé-vermogen van de ondernemer. In een eenmanszaak is het daarentegen zo dat het privé-vermogen van de ondernemer en het ondernemingsvermogen door elkaar lopen en is de ondernemer dus ook voor dat totale vermogen aansprakelijk, terwijl het eigen vermogen in een onderneming met beperkte aansprakelijkheid in principe veilig gesteld is (Stolle, 2006; Pouseele, 2006). De beperkte aansprakelijkheid verlaagt immers het individueel risico voor de ondernemer (Egger et al., 2009; de Mooij & Nicodème, 2008; MacKie-Mason & Gordon, 1997; Gravelle & Kotlikoff, 1993).

De beperkte aansprakelijkheid is ook volgens Unizo en Voka de belangrijkste beweegreden om een vennootschap op te richten.

- Een vennootschapsvorm heeft ook tot voordeel dat er gebruik kan worden gemaakt van een groepsverzekering en de individuele pensioentoezegging, waarbij de begunstigde rechtstreeks de natuurlijke persoon is en niet de vennootschap (Ruysschaert & Gielis, 2011). Deze groepsverzekering strekt zich dan uit over alle personen in een vennootschap en is dus niet van toepassing op één persoon. De premies zijn bovendien fiscaal aftrekbaar in die mate dat ze rekening houden met de 80%-regel² (Ruysschaert & Gielis, 2011).
- Een vennootschap faciliteert de successieplanning: de eigenaar, vennoot kan een opvolgingsregeling uitwerken naar zijn/haar wensen (Pouseele, 2006). Wanneer een natuurlijke persoon overlijdt, zal vaak ook de zelfstandige activiteit of het vrije beroep beëindigd worden. Een vennootschap laat daarentegen toe dat het bedrijf, de natuurlijke persoon/oprichter overleeft wat de continuïteit ten goede komt (Gravelle & Kotlikoff, 1993; Stolle, 2006).
- De kosten van de vennootschap kunnen door de vennootschap zelf in aftrek worden gebracht van de opbrengsten, wat de winst en dus de belastbare basis vermindert, terwijl dit anders door de natuurlijke persoon (zelfstandige) werd gedaan. Echter, de natuurlijke persoon-bedrijfsleider kan wel een forfaitaire aftrek in mindering brengen. Er wordt op de bezoldiging van de bedrijfsleider die door de vennootschap wordt uitgekeerd, een forfaitaire aftrek van 3% toegepast in de personenbelasting (Gielis & Ruysschaert, 2011). Dit bedrag is echter wel geplafonneerd op € 2.280 voor aanslagjaar 2013 (inkomsten van 2012) en op € 2.340 voor aanslagjaar 2014 (inkomstenjaar 2013) (FOD Financiën). Het forfait van 3% wordt toegepast op het bedrag van de bezoldiging in de breedste zin van het woord, waarbij de sociale bijdragen en het vrij aanvullend pensioen in mindering worden gebracht. Voor de andere belastingplichtigen (niet bedrijfsleiders) is de forfaitaire aftrek voor beroepskosten een degressief percentage afhankelijk van de hoogte van de inkomsten (FOD Financiën). De maxima liggen dan ook anders dan voor de bedrijfsleider. Voor aanslagjaar 2013 (inkomsten van 2012) ligt het maximum op € 3.790 en voor 2014 (inkomsten 2013) op € 3.900 (FOD Financiën). Iedere

---

² Deze 80% regel houdt in dat de gestorte premies van de tweede pensioenpijler volledig kunnen worden afgetrokken wanneer het wettelijk pensioen, welke gelijk is aan de eerste pensioenpijler samen met de gezamenlijke uitkeringen van het vrij aanvullend pensioen, de individuele pensioentoezegging en de groepsverzekering (de tweede pensioenpijler) in jaarrente kleiner of gelijk moeten zijn aan 80% van de bruto-bezoldiging van het laatste jaar waarin men actief was.

belastingplichtige heeft recht op deze forfaitaire aftrek voor beroepskosten. Wanneer de werkelijke kosten van de belastingplichtige lager zijn dan de forfaitaire kosten, dan mag de Administratie in geen geval het bedrag van de forfaitaire kosten verminderen (Gielis & Ruyschaert, 2011). Wanneer de werkelijke kosten van de belastingplichtige hoger liggen dan de forfaitaire kosten, doet de belastingplichtige er goed aan om deze in zijn aangifte te vermelden.

- In een vennootschap kan gewerkt worden met 'voordelen van alle aard' (Pouseele, 2006), dit zijn voordelen die uw werkgever gratis of tegen een beperkte vergoeding ter beschikking stelt van de werknemer (FOD Financiën). Het zijn dus investeringen of diensten die door de vennootschap worden aangekocht en die de werknemer kosteloos of tegen een beperkte vergoeding persoonlijk mag gebruiken.. Deze voordelen worden beschouwd als een beroepsinkomen en bijgevolg worden deze in de personenbelasting belast als loon, maar als bedrijfsleider of werknemer dient enkel de belasting op de waarde van het voordeel betaald te worden (FOD Financiën). Voor de meest voorkomende voordelen van alle aard voorziet de wet een forfaitaire schatting³. In dat geval is het van geen belang of de waarde van het voordeel hoger of lager is dan de reële waarde. Bovendien worden de voordelen relatief laag en forfaitair geraamd (Studiedienst SBB, 2007) wat er voor zorgt dat deze voordelen van alle aard in de praktijk niet nadelig zijn (Ruyschaert & Gielis, 2011). De meest voorkomende voordelen van alle aard zijn de bedrijfswagen, de pc en bijhorend internetabonnement, een woning, een gratis levering van verwarming en elektriciteit en/of een lening aan een voordelig tarief (FOD Financiën). Deze voordelen van alle aard staan los van de sociale voordelen zoals de maaltijdcheques, die vrijgesteld zijn van belastingen (FOD Financiën).

Bij een zelfstandige of een eenmanszaak bestaan dergelijke voordelen van alle aard niet omdat deze enkel van toepassing zijn op werknemers en bedrijfsleiders (FOD Financiën). De voordelen van alle aard zorgen er immers voor dat de vennootschap en niet de natuurlijke persoon eigenaar is van de activa en de andere goederen. In een vennootschap zal het privé-gebruik van dergelijke activa en goederen dan vergoed moeten worden door de natuurlijke persoon (Ruyschaert & Gielis, 2011).

- Een vennootschapsvorm kan er ook voor zorgen dat er specialisatie is, doordat er verschillende personen samenwerken wat de efficiëntie verhoogt. Dit zorgt er voor dat er meer kennis verzameld is in één onderneming, wat ook de dienstverlening ten goede komt (Stolle, 2006).
- Het aannemen van een vennootschapsvorm kan er voor zorgen dat er financiële middelen worden vrijgemaakt (Pouseele, 2006). Een vennootschap zal immers sneller een lening bekomen van een bank dan een natuurlijke persoon omdat er een grotere transparantie heerst in vennootschappen. De meeste vennootschappen moeten immers een jaarrekening moeten neerleggen (zie verder onder punt 1.3.2.). Voor bepaalde vennootschapsvormen is het ook mogelijk om geld op te halen via de uitgifte van aandelen. Ook andere geldschieters kunnen bij een kapitaalverhoging betrokken worden. In ruil daarvoor zullen ze dan mogen genieten van de toekomstige winsten van de vennootschap (FOD Economie, 2011).
- Pouseele (2006) en Ruyschaert & Gielis (2011) verklaren dat een vennootschap de mogelijkheid heeft om bedrijfsinkomen om te zetten in fiscaal voordeliger belast onroerend (huur) en roerend (intresten

---

³ Deze forfaitaire bedragen kunnen worden teruggevonden op de website van de FOD Financiën via: http://financien.belgium.be/nl/ondernemingen/vennootschapsbelasting/voordelen/andere_voordelen/

en dividenden) inkomen. Ten eerste kan de vennoot onroerend goed in privé-bezit verhuren aan de vennootschap (Studiedienst SBB, 2007). De huurgelden die door de vennootschap worden betaald, zijn voor de vennootschap zelf aftrekbare kosten. Dit heeft als gevolg dat de belastbare winst van de vennootschap daalt. De huurgelden die de vennoot ontvangt zijn belastbare onroerende inkomsten, maar die kunnen dan weer worden weggewerkt door aftrekbare interesten (bijvoorbeeld de interesten van de lening die de vennoot heeft afgesloten voor het kopen of bouwen van de woning die hij/zij aan de vennootschap verhuurt) (Steenackers, 2012). Ten tweede kunnen ook roerende goederen, zoals een wagen, meubilair of kunstwerken aan de vennootschap worden verhuurd. De vennootschap kan deze dan gebruiken voor het uitoefenen van de vennootschapsactiviteit. Deze vormen dan eveneens een aftrekbare kost voor de vennootschap en er geldt voor de verhuurder (vennoot) een voordelig fiscaal regime (Studiedienst SBB, 2007). De inkomsten die uit de huur van roerende goederen voortvloeien zijn dan roerende inkomsten en deze worden belast tegen een tarief van 15% roerende voorheffing (Steenackers, 2012-b). De verhuurder heeft bovendien recht op een forfaitaire kostenaf trek van minstens 15% (Steenackers, 2012-b).

- Vervolgens zorgt een vennootschap er ook voor dat er verschillende werkmiddelen van verschillende personen kunnen worden samengebracht. Een persoon kan bijvoorbeeld geld inbrengen, een andere arbeid, nog een andere materieel, enzovoort (Pouseele, 2006).
- Tenslotte blijkt ook dat bedrijven die een vennootschapsvorm aannemen, significant en substantieel groter worden in vergelijking met andere, in alle aspecten vergelijkbare bedrijven (Egger et al., 2009).

1.3.2 Beperkingen van een vennootschap

Er zijn ook een aantal beperkingen verbonden aan een vennootschapsvorm. De belangrijkste worden hieronder kort besproken:

- Een vennootschap brengt volgens Pouseele (2006) en Stolle (2006) meer administratieve plichten met zich mee, wat resulteert in hogere kosten. Deze administratieve kosten bevatten de oprichtingskosten (notariële oprichtingsakte, de opmaak van een financieel plan, kost van inschrijving bij de kruispuntbank voor ondernemingen, ...) en de kosten voor het houden van een volledige boekhouding, waarbij er een jaarrekening moet worden opgesteld en neergelegd bij de Nationale Bank van België, het indienen van een aangifte in de vennootschapsbelasting, enzovoort). De hoge opstartkosten verhogen initieel het risico op faillissement en vormen zo een barrière om tot de oprichting van de vennootschap over te gaan (Egger et al., 2009). De initiële investeringen zal de ondernemer bovendien doorgaans moeten financieren uit zijn persoonlijk vermogen.
- De gereserveerde winsten in een vennootschap, worden toegewezen aan de vennootschap en dus niet aan de vennoot (Pouseele, 2006 en Stolle, 2006). Er kan dus niet zomaar geld uit de vennootschap worden gehaald wanneer vennoten dat willen. In bepaalde vennootschapsvormen (onder andere de nv) zal zelfs de algemene vergadering daarover moeten beslissen en dit zijn niet noodzakelijk de zaakvoerders of de bestuurders. Bovendien moet de winstverdeling gebeuren binnen de bepalingen van de wet (Ruysschaert & Gielis, 2011). Zo moet een onderneming in de vorm van de wettelijke reserve, jaarlijks 5% van de winst reserveren tot 10% van het kapitaal bereikt wordt. Een zelfstandige zal zich niet moeten houden aan wettelijke beperkingen en zal de winst vrij mogen verdelen. De

zelfstandige kan hier bovendien zelf over beslissen, terwijl in een vennootschap alle vennoten akkoord moeten zijn.

- Bij een vennootschap wordt de belasting op vorderingsbasis berekend in tegenstelling tot een onderneming die geen vennootschapsvorm aanneemt, waarbij de belasting op kasbasis wordt berekend (Pouseele, 2006; Stolle, 2006). Dit wil zeggen dat de winsten van de vennootschap worden belast op het moment dat de schuldvordering vaststaat, ongeacht of de vennootschap deze al effectief heeft ontvangen (Ruysschaert & Gielis, 2011).
- Een andere beperking bestaat er in dat de vennootschap moet aansluiten bij een sociaal verzekeringsfonds en dat er daarbij jaarlijks een forfaitaire bijdrage moet worden gestort (Ruysschaert & Gielis, 2011). Dit heet de vennootschapsbijdrage en de werkende vennoten, bestuurders of zaakvoerders zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de betaling van deze bijdragen, verhogingen en kosten.
- Ruysschaert & Gielis (2011) wijzen er op dat een natuurlijke persoon per kwartaal sociale bijdragen betaalt die meestal gelijk zijn aan het maximumbedrag. Indien een vennootschap wordt opgericht blijft de ondernemer nog drie jaar het maximumbedrag betalen als natuurlijke persoon, ongeacht het bedrag van de bezoldiging voor de ondernemer in de vennootschap. Daarna zal de bijdrage berekend worden op de werkelijke bezoldiging die de natuurlijke persoon zich uitkeerde.
- Egger et al. (2009) vermelden dat ook de controle van en de invloed op het management van het bedrijf een invloed heeft op de vervennootschappelijking en dit omdat er externe aandeelhouders aanwezig zijn, die mogelijks ook een invloed willen uitoefenen op het management. Er zijn dus meer partijen waar er rekening mee moet worden gehouden bij het nemen van beslissingen.
- Of een beoefenaar van een vrij beroeper nu kiest voor een vennootschapsvorm of niet, de persoon blijft aansprakelijk bij een beroepsfout (Stolle, 2006).

1.3.3 Voordelen en beperkingen per vennootschapsvorm

Het valt Voka op dat er in bepaalde sectoren minder vennootschappen zullen worden opgericht (vb. horeca) en in andere sectoren dan weer meer (vb. consultants). Welke keuze men het best maakt, hangt volgens Unizo eveneens af van de activiteit waarmee men wil starten. In bijvoorbeeld de dienstensector zullen er weinig investeringen vereist zijn en zal er weinig risico mee gepaard gaan. In dit geval zal men dus sneller een eenmanszaak opstarten, tenzij er natuurlijk onmiddellijk bij de start een hoog inkomen zal gegenereerd worden. In andere sectoren, zoals bijvoorbeeld de handel en de nijverheid, zullen hoge investeringen vereist zijn en in die sectoren ligt ook het aantal falingen een stuk hoger. In deze sectoren zal het dus aangewezen zijn om voor een vennootschap te kiezen omwille van de beperkte aansprakelijkheid.

Onderstaande tabel 3 geeft een overzicht van de voornaamste specifieke voor- en nadelen van de verschillende vennootschapsvormen en eenmanszaken.

Vorm	Voordelen	Beperkingen
BVBA	<ul style="list-style-type: none"> • Beperkte aansprakelijkheid • Beperkt kapitaal (€ 18.550 waarvan € 6.200 minimum te volstorten) • Aandelen niet vrij overdraagbaar • Continuïteit (BVBA eindigt niet bij overlijden vennoot/ zaakvoerder) 	<ul style="list-style-type: none"> • Administratie en formaliteiten (boekhouding, notariële akte, ...) • Moeilijk uit te treden • Aandelen niet vrij overdraagbaar
S-BVBA	<ul style="list-style-type: none"> • Beperkte aansprakelijkheid voor de 3 jaar na oprichting (zie ook bij nadelen) • Kapitaal slechts minstens € 1 	<ul style="list-style-type: none"> • De vennoten zijn na 3 jaar hoofdelijk aansprakelijk voor het verschil tussen € 18.550 en het geplaatst kapitaal • Het kapitaal moet 5 jaar na de oprichting verhoogd worden naar € 18.550 • Geen kapitaalvermindering mogelijk • De vennootschap moet uitdrukkelijk vermelden dat ze een starter is • De S-BVBA mag maximaal 4 personen tewerkstellen
EBVBA	<ul style="list-style-type: none"> • Beperkte aansprakelijkheid • Op te richten door 1 persoon • Beperkt kapitaal in vergelijking met NV (€18.550) • Aandelen niet vrij overdraagbaar • Continuïteit (EBVBA eindigt niet noodzakelijk bij overlijden vennoot/ zaakvoerder) 	<ul style="list-style-type: none"> • Administratieve formaliteiten (boekhouding, notariële akte,...) • Aandelen niet vrij overdraagbaar • Minimum kapitaal vereist • Vrij hoog % van het minimumkapitaal vol te storten in vergelijking met BVBA(€ 12.400)
NV	<ul style="list-style-type: none"> • Beperkte aansprakelijkheid • Mogelijk om grote kapitalen samen te brengen • Kan zowel een open als een besloten karakter hebben • Aandelen zijn vrij overdraagbaar, waardoor risico kan worden verdeeld • Scheiding leiding en kapitaalverschaffers • Continuïteit 	<ul style="list-style-type: none"> • Mogelijke tegenstelling in belangen tussen kapitaalverschaffers en de leiding • Oprichtingsformaliteiten en de daarmee gepaard gaande kosten • Boekhoudkundige verplichtingen • Ingewikkelde besluitvorming • Aandeelhouders hebben geen controle op handelingen van de vennootschap
Comm.V.	<ul style="list-style-type: none"> • Beperkte aansprakelijkheid stille vennoten (kapitaalverschaffers) • Geen minimumkapitaal • Lage oprichtingskosten (geen notariskosten) • Geen jaarrekening neerleggen • Weinig wettelijk geregeld 	<ul style="list-style-type: none"> • De beherende vennoten zijn onbeperkt aansprakelijk • Overdraagbaarheid aandelen is statutair beperkt, dus het is moeilijker om uit een Comm.V. te treden • Mag geen winst uitkeren zolang er overgedragen verliezen zijn • Weinig wettelijk geregeld

Vorm	Voordelen	Beperkingen
Comm.V.A.	<ul style="list-style-type: none"> • Beperkte aansprakelijkheid stille vennoten (kapitaalverschaffers) • Statutaire zaakvoerder is onafzetbaar (dit is zeer geschikt in het kader van successieplanning) en heeft een vetorecht op de algemene vergadering • Comm.VA is geschikt voor een onderneming met een grote kapitaalbehoefte • Aandelen zijn gemakkelijk overdraagbaar • Continuïteit kan worden verzekerd in de statuten 	<ul style="list-style-type: none"> • De beherende vennoten zijn onbeperkt aansprakelijk • De statutaire zaakvoerder is onafzetbaar (in geval van misbruik is dit een nadeel) • Notariële akte vereist bij oprichting • Administratieve formaliteiten (boekhouding, financieel plan,...) • Vrij hoog minimumkapitaal(€ 61.500)
CVOA	<ul style="list-style-type: none"> • Geen wettelijk minimumkapitaal • Lage oprichtingskosten (geen notariskosten) • Geen jaarrekening neerleggen • Vennoten kunnen gemakkelijk in- en uittreden • Hogere kredietwaardigheid door aansprakelijkheid van de leden • Mogen obligatieleningen uitgeven • Mogelijkheid tot creativiteit in statuten (bijzondere voorwaarden) • In de statuten kan er worden voorzien dat elke vennoot één stem heeft, ongeacht de inbreng • Ristorno's zijn geen winstuitkeringen en zijn dus niet belastbaar 	<ul style="list-style-type: none"> • Vennoten zijn onbeperkt en hoofdelijk aansprakelijk • Er zijn minstens 3 vennoten vereist • Slecht imago: veel faillissementen • Risico op uittreden van verschillende leden waardoor financiële toestand in gevaar komt • Statutaire vrijheid omtrent stemrecht wordt vaak misbruikt
Eenmans-zaak	<ul style="list-style-type: none"> • Snel op te richten • Geen notariële akte • Geen statuten • Lage oprichtingskosten • Beslissingen kunnen snel worden genomen, want je beslist alleen en je hoeft geen verantwoording af te leggen • Omdat alle winst van de eenmanszaak belast wordt in functie van de natuurlijke persoon, komt het batig saldo na belastingen bij de ondernemer zelf terecht. De ondernemer beslist zelf of en hoeveel hij hiervan investeert in de zaak • Vereenvoudigde en bijgevolg goedkopere boekhouding (bij een omzet < € 500.000) 	<ul style="list-style-type: none"> • Onbeperkte aansprakelijkheid • Geen duidelijke splitsing tussen het privé-vermogen van de handelaar en het vermogen van de eenmanszaak • Beperkte financiële middelen • Geen continuïteit bij het overlijden van de zaakvoerder: faillissement van de onderneming = faillissement van de handelaar • Ziekte of ongeval van de handelaar is nefast voor de eenmanszaak • Alle inkomsten van de onderneming worden belast via de personenbelasting van de ondernemer zelf. Er is geen aparte fiscale aangifte en aanslag voor de eenmanszaak.

V.O.F.	<ul style="list-style-type: none"> • Geen wettelijk minimumkapitaal • Oprichting via onderhandse akte • Weinig formaliteiten • Aandelen niet vrij overdraagbaar • Continuïteit van de onderneming is verzekerd • Geen verplichting tot financieel plan • Niet alle VOF verplicht tot neerleggen jaarrekening en tot openbaarmaking van de jaarrekening. 	<ul style="list-style-type: none"> • Alle vennoten zijn hoofdelijk en onbeperkt aansprakelijk • Aandelen zijn niet vrij overdraagbaar • Alle beslissingen moeten eenparig genomen worden
--------	--	---

Tabel 3: De voor- en nadelen van de verschillende vennootschapsvormen⁴

Bron: Eigen samenvatting van Indicator (2006), VDVaccountants (2007), Ruyschaert en Gielis (2011) en Unizo Startersservice .

⁴ In de tabellen 2 en 3 werden de EBVBA, S-BVBA en BVBA apart besproken. Hier moet er echter op worden gewezen dat de EBVBA en de S-BVBA geen aparte of nieuwe vennootschapsvormen zijn. Ze zijn slechts een variant op de gewone BVBA, maar gezien het belang van de EBVBA als vennootschapsvorm in dit onderzoek, werd er voor geopteerd om deze apart te behandelen in de bovenstaande tabellen en zo duidelijk de onderlinge verschillen tussen in de verf te zetten.

Een nog compacter overzicht van de elementen die de keuze tussen de vennootschappen bepalen is gebaseerd op Indicator (2006)⁵:

Wanneer aangewezen?	BVBA	EBVBA	S-BVBA	NV	Comm.V.	Comm.V.A.	V.O.F.	CVOA	CVBA
U wilt <u>alleen</u> een vennootschap oprichten		x	x						
U wilt met zijn <u>tweeën</u> een vennootschap oprichten	x			x	x	x	x		
U wilt met <u>meerdere</u> personen een vennootschap oprichten	x			x	x	x	x	x	x
Er moeten vaak en makkelijk vennoten kunnen <u>toe- en uittreden</u>								x	x
Het gaat om een <u>samenwerking</u> tussen vennoten die enkel <u>geldschieters</u> zijn en <u>vennoten</u> die meewerken					x	x			
Het moet mogelijk zijn om <u>bepaalde aandeelhouders meer stemrecht</u> te geven dan andere								x	x
U wilt de <u>zeggenschap</u> over de vennootschap <u>afschermen</u>	x	x	x					x	x
U wilt <u>alleen</u> verantwoordelijk zijn voor het <u>bestuur</u>		x			x	x	x	x	x
U wilt de <u>statuten</u> zoveel mogelijk <u>op maat</u> maken						x	x	x	x
Het gaat om een activiteit waarvoor een <u>(zeer) beperkt maatschappelijk kapitaal</u> volstaat			x			x	x	x	x
Het gaat om een activiteit met <u>een beperkt risico</u>						x	x	x	
U wilt de <u>oprichtings- en werkingskosten laag</u> houden						x	x	x	

Tabel 4: Overzicht van motieven die van belang kunnen zijn bij de keuze van een vennootschapsvorm (Indicator, 2006 + eigen toevoegingen)

Volgens Unizo was de S-BVBA een goede anti-crisismaatregel (2010), maar zit deze als hybride figuur tussen eenmanszaak en BVBA en zal deze omwille van die reden nooit een overweldigend succes worden. Ze werd in het leven geroepen als Belgisch alternatief voor de Limited, een Engelse vennootschapsvorm. Bovendien is er weinig kapitaal vereist, wat banken, leveranciers, enzovoort ertoe aanzet om een (persoonlijke) borg vragen. Het kapitaal in een vennootschap geldt immers als losgeld voor de beperkte aansprakelijkheid. Als iemand bijvoorbeeld een schoenwinkel wil opstarten, zal deze een grote voorraad schoenen moeten aankopen en bijgevolg zal de leverancier niet toegeven aan de geringe zekerheid die een S-BVBA met zich meebrengt. Een ander nadeel verbonden aan de S-BVBA zijn de notariskosten, zowel bij de opstart, als bij de omzetting na 5 jaar. Daarnaast zijn er ook nog fiscale belemmeringen (onder andere het verlaagd tarief).

⁵ De tabel werd overgenomen uit Indicator (2006) Tactiek en Strategie - Welk type vennootschap kiest u het best?, 9(11), Mechelen, terug te vinden via: http://www.kantoorvanimpe.be/resources/2.5_VenVormen.pdf.

In 2013 is er ook sprake van een maatregel door minister Laruelle om de S-BVBA's een oneindige levensduur toe te kennen, in plaats van de 5-jarige termijn die nu geldt. Het standpunt van Unizo is echter dat wanneer een S-BVBA er niet in slaagt om zichzelf te lanceren in 5 jaar, dit ook niet zal lukken op een levenslange termijn.

Of er een verschuiving is naar deze vorm, is moeilijk te zeggen, maar die zal volgens Unizo in ieder geval beperkt zijn, want er worden per jaar slechts 1000 tot 2000 S-BVBA's opgericht, en wanneer deze zouden worden verdeeld over de eenmanszaak en de BVBA, zou dit tot 500-1000 extra oprichtingen per soort leiden, wat verwaarloosbaar is ten opzichte van het totaal oprichtingen in een jaar. De gegevens die werden verzameld over de S-BVBA, op basis van jaarrekeningdata van 2011, zijn in de onderstaande tabel weergegeven. Het valt meteen op dat bijna 55% van de S-BVBA's werkzaam zijn in de sectoren "bouwnijverheid", "groot- en detailhandel; reparatie van auto's en motorfietsen", het "verschaffen van accommodatie en maaltijden" en in de "vrije beroepen en wetenschappelijke en technische activiteiten".

Nacebel (categorie)	Categorie	Aantal	% van totaal
leeg	Niet ingevuld	85	18,44
01-03	Landbouw, bosbouw en visserij	1	0,22
05-09	Winning van delfstoffen	0	0,00
10-33	Industrie	15	3,25
35	Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde luchten	0	0,00
36-39	Distributie van water; afval- en afvalwaterbeheer en sanering	1	0,22
41-43	Bouwnijverheid	82	17,79
45-47	Groot- en detailhandel; reparatie van auto's en motorfietsen	53	11,50
49-53	Vervoer en opslag	19	4,12
55-56	Verschaffen van accommodatie en maaltijden	61	13,23
58-63	Informatie en communicatie	23	4,99
64-66	Financiële activiteiten en verzekeringen	6	1,30
68	Exploitatie van en handel in onroerend goed	2	0,43
69-75	Vrije beroepen en wetenschappelijke en technische activiteiten	57	12,36
77-82	Administratieve en ondersteunende diensten	30	6,51
84	Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen	0	0,00
85	Onderwijs	5	1,08
86-88	Menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening	1	0,22
90-93	Kunst, amusement en recreatie	7	1,52
94-96	Overige diensten	13	2,82
97-98	Huishoudens als werkgever; niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door huishoudens voor eigen gebruik	0	0,00
99	Extraterritoriale organisaties en lichamen	0	0,00
	Totaal	461	100,00

Tabel 5: S-BVBA's en de sectoren waarin ze werkzaam zijn
(Bron: Belfirst-databank 2012)

1.4 Inzichten uit de internationale literatuur rond de vervennootschappelijking

In de internationale literatuur kan het fiscale aspect van de vervennootschappelijking worden teruggevonden als een vorm van "income shifting". Volgens Alstadsæter en Jacob (2012) is "**income shifting**" het wettelijk proces van de reallocatie van vermogens, zowel inkomen als activa, met als doel het verminderen van de totale verschuldigde belasting. Deze "income shifting" kan ook plaatsvinden doorheen de tijd, via de belastingbasis en via de belastingbetalers (Stiglitz, 1985; Alstadsæter & Jacob, 2012). Vooreerst kan "income shifting" over de tijd gebeuren doordat het realiseren van kapitaalwinsten wordt uitgesteld (Ivkovic et al., 2005; Jacob, 2011) of doordat het uitbetalen van dividenden wordt uitgesteld (Chetty en Saez, 2005; Jacob en Jacob, 2012). Ten tweede kan "income shifting" zich voltrekken via de belastingbasis. Dit houdt een verschuiving in van arbeidsinkomen naar kapitaalinkomen, door de keuze van de organisatievorm en de loon-dividend uitbetaling (de Mooij en Nicodème, 2008; Thoresen en Alstadsæter, 2010). Een derde manier van "income shifting" betreft de intrafamiliale overdracht van zowel inkomen en als activa (Stephens en Ward-Batts, 2004). In het verdere verloop van dit rapport wordt enkel de tweede vorm van "income shifting" besproken, namelijk de verschuiving via de belastingbasis van arbeidsinkomen naar kapitaalinkomen door de keuze van de organisatievorm. Dit is dus het gevolg van de vervennootschappelijking, maar is geen synoniem voor vervennootschappelijking.

De impact van de belastingen op de keuze van organisatievorm werd meermaals onderzocht (Gentry, 1994; Goolsbee, 2004, 1998; Gordon, 1998; Gordon en MacKie-Mason, 1994, 1990; MacKie-Mason & Gordon, 1997; de Mooij en Nicodème, 2008). Op basis van deze literatuur is het te verwachten dat vervennootschappelijking gestimuleerd wordt door hogere tarieven in de personenbelasting en afgeremd wordt door hogere tarieven in de vennootschapsbelasting (Egger et al., 2009).

Theoretisch is de effectieve marginale belastingvoet op inkomen die het gedrag van een belastingplichtige bepaalt, het minimum van de vennootschapsbelasting en de personenbelasting (Feldstein en Slemrod, 1980). Een gelijkaardige redenering is terug te vinden in het modelmatig werk van MacKie-Mason en Gordon (1997) en Goolsbee (1998, 2004). Het model verklaart dat de keuze van een juridische vorm van een onderneming bepaald wordt door het netto belastingverlies door de vervennootschappelijking te vergelijken met de netto niet belastingwinst die voortvloeit uit de vervennootschappelijking. Het belastingverlies of de -winst is niet alleen afhankelijk van het tarief, maar tevens van de aftrekken en verminderingen. Anderzijds kan een complexe wetgeving er ook toe leiden dat ondernemers niet steeds alle voordelen weten te identificeren en daardoor niet tot de oprichting van een vennootschap overgaan.

Empirisch hebben de studies vooral betrekking op de VS en op "income shifting" tussen de inkomstenbelasting en de vennootschapsbelasting (Gordon & Slemrod, 2000; Gordon & MacKie-Mason, 1994; MacKie-Mason & Gordon, 1997; Goolsbee, 1998, 2004; Cullen & Gordon, 2007). Zeer veel van deze studies bestuderen wijzigingen in de corporate en income tax in de vorige eeuw. De bestudeerde effecten hebben behalve op de keuze van de juridische vorm, betrekking op zeer veel verschillende aspecten, waaronder wijzigingen in kapitaalmassa, rendement, werkgelegenheid en productie.

De meerderheid van deze studies leggen statistisch significante effecten voor van veranderingen in de belastingdruk. In de vroegere tijdreeksstudies zijn de effecten op de keuze van de juridische vorm eerder beperkt. Goolsbee (1998) rapporteert bvb. dat een 1 procentpunt stijging in de vennootschapsbelastingvoet het percentage van het kapitaal dat niet tot vennootschappen hoort slechts tussen 0,02 en 0,03

procentpunten doet stijgen. Recentere studies zoals deze van Egger et.al. (2012) geven grotere effecten aan: een stijging van de effectieve belastingdruk op vennootschappen met 1 procentpunt resulteert in een daling van de kans op vervennootschappelijking met 0,1 à 0,3 procentpunt. Deze effecten liggen meer in de lijn van de vroegere studies op cross-sectionele bedrijfsdata (Goolsbee,2004).

Voor Europa is het aantal studies veel beperkter. De Mooij & Nicodème (2008) bestudeerden Eurostat-data voor 60 sectoren in 17 Europese landen voor de periode 1997-2003. Het gemiddeld Europees tarief van de vennootschapsbelasting daalde tussen 1985 en nu van ca. 50% naar 30%. De opbrengst van de vennootschapsbelasting steeg over dezelfde periode evenwel van 2% naar 3% van het BBP. Op grond van hun empirische analyse besluiten de onderzoekers dat een tariefverschil van 1% leidt tot een verschuiving van 1% naar een andere rechtsvorm. Simulaties wijzen uit dat tussen 12% en 21% van de opbrengst van de vennootschapsbelasting kan worden toegerekend aan de inkomensverschuiving. Een daling van het tarief van de vennootschapsbelasting met het equivalent van € 1 resulteert slechts in een netto-opbrengst van 76 cent aan de vennootschapsbelasting. 24 cent wordt gecompenseerd door een verschuiving van inkomsten uit de personenbelasting naar de vennootschapsbelasting. De studie geeft ook aan dat een verschuiving van de personenbelasting naar de vennootschapsbelasting geen neutrale operatie is: de inkomsten uit de personenbelasting dalen sterker dan dat de inkomsten uit de vennootschapsbelasting toenemen.

Da Rin et al. (2011) leveren tevens evidentie aan voor 17 Europese landen voor de periode 1997-2004. Zij werken in hoofdzaak met data van de Amadeusdatabank. De onderzoekers vinden een significant negatief effect van de vennootschapsbelasting op de "entry rate" van vennootschappen. Dit is de mate waarin nieuwe vennootschappen worden opgericht, wat dus sterk samenhangt met de vervennootschappelijking. Er is een non-lineair effect van belastingen op de entry rate, want een belastingvermindering beïnvloedt de "entry rate" enkel onder een gegeven grensniveau, maar het effect is economisch niet te negeren (Da Rin et al., 2011).

Da Rin et al. (2011) suggereren dat een vermindering van het tarief van de vennootschapsbelasting, meer oprichtingen van vennootschappen zal genereren in landen waar de boekhouding minder kan worden gemanipuleerd (zgn.creative accounting) (Da Rin et al., 2011).

Voor België zijn er nog geen specifieke studies over de effecten van fiscale hervormingen op de keuze van de vennootschapsvorm voorhanden. Wel is het zo dat de tarieven voor de vennootschapsbelasting inferieur zijn aan deze van de personenbelasting. Dit tariefvoordeel is volgens Ruysschaert & Gielis (2011) het belangrijkste motief om een vennootschap op te richten. Een vennootschap biedt evenwel vooral voordelen inzake belastingen wanneer de belastbare inkomsten hoog zijn (Ruysschaert & Gielis, 2011).

1.5 De vervennootschappelijking in België

1.5.1 Evolutie van de vennootschappen en zelfstandigen

Onderstaande tabel geeft een beeld van de evolutie van het globaal aantal zelfstandigen en vennootschappen in België en kan eventueel een indicatie geven van het fenomeen vervennootschappelijking op nationaal vlak.

Jaar	Totaal aantal vennootschappen	Totaal aantal zelfstandigen (incl. Vrije beroepers)
2000	306.441	794.923
2001	317.284	793.481
2002	338.652	795.257
2003	340.404	856.655
2004	348.930	859.717
2005	354.953	867.268
2006	373.382	880.622
2007	387.861	904.954
2008	413.469	923.946
2009	429.286	934.642
2010	445.941	952.585
2011	464.463	969.896

Tabel 6: Evolutie van het aantal vennootschappen in België (2000-2011)

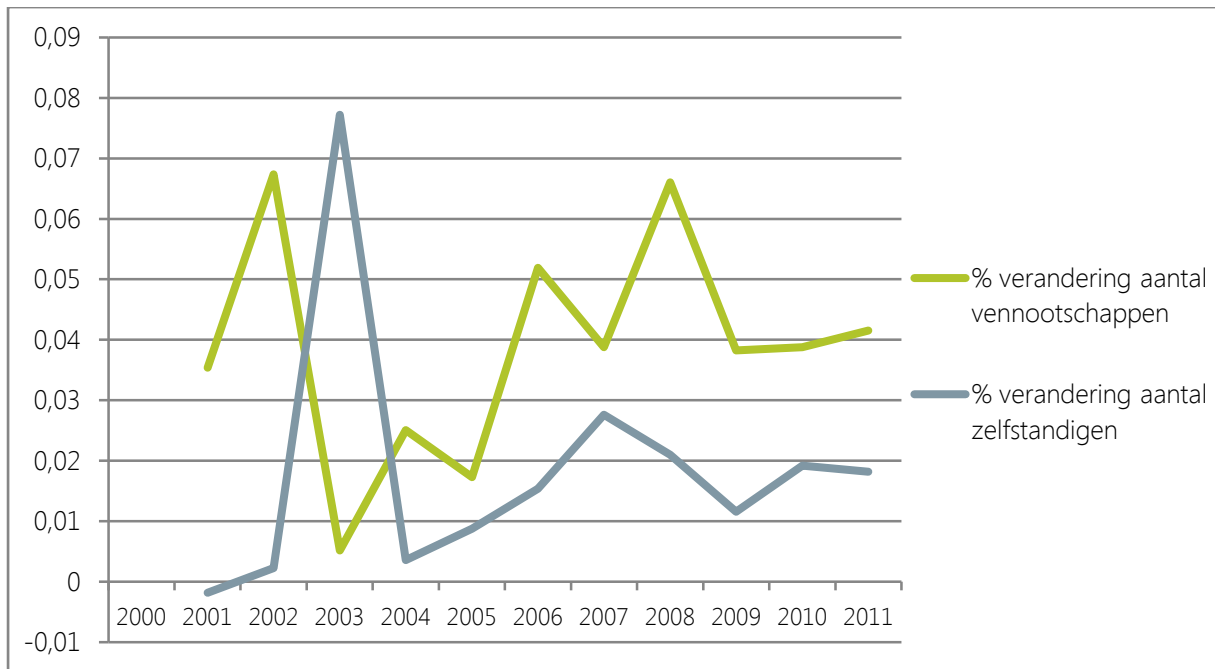
Bron: Statistieken RSVZ via <http://www.rsvz-inasti.fgov.be/nl/index.htm>

Het totaal aantal vennootschappen in België is tussen 2000 en 2011 toegenomen met 158.022, wat een stijging van 51,6% vertegenwoordigt. Ook het aantal zelfstandigen (incl. vrije beroepers) toont een stijgend verloop, zij het minder uitgesproken (+22,1%).

Volgens Unizo kan een stijgende trend in de evolutie van het aantal vennootschappen verklaard worden door de associatievorming bij de vrije beroeper en omwille van de beperkte aansprakelijkheid. In de huidige economische conjunctuur starten met een onderneming brengt extra risico's met zich mee, wat de aangroei van vennootschapsvormen kan verklaren. Een andere verklaring voor de stijging ziet Unizo in de toestroom van buitenlandse ondernemers, nl. in de bouwsector. Dit is het fenomeen van de zogenaamde koppelbazen, die op illegale wijze arbeiders in dienst nemen om hen vervolgens uit te lenen aan andere bedrijven. Bij oprichting van een BVBA wordt aan de werkelijke vennoten 1 aandeel toegekend. Deze vennootschappen zijn in principe onderworpen aan de sociale zekerheid, maar verzuimen vaak aan deze plicht. Daardoor komen ze vaak in de problemen na een periode van 3 jaar en worden ze opgedoekt.

De stijging in het aantal vennootschappen moet ook worden genuanceerd volgens Unizo, want wanneer 5 personen beslissen om samen te gaan werken in een vennootschap, komt er 1 extra vennootschap bij, maar zijn er 4 potentiële vennootschappen die niet worden opgericht (vb. wanneer ze elk afzonderlijk beslissen om een eigen vennootschap op te richten). Unizo verklaart ook nog dat in tijden van crisis er meer afvloeiingen zijn, wat op zijn beurt leidt tot de oprichting van meer ondernemingen omdat werklozen geen ander alternatief hebben.

Unizo is zich niet bewust van een stijgende trend in het aantal eenmanszaken.

Figuur 2: Evolutie van het aantal vennootschappen en zelfstandigen in België (2000-2011)

Bron: Statistieken RSVZ via <http://www.rsvz-inasti.fgov.be/nl/index.htm>

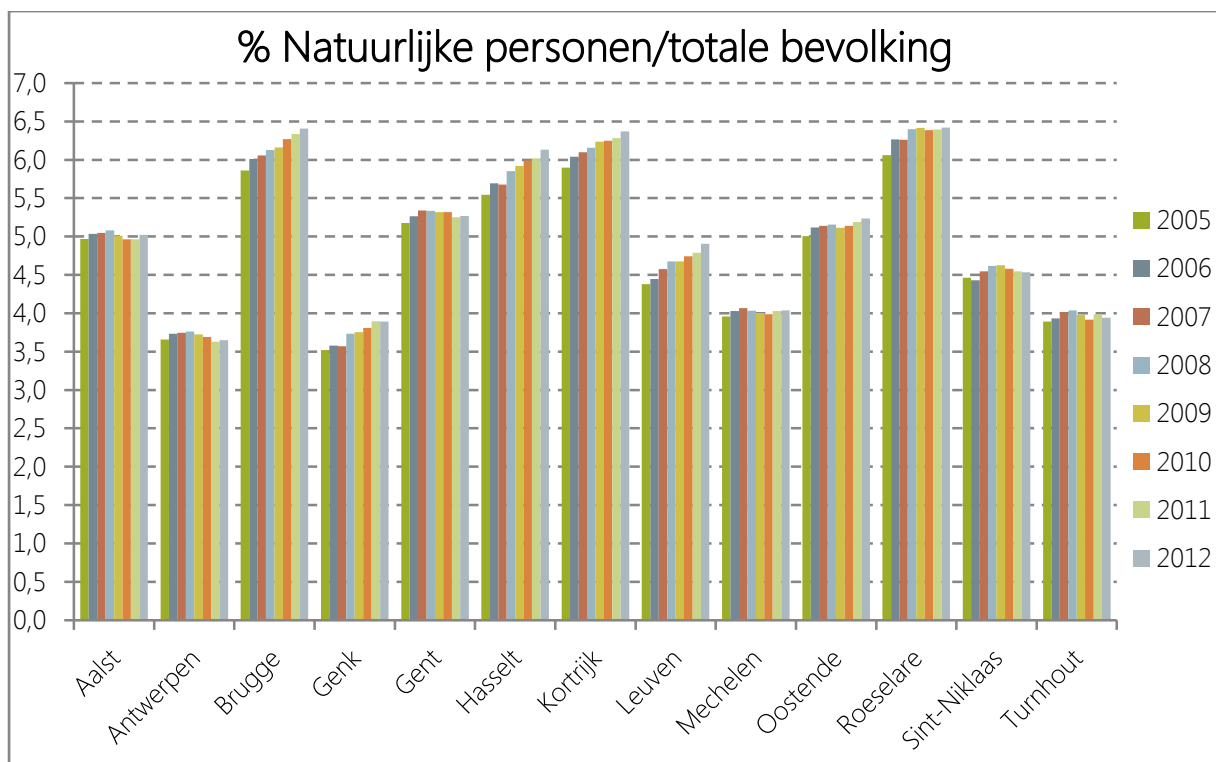
In figuur 2 is de jaar-op-jaarverandering van het aantal zelfstandigen en vennootschappen uitgezet. De grafiek wijst uit dat met uitzondering van 2003 de jaarlijkse groei van het aantal vennootschappen (4%) altijd hoger was dan deze van de zelfstandigen (2%). Er is geen significante breuk waar te nemen in 2005⁶, noch is er een tegengesteld verloop vast te stellen tussen de 2 groeivoeten, wat op een mogelijke verschuiving zou kunnen wijzen. Wel springt de beduidend grotere groei in 2008 in het oog voor wat de vennootschappen betreft.⁷

Unizo erkent wel duidelijk het fenomeen, de trend van de vervennootschappelijking. Volgens Unizo is er echter ook sprake van verzelfstandiging in sectoren waar er vaak met freelancers wordt gewerkt vb. copyright, journalisten, enzovoort. Maar er is natuurlijk ook een gevaar op schijnzelfstandigheid in bepaalde sectoren. De omschakeling van een vennootschap naar een natuurlijke persoon zal niet zo vaak voorkomen, maar als het voorkomt, zal de reden vaak liggen in de stijgende belastingen op de voordelen van alle aard en op de onroerende voorheffing. In navolging van Mr. Willekens van Unizo wordt de evolutie van het aantal rechtspersonen eerst vergeleken met verandering van de totale bevolking⁸, per centrumstad.

⁶ Volgens Pacolet en Strengs (2011) is de vervennootschappelijking pas vanaf 2005 in opmars bij de vrije beroepen (Pacolet en Strengs, 2011). Voordien werd het fenomeen vooral opgemerkt in de handelssectoren. Zelfstandigen uit de bouwsector en andere industriële sectoren gingen veel minder vaak over tot de oprichting van een vennootschap.

⁷ Zie ook bijlage 3 voor meer gedetailleerde tabellen per centrumstad.

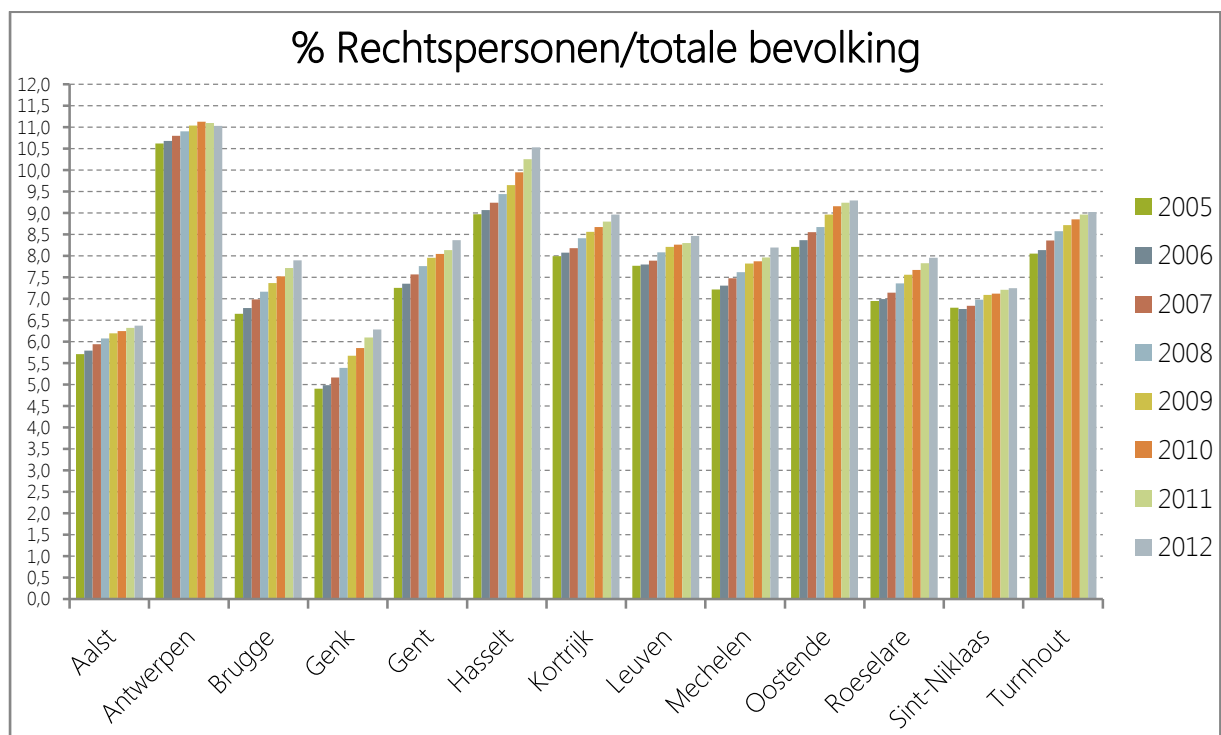
⁸ De gegevens rond de bevolkingsaantallen per centrumstad werden teruggevonden bij de FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie.

Figuur 3: Grafiek van de ratio natuurlijke personen/totale bevolking per centrumstad (2005-2012)

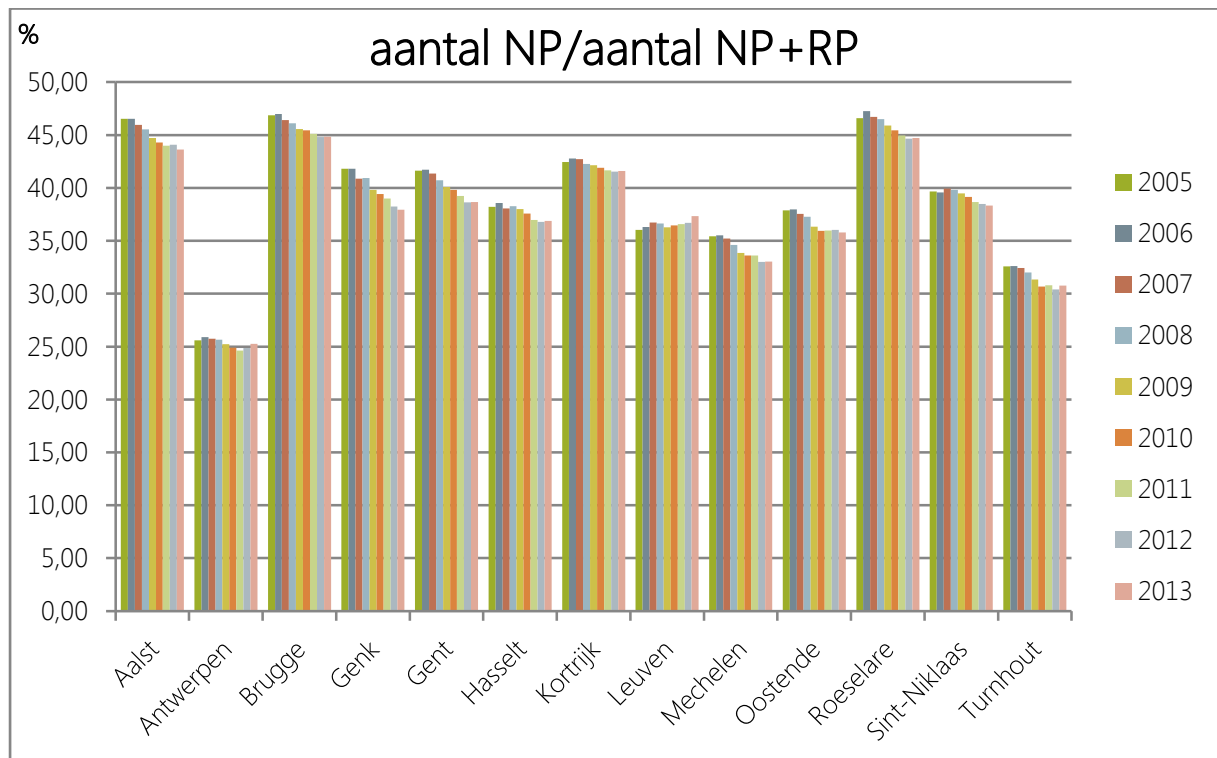
Bron: eigen verwerking van gegevens van het VKBO en van FOD Economie

Uit bovenstaande figuur 3 valt meteen op dat in alle steden een stijging of status quo terug te vinden is van het percentage natuurlijke personen ten opzichte van de totale bevolking in die centrumstad tussen 2005 en 2012. Figuur 4 illustreert een duidelijk stijgende tendens in de centrumsteden voor wat betreft de rechtspersonen als percentage van de totale bevolking.

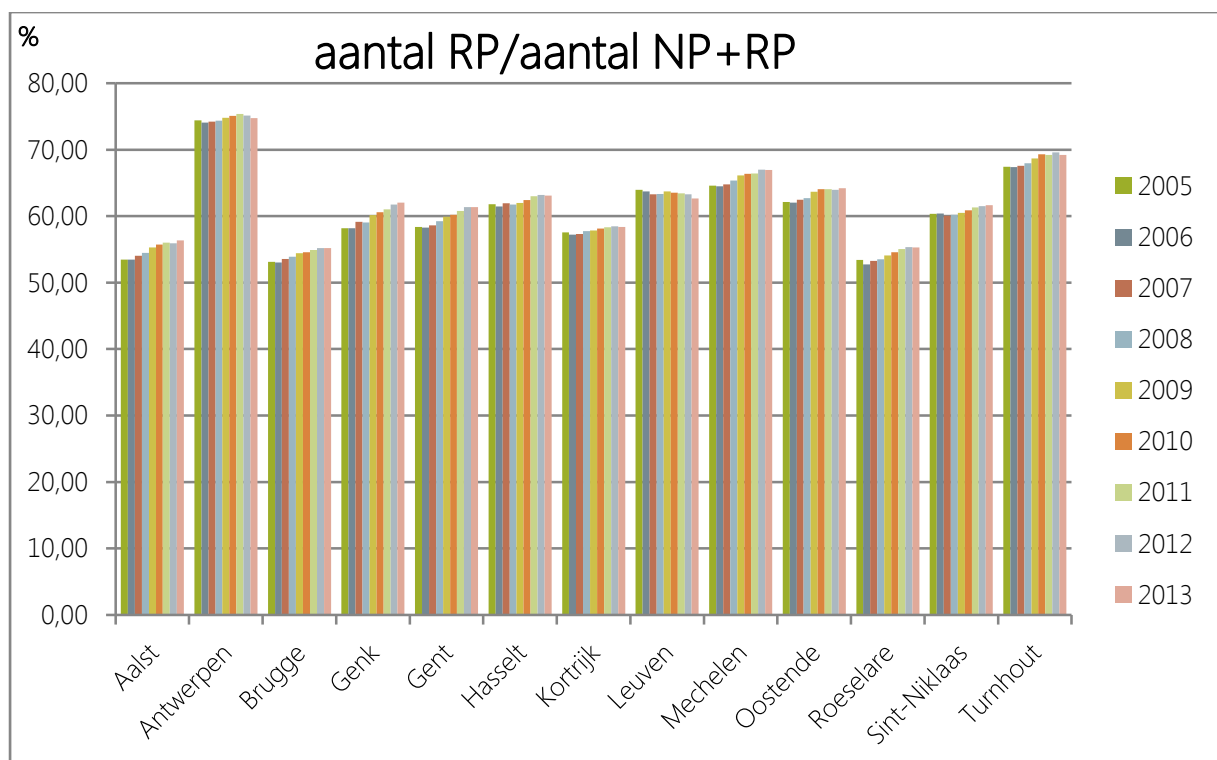

Figuur 4: Grafiek van de ratio rechtspersonen/totale bevolking per centrumstad (2005-2012)

Vervolgens kunnen we ook het belang in het totaal aantal ondernemingen nagaan, d.w.z. het aantal natuurlijke personen of rechtspersonen in verhouding tot het totaal aantal ondernemingen (aantal natuurlijke personen(NP) + aantal rechtspersonen(RP)).

Figuur 5: De verhouding van het aantal natuurlijke personen ten opzichte van het totaal aantal ondernemingen

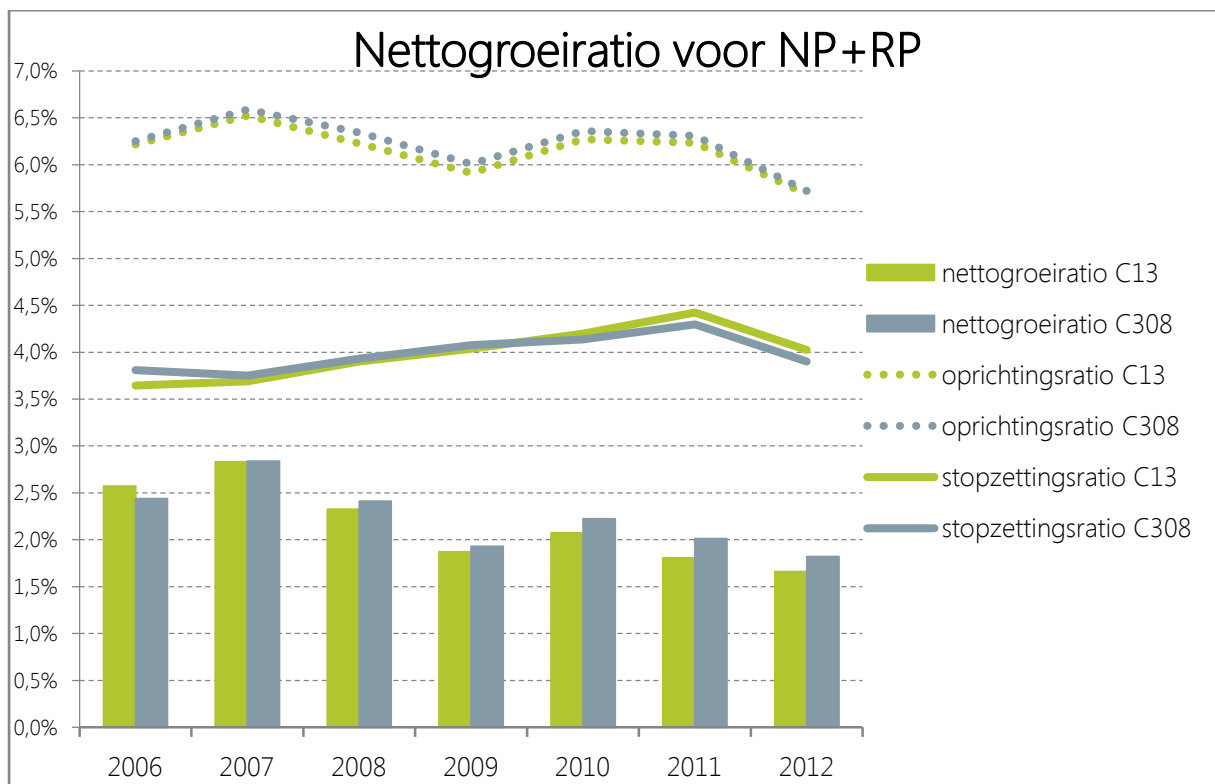

Figuur 6: De verhouding van het aantal rechtspersonen ten opzichte van het totaal aantal ondernemingen

Wanneer beide bovenstaande figuren samen worden bekeken, dan valt het meteen op dat het aantal natuurlijke personen ten opzichte van het totaal aantal ondernemingen een dalende trend vertoont in alle centrumsteden, terwijl deze ratio voor de rechtspersonen een stijgende trend vertoont. Dit kan wijzen op vervennootschappelijking in de Vlaamse centrumsteden.

Daarnaast is het ook interessant om na te gaan wat de oprichtingsratio en stopzettingratio is. In navolging van Verduyn (2013) berekenen we deze voor de data die wij verkregen uit het VKBO. De oprichtingsratio wordt net zoals in Verduyn (2013) gedefinieerd als het aantal oprichtingen van ondernemingen zoals in het VKBO opgenomen, in verhouding tot het totaal aantal ondernemingen van het voorgaande jaar te bekijken. Voor de stopzettingratio is dit het aantal ondernemingen dat de activiteit stopzet ten opzichte van het totaal aantal ondernemingen van het voorgaande jaar. Het verschil tussen bovenstaande ratio's is de netto-groeiratio (Verduyn, 2013).

In de onderstaande figuur wordt de situatie geschetst waarbij het totaal aantal ondernemers wordt bekeken, dit is het totaal aantal rechtspersonen samen met het totaal aantal natuurlijke personen. Voor beiden worden de oprichtingsratio, de stopzettingratio en de netto-groeiratio weergegeven voor zowel de 308 Vlaamse gemeenten (C308) als voor de 13 centrumsteden (C13).

Figuur 7: De oprichtingsratio, de stopzettingratio en de nettogroeiratio voor de c13 en de c308
Bron: eigen verwerking van de data verkregen uit het VKBO

De ratio's voor de C13 en de C308 vertonen een zeer gelijkaardig verloop.

1.5.2 De tarieven van de personen- en vennootschapsbelasting

Volgens artikel 130 van de Wet Inkomstenbelastingen (WIB) gelden voor aanslagjaar 2013 de volgende progressieve tarieven voor de personen- of inkomstenbelastingen:

%	van	tot
25	€ 0,01	€ 8.350
30	€ 8.350	€ 11.890
40	€ 11.890	€ 19.810
45	€ 19.810	€ 36.300
50	€ 36.300	

Tabel 7: De tarieven inzake de personenbelasting in België voor aanslagjaar 2013 (geïndexeerd)

Het tarief van de vennootschapsbelasting is ofwel een vlak tarief ofwel een progressief tarief, afhankelijk van de grootte van het belastbare inkomen. Volgens artikel 215 van de Wet Inkomstenbelastingen bedraagt het tarief van de vennootschapsbelasting voor aanslagjaar 2013 33,99%, inclusief de aanvullende crisisbelasting van 3%. Wanneer het belastbare inkomen echter niet meer bedraagt dan 322.500 EUR, dan wordt de belasting progressief en gelden volgende tariefschijven⁹:

%	van	tot
24,25	€ 0	€ 25.000
31,00	€ 25.000	€ 90.000
34,50	€ 90.000	€ 322.500

Tabel 8: De tarieven inzake de vennootschapsbelasting in België voor aanslagjaar 2013

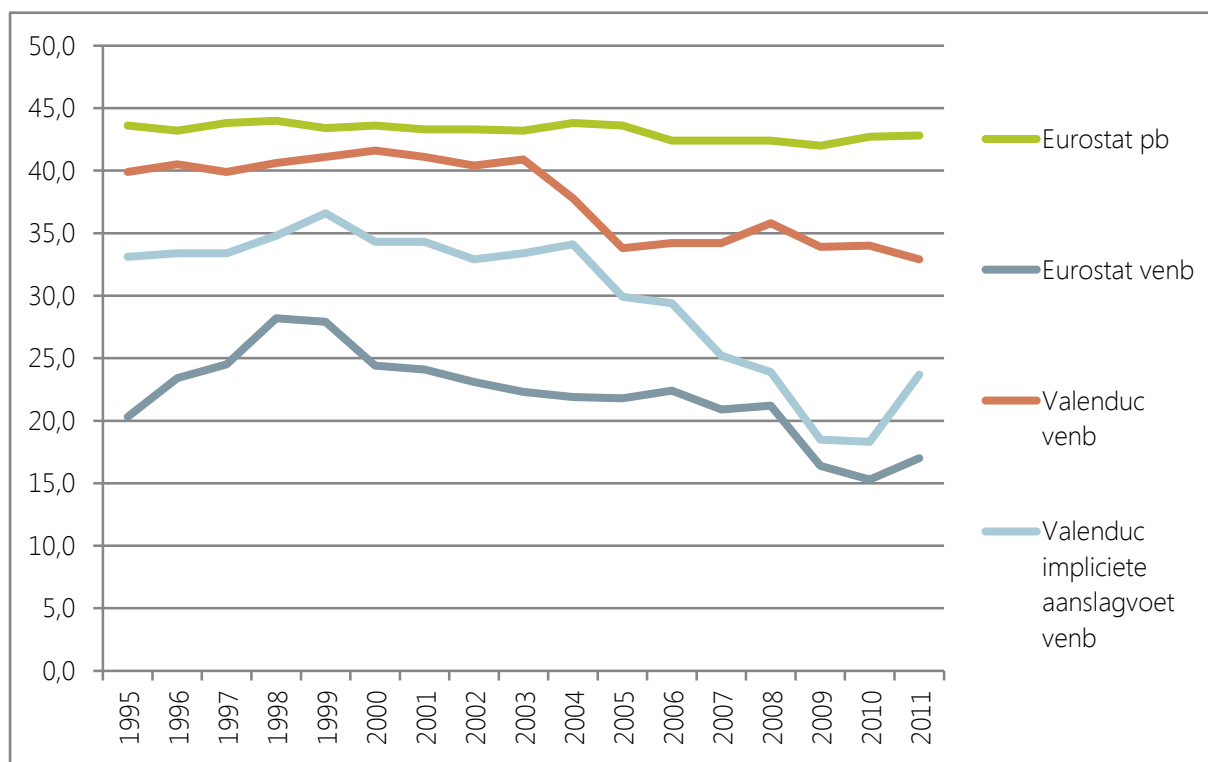
Om een beeld te schetsen van hoe de personenbelasting zich verhoudt ten opzichte van de vennootschapsbelasting worden hieronder de impliciete tarieven weergegeven. Deze houden rekening met het statutair tarief, maar ook met de aftrekken en vrijstellingen. We maken voor de impliciete tarieven inzake de vennootschapsbelasting gebruik van de tarieven van Eurostat¹⁰ en van Christian Valenduc¹¹ van de FOD

⁹ Dit is niet van toepassing op: **1°** vennootschappen, andere dan door de Nationale Raad van de coöperatie erkende coöperatieve vennootschappen, die aandelen bezitten waarvan de beleggingswaarde meer bedraagt dan 50 %, hetzij van de gerevalueerde waarde van het gestorte kapitaal, hetzij van het gestort kapitaal verhoogd met de belaste reserves en de geboekte meerwaarden. In aanmerking komen de waarde van de aandelen en het bedrag van het gestorte kapitaal, de reserves en de meerwaarden op de dag waarop de vennootschap die de aandelen bezit haar jaarrekening heeft opgesteld. Om te bepalen of de grens van 50 pct. overschreden is, worden de aandelen, die ten minste 75 % vertegenwoordigen van het gestorte kapitaal van de vennootschap die de aandelen heeft uitgegeven, niet in aanmerking genomen; **2°** vennootschappen waarvan de aandelen die het maatschappelijk kapitaal vertegenwoordigen voor ten minste de helft in het bezit zijn van één of meer andere vennootschappen en die geen door de Nationale raad van de coöperatie erkende coöperatieve vennootschappen zijn; **3°** vennootschappen waarvan de dividenduitkering hoger is dan 13 % van het gestorte kapitaal bij het begin van het belastbare tijdperk; **4°** vennootschappen, andere dan door de Nationale Raad van de coöperatie erkende coöperatieve vennootschappen, die ten laste van het resultaat van het belastbare tijdperk niet aan ten minste één van hun bedrijfsleiders een bezoldiging hebben toegekend die gelijk is aan of hoger is dan het belastbare inkomen van de vennootschap, wanneer die bezoldiging minder bedraagt dan € 36.000; **5°** vennootschappen die deel uitmaken van een groep waartoe een coördinatiecentrum behoort als vermeld in het koninklijk besluit nr. 187 van 30 december 1982 betreffende de oprichting van coördinatiecentra; **6°** de beleggingsvennootschappen bedoeld in artikel 6 van de wet van 20 juli 2004 betreffende bepaalde vormen van collectief beheer van beleggingsportefeuilles, alsmede de organismen voor de financiering van pensioenen bedoeld in artikel 8 van de wet van 27 oktober 2006 betreffende het toezicht op de instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening, in de mate dat artikel 185bis, § 1, toepassing vindt. (artikel 215, W.I.B).

¹⁰ Deze tarieven zijn terug te vinden via: <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do>

¹¹ De effectieve aanslagvoet van dhr. Valenduc wordt berekend door (belastbare basis + aftrek fiscale uitgaven + notionele intrestaftrek – niet toegelaten uitgaven) in de noemer te plaatsen en de vennootschapsbelasting in de teller. De reeks getiteld "Valenduc" is het resultaat van de

Financiën. Voor de impliciete tarieven inzake de personenbelasting, gebruiken we de impliciete tarieven op arbeid van Eurostat¹².

Figuur 8: Verloop van de impliciete tarieven in de personenbelasting en de vennootschapsbelasting (1995-2011)

Bron: Eurostat en C.Valenduc

Het valt meteen op dat de gemiddelde impliciete tarieven inzake de personenbelasting over alle jaren heen een stuk hoger liggen dan het impliciete tarief van de vennootschapsbelasting, ongeacht de bron. De grootste discrepantie tussen de impliciete tarieven van de vennootschapsbelasting en de personenbelasting vinden we terug bij de tarieven die werden geraadpleegd in de databank van Eurostat.

1.5.3 De lokale fiscaliteit

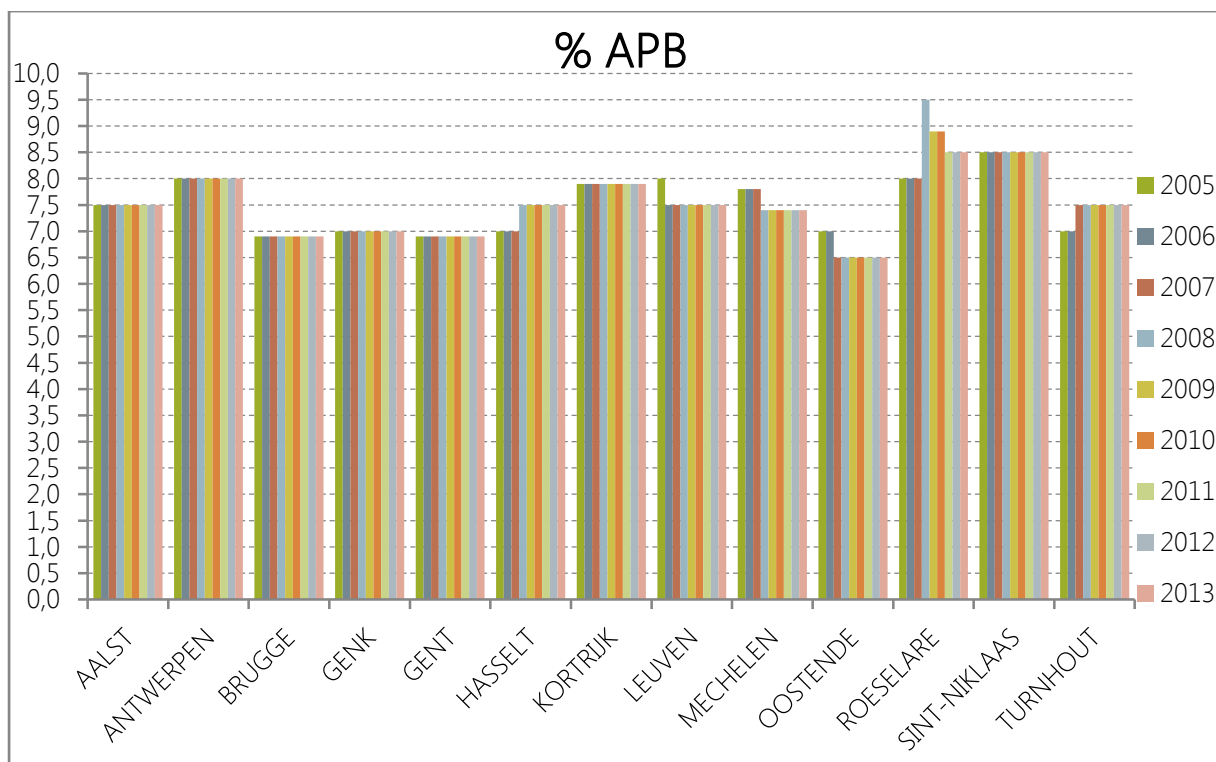
Voor dit onderzoek is vervolgens ook het tarief van de aanvullende personenbelasting (APB) van belang omdat het verlies van de lokale besturen zich net daar situeert wanneer natuurlijke personen overstappen naar een vennootschap en daardoor hun inkomsten aangeven in de vennootschapsbelasting, waarop de lokale besturen geen vat hebben.

In onderstaande grafiek werden de APB-tarieven opgenomen voor de periode 2005-2013. Het valt meteen op dat in de meeste steden de gehanteerde tarieven voor de aanvullende personenbelasting gelijk zijn gebleven, ongeacht electorale invloeden. Doorheen de bestudeerde periode werd in Hasselt en Turnhout een verhoging van het APB-tarief doorgevoerd, terwijl Leuven, Mechelen en Oostende tot een daling overgingen. In Roeselare ten slotte werden maar liefst drie wijzigingen doorgevoerd in de periode 2005-2013. Na een sterke stijging in 2008 tot 9,5% werd het tarief echter teruggebracht tot 8,5% sinds 2011.

deling van de vennootschapsbelasting door de netto belastbare basis. Deze beide datareeksen werden persoonlijk bekomen door dhr. Valenduc van de FOD Financiën.

¹²

Deze tarieven zijn terug te vinden via: <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do>

Figuur 9: Tarieven in de aanvullende personenbelasting (apb) voor de periode 2005-2013

Bron: www.lokaalstatistieken.be en Agentschap Binnenlands Bestuur

Volgens Voka en Unizo is de lokale fiscaliteit geen beweegreden om al dan te vervennootschappelijken. Bedrijven zijn immers bereid om lokale bedrijfsbelastingen te betalen in ruil voor dienstverlening die ze van de gemeente of stad krijgen. Volgens Voka heeft de federale fiscaliteit echter wel een invloed op de keuze tussen eenmanszaak en vennootschap. Volgens Unizo zullen natuurlijke personen hun keuze om naar een vennootschap om te schakelen misschien wel laten beïnvloeden door de overweging dat de tarieven in de vennootschapsbelasting lager liggen dan die in de personenbelasting, maar zal hun keuze niet (enkel) gebaseerd zijn op de hoogte van het percentage aanvullende personenbelasting.

Volgens Voka staat de fiscale autonomie, waarbij de lokale besturen zelf het budget kunnen beheren, tegenover het feit dat de natuurlijke personen hen er op kunnen afrekenen bij de verkiezingen, terwijl dit bij vennootschappen minder speelt. Daarom kanten ze zich niet tegen fiscale autonomie, op voorwaarde dat deze samengaat met responsabilisering van de lokale besturen.

In ruil voor de lokale dienstverlening die ze ontvangen, zijn bedrijven bereid lokale belastingen te betalen. De meest voor de hand liggende manier is volgens Voka via de onroerende voorheffing, zoals men dat ook in het buitenland toepast. Hoewel de perceptie misschien leeft dat dit een belasting is voornamelijk voor de burgers, wijst Voka erop dat in een gemiddelde gemeente minstens 40% gegenereerd wordt door de bedrijven (in gemeenten met een relatief hoge economische bedrijvigheid ligt dit relatieve aandeel zelfs hoger), wat hen sterkt in de overtuiging dat bedrijven reeds een relatief groot belang hebben in de lokale belastingontvangsten. Daarenboven worden vennootschappen reeds belast in de vennootschapsbelasting. Voka is dus geen voorstander om daar dan nog een lokale belasting bovenop te heffen (via opcentiemen of via een andere constructie). Zoals hierboven aangegeven stelt Voka immers dat bedrijven reeds aanzienlijk wat belastingen betalen. Ten tweede zal op deze manier het tarief nog verhogen, terwijl het nominale tarief van 33,99% al hoog ligt, internationaal bekeken en ten derde ontstaat het risico op een cyclische belasting, waarbij de lokale besturen het tarief zullen verhogen in tijden waarin het slecht gaat. De belastbare

grondslag zal in economisch slechte tijden inkrimpen, waardoor de lokale besturen dit verlies zullen willen compenseren door de tarieven te verhogen. Ten vierde is er ook nog de vrees op extra distorties tussen de verschillende gemeenten en steden omwille van de verschillende tarieven die zullen gehanteerd worden. Voka is dus eerder voorstander om de lokale en vaak kleine, onbillijke belastingen te vervangen door een gestroomlijnde fiscaliteit voor bedrijven. Bovendien is het voordeel van de OV ook voor de gemeenten/steden een win-win-situatie, daar de gemeenten/steden geen administratieve kosten hebben bij de afhandeling van de OV, omdat dit gebeurt door de gewesten. Bij andere belastingen moeten de gemeenten/steden meestal¹³ zelf zorgen voor de administratieve afhandeling en zijn er dus kosten aan verbonden. Niettemin is Voka van mening dat de onroerende voorheffing momenteel niet te laag is, want doorheen de laatste jaren is deze aanzienlijk gestegen. De marge is daar dus beperkt.

Voka wijst er bovendien op dat de ondernemingen reeds bijdragen aan de lokale belastingontvangsten door de tewerkstelling die ze leveren, wat op zijn beurt extra belastbare grondslag creëert in de personenbelasting omdat inwoners vaak in hun eigen stad of gemeente willen werken. In afgeleide orde creëert het ook jobs bij toeleverende bedrijven. Op die manier hebben de steden en de gemeenten er dus alle belang bij om vennootschappen aan te trekken en vervolgens te behouden.

Unizo daarentegen is voorstander voor een aanvullende vennootschapsbelasting (AVB), niet om bijkomende inkomsten te genereren, maar wel om een verschuiving te veroorzaken in de belastingen. Bedoeling zou moeten zijn om de specifieke lokale bedrijfsbelastingen te vervangen door de aanvullende vennootschapsbelasting. Dit heeft als voordeel dat de administratiekosten voor de vennootschappen inkrimpen, aangezien een aangifte in de vennootschapsbelasting sowieso moet worden ingevuld en de extra tijd die vennootschappen moeten stoppen in het vervullen van de administratie rond de lokale bedrijfsbelastingen op die manier komt te vervallen. Indien er echter wel bijkomende belastingen worden geheven, dan moeten deze in verhouding zijn met datgene wat de vennootschappen er voor terugkrijgen. Daarom is Unizo voorstander van het heffen van retributies, eerder dan voor belastingen. Retributies worden immers geheven op het gebruik van specifieke diensten, wat zorgt voor een meer eerlijke heffing.

Volgens Unizo zullen natuurlijke personen niet verhuizen naar andere gemeenten omwille van de opcentiemen. Ze zullen eerder verhuizen omwille van de beschikbaarheid van de bedrijfsterreinen. Een verhuis brengt immers investeringen met zich mee en dus moeten niet enkel de opcentiemen in rekening worden gebracht. Anderzijds kan het volgens Unizo ook zo zijn dat natuurlijke personen verhuizen om nieuwe markten op te zoeken of om zichzelf op te waarderen. Er moet immers worden gekeken naar het beschikbaar inkomen van de inwoners van een stad. Als het gemiddelde beschikbare inkomen van de inwoners van een stad of gemeente laag blijkt te zijn, dan zal het geen goed idee zijn om een winkel van met luxegoederen, gericht op het meest vermogende segment te openen in die stad of gemeente.

Om na te gaan of er verschillen zijn tussen de gemeenten en de centrumsteden moet volgens Voka het totale kostenplaatje bekeken worden. Er mag niet zomaar vanuit gegaan worden dat de opcentiemen op de onroerende voorheffing te hoog zijn, maar ook alle andere belastingen moeten in rekening worden gebracht en op die manier moet de totale belastingdruk worden bekeken. Volgens Voka zou het zelfs een beter idee zijn om de belastingen onderneming per onderneming te bekijken. Een grote onderneming is immers niet hetzelfde als een kleine onderneming. Er moet dus worden nagegaan wat het effect/verschil is wanneer onderneming X verhuist van gemeente/stad A naar gemeente/stad B.

---

¹³ In bepaalde gevallen doen de steden en gemeenten beroep op een provinciale inning van belastingen.

2 Vervolgonderzoek Stedelijk Fiscaal Instrumentarium

2.1 Onderzoeksdata

2.1.1 De centrumsteden

Het stedenbeleid focust op de 2 grootsteden Antwerpen en Gent en de 11 centrumsteden Mechelen, Aalst, Brugge, Genk, Hasselt, Kortrijk, Leuven, Oostende, Roeselare, Sint-Niklaas en Turnhout. Deze 13 Vlaamse centrumsteden werden geconcretiseerd in het ontwerp van decreet tot vaststelling van de regels inzake de werking en de verdeling van het Vlaams Stedenfonds van 4 december 2002¹⁴.

2.1.2 Dataselectie

De gegevens voor dit vervolgonderzoek van het Stedelijk Fiscaal Instrumentarium werden verzameld via de Bel-First database van het Bureau Van Dijk. Deze databank bevat gedetailleerde financiële informatie van meer dan 330.000 bedrijven die verplicht zijn om een jaarrekening op te stellen tijdens de laatste 10 jaren.¹⁵ De selectie van de bedrijven gebeurde op basis van de postcodes per centrumstad en het type vennootschap. Voor een EBVBA werden de rechtsvormen EBVBA en burgerlijke vennootschap in de vorm van een EBVBA in de selectie betrokken. Voor een VOF werd geselecteerd op de rechtsvormen VOF en burgerlijke vennootschap in de vorm van een VOF. In tegenstelling tot het voorgaande onderzoek wordt hier niet gefilterd op basis van de nacebel-codes van de vrije en intellectuele beroepen.

Vervolgens worden uit de EBVBA's en vennootschappen onder firma uit de Belfirst-databank een selectie gemaakt op basis van de gegevens die beschikbaar zijn. De EBVBA's en VOF waarvan er gegevens ontbreken die noodzakelijk zijn voor de berekeningen in dit onderzoek, worden uit de selectie weggelaten. De Bel-First database dekt 67% tot 77% van de EBVBA's en 6% à 7% van de VOF die in het VKBO zitten. In dit onderzoek wordt de steekproef verder beperkt ten gevolge databeperkingen. De geselecteerde bedrijven, waarvoor alle data beschikbaar zijn vertegenwoordigen 40% tot 48% van de EBVBA's en 1% tot 2% van de VOF die in het VKBO zijn opgenomen.

---

¹⁴ Stuk 1367 (2002-2003) – Nr. 3

¹⁵ Het neerleggen van een jaarrekening is niet verplicht voor de VOF en de Comm.V waarvan de omzet, exclusief belasting over de toegevoegde waarde, lager ligt dan een door de Koning bepaald bedrag (artikel 93, Wetboek van Vennootschappen). Daarenboven is er geen openbaarmakingsverplichting voor de jaarrekening van de kleine VOF, de Comm.V. en de CVOA. Deze vrijstelling geldt ook wanneer de vennoten allemaal onbeperkt aansprakelijke natuurlijke personen zijn (artikel 97, W.Venn.). In concreto impliceert dit dat wanneer een VOF, een Comm.V. of een CVOA die toch een jaarrekening opstellen omdat ze niet onder artikel 93 W.Venn. vallen, ze deze niet verplicht moeten openbaar maken, wanneer ze vallen onder artikel 97 W.Venn. Het zullen bijgevolg alleen maar de grootste VOF, Comm.V. en CVOA zijn die hun jaarrekening openbaar maken. Aangezien deze vennootschappen meestal klein zijn en blijven, zal het dus een minderheid zijn die daadwerkelijk een jaarrekening zal neerleggen.

2.2 EBVBA's

2.2.1 Alle EBVBA's

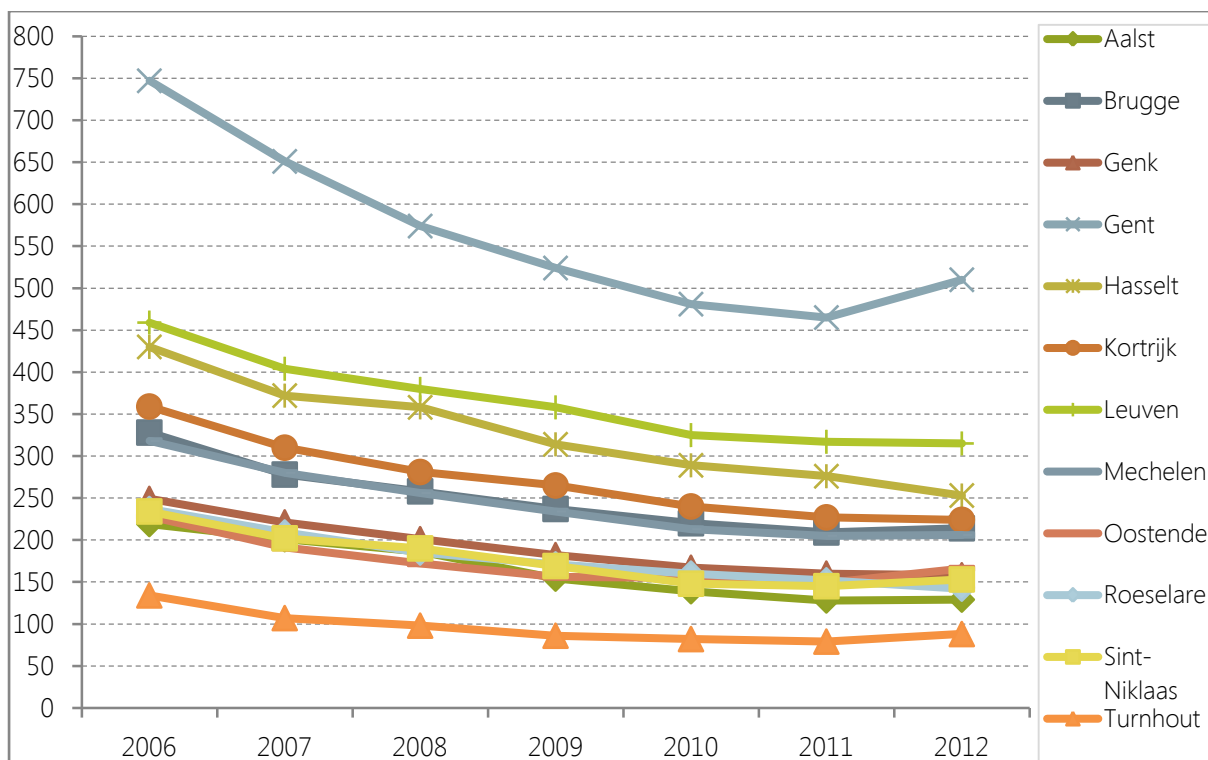
In wat volgt worden de jaarrekeningdata m.b.t. 2010 (en soms voor 2011¹⁶) aangeduid als de bron van de berekeningen voor 2012.

Bel-First cd-rom	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Aalst	219	201	186	154	139	128	129
Antwerpen	2.745	2.469	2.276	2.085	1.939	1.837	1.910
Brugge	328	278	258	237	220	209	214
Genk	249	221	201	182	167	160	158
Gent	747	651	574	524	481	465	510
Hasselt	430	372	358	314	289	276	253
Kortrijk	359	310	281	265	240	227	224
Leuven	459	404	380	358	325	317	315
Mechelen	318	280	256	234	213	205	206
Oostende	228	191	172	156	155	149	166
Roeselare	237	209	185	171	160	152	142
Sint-Niklaas	234	202	190	169	148	145	153
Turnhout	134	107	98	86	82	79	88
TOTAAL	6.687	5.895	5.415	4.935	4.558	4.349	4.468

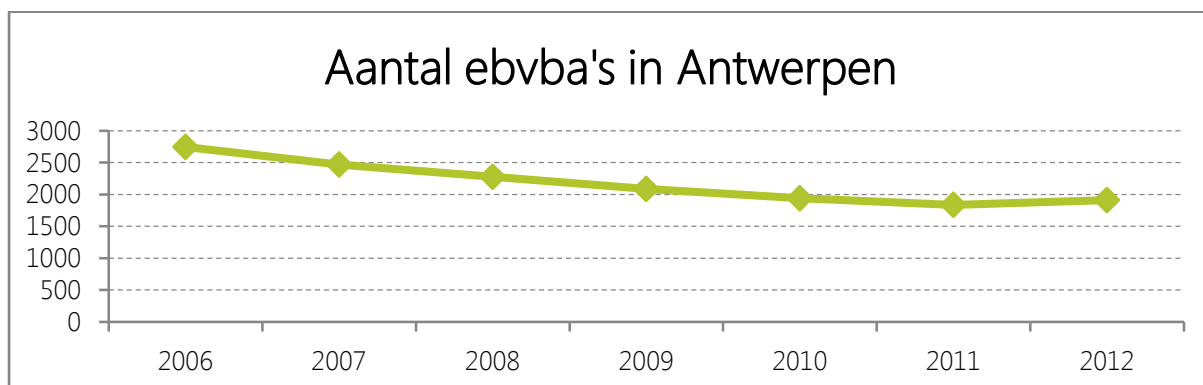
Tabel 9: Evolutiereeks van het aantal EBVBA's per centrumstad (Bron: Diverse Bel-First-CD-roms)

Het totaal aantal EBVBA's is sinds de start van de reeks systematisch gedaald (cfr. tabel 9), maar in 2012 vertoont het totaal echter een lichte stijging. Dit wordt grafisch voorgesteld voor alle individuele centrumsteden in figuur 10 en apart voor Antwerpen in figuur 11. Het valt op dat sommige centrumsteden een lichte stijging vertonen in het laatste jaar. Dit effect primeert op de dalingen, waardoor het totaal aantal EBVBA's in de 13 centrumsteden samen, geconfronteerd wordt met een lichte stijging.

¹⁶ Wanneer er dus sprake is van 2012, dan zal dit slaan op de jaarrekeninggegevens van 2010 en voor sommige bedrijven van 2011 afhankelijk van welk tijdstip in het jaar zij hun jaarrekening neerleggen en dus hun boekjaar afsluiten.

Figuur 10: Evolutie van het aantal EBVBA's per centrumstad exclusief Antwerpen

Figuur 11: Evolutie van het aantal EBVBA's voor Antwerpen

2.2.2 De geselecteerde EBVBA's

2.2.2.1 Algemeen

Ten opzichte van alle EBVBA's werden diegene weggelaten waarvoor de data ontbrak met betrekking tot de belastingen en de winst van het boekjaar voor belastingen. De resterende vennootschappen zullen in het verdere verloop van dit onderzoek worden aangeduid met "de geselecteerde EBVBA's" en zijn opgenomen in de onderstaande tabel.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	% geselecteerd/ totaal (2012)
Aalst	143	129	111	92	86	76	58,91
Antwerpen	1.536	1.470	1.320	1.183	1.097	1.060	55,50
Brugge	187	179	160	140	139	135	63,08
Genk	169	155	138	119	106	111	70,25
Gent	446	392	351	303	285	300	58,82
Hasselt	259	247	213	218	205	183	72,33
Kortrijk	230	209	187	170	158	152	67,86
Leuven	285	261	250	218	211	199	63,17
Mechelen	209	187	162	142	134	137	66,50
Oostende	129	125	103	108	100	88	53,01
Roeselare	154	138	132	123	112	97	68,31
Sint-Niklaas	155	151	124	105	105	84	54,90
Turnhout	71	56	63	52	49	50	56,82
Totaal	3.973	3.699	3.314	2.973	2.787	2.672	59,80

Tabel 10: Het aantal EBVBA's dat overblijft na de selectie

Het grootste aantal geselecteerde EBVBA's in 2012 kan worden teruggevonden in Antwerpen (1.060), gevolgd door Gent (300). Het laagste aantal EBVBA's wordt in 2012 teruggevonden in Turnhout (50). In de periode 2007-2011 is er in alle centrumsteden een soortgelijke dalende trend terug te vinden. In 2011 is er spraken van een ommekeer van die trend in Genk, Gent, Mechelen en Turnhout.

In de laatste kolom is de procentuele verhouding berekend tussen het aantal geselecteerde EBVBA's en het totaal aantal EBVBA's die werden geïdentificeerd uit de databank van Bel-First. Deze kengetallen situeren zich voor alle centrumsteden tussen 53,01% en 72,33%. Het totaal gemiddelde percentage geselecteerde EBVBA's over alle centrumsteden heen ten opzichte van het totaal aantal EBVBA's ligt op ongeveer 60%.

	2012	Δ 2012-2011	Δ 2012-2010	Δ 2012-2009	Δ 2012-2008	Δ 2012-2007
Aalst	76	-11,63%	-17,39%	-31,53%	-41,09%	-46,85%
Antwerpen	1060	-3,37%	-10,40%	-19,70%	-27,89%	-30,99%
Brugge	135	-2,88%	-3,57%	-15,63%	-24,58%	-27,81%
Genk	111	4,72%	-6,72%	-19,57%	-28,39%	-34,32%
Gent	300	5,26%	-0,99%	-14,53%	-23,47%	-32,74%
Hasselt	183	-10,73%	-16,06%	-14,08%	-25,91%	-29,34%
Kortrijk	152	-3,80%	-10,59%	-18,72%	-27,27%	-33,91%
Leuven	199	-5,69%	-8,72%	-20,40%	-23,75%	-30,18%
Mechelen	137	2,24%	-3,52%	-15,43%	-26,74%	-34,45%
Oostende	88	-12,00%	-18,52%	-14,56%	-29,60%	-31,78%
Roeselare	97	-13,39%	-21,14%	-26,52%	-29,71%	-37,01%
Sint-Niklaas	84	-20,00%	-20,00%	-32,26%	-44,37%	-45,81%
Turnhout	50	2,04%	-3,85%	-20,63%	-10,71%	-29,58%
Totaal	2.672	-4,13%	-10,12%	-19,37%	-27,76%	-32,75%

Tabel 11: Wijziging van het aantal EBVBA's in de verschillende centrumsteden

Ten opzichte van 2007 is het aantal EBVBA's in alle centrumsteden met minstens 27% afgenomen en ten opzichte van 2008 met minstens 23%, met uitzondering van Turnhout (10%). Ten opzichte van 2009 is het totaal aantal geselecteerde EBVBA's afgenomen met 19% en ten opzichte van 2010 met 10%. Wanneer 2012 wordt vergeleken ten opzichte van 2011, dan zijn er in bepaalde centrumsteden dalingen en in andere, namelijk in Genk, Gent, Mechelen en Turnhout, is het aantal geselecteerde EBVBA's toegenomen.

2.2.2.2 De sectoren

Per centrumstad illustreert de onderstaande tabel de verdeling van de geselecteerde EBVBA's over de verschillende sectoren. Deze zijn geordend naar afnemend belang. De sectoren waarin geen enkele geselecteerde EBVBA werkzaam was, werden uit de tabel weggelaten om het geheel overzichtelijk te houden.

De drie voornaamste sectoren bij de geselecteerde EBVBA's over de centrumsteden zijn "Menselijke gezondheidszorg", "Groothandel en handelsbemiddeling, met uitzondering van de handel in motorvoertuigen en motorfietsen" en "Activiteiten van hoofdkantoren; adviesbureaus op het gebied van bedrijfsbeheer".

Sector	Uitleg nacebelcode	Aalst	Antwerpen	Brugge	Genk	Gent	Hasselt	Kortrijk	Leuven	Mechelen	Oostende	Roeselare	Sint-Niklaas	Turnhout	Absol. Freq.	Relat. Freq.
86	Menselijke gezondheidszorg	4	120	14	29	13	37	48	28	23	23	24	3	8	374	14,00%
46	Groothandel en handelsbemiddeling, met uitzondering van de handel in motorvoertuigen en motorfietsen	6	146	16	8	30	9	14	16	8	7	8	8	6	282	10,55%
70	Activiteiten van hoofdkantoren; adviesbureaus op het gebied van bedrijfsbeheer	12	97	15	11	41	26	17	21	11	3	3	9	1	267	9,99%
47	Detailhandel, met uitzondering van de handel in auto's en motorfietsen	10	103	13	9	36	13	8	16	9	8	6	7	7	245	9,17%
43	Gespecialiseerde bouwwerkzaamheden	5	49	8	4	31	10	13	7	9	5	16	10	4	171	6,40%
69	Rechtskundige en boekhoudkundige dienstverlening	1	73	2	5	2	18	9	16	8	7	3			144	5,39%
56	Eet- en drinkgelegenheden	4	67	6	3	15	8	5	13	5	6	2	4	2	140	5,24%
62	Ontwerpen en programmeren van computerprogramma's, computerconsultancy-activiteiten en aanverwante activiteiten	3	43	4	3	18	8	4	22	15	2	1	3	3	129	4,83%
71	Architecten en ingenieurs; technische testen en toetsen	1	36	4	1	13	4	2	13	7	1	5	6		93	3,48%

68	Exploitatie van en handel in onroerend goed	3	37	6	3	9	3	1	4	4	5	1	4		80	2,99%
73	Reclamewezen en marktonderzoek	3	32	3	1	6	6	2	5	7		1	3	1	70	2,62%
82	Administratieve en ondersteunende activiteiten ten behoeve van kantoren en overige zakelijke activiteiten		23	3	10	6	1	2	3	3	2	3	4	1	61	2,28%
64	Financiële dienstverlening, exclusief verzekeringen en pensioenfondsen	1	25	5	3	7	2	4	5	1	1	1			55	2,06%
66	Ondersteunende activiteiten voor verzekeringen en pensioenfondsen	2	18	6	2	7	4			2		2	4	1	48	1,80%
74	Overige gespecialiseerde wetenschappelijke en technische activiteiten	1	25	1	4	7	2	1	2	1	1			1	46	1,72%
45	Groot- en detailhandel in en onderhoud en reparatie van motorvoertuigen en motorfietsen		10	2	4	5	2			4		5	2	2	36	1,35%
96	Overige persoonlijke diensten	2	13	3		1	2	1	3	2	6	2		1	36	1,35%
41	Bouw van gebouwen; ontwikkeling van bouwprojecten	1	9	4		2	4	4	1	1	1	2	3	1	33	1,24%
49	Vervoer te land en vervoer via pijpleidingen	3	9	4		3	2	3	2		1	4	1	1	33	1,24%
90	Creatieve activiteiten,	1	17			2	2		3	4					29	1,09%

	kunst en amusement																
18	Drukkerijen, reproductie van opgenomen media	3	6			5	1	1	3			2		1	1	23	0,86%
59	Productie van films en video- en televisieprogramma's, maken van geluidsopnamen en uitgeverijen van muziekopnamen		6		1	5	1		3	3				1		20	0,75%
81	Diensten in verband met gebouwen; landschapsverzorging	2	9	1	1	1	1	2				1	1		1	20	0,75%
85	Onderwijs	1	7	1		3	3		2						1	18	0,67%
52	Opslag en vervoerondersteunende activiteiten		12			1	2							1		16	0,60%
25	Vervaardiging van producten van metaal, exclusief machines en apparaten		5	1	1	2				1		2	1	1		14	0,52%
63	Dienstverlenende activiteiten op het gebied van informatie	1	6	1				3						2	1	14	0,52%
10	Vervaardiging van voedingsmiddelen	2	3		1	2		1	1		1	1		1		13	0,49%
32	Overige industrie		9	1			1			1	1					13	0,49%
58	Uitgeverijen	1	6			1		2	1							11	0,41%
1	Teelt van gewassen, veeteelt, jacht en diensten in verband met deze activiteiten		2	1			1	1		1	1			1	1	9	0,34%
31	Vervaardiging van		3		1	2	1		1	1						9	0,34%

	meubelen															
77	Verhuur en lease		2	1		3		1		1				1	9	0,34%
93	Sport, ontspanning en recreatie		2				3	1	1	1				1	9	0,34%
23	Vervaardiging van andere niet-metaalhoudende minerale producten					4		1				1	1		7	0,26%
28	Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen, n.e.g.	1		1		3						1	1		7	0,26%
53	Posterijen en koeriers		3			2			1				1		7	0,26%
61	Telecommunicatie		3	2				1				1			7	0,26%
78	Terbeschikkingstelling van personeel		4			2			1						7	0,26%
79	Reisbureaus, reisorganisatoren, reserveringsbureaus en aanverwante activiteiten	1	4	1					1						7	0,26%
55	Verschaffen van accommodatie		2	2					1						5	0,19%
16	Houtindustrie en vervaardiging van artikelen van hout en van kurk, exclusief meubelen; vervaardiging van artikelen van riet en van vlechtwerk		2			1	1								4	0,15%
38	Inzameling, verwerking en verwijdering van afval; terugwinning					1	1		1		1				4	0,15%
42	Weg- en waterbouw						1		1				2		4	0,15%

75	Veterinaire diensten		1						1	1	1			4	0,15%
95	Reparatie van computers en consumentenartikelen				1	2							1	4	0,15%
13	Vervaardiging van textiel	1						1					1	3	0,11%
33	Reparatie en installatie van machines en apparaten		2	1										3	0,11%
14	Vervaardiging van kleding							1				1		2	0,07%
20	Vervaardiging van chemische producten			1		1								2	0,07%
21	Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten		2											2	0,07%
24	Vervaardiging van metalen in primaire vorm								1				1	2	0,07%
27	Vervaardiging van elektrische apparatuur				1	1								2	0,07%
30	Vervaardiging van andere transportmiddelen		2											2	0,07%
37	Afvalwaterafvoer		1	1										2	0,07%
60	Programmeren en uitzenden van radio- en televisieprogramma's		1						1					2	0,07%
87	Maatschappelijke dienstverlening met huisvesting					1	1							2	0,07%
2	Bosbouw en de exploitatie van bossen				1									1	0,04%

3	Visserij en aquacultuur															1	1	0,04%
8	Overige winning van delfstoffen					1											1	0,04%
26	Vervaardiging van informaticaproducten en van elektronische en optische producten					1											1	0,04%
50	Vervoer over water					1											1	0,04%
51	Luchtvaart									1							1	0,04%
97	Huishoudens als werkgever van huishoudelijk personeel					1											1	0,04%
geen			3			1											4	0,15%
totaal		76	1060	135	111	300	183	152	199	137	88	97	84	50	2672	100,00%		

Tabel 12: De geselecteerde EBVBA's opgedeeld per nacebelcode (2-digits) en per centrumstad

Bron: Bel-First-databank en eigen verwerking

Onderstaande tabel geeft een globaal beeld van de sectoren waarin de EBVBA's werkzaam zijn, over alle centrumsteden heen. Hieronder worden de verschillende individuele nace-belcodes samengenomen in secties¹⁷. De nace-belcodes die in een bepaalde sectie zijn opgenomen, staan vermeld in de tweede kolom.

	nace-belcodes	absolute frequentie	relatieve frequentie (%)
Niet ingevuld	-	4	0,15
Landbouw, bosbouw en visserij	01-03	11	0,41
Winning van delfstoffen	05-09	1	0,04
Industrie	10-33	109	4,08
Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht	35	0	0,00
Distributie van water; afval- en afvalwaterbeheer en sanering	36-39	6	0,22
Bouwnijverheid	41-43	208	7,78
Groot- en detailhandel; reparatie van auto's en motorfietsen	45-47	563	21,07
Vervoer en opslag	49-53	58	2,17
Verschaffen van accommodatie en maaltijden	55-56	145	5,43
Informatie en communicatie	58-63	183	6,85
Financiële activiteiten en verzekeringen	64-66	103	3,85
Exploitatie van en handel in onroerend goed	68	80	2,99
Vrije beroepen en wetenschappelijke en technische activiteiten	69-75	624	23,35
Administratieve en ondersteunende diensten	77-82	104	3,89
Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen	84	0	0,00
Onderwijs	85	18	0,67
Menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening	86-88	376	14,07
Kunst, amusement en recreatie	90-93	38	1,42
Overige diensten	94-96	41	1,53
Huishoudens als werkgever; niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door huishoudens voor eigen gebruik	97-98	0	0,00
Extraterritoriale organisaties en lichamen	99	0	0,00
Totaal		2672	100,00

Tabel 13: De geselecteerde EBVBA's en de sectoren waarin ze werkzaam zijn

¹⁷De bron voor deze secties van nace-belcodes kan worden teruggevonden via de volgende link: http://statbel.fgov.be/nl/binaries/NACEBEL2008_ni%5B1%5D_tcm325-65642.pdf

Meer dan de helft (58,49%) van de geselecteerde EBVBA's bevinden zich in de volgende drie sectoren: "vrije beroepen en wetenschappelijke en technische activiteiten", "groot- en detailhandel; reparatie van auto's en motorfietsen" en "menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening".

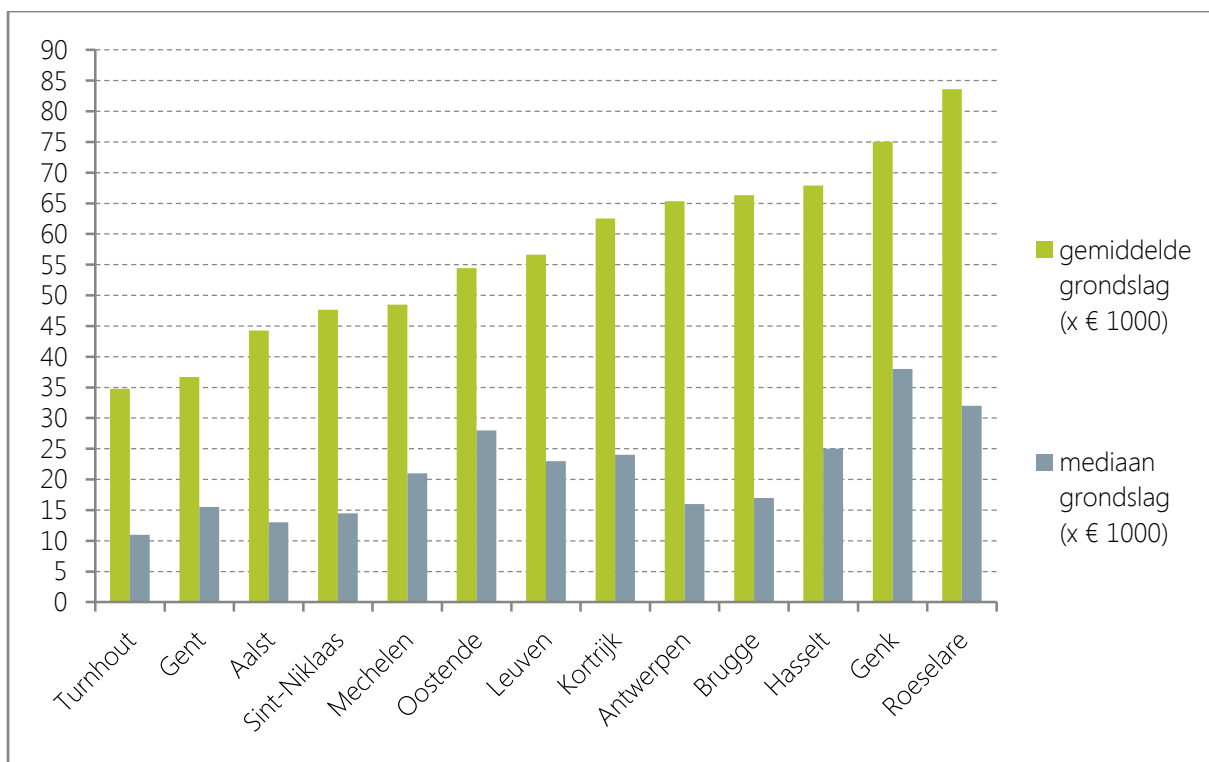
2.2.2.3 Belastinggrondslag

De belastinggrondslag wordt in wat volgt, gelijkgesteld aan "de winst/het verlies van het boekjaar voor belastingen (in duizend euro) van het laatste beschikbare jaar". In de onderstaande tabel zijn de beschrijvende statistieken m.b.t. de belastinggrondslag van de geselecteerde EBVBA's in de verschillende centrumsteden opgenomen. De geselecteerde EBVBA's met grondslag nul werden mee opgenomen in de berekeningen.

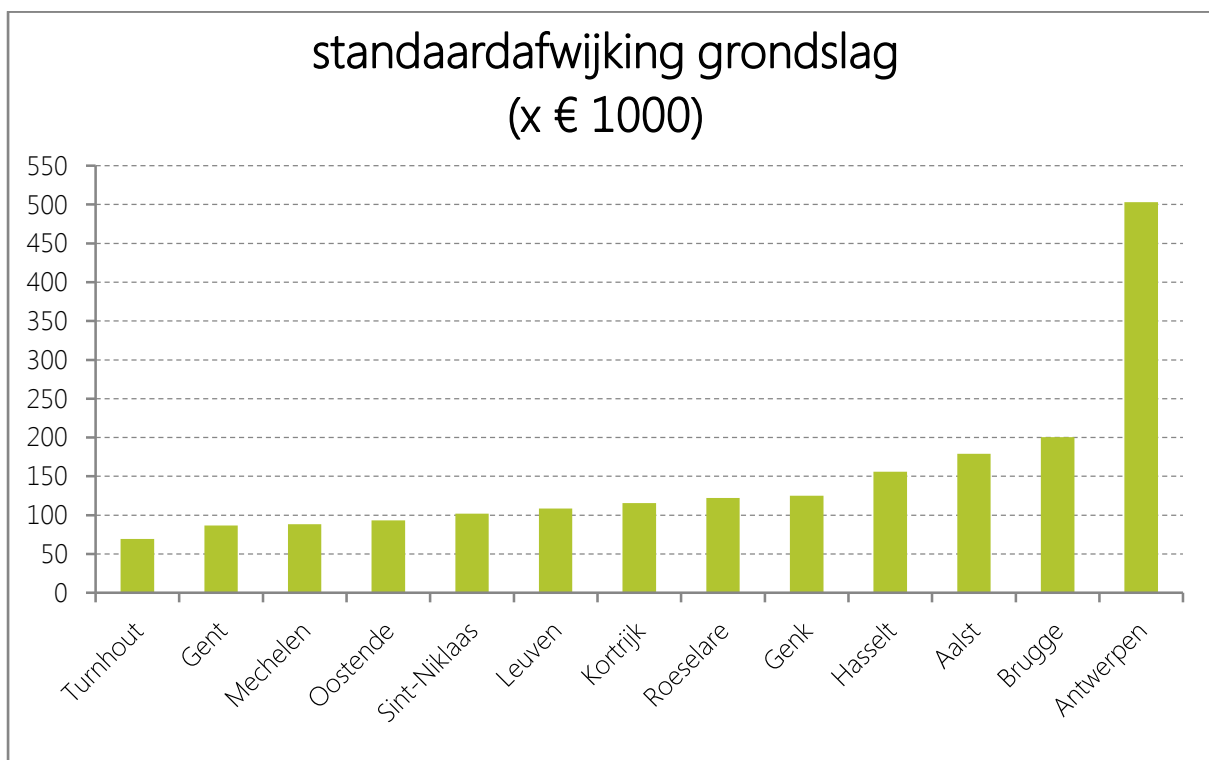
2012	totaal aantal EBVBA	selectie EBVBA	aantal EBVBA met grondslag = 0	gemiddelde grondslag (x € 1000)	mediaan grondslag (x € 1000)	standaard afwijking grondslag (x € 1000)	Minimum grondslag (x € 1000)	Maximum grondslag (x € 1000)
Aalst	129	76	1	44,26	13	178,90	-123	1.509
Antwerpen	1.910	1.060	23	65,33	16	503,16	-991	14.375
Brugge	214	135	5	66,35	17	200,37	-81	1.846
Genk	158	111	0	75,07	38	124,96	-306	702
Gent	510	300	6	36,69	15,5	86,67	-95	744
Hasselt	253	183	3	67,90	25	155,95	-258	1.694
Kortrijk	224	152	0	62,55	24	115,48	-165	618
Leuven	315	199	5	56,65	23	108,63	-134	807
Mechelen	206	137	1	48,47	21	88,21	-91	680
Oostende	166	88	1	54,42	28	93,10	-284	517
Roeselare	142	97	1	83,61	32	122,22	-29	732
Sint-Niklaas	153	84	3	47,67	14,5	101,89	-44	656
Turnhout	88	50	1	34,78	11	69,44	-67	306

Tabel 14: De beschrijvende statistiek van de belastinggrondslag van de geselecteerde EBVBA's

Zoals kan worden afgeleid uit de figuren 12 en 13 is de gemiddelde grondslag het hoogst in Roeselare en Genk. Ook Hasselt, Brugge, Antwerpen en Kortrijk noteren boven de grens van € 60.000. De gemiddelde grondslag is het laagst in Turnhout en Gent. De mediaan grondslag ligt tevens het hoogst in Genk en Roeselare en het laagst in Turnhout. De variatie van de belastinggrondslag is het hoogst in Antwerpen en het laagst in Turnhout. De reden hiervoor ligt in het aantal geselecteerde EBVBA's. Bij Antwerpen zien we ook een grote maximale grondslag, wat wijst op minstens één uitschieter bij de grondslaggegevens.

Figuur 12: Het gemiddelde en de mediaan grondslag in duizenden euro's voor 2012

Figuur 13: De standaarddeviatie of variabiliteit van de grondslag voor 2012

Vervolgens wordt in tabel 15 de totale belastbare grondslag weergegeven per centrumstad voor de geselecteerde EBVA's.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Aalst	5.767.000	5.247.000	4.595.000	3.673.000	3.230.000	3.364.000
Antwerpen	70.857.000	66.384.000	64.338.000	51.561.000	47.697.000	69.246.000
Brugge	9.566.000	10.340.000	14.640.000	11.304.000	11.302.000	8.957.000
Genk	11.113.000	12.159.000	10.432.000	9.817.000	8.581.000	8.333.000
Gent	12.818.000	13.980.000	14.896.000	15.521.000	12.496.000	11.006.000
Hasselt	13.127.000	14.316.000	11.463.000	11.822.000	11.841.000	12.425.000
Kortrijk	12.914.000	12.616.000	12.758.000	13.668.000	11.974.000	9.508.000
Leuven	12.378.000	13.012.000	14.945.000	12.138.000	10.888.000	11.274.000
Mechelen	15.096.000	14.709.000	8.985.000	9.452.000	7.479.000	6.641.000
Oostende	5.367.000	6.085.000	5.056.000	4.946.000	5.110.000	4.789.000
Roeselare	9.549.000	8.635.000	8.452.000	7.782.000	8.131.000	8.110.000
Sint-Niklaas	6.646.000	6.928.000	5.485.000	4.965.000	5.782.000	4.004.000
Turnhout	2.168.000	2.102.000	1.887.000	1.981.000	1.889.000	1.739.000

Tabel 15: De totale grondslag in de vennootschapsbelasting per centrumstad voor 2007 tot en met 2011 voor de geselecteerde EBVBA's

De totale grondslag¹⁸ is voor elk jaar het grootst in Antwerpen. Ook de centrumsteden Gent, Hasselt en Leuven noteren in alle jaren een totale grondslag voor de geselecteerde EBVBA's van hoger dan € 10.000. Voor elk bestudeerd jaar wordt de laagste totale grondslag teruggevonden in Turnhout, tevens de centrumstad met het kleinste aantal geselecteerde EBVBA's.

2.2.2.4 Betaalde vennootschapsbelasting

De betaalde vennootschapsbelasting kan niet worden afgeleid van de resultatenrekening. Deze bevat wel de algemene belastingen op het resultaat, maar hierin kunnen bvb. ook de gemeentelijke bedrijfsbelastingen vervat zitten. Daarom wordt de vennootschapsbelasting zelf berekend door de geldende tarieven inzake de vennootschapsbelasting te hanteren.

Uit de boekhoudkundige gegevens, afgehaald van Bel-First, is het niet duidelijk welke ondernemingen vallen onder het normale tarief van 33,99% en welke het verlaagde tarief van de vennootschapsbelasting genieten. Daarom werd er voor geopteerd om alle geselecteerde EBVBA's eenzelfde behandeling te geven in dit onderzoek en ze eerst allemaal te onderwerpen aan 33,99%. Dit scenario genereert de maximale potentiële opbrengst. Aan het maximale tarief zullen alle geselecteerde EBVBA's per centrumstad de volgende vennootschapsbelasting moeten betalen:

¹⁸ De negatieve grondslagen werden ook meegenomen in het onderzoek en in de berekeningen, aangezien deze op een later tijdstip van de belastbare winst worden afgetrokken.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Aalst	1.960.203	1.783.455	1.561.841	1.248.453	1.097.877	1.143.424
Antwerpen	24.084.294	22.563.922	21.868.486	17.525.584	16.212.210	23.536.715
Brugge	3.251.483	3.514.566	4.976.136	3.842.230	3.841.550	3.044.484
Genk	3.777.309	4.132.844	3.545.837	3.336.798	2.916.682	2.832.387
Gent	4.356.838	4.751.802	5.063.150	5.275.588	4.247.390	3.740.939
Hasselt	4.461.867	4.866.008	3.896.274	4.018.298	4.024.756	4.223.258
Kortrijk	4.389.469	4.288.178	4.336.444	4.645.753	4.069.963	3.231.769
Leuven	4.207.282	4.422.779	5.079.806	4.125.706	3.700.831	3.832.033
Mechelen	5.131.130	4.999.589	3.054.002	3.212.735	2.542.112	2.257.276
Oostende	1.824.243	2.068.292	1.718.534	1.681.145	1.736.889	1.627.781
Roeselare	3.245.705	2.935.037	2.872.835	2.645.102	2.763.727	2.756.589
Sint-Niklaas	2.258.975	2.354.827	1.864.352	1.687.604	1.965.302	1.360.960
Turnhout	736.903	714.470	641.391	673.342	642.071	591.086

Tabel 16: Overzicht van de opbrengst van de vennootschapsbelasting van de geselecteerde EBVBA's aan een tarief van 33,99% (in euro) voor de verschillende jaren

Aangezien het gaat om EBVBA's en dus kleinere vennootschappen kunnen we veronderstellen dat de meesten wel onder de verlaagde tarieven zullen vallen. Alternatief wordt in de volgende tabel lagere tarieven toegepast op de totale belastinggrondslag van alle geselecteerde EBVBA's van 2012 per centrumstad.

	grondslag 2012	33,99%	30%	25%
Aalst	3.364.000	1.143.424	1.009.200	841.000
Antwerpen	69.246.000	23.536.715	20.773.800	17.311.500
Brugge	8.957.000	3.044.484	2.687.100	2.239.250
Genk	8.333.000	2.832.387	2.499.900	2.083.250
Gent	11.006.000	3.740.940	3.301.800	2.751.500
Hasselt	12.425.000	4.223.258	3.727.500	3.106.250
Kortrijk	9.508.000	3.231.769	2.852.400	2.377.000
Leuven	11.274.000	3.832.033	3.382.200	2.818.500
Mechelen	6.641.000	2.257.276	1.992.300	1.660.250
Oostende	4.789.000	1.627.781	1.436.700	1.197.250
Roeselare	8.110.000	2.756.589	2.433.000	2.027.500
Sint-Niklaas	4.004.000	1.360.960	1.201.200	1.001.000
Turnhout	1.739.000	591.086	521.700	434.750

Tabel 17: Opbrengst van de vennootschapsbelasting aan diverse tarieven voor de geselecteerde EBVBA's (berekening in globo voor de verschillende centrumsteden in 2012)

2.2.2.5 Simulatie effecten voor de gemeentelijke ontvangsten

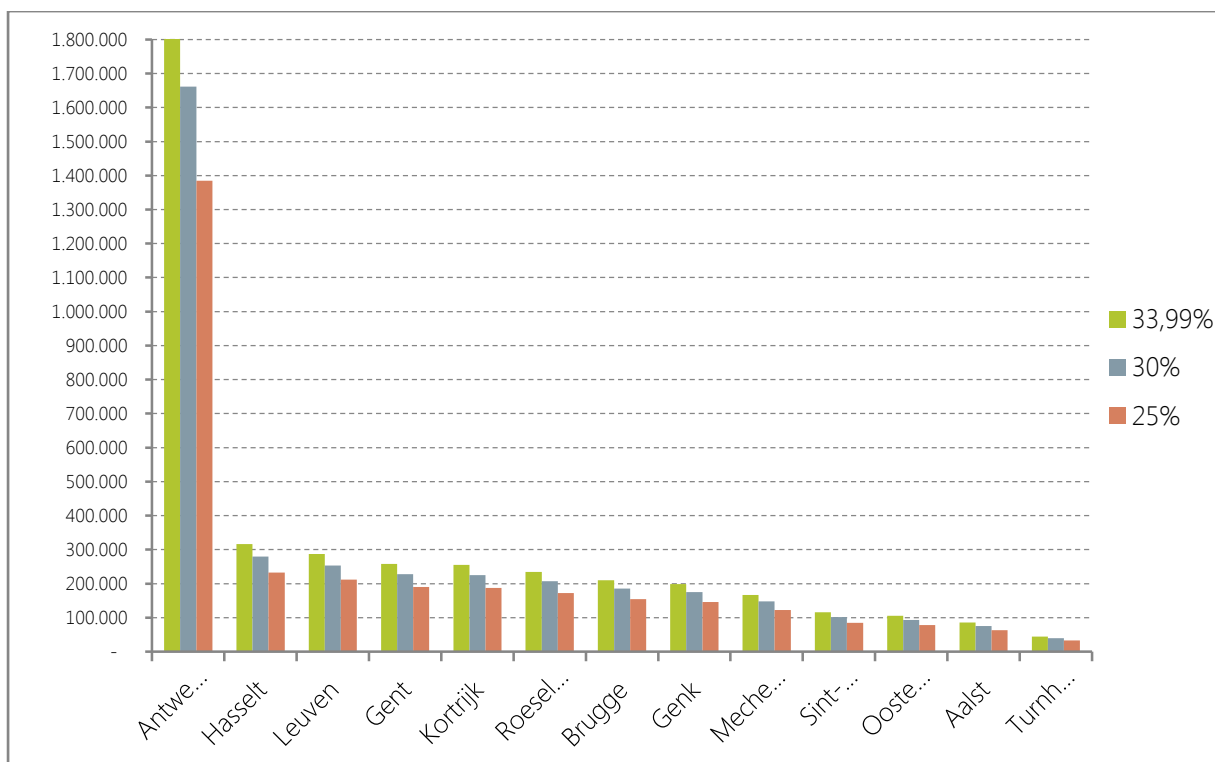
De gemeenten lopen inkomsten mis doordat zij enkel opcentiemen heffen op de personenbelasting en niet op de vennootschapsbelasting. Met de beschikbare data kan er niet netto worden berekend hoe groot dit effect precies is. Er kan wel worden gesimuleerd wat een deling van de ontvangsten uit de vennootschapsbelasting zou betekenen. Ook kan worden gesimuleerd wat de opbrengst zou zijn in de personenbelasting uitgaande van de gemiddelde belastingvoeten en de APB-tarieven. De onderstaande berekeningen hebben betrekking op de gegevens uit de Bel-First-cd-rom van 2012.

In dit onderzoek simuleren we de opbrengsten voor de centrumsteden wanneer telkens het percentage van de aanvullende personenbelasting van de ontvangsten uit de vennootschapsbelasting voor 2012 wordt toegewezen aan de centrumsteden als inkomsten en dit voor de verschillende gemiddelde tarieven wordt overgeheveld naar de centrumsteden. Het resultaat hiervan wordt weergegeven in tabel 18. In de tweede kolom worden de tarieven van de aanvullende personenbelasting weergegeven per centrumstad.

	APB-tarief	33,99%	30%	25%
Aalst	0,075	85.757	75.690	63.075
Antwerpen	0,080	1.882.937	1.661.904	1.384.920
Brugge	0,069	210.069	185.410	154.508
Genk	0,070	198.267	174.993	145.828
Gent	0,069	258.125	227.824	189.854
Hasselt	0,075	316.744	279.563	232.969
Kortrijk	0,079	255.310	225.340	187.783
Leuven	0,075	287.402	253.665	211.388
Mechelen	0,074	167.038	147.430	122.859
Oostende	0,065	105.806	93.386	77.821
Roeselare	0,085	234.310	206.805	172.338
Sint-Niklaas	0,085	115.682	102.102	85.085
Turnhout	0,075	44.331	39.128	32.606

Tabel 18: Budgettaire effecten van de toewijzing van %APB van de vennootschapsbelasting van de geselecteerde EBVBA's aan de steden

Een toewijzing van het APB% van de vennootschapsbelasting aan de centrumsteden, leidt er toe dat in Antwerpen telkens minstens € 1.384.920 van de vennootschapsbelasting wordt overgeheveld naar opbrengsten van de stad zelf. Voor Brugge, Genk, Gent, Hasselt, Kortrijk, Leuven, Mechelen en Roeselare gaat telkens meer dan € 122.000 naar extra inkomsten van de steden zelf. Het laagste toegewezen bedrag wordt teruggevonden bij Turnhout. Een globaal beeld van tabel 18 wordt geschetst in de onderstaande figuur.

Figuur 14: De budgettaire effecten ingeval het APB% van de opbrengsten van de vennootschapsbelasting wordt toegewezen aan de centrumsteden en dit voor de geselecteerde EBVBA's

Dit is echter een beperkt beeld van de totale impact op de inkomsten voor de centrumsteden, aangezien er in Vlaanderen heel wat meer vennootschappen zijn (en niet enkel EBVBA's die inkomsten zouden voortbrengen). Volgens de recentste cijfers van RSVZ¹⁹ waren er in 2011 maar liefst 464.463 actieve vennootschappen in gans Vlaanderen. De bestudeerde EBVBA's maken hier maar 0,6% van uit (2.787/464.463). Wanneer het APB-percentage van de vennootschapsbelasting wordt overgeheveld naar de gemeenten, zal dat dus een stuk hoger liggen dan hetgeen hier naar voor wordt gebracht.

2.3 VOF

2.3.1 Alle VOF

In deze eerste sectie worden alle VOF meegenomen die werden afgehaald van Bel-First, zonder dat er een selectie werd uitgevoerd omdat er van bepaalde VOF gegevens ontbraken. De gegevens in dit deel geven dus een beeld van de VOF per centrumstad, zowel over de kwantiteit als over de sectoren waarin de VOF werkzaam zijn. Het is wel zo dat een VOF niet verplicht is om een jaarrekening neer te leggen²⁰.

Opnieuw geldt, dat er zal worden gesproken over de gebruikte cd-rom van Bel-First, in plaats van de jaarrekeningdata. Dit wordt in de eerste twee rijen van de onderstaande tabel weergegeven²¹.

¹⁹ Bron: Statistieken RSVZ via <http://www.rsvz-inasti.fgov.be/nl/index.htm>

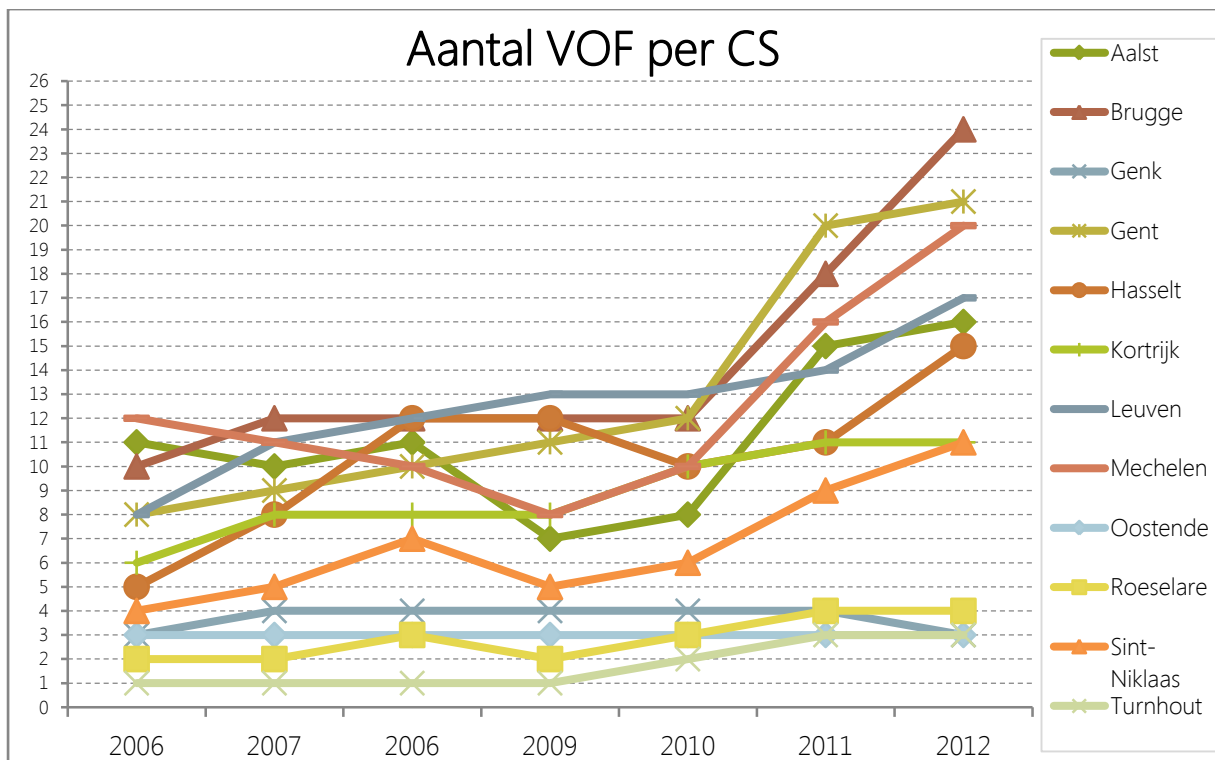
²⁰ Volgens artikel 93 W. Venn. moet een VOF met een omzet in het laatste boekjaar, dat lager ligt dan een door de koning vastgelegd bedrag, geen jaarrekening neerleggen. Daarnaast is er geen verplichting tot openbaarmaking van kleine VOF en VOF die enkel bestaan uit natuurlijke personen. Het is dus een minderheid van de VOF die daadwerkelijk een jaarrekening neerleggen en die dan ook nog eens publiceren.

²¹ Dus voor de jaarrekeninggegevens van 2010-2011 zullen de Bel-Firstgegevens van 2012 worden gebruikt.

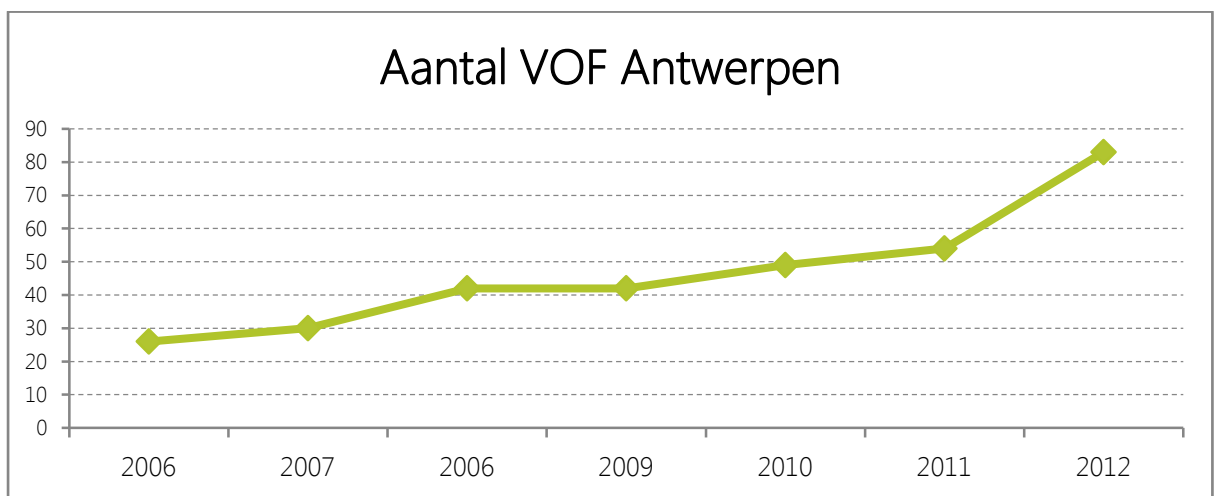
Jaarrekeningdata	04/05	05/06	06/07	07/08	08/09	09/10	10/11
Bel-First-cd-rom	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Aalst	11	10	11	7	8	15	16
Antwerpen	26	30	42	42	49	54	83
Brugge	10	12	12	12	12	18	24
Genk	3	4	4	4	4	4	3
Gent	8	9	10	11	12	20	21
Hasselt	5	8	12	12	10	11	15
Kortrijk	6	8	8	8	10	11	11
Leuven	8	11	12	13	13	14	17
Mechelen	12	11	10	8	10	16	20
Oostende	3	3	3	3	3	3	3
Roeselare	2	2	3	2	3	4	4
Sint-Niklaas	4	5	7	5	6	9	11
Turnhout	1	1	1	1	2	3	3
TOTAAL	99	114	135	128	142	182	231

Tabel 19: Evolutiereeks van het aantal VOF per centrumstad (Bron: Diverse Bel-First-cd-roms)

Het verloop van het aantal VOF per centrumstad vertoont een schommelend verloop van jaar tot jaar, maar globaal kan worden besloten dat het aantal VOF per centrumstad is gestegen in 2012 ten opzichte van 2006, met uitzondering van Genk die een status quo behoudt. Dit wordt in de onderstaande figuren grafisch voorgesteld voor alle centrumsteden behalve Antwerpen en in een aparte figuur voor Antwerpen alleen.

Figuur 15: Evolutie van het aantal VOF per centrumstad exclusief Antwerpen

Figuur 16: Evolutie van het aantal VOF voor Antwerpen

2.3.2 De geselecteerde VOF

2.3.2.1 Algemeen

De VOF werden vervolgens geselecteerd op basis van de beschikbare data. Wanneer er gegevens met betrekking tot de belastingen en de winst van het boekjaar voor belastingen ontbraken, dan werden deze ondernemingen uit de onderzochte data geschrapt. Het aantal geselecteerde VOF wordt weergegeven in de onderstaande tabel.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	% geselecteerd /totaal (2012)
Aalst	0	1	1	2	3	3	18,75
Antwerpen	8	15	13	15	17	28	33,73
Brugge	2	5	4	5	5	4	16,67
Genk	2	2	3	2	2	2	66,67
Gent	3	5	4	7	6	2	9,52
Hasselt	0	2	4	3	3	2	13,33
Kortrijk	1	1	1	2	1	1	9,09
Leuven	0	2	3	3	2	1	5,88
Mechelen	2	5	5	4	5	6	30,00
Oostende	0	0	0	0	0	0	0,00
Roeselare	0	2	0	1	1	1	25,00
Sint-Niklaas	1	1	0	0	0	2	18,18
Turnhout	0	0	0	0	0	0	0,00
Totaal	19	41	38	44	45	52	22,51

Tabel 20: Het aantal VOF dat overblijft na de selectie

Het grootste aantal geselecteerde VOF in 2012 kan worden teruggevonden in Antwerpen (28), gevolgd door Mechelen (6). Antwerpen vertoont dus ook voor deze groep significant meer waarnemingen onder de geselecteerde VOF. In 2012 waren er in Oostende en Turnhout geen VOF waarvan er volledige gegevens konden worden teruggevonden in de Bel-First-databank.

	2012	Δ 2012-2011	Δ 2012-2010	Δ 2012-2009	Δ 2012-2008	Δ 2012-2007
Aalst	3	0,00%	50,00%	200,00%	200,00%	
Antwerpen	28	64,71%	86,67%	115,38%	86,67%	250,00%
Brugge	4	-20,00%	-20,00%	0,00%	-20,00%	100,00%
Genk	2	0,00%	0,00%	-33,33%	0,00%	0,00%
Gent	2	-66,67%	-71,43%	-50,00%	-60,00%	-33,33%
Hasselt	2	-33,33%	-33,33%	-50,00%	0,00%	
Kortrijk	1	0,00%	-50,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Leuven	1	-50,00%	-66,67%	-66,67%	-50,00%	
Mechelen	6	20,00%	50,00%	20,00%	20,00%	200,00%
Oostende	0					
Roeselare	1	0,00%	0,00%		-50,00%	
Sint-Niklaas	2				100,00%	100,00%
Turnhout	0					
Totaal	52	15,56%	18,15%	36,84%	26,83%	173,68%

Tabel 21: Wijziging van het aantal geselecteerde VOF in de verschillende centrumsteden ten opzichte van 2012

De bovenstaande tabel geeft een beeld van de evolutie van de verschillende jaren ten opzichte van 2012. Het aantal VOF per centrumstad vertoont een schommelend verloop. Ten opzichte van 2011 is het aantal VOF het sterkst gestegen in Antwerpen (met 65%) en de grootste afname vinden we terug bij Gent (met 67%). Ten opzichte van 2010 observeren we de sterkste stijging bij Antwerpen met een toename van 87%. Deze wijzigingen liggen helemaal anders dan bij de EBVBA's, waar alles daalde of quasi gelijk bleef doorheen de tijd, met uitzondering van het laatste jaar.

2.3.2.2 De sectoren

Vervolgens is het opnieuw interessant na te gaan in welke sectoren de geselecteerde VOF vooral actief zijn. Per centrumstad kunnen de resultaten in de onderstaande tabel worden teruggevonden. De resultaten zijn geordend in afnemend belang van sector.

De meeste geselecteerde VOF in de centrumsteden kunnen worden teruggevonden in de sector "Activiteiten van hoofdkantoren; adviesbureaus op het gebied van bedrijfsbeheer" (13,46%).

Sector	Uitleg nacebelcode	Aalst	Antwerpen	Brugge	Genk	Gent	Hasselt	Kortrijk	Leuven	Mechelen	Oostende	Roeselare	Sint-Niklaas	Turnhout	Absol. Freq.	Relat. Freq.
70	Activiteiten van hoofdkantoren; adviesbureaus op het gebied van bedrijfsbeheer		5	1						1					7	13,46
43	Gespecialiseerde bouwwerkzaamheden				2	1	1					1			5	9,62
46	Groothandel en handelsbemiddeling, met uitzondering van de handel in motorvoertuigen en motorfietsen		3							2					5	9,62
49	Vervoer te land en vervoer via pijpleidingen	1	3												4	7,69
86	Menselijke gezondheidszorg		2							1			1		4	7,69
69	Rechtskundige en boekhoudkundige dienstverlening	1	1					1							3	5,77
47	Detailhandel, met uitzondering van de handel in auto's en motorfietsen		1	1											2	3,85
55	Verschaffen van accommodatie			1			1								2	3,85
56	Eet- en drinkgelegenheden		2												2	3,85
62	Ontwerpen en programmeren van computerprogramma's, computerconsultancy-									1			1		2	3,85

	activiteiten en aanverwante activiteiten															
82	Administratieve en ondersteunende activiteiten ten behoeve van kantoren en overige zakelijke activiteiten		2												2	3,85
18	Drukkerijen, reproductie van opgenomen media							1							1	1,92
41	Bouw van gebouwen; ontwikkeling van bouwprojecten		1												1	1,92
45	Groot-en detailhandel in en onderhoud en reparatie van motorvoertuigen en motorfietsen		1												1	1,92
59	Productie van films en video- en televisieprogramma's, maken van geluidsopnamen en uitgeverijen van muziekopnamen	1													1	1,92
66	Ondersteunende activiteiten voor verzekeringen en pensioenfondsen		1												1	1,92
68	Exploitatie van en handel in onroerend goed		1												1	1,92
71	Architecten en ingenieurs; technische testen en toetsen		1												1	1,92

73	Reclamewezen en marktonderzoek									1						1	1,92
74	Overige gespecialiseerde wetenschappelijke en technische activiteiten			1												1	1,92
81	Diensten in verband met gebouwen; landschapsverzorging		1													1	1,92
85	Onderwijs		1													1	1,92
90	Creatieve activiteiten, kunst en amusement					1										1	1,92
94	Verenigingen		1													1	1,92
geen			1													1	1,92
totaal		3	29	4	2	2	2	1	1	6	0	1	2	0	52	100	

Tabel 22: Het aantal VOF opgedeeld per nacebelcode (2-digits) en per centrumstad

Bron: Bel-First-databank en eigen verwerking

We kunnen hierbij opnieuw een globaal beeld schetsen over alle centrumsteden heen van in welke categorieën van sectoren de geselecteerde VOF actief zijn. De sectoren, worden net zoals bij de EBVA's samengenomen in secties²².

	nace- belcodes	absolute frequentie	relatieve frequentie
Niet ingevuld	-	1	1,92
Landbouw, bosbouw en visserij	01-03	0	0,00
Winning van delfstoffen	05-09	0	0,00
Industrie	10-33	1	1,92
Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht	35	0	0,00
Distributie van water; afval- en afvalwaterbeheer en sanering	36-39	0	0,00
Bouwnijverheid	41-43	6	11,54
Groot- en detailhandel; reparatie van auto's en motorfietsen	45-47	8	15,38
Vervoer en opslag	49-53	4	7,69
Verschaffen van accommodatie en maaltijden	55-56	4	7,69
Informatie en communicatie	58-63	3	5,77
Financiële activiteiten en verzekeringen	64-66	1	1,92
Exploitatie van en handel in onroerend goed	68	1	1,92
Vrije beroepen en wetenschappelijke en technische activiteiten	69-75	13	25,00
Administratieve en ondersteunende diensten	77-82	3	5,77
Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen	84	0	0,00
Onderwijs	85	1	1,92
Menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening	86-88	4	7,69
Kunst, amusement en recreatie	90-93	1	1,92
Overige diensten	94-96	1	1,92
Huishoudens als werkgever; niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door huishoudens voor eigen gebruik	97-98	0	0,00
Extraterritoriale organisaties en lichamen	99	0	0,00
Totaal		52	100,00

Tabel 23: De geselecteerde VOF en de sectoren waarin ze werkzaam zijn

Meer dan de helft van de VOF bevinden zich in de volgende drie sectoren "vrije beroepen en wetenschappelijke en technische activiteiten", "groot- en detailhandel; reparatie van auto's en motorfietsen" en "bouwnijverheid". Bij de grootste categorie, namelijk "vrije beroepen en wetenschappelijke en technische

²² Bron: http://statbel.fgov.be/nl/binaries/NACEBEL2008_nl%5B1%5D_tcm325-65642.pdf

activiteiten" zijn één vierde van de geselecteerde VOF werkzaam. Er zijn wel slechts 52 VOF die overblijven in de selectie, waardoor de representativiteit in vraag kan gesteld worden.

2.3.2.3 Belastinggrondslag

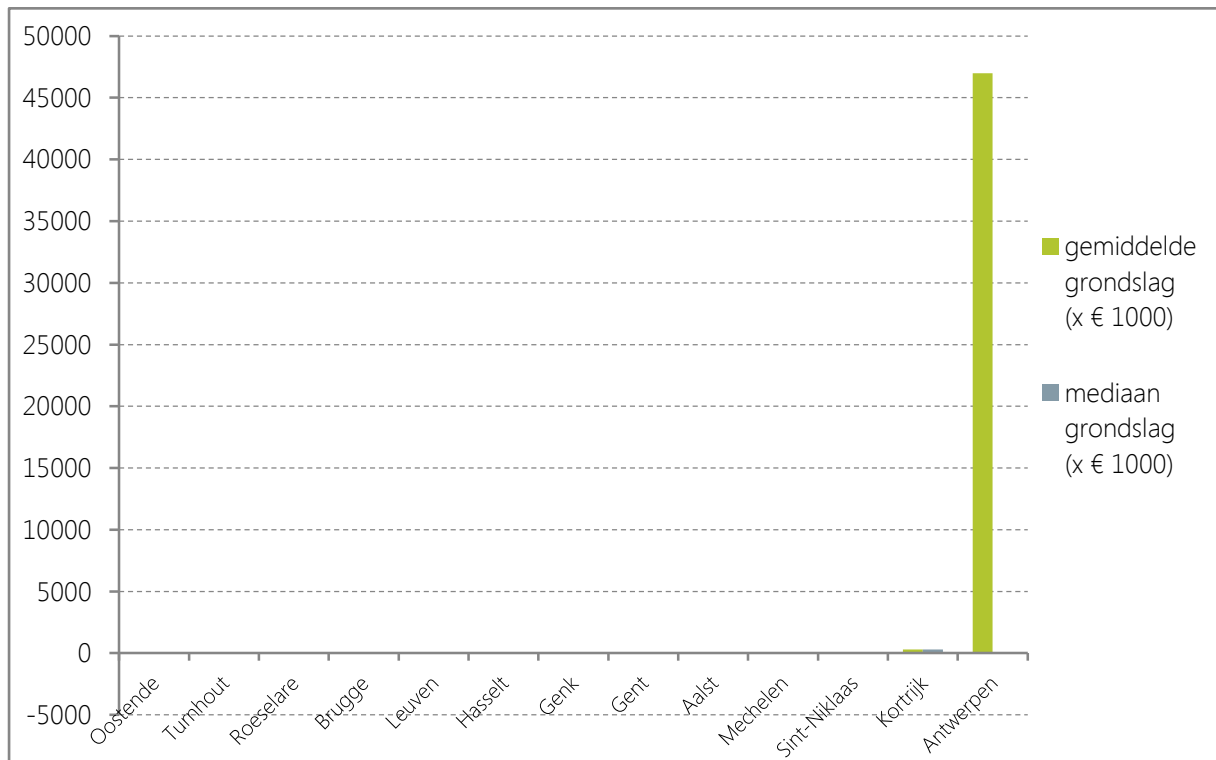
Inzake de belastinggrondslag geeft onderstaande tabel een overzicht van de beschrijvende statistieken van de geselecteerde VOF.

	totaal aantal VOF	Selectie aantal VOF	aantal VOF met grondslag = 0	Gemid- delde grondslag (x € 1000)	mediaan grond- slag (x € 1000)	stand.afwi- jking grond- slag (x € 1000)	Minimumg rond-slag (x € 1000)	maximumg rond-slag (x € 1000)
Aalst	16	3	0	19	18	7,55	12	27
Antwerpen VOOR	83	28	2	46.990,64	8	168.079,7	-4.298	841.971
Antwerpen NA	83	24	2	181,08	5,5	1.938,9	-4.298	8.292
Brugge	24	4	0	-1,5	0	12,61	-18	12
Genk	3	2	0	7,5	7,5	0,71	7	8
Gent	21	2	0	13	13	8,49	7	19
Hasselt	15	2	0	6,5	6,5	7,78	1	12
Kortrijk	11	1	0	285	285	/	285	285
Leuven	17	1	0	4	4	/	4	4
Mechelen	20	6	1	82,83	9	271,99	-158	621
Oostende	3	0	0	/	/	/	/	/
Roeselare	4	1	0	-4	-4	/	-4	-4
Sint- Niklaas	11	2	0	99	99	83,44	40	158
Turnhout	3	0	0	/	/	/	/	/

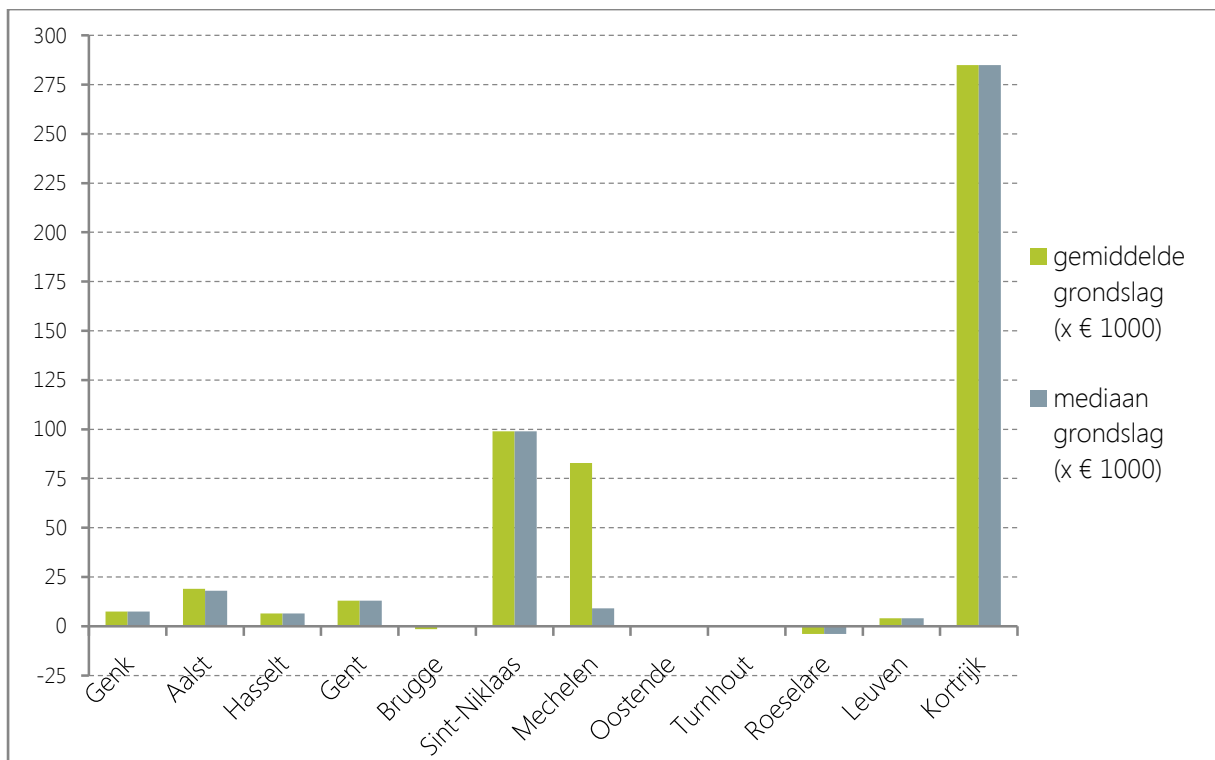
Tabel 24: De beschrijvende statistiek van de belastinggrondslag voor de geselecteerde VOF

Uit de figuren 17 en 18 kan worden besloten dat de gemiddelde grondslag het hoogst is in Antwerpen. Dit valt ook heel duidelijk op in figuur 19 met betrekking tot de variatie. Wanneer we de figuur bekijken zonder Antwerpen, dan heeft Kortrijk de hoogste mediaan en de hoogste gemiddelde belastinggrondslag. Voor Oostende en Turnhout kunnen er geen berekeningen worden gemaakt, omdat er geen VOF meer resteren na de selectie. Na Antwerpen vinden we de hoogste variatie terug in Mechelen (zie figuur 20).

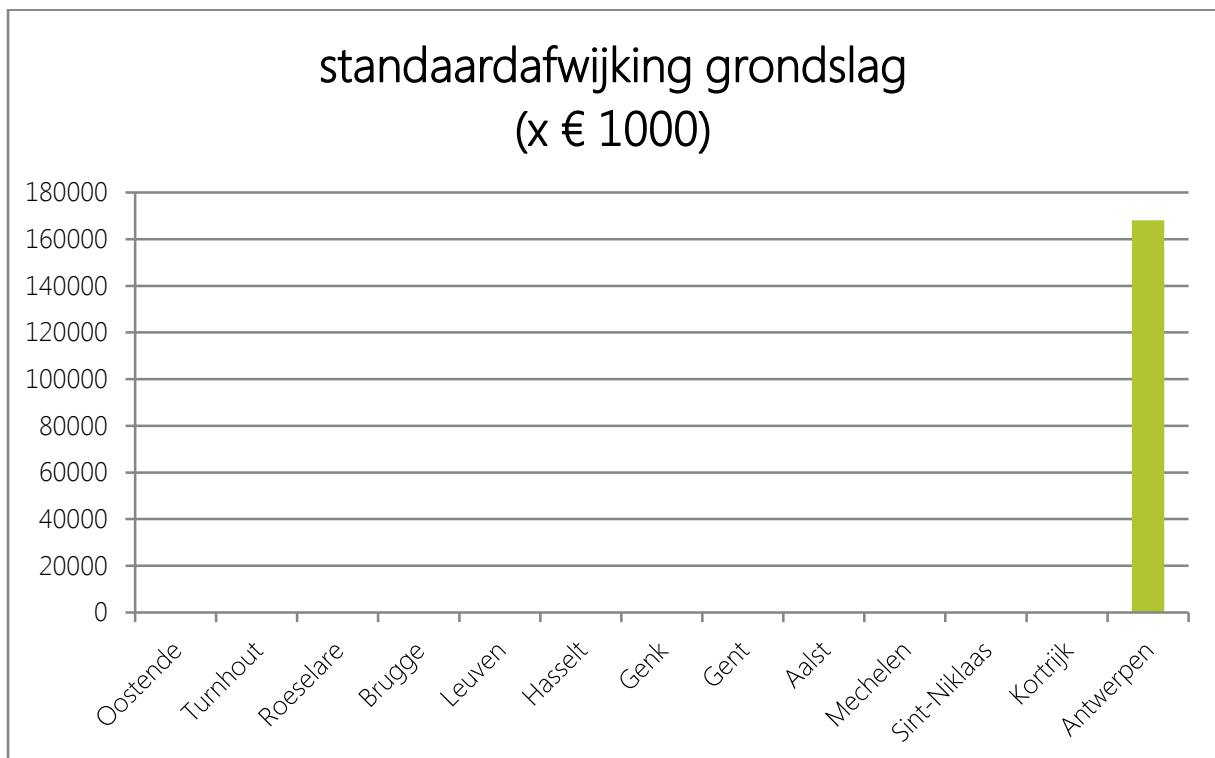
De hoge gemiddelde grondslag en de hoge standaarddeviatie voor Antwerpen zijn te wijten aan 4 uitschieters. Er zijn 4 VOF gelegen op het grondgebied van Antwerpen die een heel hoge winst van het boekjaar voor belastingen vertonen. De belastbare grondslag van deze 4 uitschieters bedraagt 841.971.000, 323.952.000, 78.661.000 en 66.808.000 euro. Van deze 4 bedrijven, uit de sector "Activiteiten van hoofdkantoren", bedraagt de totale belastbare grondslag dus 1.311.392.000 euro, wat 94,69% van de totale belastbare grondslag van alle geselecteerde VOF in Antwerpen uitmaakt. Het is dus duidelijk dat deze 4 uitschieters een grote invloed zullen uitoefenen op de resultaten van Antwerpen. We voeren daarom ook het onderzoek uit voor Antwerpen zonder deze 4 uitschieters (Antwerpen NA), wat meteen heel andere resultaten oplevert.

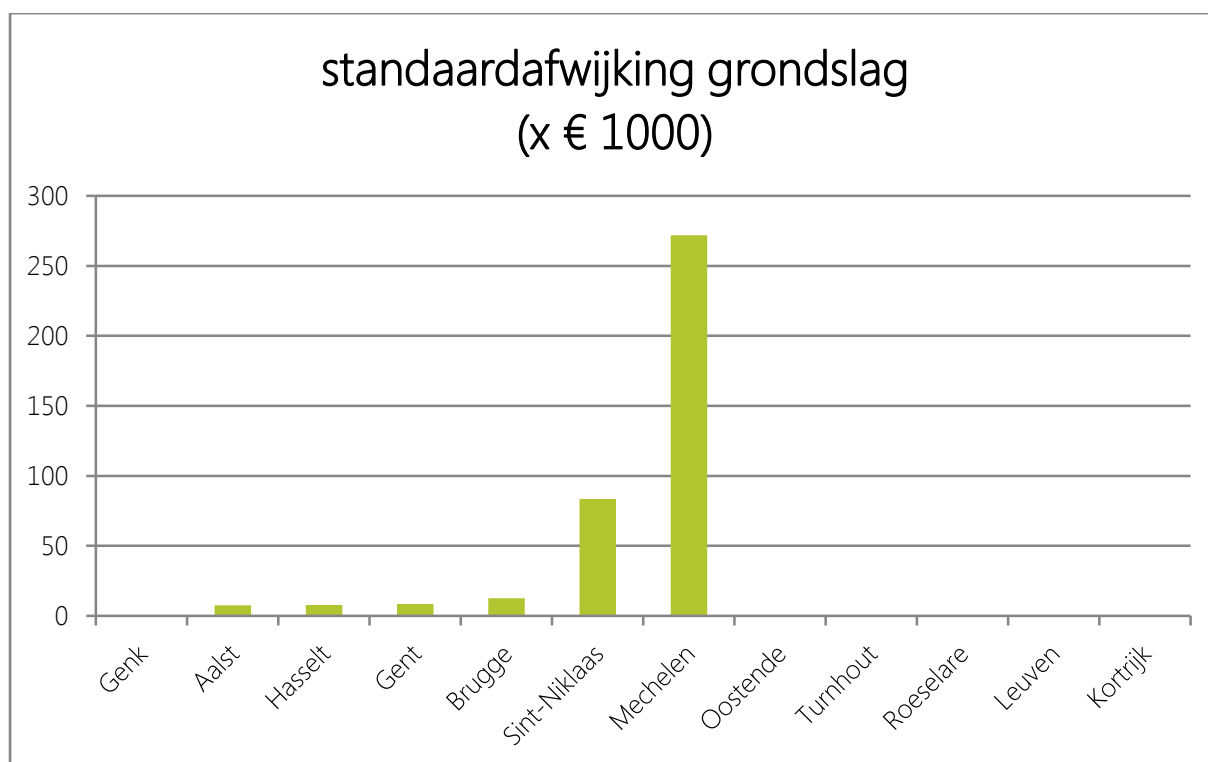
Figuur 17: De gemiddelde en mediaan grondslag van de geselecteerde VOF in duizenden euro's voor 2012, inclusief Antwerpen

Figuur 18: De gemiddelde en mediaan grondslag van de geselecteerde VOF in duizenden euro's voor 2012, exclusief Antwerpen

Figuur 19: De standaarddeviatie of variabiliteit van de belastinggrondslag van de geselecteerde VOF voor 2012

Figuur 20: De standaarddeviatie of variabiliteit van de belastinggrondslag van de geselecteerde VOF voor 2012, exclusief Antwerpen

Vervolgens wordt in de onderstaande tabel, de totale belastbare grondslag van de geselecteerde VOF weergegeven voor 2007 tot en met 2012 per centrumstad.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Aalst		77.000	44.000	119.000	147.000	57.000
Antwerpen VOOR	124.081.000	159.994.000	190.131.000	103.609.000	103.039.000	1.315.738.000
Antwerpen NA	124.081.000	159.994.000	190.131.000	103.609.000	103.039.000	4.346.000
Brugge	-19.000	-18.000	-19.000	-22.000	-22.000	-6.000
Genk	10.000	9.000	34.000	17.000	17.000	15.000
Gent	1.509.000	761.000	847.000	387.000	357.000	26.000
Hasselt		13.000	18.000	13.000	12.990	13.000
Kortrijk	285.000	285.000	285.000	314.000	285.000	285.000
Leuven	-3.000	-12.000	84.000	-6.000	-31.000	8.000
Mechelen	24.000	525.000	649.000	234.000	182.000	497.000
Oostende						
Roeselare		-14.000		-4.000	-4.000	-4.000
Sint-Niklaas	29.000	13.000				198.000
Turnhout						

Tabel 25: De totale grondslag in de vennootschapsbelasting van de geselecteerde VOF per centrumstad voor 2007 tot en met 2012

De totale belastbare grondslag is het grootst bij de Antwerpse VOF, wat logisch is gezien het feit dat daar de meeste VOF gevestigd zijn, alsook door de uitschieters. Hier werden opnieuw de negatieve grondslagen meegenomen omwille van de eerder vermelde reden (zie voetnoot 20).

2.3.2.4 Betaalde vennootschapsbelasting

De betaalde vennootschapsbelasting wordt hier opnieuw zelf berekend aan dezelfde tarieven zoals ze werden besproken bij de EBVBA's (zie onder punt 2.2.2.4.) omdat de vennootschapsbelasting zelf niet specifiek opgenomen is in de resultatenrekening.

Vooreerst wordt de totale belastbare grondslag van de geselecteerde VOF onderworpen aan een tarief van 33,99%. Dit wordt weergegeven in tabel 26. De negatieve bedragen werden gelijkgesteld aan nul.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Aalst		26.172	14.956	40.448	49.965	19.374
Antwerpen VOOR	42.175.132	54.381.961	64.625.527	35.216.699	35.022.956	447.219.346
Antwerpen NA	42.175.132	54.381.961	64.625.527	35.216.699	35.022.956	1.477.205
Brugge	0	0	0	0	0	0
Genk	3.399	3.059	11.557	5.778	5.778	5.099
Gent	512.909	258.664	287.895	131.541	121.344	8.837
Hasselt		4.419	6.118	4.419	4.415	4.419
Kortrijk	96.872	96.872	96.872	106.729	96.872	96.872
Leuven	0	0	28.552	0	0	2.719
Mechelen	8.158	178.448	220.595	79.537	61.862	168.930
Oostende						
Roeselare		0		0	0	0
Sint-Niklaas	9.857	4.419				67.300
Turnhout						

Tabel 26: Overzicht van de opbrengst van de vennootschapsbelasting aan een tarief van 33,99% (in euro)

De bovenstaande tabel resulteert in een worst-case scenario omdat ze uitgaat van het hoogst toepasbare tarief in de vennootschapsbelasting. Daarom wordt de totale belastbare grondslag van de geselecteerde VOF per centrumstad ook onderworpen aan verlaagde tarieven, om op die manier na te gaan wat het verschil is.

In tabel 26 en tabel 27 valt het op dat de opbrengst van de vennootschapsbelasting het hoogst is in AntwerpenVoor Oostende en Turnhout kunnen de berekeningen voor geen enkel jaar worden uitgevoerd, aangezien er geen VOF van die steden in de selectie overbleven.

	grondslag 2012	33,99%	30%	25%
Aalst	57.000	19.374	17.100	14.250
Antwerpen VOOR	1.315.738.000	447.219.346	394.721.400	328.934.500
Antwerpen NA	4.346.000	1.477.205	1.303.800	1.086.500
Brugge	-6.000	0	0	0
Genk	15.000	5.099	4.500	3.750
Gent	26.000	8.837	7.800	6.500
Hasselt	13.000	4.419	3.900	3.250
Kortrijk	285.000	96.872	85.500	71.250
Leuven	8.000	2.719	2.400	2.000
Mechelen	497.000	168.930	149.100	124.250
Oostende				
Roeselare	-4.000	0	0	0
Sint-Niklaas	198.000	67.300	59.400	49.500
Turnhout				

Tabel 27: Opbrengst van de vennootschapsbelasting aan diverse tarieven (berekening in globo voor 2011)

2.3.2.5 Simulatie effecten voor de gemeentelijke ontvangsten

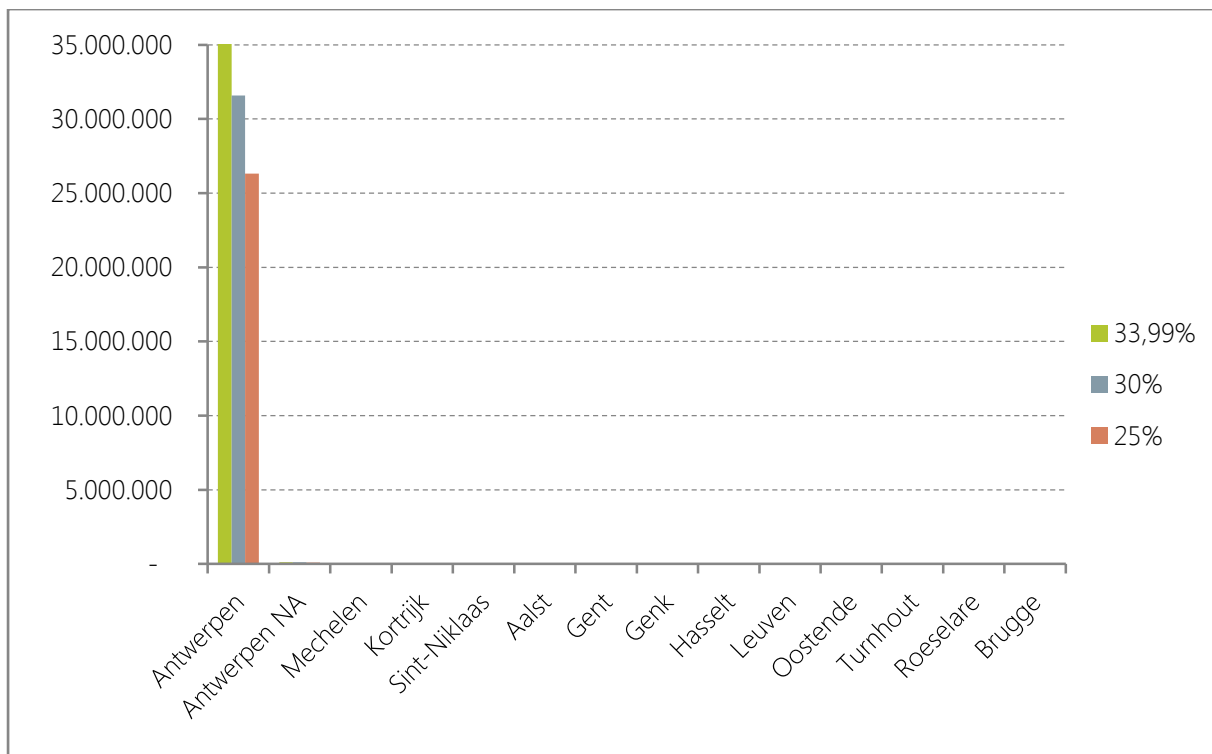
We simuleren nu vervolgens hoe de extra inkomsten er voor de gemeenten zouden uitzien, wanneer het percentage van de aanvullende personenbelasting (APB%) van de inkomsten in de vennootschapsbelasting zou worden overgeheveld naar de gemeenten. Het resultaat hiervan wordt in de onderstaande tabel weergegeven voor de verschillende gesimuleerde tarieven. De gegevens hebben opnieuw betrekking op de geselecteerde VOF van 2012.

	APB-tarief	33,99%	30%	25%
Aalst	0,075	1.453	1.283	1.069
Antwerpen VOOR	0,080	35.777.548	31.577.712	26.314.760
Antwerpen NA	0,080	118.176	104.304	86.920
Brugge	0,069	0	0	0
Genk	0,070	357	315	263
Gent	0,069	610	538	449
Hasselt	0,075	331	293	244
Kortrijk	0,079	7.653	6.755	5.629
Leuven	0,075	204	180	150
Mechelen	0,074	12.501	11.033	9.195
Oostende	0,065			
Roeselare	0,085	0	0	0
Sint-Niklaas	0,085	5.721	5.049	4.208
Turnhout	0,075			

Tabel 28: Budgettaire effecten van de toewijzing van het APB% van de vennootschapsbelasting in 2012

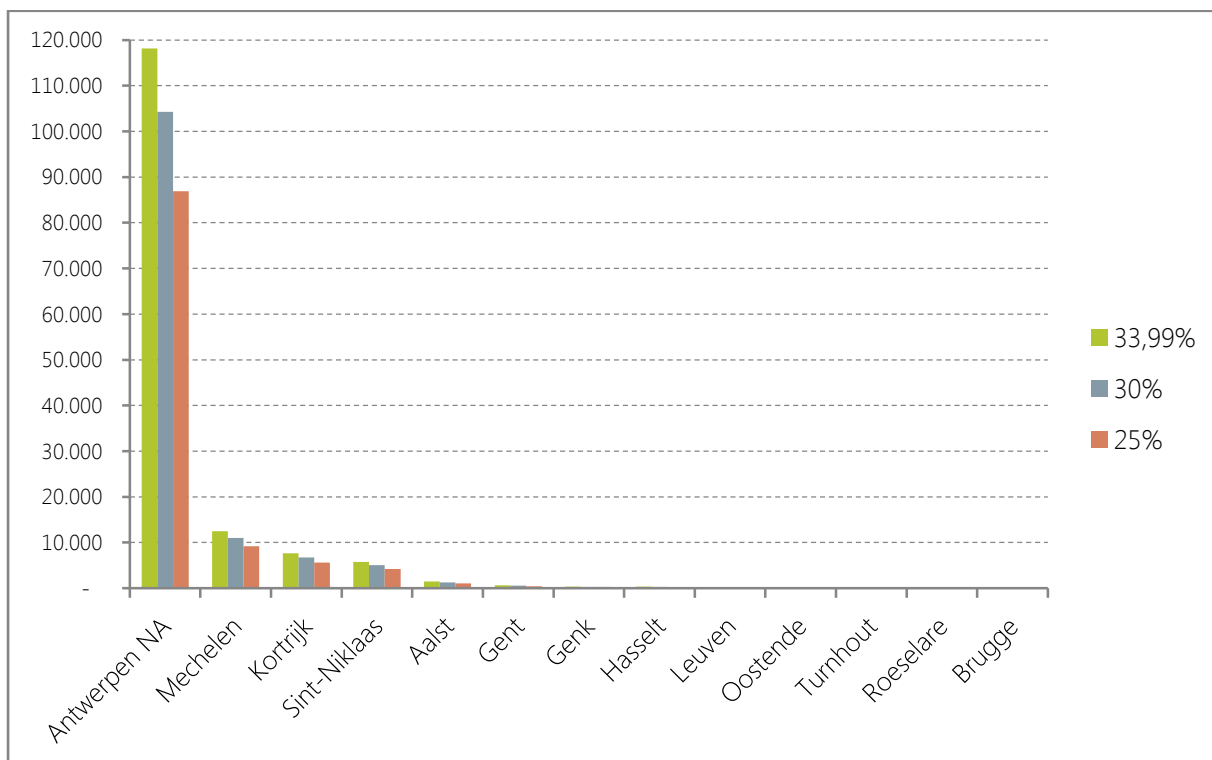
Een toewijzing van het APB% van de inkomsten van de vennootschapsbelasting aan de gemeenten of de steden, zal er toe leiden dat in Antwerpen telkens meer dan 26 miljoen euro zal worden overgeheveld naar de inkomsten van de stad Antwerpen. Dit resultaat ligt hoger dan de resultaten van de geselecteerde EBVBA's in Antwerpen, terwijl er meer geselecteerde EBVBA's in de steekproef zaten. De oorzaak hiervan ligt in het feit dat er vier uitschieters zitten in de belastbare grondslag van de VOF en minder negatieve belastbare grondslagen bij de geselecteerde VOF in vergelijking met de geselecteerde EBVBA's. Die negatieve belastbare grondslagen bij de geselecteerde EBVBA's doen de totale belastbare grondslag van een centrumstad dalen omdat die in latere jaren worden gecompenseerd en we dat niet zo kunnen simuleren, wordt dat op deze manier gecompenseerd om het netto-effect te berekenen. Na uitzuivering van de uitschieters ligt het budgettaire effect van de toewijzing van het %APB van de vennootschapsbelasting een heel stuk lager.

Een beeld van de gegevens uit tabel 28 worden in de onderstaande figuur weergegeven.

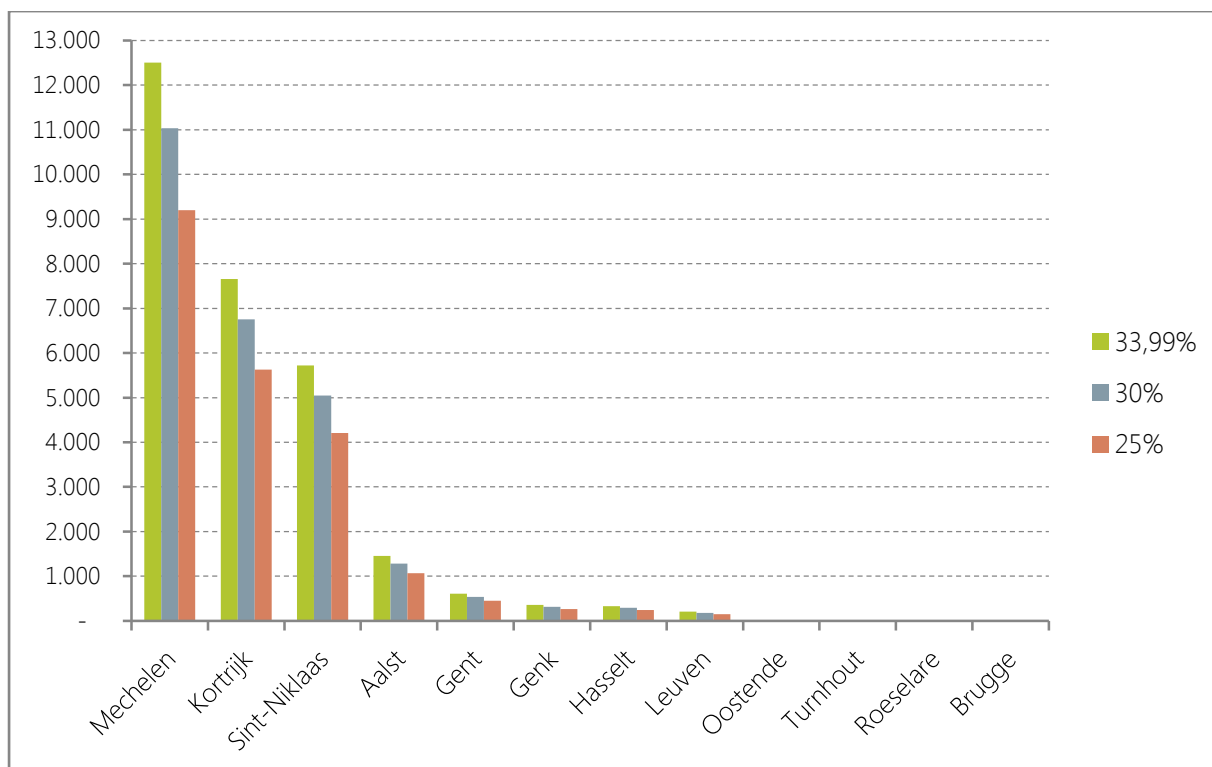

Figuur 21: De budgettaire effecten ingeval het APB% van de opbrengsten van de vennootschapsbelasting wordt toegewezen aan de centrumsteden (inclusief Antwerpen)

Omdat de bovenstaande figuur voornamelijk de nadruk legt op Antwerpse VOF, die sterk van de overige afwijken, wordt hieronder ook nog een figuur opgesteld zonder Antwerpen.

Figuur 22: De budgettaire effecten ingeval het APB% van de opbrengsten van de vennootschapsbelasting wordt toegewezen aan de centrumsteden (exclusief Antwerpen voor uitschieters)

Figuur 23: De budgettaire effecten ingeval het APB% van de opbrengsten van de vennootschapsbelasting wordt toegewezen aan de centrumsteden (exclusief Antwerpen voor en na uitschieters)

Opnieuw geven deze budgettaire effecten maar een partieel beeld, aangezien deze geselecteerde VOF (52) maar een beperkt deel uitmaken van de totale populatie vennootschappen. De budgettaire impact zou dan ook van toepassing zijn op de andere vennootschappen, waarvan telkens ook het APB% wordt overgeheveld naar de steden en gemeenten.

Mechelen, Kortrijk en Sint-Niklaas vertonen na Antwerpen de hoogste budgettaire effecten. Voor Brugge en Roeselare is de opbrengst negatief, maar dit gegeven wordt herleid naar nul, aangezien een teruggave niet mogelijk is.

2.4 Opportuïteitskost van de vervennoetschappelijking

In tabel 29 worden de resultaten weergegeven van de simulatie van de opportuïteitskost van de vervennoetschappelijking. De grondslag van de vennootschapsbelasting wordt hier als basis genomen van het belastbaar inkomen waarop de personenbelasting wordt geheven.

Het is van belang om impliciete tarieven te gebruiken in dit onderzoek, aangezien deze rekening houden met de aftrekken en verminderingen waar personen van kunnen genieten in de personenbelasting. Aangezien de tarieven die we eerder toepasten om de opportuïteitskost te berekenen, dateerden van 2002 (Decoster en Van Camp,2005) werd er voor geopteerd om nieuwe tarieven aan te vragen op basis van de Ipcal-databank, aanslagjaar 2010. Decoster en Deswerdt (2013) berekenden aparte tarieven voor bedrijfsleiders en zelfstandigen. Verschillende definities kunnen hiervoor gehanteerd worden. Zo kan een bedrijfsleider geïdentificeerd worden indien zijn inkomen uit deze activiteit groter is dan deze uit andere activiteiten. Deze definitie werd gehanteerd in het FANTASI-model om zelfstandigen van werknemers te onderscheiden (Decoster & Deswerdt,2013). Voor Vlaanderen bedragen deze gemiddelde tarieven

gebaseerd op de bruto-inkomsten na aftrek van beroepskosten 19,21% voor bedrijfsleiders en 10,41% voor zelfstandigen.

Een tweede reeks tarieven werd berekend op grond van het statuut: er werd vanuit gegaan dat iemand bedrijfsleider of zelfstandige is vanaf het moment dat een individu enkel over een dergelijk inkomen beschikt. Voor Vlaanderen liggen deze tarieven iets hoger dan de eerder vermelde tarieven, namelijk 19,89% voor bedrijfsleiders en 14,53% voor zelfstandigen.

De 4 tarieven die werden bekomen uit de Ipcal-databank zijn gebaseerd op het aanslagjaar 2010 en dus de inkomsten voor 2009.

In de berekeningen worden de budgettaire implicaties voorgesteld voor de centrumsteden, vertrekkende van deze gemiddelde aanslagvoeten. Op deze belasting wordt vervolgens de APB verrekend. Hiervoor worden de tarieven aangewend zoals die golden in 2012. In een laatste stap, worden de resulterende inkomsten vergeleken met de totale ontvangsten van de APB, om het relatieve belang ervan te kunnen inschatten. Idealiter moet daarvoor een beroep gedaan kunnen worden op de totale APB inkomsten van 2011. Aangezien die nog niet beschikbaar zijn, wordt vergeleken met de recentste rekeningdata. Deze hebben betrekking op 2010. Dit laatste wordt in de onderstaande tabel samengevat.

	TO APB 2010	apb %	pb à 19,89%	pb à 19,21%	pb à 14,53%	pb à 10,41%
Aalst	25.026.092,03	0,075	0,20	0,20	0,15	0,11
Antwerpen VOOR	143.203.286,58	0,080	15,39	14,86	11,24	8,05
Antwerpen NA	143.203.286,58	0,080	0,82	0,79	0,60	0,43
Brugge	32.151.971,53	0,069	0,38	0,37	0,28	0,20
Genk	12.916.606,83	0,070	0,90	0,87	0,66	0,47
Gent	65.512.971,07	0,069	0,23	0,22	0,17	0,12
Hasselt	22.872.320,19	0,075	0,81	0,78	0,59	0,42
Kortrijk	21.375.856,76	0,079	0,72	0,70	0,53	0,38
Leuven	34.253.708,61	0,075	0,49	0,47	0,36	0,26
Mechelen	24.125.595,03	0,074	0,44	0,42	0,32	0,23
Oostende	14.672.139,96	0,065	0,42	0,41	0,31	0,22
Roeselare	18.575.448,14	0,085	0,74	0,71	0,54	0,39
Sint-Niklaas	22.378.823,15	0,085	0,32	0,31	0,23	0,17
Turnhout	10.893.390,37	0,075	0,24	0,23	0,17	0,12

Tabel 29: Belang in de personenbelasting

Bovenstaande tabel geeft aan dat de opportuniteitskost het grootst is in Antwerpen. Indien de EBVBA's in de steekproef zouden belast worden als zelfstandigen of als bedrijfsleiders, dan is het effect nergens groter dan 1% van de APB-ontvangsten van 2010, behalve in Antwerpen voor uitzuivering van de uitschieters. In nominale termen lijkt een belang van minder dan 1% bijzonder weinig. Wanneer we de opportuniteitskost vergelijken met de opbrengsten van een aantal lokale heffingen, dan geeft dit aan dat het beperkte belang toch gerelativeerd moet worden:

- In Antwerpen is deze belasting in 2010 ongeveer gelijk (bij een gemiddeld tarief van 14,53%) of groter dan (bij alle hogere tarieven) de belasting op handelszaken zonder woongelegenheden. Bij een gemiddeld tarief van 19,89% kan in Antwerpen bijna de belasting op drijfkracht worden gecompenseerd.
- In Leuven kon de heffing aan een tarief van minstens 19,21% in 2010 de belasting het plaatsen van terrassen, tafels en stoelen compenseren.
- In Gent is de opbrengst van de verrekening in de personenbelasting à rato van een gemiddeld tarief van 14,53% ongeveer even hoog als de belastingen op het openblijven van drankgelegenheden na sluitingsuur.
- Voor Oostende is de opbrengst van de verrekening in de personenbelasting à rato van een gemiddeld tarief van 10,41% hoger dan de belasting op kampeerreinen (29.090 euro). Aan een tarief van 19,21% is de personenbelasting hoger dan de belasting op sluikestorten op de openbare weg.

Vervolgens wordt in de onderstaande tabel de inkomsten uit de APB weergegeven per centrumstad, wanneer er wordt verondersteld dat de grondslag van de vennootschapsbelasting volledig wordt belast.

	pb à 19,89%	pb à 19,21%	pb à 14,53%	pb à 10,41%
Aalst	51.032,77	49.288,06	37.280,35	26.709,46
Antwerpen VOOR	22.037.865,41	21.284.434,11	16.099.054,02	11.534.146,75
Antwerpen NA	1.170.995,90	1.130.961,86	855.433,41	612.874,18
Brugge	122.844,42	118.644,61	89.740,04	64.294,14
Genk	116.229,20	112.255,56	84.907,51	60.831,88
Gent	151.404,27	146.228,06	110.603,52	79.241,75
Hasselt	185.543,87	179.200,49	135.543,11	97.109,69
Kortrijk	153.878,39	148.617,59	112.410,91	80.536,65
Leuven	168.299,24	162.545,42	122.945,60	88.084,22
Mechelen	105.061,37	101.469,53	76.749,20	54.986,87
Oostende	61.914,59	59.797,85	45.229,71	32.404,77
Roeselare	137.044,09	132.358,82	100.113,15	71.725,94
Sint-Niklaas	71.041,11	68.612,36	51.896,80	37.181,40
Turnhout	25.941,53	25.054,64	18.950,75	13.577,24

Tabel 30: Overzicht van de ontvangsten in scenario's met verschillende gemiddelde aanslagvoeten

Voor Antwerpen resulteert dit in proportioneel veel grotere ontvangsten in vergelijking met de andere centrumsteden. Dit komt doordat de totale grondslag van alle EBVBA en VOF in Antwerpen heel wat hoger ligt dan in de andere centrumsteden, omwille van de 4 uitschieters die bij de Antwerpse VOF aanwezig zijn. Echter na uitzuivering van de 4 uitschieters liggen de ontvangsten heel wat lager, maar desalniettemin nog steeds een stuk hoger dan de andere centrumsteden. Turnhout daarentegen heeft in alle scenario's de laagste ontvangsten.

2.5 Conclusie

Dit onderzoek bestudeert het effect van de vervennootschappelijking op de inkomsten van de Vlaamse centrumsteden. Het onderzoek betrof de sectoren waarin de EBVBA's en VOF werkzaam zijn, de verschuldigde vennootschapsbelasting, het effect van een toewijzing van het APB% van de inkomsten uit de vennootschapsbelasting aan de steden en gemeenten en de opportuniteitskost van de vervennootschappelijking.

De gebruikte data is gegenereerd uit de Bel-First-databank die alle jaarrekeningen bevat van alle Belgische en Luxemburgse bedrijven. De onderzochte data betreft alle EBVBA's en alle VOF in een bepaalde centrumstad.

Alle analyses, met uitsluiting van het sectoronderzoek, hebben betrekking op de globale data per centrumstad, zonder dat er een onderverdeling wordt gemaakt van bedrijf tot bedrijf. Verder werden ook een heel aantal bedrijven weggelaten omdat er jaarrekeninggegevens ontbraken in de Bel-First-databank.

Het is overduidelijk dat het aantal EBVBA's in alle centrumsteden een dalend verloop vertoont, uitgezonderd in het laatste jaar, terwijl het aantal VOF per centrumstad eerder fluctueert en in globo een stijgend verloop vertoont in 2011 ten opzichte van 2006. Na het uitzuiveren van de EBVBA's zonder de volledige gegevensset resteren in 2012 nog slechts 2.672 en 52 VOF. De bestudeerde EBVBA's en VOF zijn dus zeker niet de totale populatie, maar eerder een steekproef.

Als belastinggrondslag werd "de winst/het verlies voor belastingen van het boekjaar" genomen. Bij de VOF ligt de gemiddelde belastinggrondslag het hoogst voor Antwerpen voor uitzuivering van de uitschieters, gevolgd door Kortrijk. Na de uitzuivering van de outliers voor Antwerpen ligt de belastinggrondslag voor Kortrijk het hoogst. Voor de EBVBA's liggen deze het hoogst in Roeselare en Genk en het laagst voor Turnhout. Bij de VOF ontbraken voor Oostende en Turnhout gegevens voor de berekening van de VOF, waardoor deze niet konden worden berekend. Hetzelfde geldt dus voor de belastingen die werden berekend op de belastinggrondslag.

Vervolgens werden voor de totale grondslag per centrumstad verschillende belastingtarieven van de vennootschapsbelasting toegepast. De vennootschapsbelasting werd berekend aan de hand van verschillende tarieven, omdat de belastingen in de jaarrekeningen een vertekend beeld kunnen geven van de werkelijkheid, aangezien er daarin ook nog andere lokale belastingen vervat zitten. De tarieven die werden toegepast op de totale grondslag per centrumstad zijn: 33,99%, 30% en 25%. Het 33,99%-tarief is het statutaire tarief, maar aangezien de hier bestudeerde vennootschappen vaak kleine vennootschappen zijn, kan het zijn dat zij onderworpen zijn aan de verlaagde, progressieve tarieven. Wellicht zal de effectieve, verschuldigde belasting nog lager liggen, aangezien bedrijven vaak van een aantal aftrekken en belastingverminderingen kunnen genieten, waardoor de te betalen vennootschapsbelasting lager zal zijn.

De resultaten geven een heel uiteenlopend beeld, dat te verklaren is door de verschillende structuur van de centrumsteden. Voor de EBVBA's is de opbrengst van de vennootschapsbelasting het hoogst voor Antwerpen voor uitzuivering van de uitschieters (meer dan € 17 miljoen). Na uitzuivering van de uitschieters is dit meer dan € 3 miljoen. Voor de overige steden ligt dit voor alle tarieven telkens boven € 1 miljoen, met uitzondering van Aalst en Turnhout. Voor de VOF liggen deze bedragen voor Antwerpen, inclusief uitschieters, telkens hoger dan € 328 miljoen. Voor Mechelen liggen deze bedragen over de verschillende

tarieven heen hoger dan € 124.000. Met uitzondering van Kortrijk, Aalst en Sint-Niklaas is het belang voor de overige centrumsteden eerder beperkt of nihil.

Vervolgens werd onderzocht wat het effect zou zijn op de inkomsten van de centrumsteden indien het APB% van de vennootschapsbelasting zou worden toegewezen aan de lokale besturen als extra inkomsten. Voor de EBVBA's betekent dit dat er voor Antwerpen ongeveer € 1.384.920 tot € 1.882.937 aan extra middelen beschikbaar zouden zijn. Voor Brugge, Genk, Gent, Hasselt, Kortrijk, Leuven, Mechelen en Roeselare liggen deze bedragen bij alle verschillende tarieven hoger dan 100.000 euro. Voor de VOF betekent dit vooral voor Antwerpen een belangrijke extra inkomst van telkens meer dan € 26 miljoen. Voor de andere centrumsteden zijn deze bedragen eerder beperkt of nihil.

Om na te gaan wat de opportuniteitskost is van de vervennootschappelijking, werd de berekende APB per centrumstad geplaatst ten opzichte van de totale opbrengsten van de APB per centrumstad in 2010. We bekomen voor elke stad en voor elk berekend tarief een percentage dat kleiner is dan 1%, behalve voor Antwerpen voor uitzuivering van de uitschieters.

3 Schatting van de effecten op gemeentelijke data

In dit deel wordt gepoogd om het effect van de vervennootschappelijking op de APB-ontvangsten te kwantificeren. Aan de hand van een econometrische schatting wordt nagegaan of en indien zo, in welke mate, in het verleden (periode 2005-2011) de vervennootschappelijking een verklarende factor is geweest voor de omvang van de APB-ontvangsten van de lokale besturen.

3.1 Algemeen

Vervenootschappelijking staat voor het gegeven waarbij eenmanszaken, dewelke hun activiteiten als natuurlijk persoon uitoefenen en belast worden in de personenbelasting, overstappen op een vennootschapsvorm, waarbij de winsten aldus belast worden in de vennootschapsbelasting. Lokale besturen verliezen hierdoor inkomsten in de personenbelasting gezien de inkomsten in de vennootschapsbelasting niet als grondslag dienen voor een lokale belasting.

Om de impact van de vervennootschappelijking op de APB-ontvangsten te meten, wordt gebruik gemaakt van een econometrische schatting die de volgende gereduceerde vorm heeft :

$$\text{APB-ontvangsten/capita} = f(\text{vervennootschappelijking, controlevariabelen})$$

Behalve de variabelen die betrekking hebben op de vervennootschappelijking, wordt de APB per hoofd van de bevolking verder verklaard door de courante controlevariabelen die betrekking hebben op de lokale noden, voorkeuren en middelen.

3.2 Data

De aangewende dataset betreft de periode 2005-2011 voor alle 308 Vlaamse gemeenten. Naarmate de analyse vordert zullen dummies worden toegevoegd om het specifieke effect voor de centrumsteden als geheel, dan wel individueel te kunnen onderscheiden.

De afhankelijke variabele **APB-ontvangsten** werd ter beschikking gesteld door ABA. Het betreffen de rekeningcijfers (dus geen begrotingscijfers) geboekt onder code "37201 Aanvullende belasting op de personenbelasting" en die voor dit onderzoek worden uitgedrukt per capita om vertekeningen die verband houden met de schaal van de gemeenten uit te schakelen. De tabel met beschrijvende statistieken (zie bijlage 4) geeft weer dat in de periode 2005-2011 de gemiddelde APB-ontvangsten per capita 293.76 euro bedroegen.

Voor kwantificatie van de **vervennootschappelijking** zou men idealiter over micro-data moeten beschikken om het exacte verband te kunnen leggen tussen eenmanszaken die ophouden te bestaan en over gaan in een vennootschapsvorm. Deze data is niet beschikbaar. Als proxy worden 2 variabelen in het model voorzien:

- Het percentage 'Stopzettingen van eenmanszaken', berekend als het aantal stopzettingen eenmanszaken/totaal aantal eenmanszaken*100;

- Het percentage 'Starters met vennootschapsvorm', berekend als het aantal 'Starters' met (een bepaalde) vennootschapsvorm/totaal aantal ondernemingen met (een bepaalde) vennootschapsvorm*100.

In de periode 2005-2011 zette jaarlijks gemiddeld 6.24% van de eenmanszaken zijn activiteiten stop, terwijl in dezelfde periode er gemiddeld jaarlijks bijkomend 5.87% vennootschappen met rechtsvorm werden opgestart (zie bijlage 4).

De data met betrekking tot de periode 2005-2011 is afkomstig uit het VKBO (= Verrijkte Kruispuntbank van Ondernemingen). Dit is het KBO dat opgevolgd wordt door de FOD Economie en verrijkt wordt met gegevens van de RSZ, jaarrekeninggegevens, vergunningen, enzovoort. Data van voorgaande periodes zijn volgens de studiedienst niet betrouwbaar, wat de datarange van dit onderzoek beperkt tot voorvermelde periode. De gegevens van 2012 werden niet meegenomen in de analyse, aangezien de gegevens op driemaandelijke basis worden berekend en de gegevens pas definitief zijn na 3 maanden²³.

Hoewel de databank zeer veel nuttige gegevens bevat, laat ze niet toe per eenmanszaak na te gaan of en wanneer de overstap naar de vennootschapsvorm precies heeft plaatsgevonden. Het is immers vooralsnog niet mogelijk om adressen van natuurlijke personen die de eenmanszaak stopzetten, te koppelen aan de oprichting van een rechtspersoon op dat adres. Aanvullend stelt zich een probleem met de toewijzing van de maatschappelijke zetel die op diverse manieren gebeurd is in het verleden, waardoor de consistentie zoek is. De databank laat verder ook niet toe om de data verder uit te zuiveren m.b.t. de redenen van stopzetting van het bedrijf. Er is wel informatie aanwezig over sluiting, faillissement, fusie of splitsing, maar voor zeer veel van de in de database opgenomen bedrijven is de informatie niet meegedeeld. Hetzelfde geldt voor de tewerkstelling bij de rechtspersonen.

Bij gebrek aan micro-data is er dus geen exacte relatie te leggen tussen de stopzettingen bij de eenmanszaken en de starters bij de vennootschappen. Toch achten we het zinvol met deze data de analyses aan te vatten. Hoewel er dus ook nog andere oorzaken dan de vervennootschappelijking kunnen zijn voor de stopzetting, geeft deze coëfficiënt wel een kwantificatie van de impact van een stopzetting van eenmanszaken. Door die stopzetting verliezen de lokale besturen mogelijk een stuk van de grondslag, wat de reden van die stopzetting ook is. Dit lijkt ons nuttige informatie voor de centrumsteden.

De APB-ontvangsten van de lokale besturen worden niet enkel bepaald door het aantal stopzettingen van eenmanszaken of starters van vennootschappen. De **controlevariabelen** meten andere factoren die een impact hebben op de APB-ontvangsten. Concreet controleren we voor socio-demografische karakteristieken, voor een aantal financiële variabelen, voor het ondernemersklimaat en voor een geografische variabele:

- Bij de socio-demografische variabelen wordt rekening gehouden met de omvang en samenstelling van de bevolking: het aantal inwoners, het percentage ouderen, jongeren en werklozen;
- Bij de financiële variabelen wordt rekening gehouden met het tarief en de grondslag van de belasting, aangevuld met een aantal variabelen die de financiële toestand van de gemeente in rekening nemen (schuld, afhankelijkheid van de APB-inkomsten);
- Als maatstaf voor het ondernemersklimaat wordt het aantal ondernemingen per capita opgenomen;

---

²³ De data van 2012 geeft een beeld van de toestand op 1 maart 2013 en een onderneming heeft 3 maanden respijt om zichzelf aan te geven bij het KBO, dus er is een maand, waarvan de data nog niet is opgenomen is.

- Er wordt rekening gehouden met de bijzondere fiscale capaciteiten/kenmerken van kustgemeenten en grensgemeenten met Nederland via specifieke dummyvariabelen.

Aldus wordt de analyse uitgevoerd met volgende data :

Als afhankelijke variabele

APB_ontv = APB ontvangsten per capita (in euro)

Als verklarende variabelen²⁴

Tarief = APB tarief

APB1% = De opbrengst van 1% APB per capita²⁵ (in euro)

APB_afh = Het percentage APB-ontvangsten in de totale ontvangsten (gewone dienst)

Ond_tot = Het totaal aantal ondernemingen (natuurlijk persoon en rechtsvorm) per capita op 1 januari 20NN

Ond_nat_stop =	Het percentage stopzettingen van eenmanszaken (aantal stopzettingen eenmanszaken in jaar 20NN/totaal aantal eenmanszaken op 1 januari 20NN)
Ond_recht_start =	Het percentage 'Starters' met vennootschapsvorm (aantal 'Starters' met vennootschapsvorm in jaar 20NN/totaal aantal ondernemingen met vennootschapsvorm op 1 januari 20NN)

Inw = Het aantal inwoners op 1 januari 20NN

Schuld = Lange termijn schuld in 1000 euro per capita op 31/12/20NN

Werkloos = Het werkloosheidspercentage op 30/6/20NN

Jong = Het percentage -20 jarigen op 1/1/20NN

Oud = Het percentage +65 jarigen op 1/1/20NN

Kust = Dummy, met waarde 1 voor kustgemeenten, 0 voor de overige gemeenten

Nederland = Dummy, met waarde 1 voor grensgemeenten met Nederland, 0 voor de overige gemeenten.

Bemerk dat de variabelen 'OND_NAT_STOP' en 'OND_RECHT_START' met **1 jaar vertraging** in de analyse zullen worden opgenomen om rekening te houden met het inkohieringsproces van de APB-ontvangsten. Wanneer een eenmanszaak in jaar t-1 ophoudt te bestaan, heeft dit een effect op de inkomsten van de eenmanszaak in jaar t-1 wat wordt opgenomen in de aangifte van jaar t dat als basis dient voor de verschuldigde personenbelasting en in dat jaar dus een effect heeft op de APB-ontvangsten van de lokale

²⁴ Het APB-tarief en alle percentages zijn opgenomen onder de vorm van XX,XX% (en dus niet 0,XX).

²⁵ Deze variabele meet de grondslag van de belasting. Er werd in voorafgaande analyses ook gebruik gemaakt van het netto belastbaar inkomen per capita, echter deze variabele werd niet verder in de analyse opgenomen omdat 'Ond_nat_stop' en 'Ond_recht_start' een sterk verklarend effect hadden op het netto belastbaar inkomen, verbanden die niet aanwezig zijn bij het gebruik van ABP1% en aldus de resultaten van de schatting niet kunnen verstoren.

besturen. Als gevolg van de invoering van deze vertraging worden de APB-ontvangsten van 2006 tot en met 2011 verklaard (de data van 2005 wordt enkel gebruikt voor de vertrapte variabelen).

Het basismodel dat zal geschat worden heeft volgende vorm :

$$APB\_ontv_{i,t} = c + \alpha_1 \text{TARIEF}_{i,t} + \alpha_2 \text{APB1\%}_{i,t} + \alpha_3 \text{APB\_AFH}_{i,t} + \alpha_4 \text{OND\_TOT}_{i,t} + \alpha_5 \text{OND\_NAT\_STOP}_{i,t-1} + \alpha_6 \text{OND\_RECHT\_START}_{i,t-1} + \alpha_7 \text{INW}_{i,t} + \alpha_8 \text{SCHULD}_{i,t} + \alpha_9 \text{WERKLOOS}_{i,t} + \alpha_{10} \text{JONG}_{i,t} + \alpha_{11} \text{OUD}_{i,t} + \alpha_{12} \text{KUST}_i + \alpha_{13} \text{NEDERLAND}_i + u_{i,t}$$

waarbij onderschrift i staat voor elke individuele Vlaamse gemeente en onderschrift t voor het jaar (2005²⁶ tot 2011).

Welke zijn de verwachting omtrent de tekens van de kernvariabelen?

- Ex ante kan verwacht worden dat het verdwijnen van belastingplichtigen uit de APB-grondslag ten gevolge de vervennootschappelijking een negatief effect heeft op de APB-ontvangsten. Aangezien eenmanszaken nog belast worden in de APB, zal een hoger percentage aan stopzettingen van eenmanszaken resulteren in lagere APB-ontvangsten van de lokale besturen. Vanuit deze optiek verwachten we dus een negatieve coëfficiënt voor het percentage stopzettingen van eenmanszaken.
- Ook voor het percentage 'Starters' met vennootschapsvorm wordt ex ante een negatief teken verwacht. Deze verwachting is gebaseerd op het feit dat de winsten uit deze activiteiten door de wijziging van de juridische vorm mogelijks voortaan onder de vennootschapsbelasting zullen worden belast. Omdat het hier niet enkel om ondernemingen gaat die gestopt zijn met hun eenmanszaak, is een positief teken evenwel ook niet uit te sluiten. Ondernemingen die meteen van start gaan met een vennootschapsvorm zonder de tussenstap van de eenmanszaak, verminderen wel de potentiële grondslag van de APB maar niet de reële grondslag. Verder kan de oprichting van een vennootschap tevens voor extra tewerkstelling zorgen, die zich kan vertalen in hogere APB-ontvangsten per capita.

3.3 Methodologische bemerkingen

De schattingen worden uitgevoerd op panel data, wat betekent dat er voor meerdere cross-secties (308 gemeenten) meerdere observaties (6 observaties) beschikbaar zijn. Het is gebruikelijk om in een paneldata structuur fixed effects toe te voegen aan de schatting om zo de specifieke kenmerken van de cross-secties en van de verschillende jaren in de analyse mee te nemen. Voor de tijdseffecten zal in deze analyse gebruik gemaakt worden van fixed effecten.²⁷ Hierdoor wordt in de analyse rekening gehouden met specifieke kenmerken van bepaalde jaren die gemeenschappelijk zijn voor alle gemeenten, zoals bijvoorbeeld de impact van het fiscaal pact, de rol van de financiële crisis, de algemene economische context, enzovoort. Wat betreft de cross-sectie effecten is in voorliggend model het aantal cross-secties (308 gemeenten) groot in vergelijking met de tijdperiode (6 periodes). In dergelijke setting met cross-sectie fixed effects schatten zou zeer veel vrijheidsgraden opeisen. Daarom wordt ervoor geopteerd om geen effecten toe te voegen op cross-sectioneel niveau. Dit laat bovendien toe om via toevoeging van dummies rekening te houden met specifieke kenmerken van groepen gemeenten (bijv. kustgemeenten of grensgemeenten) en in een latere fase van de analyses de effecten voor de centrumsteden (eerst als groep, later afzonderlijk) of Dessooy clusters af te zonderen van de overige Vlaamse gemeenten. Wanneer naar het effect individueel per centrumstad wordt gekeken (derde schatting), wordt voor de centrumsteden wel rekening gehouden met

²⁶ Door de vertraging op de variabelen 'OND_NAT_STOP' en 'OND_RECHT_START', enkel voor deze variabelen vanaf 2005, vanaf 2006 voor de overige variabelen.

²⁷ Dit wordt ook aangeraden op basis van de Hausman test.

hun specifieke individuele kenmerken ten opzichte van de overige 295 Vlaamse gemeenten en kunnen de dummies dus als fixed effects worden beschouwd.

Voorafgaandelijk aan de schatting werd de dataset getest op mogelijke aanwezigheid van multi-collineariteit. De correlatiematrix (zie bijlage 5) wijst uit dat geen van de paarsgewijze correlaties een coëfficiënt vertoont die de grens van 0.80 overschrijdt (Gujarati, 2003; 359), wat suggereert dat er geen problemen van mogelijke multi-collineariteit zijn binnen de dataset.

3.4 Schattingen

De eerste reeks schattingen (sectie 3.4.1) betreft de basisspecificatie, zonder variabelen die de vervennootschappelijking kunnen indiceren.

De overige schattingen bevatten wel de 2 specifieke variabelen die een indicatie kunnen geven van de impact van het aantal stopgezette eenmanszaken en het aantal oprichtingen van vennootschappen. We rapporteren vervolgens over de schattingen over de periode 2006-2011 (sectie 3.4.2), de specifieke jaarschattingen (sectie 3.4.3), de schatting die de centrumsteden onderling vergelijkt (sectie 3.4.4) en de schattingen die een opdeling maken naargelang de Dessoy-clusterindeling voor de steden en de gemeente (sectie 3.4.5).

Met het oog op de duidelijkheid, worden de resultaten van de schattingen in de rapportering vereenvoudigd weergegeven. In de tabellen wordt aangegeven welke het teken is van de coëfficiënten waarbij plustekens (mintekens) verwijzen naar de positieve (negatieve) invloed van de verklarende variabele op de afhankelijke variabele. Voor niet significante coëfficiënten (p -waarde > 0.10) wordt het teken tussen haakjes geplaatst. De geïnteresseerde lezer kan de volledige outputtabellen in bijlage consulteren²⁸.

3.4.1 Basisspecificatie

De schatting van de basisspecificatie heeft tot doel na te gaan of de ontvangsten in de APB goed te verklaren zijn door de controlevariabelen die in alle econometrische schattingen worden opgenomen. Er wordt hier dus niet gepeild naar de impact van vervennootschappelijking. In deze schatting wordt bovendien geen onderscheid gemaakt tussen centrumsteden en de overige gemeenten en dus geldt de schatting voor alle Vlaamse gemeenten in hun geheel. De resultaten van deze schatting wordt in de onderstaande tabel weergegeven. De rode en vetgedrukte plus- en mintekens die niet tussen haakjes staan, tonen aan dat de coëfficiënt significant is. De zwarte plus- en mintekens die niet vetgedrukt zijn en die tussen haakjes staan, wijzen op een niet significante coëfficiënt.

---

²⁸

De significantie wordt daar aangeduid met sterretjes:*** = p -waarde $< 0,01$;**= p -waarde $< 0,05$;*= p -waarde $< 0,10$.

Basisspecificatie	
Constante	-
APB-tarief	+
1% APB per capita	+
APB/totale ontvangsten	+
Totaal aantal ondernemingen	(+)
Inwoners	+
Schuld	+
Werkloos	(+)
Jong	(-)
Oud	+
Kust	+
Nederland	-

Tabel 31: Samenvattende tabel met de effecten van de econometrische schatting zonder vervennootschappelijking (volledige resultaten in tabel in bijlage 6)

Met uitzondering van het totaal aantal ondernemingen, het werkloosheidspercentage en het percentage jongeren (-20 jarigen), zijn alle controlevariabelen significant. Uit deze schatting kan dus worden besloten dat de gehanteerde controlevariabelen relevant zijn en de verschillen in APB-ontvangsten per hoofd van de bevolking reeds in sterke mate verklaren. De tabel in bijlage 6 verduidelijkt dat de R^2 waarde voor deze schatting 0,927 bedraagt, wat aangeeft dat het bovenstaande model bijna 93% van de variabiliteit verklaart.

3.4.2 Schattingen vervennootschappelijking (volledige periode 2006-2011)

De resultaten van de schattingen over de volledige periode 2006-2011 worden in tabel 32 opgenomen. Er wordt vooreerst een onderscheid gemaakt tussen de schattingen die peilen naar de impact van de oprichting van een vennootschap los van de vorm die ze aanneemt (schattingen 1 tot 3). Daarna werden de analyses verfijnd: de analyses gebeuren dan voor de volgende specifieke vennootschapsvormen: VOF's (schattingen 4 tot 6), BVBA's (schattingen 7 tot 9) en Comm.V (schattingen 10 tot 12). In deze reeks van analyses vertegenwoordigen de variabelen "OND_VOF_START", "OND_BVBA_START" en "OND_COMMV_START", respectievelijk het percentage opstartende VOF's, BVBA's en Comm.V.'s.

Voor zowel het geheel van vennootschapsvormen, dan wel voor de bestudeerde individuele rechtsvormen wordt in elke eerste schatting (respectievelijk schattingen 1, 4, 7 en 10) geen onderscheid gemaakt tussen de centrumsteden en de overige gemeenten. De resultaten gelden dus voor de Vlaamse gemeenten in globo.

Vervolgens wordt gepoogd om het effect van vervennootschappelijking specifiek te bepalen voor de centrumsteden. Hiervoor wordt telkens bij de tweede schatting (respectievelijk schattingen 2, 5, 8 en 11) een dummy 'centrumsteden' toegevoegd, evenals interacties van deze dummy met de variabelen die de vervennootschappelijking indiceren. Dit laat toe na te gaan welke de impact is van vervennootschappelijking op de APB ontvangsten specifiek in de centrumsteden als groep. Deze resultaten geven aan in welke mate het effect voor de centrumsteden afwijkt van de overige 295 Vlaamse gemeenten.

Vervolgens wordt gepoogd om de effecten op te sporen voor de centrumsteden elk individueel. In telkens de derde schatting (respectievelijk schattingen 3, 6, 9 en 12) worden de resultaten weergegeven van de

schatting waarbij dummies voor de individuele centrumsteden apart en in interactie met de vervennootschappelijkingsvariabelen opgenomen werden. Dit laat toe de specifieke impact van deze variabelen op de APB-ontvangsten van de individuele centrumsteden te kwantificeren.

De modellen verklaren allen minstens 92% van de variantie van de afhankelijke variabele.

Bij de bespreking van de resultaten wordt telkens verwezen naar het kolomhoofd. De tabellen met de coëfficiënten zijn terug te vinden in bijlage 7.

	Rechtspersonen			VOF			BVBA			COMM.V		
Schatting	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Constate	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
APB-tarief	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
1% APB per capita	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
APB/totale ontvangsten	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Nat.Pers. Stoppers	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)
Nat.Pers. Stoppers CS13		(-)			(+)			(+)			(+)	
Nat.Pers. Stoppers per CS	Interactie stoppers per centrumstad in schattingen 3, 6, 9 en 12: GEEN											
Starters	-	-	(-)	-	-	-	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)
Starters CS13		+			(+)			+			(-)	
Starters per CS	Interactie 'Starters' per centrumstad in schattingen 3, 6, 9 en 12: GEEN											
CS13		-			(+)			(-)			(+)	
Totaal aantal ondernemingen	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)
Inwoners	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Schuld	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Werkloos	(+)	(+)	(-)	(+)	(+)	(-)	(+)	(+)	(-)	(+)	(+)	(-)
Jong	(-)	(+)	(+)	(+)	(-)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	+
Oud	+	+	+	(+)	+	+	+	+	+	+	+	+
Kust	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Nederland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Tabel 32: Samenvattende tabel met de effecten van de econometrische schattingen na vervennootschappelijking (volledige resultaten in tabel in bijlage 7)

3.4.2.1 Schattingen voor alle rechtspersonen

3.4.2.1.1 Basisschatting

Vooreerst wordt bovenstaande schatting voor alle rechtspersonen uitgevoerd, zonder onderscheid tussen de centrumsteden en de overige gemeenten. De resultaten gelden dus voor de Vlaamse gemeenten in globo. De resultaten van deze schatting worden weergegeven in de samenvattende tabel onder kolomhoofding 1.

Met betrekking tot de **vervennootschappelijking** hebben we oog voor de variabelen 'Nat.Pers.Stoppers' en 'Starters'. Bovenstaande tabel geeft weer dat 'Nat.Pers.Stoppers' een niet-significante positieve coëfficiënt vertoont, terwijl 'Starters' een significante negatieve coëfficiënt (-0.60) laat optekenen. Op basis van deze resultaten kan gesteld worden dat **een toename van het aantal natuurlijke personen dat zijn eenmanszaak stopzet geen significante impact heeft op de APB-ontvangsten van de gemiddelde Vlaamse gemeente. Opstartende ondernemingen met rechtsvorm hebben wel een negatieve impact op de ontvangsten van de lokale besturen.** Elk (1) procent 'Starters' zorgt voor een daling van de APB ontvangsten van de Vlaamse gemeenten met 0.60 euro per capita.

3.4.2.1.2 Specifieke impact bij de centrumsteden

Onder kolomhoofd 2 worden de resultaten getoond, wanneer een dummy 'centrumsteden' wordt toegevoegd, evenals interacties van deze dummy met de variabelen die de vervennootschappelijking indiceren. Dit laat toe na te gaan welke de impact is op de ontvangsten specifiek in de centrumsteden als groep.

De coëfficiënt van de dummy 'centrumsteden' is significant negatief (33.24) , wat ertoe leidt dat kan gesteld worden dat algemeen genomen, los van de vervennootschappelijkingseffecten, de APB-ontvangsten per capita in de centrumsteden gemiddeld 33.24 euro lager liggen dan in de overige gemeenten. Dit resultaat geldt voor de groep centrumsteden en doet geen uitspraak over de individuele toestand van de centrumsteden elk apart. Deze negatieve coëfficiënt kan verklaard worden door de specifieke centrumfunctie van deze steden waarmee ze inwoners aantrekt die minder begoed zijn, terwijl rijkere inwoners naar de randgemeenten rond de centrumsteden trekken.

Wat de kernvariabelen betreft, kan gesteld worden dat er **geen impact is van het aantal stopzettingen van eenmanszaken** : niet in de gehele populatie, noch in het bijzonder voor de centrumsteden. Noch 'Nat.Pers.Stoppers', noch 'interactie Stoppers centrumsteden' vertonen significante coëfficiënten. Wel zien we dat de algemene significant negatieve impact van het aantal 'Starters' in vennootschapsvorm ('Starters'), met coëfficiënt (-0.62), specifiek in de centrumsteden wordt bijgesteld met een significant positieve impact (+8.55) van de interactie "'Starters' centrumsteden'. Dit geeft aan dat **een bijkomende procent aan startende vennootschappen in de centrumsteden zorgt voor een toename van de APB-ontvangsten van de centrumsteden met (-0.62+8.55=) 7.93 euro per capita.** Verklaring hiervoor kan zijn dat bijkomende ondernemingen voor lokale werkgelegenheid zorgen en op die manier voor meer APB-ontvangsten via de personenbelasting van de werknemers. Dit veronderstelt echter dat de bijkomende werkgelegenheid (deels) ingevuld wordt door inwoners van de eigen stad.

3.4.2.1.3 Specifieke impact bij de individuele centrumsteden

Onder kolomhoofd 3 werden de resultaten weergegeven van de schatting waarbij dummies voor de individuele centrumsteden apart en in interactie met de vervennootschappelijkingvariabelen opgenomen werden. Dit laat toe de specifieke impact van deze variabelen op de APB-ontvangsten van de individuele centrumsteden te kwantificeren.

Opvallend is dat bij de opsplitsing naar de individuele centrumsteden (individuele dummies voor Antwerpen, Mechelen,..., Hasselt) er geen enkele dummy significant blijkt te zijn. **Individueel beoordeeld is er voor geen enkele centrumstad een significant verschil in de APB-ontvangsten waar te nemen t.o.v. de overige gemeenten.**

Wat betreft de proxies voor de vervennootschappelijking kan gesteld worden dat er **geen impact meer waar te nemen is van enige wijziging in het juridische statuut van de ondernemingen**. Noch 'Stoppers', noch de interacties met de individuele centrumsteden vertonen significante coëfficiënten en hetzelfde wordt vastgesteld bij het aantal 'Starters' in vennootschapsvorm ('Starters') evenals voor de interacties met de centrumsteden.

3.4.2.2 Schatting voor de VOF

3.4.2.2.1 Impact op alle Vlaamse gemeenten

Vooreerst wordt de schatting uitgevoerd waarbij geen onderscheid gemaakt wordt tussen de centrumsteden en de overige gemeenten (cfr. kolomhoofd 4).

'Nat.Pers.Stoppers' vertoont een niet-significante positieve coëfficiënt (0.10), terwijl 'Starters' een significante negatieve coëfficiënt (-0.037) laat optekenen. Op basis van deze resultaten kan gesteld worden dat **een toename van het aantal natuurlijke personen dat zijn eenmanszaak stopzet geen significante impact heeft op de APB-ontvangsten van de Vlaamse gemeenten**. Opstartende VOF's hebben wel een negatieve impact op de ontvangsten van de lokale besturen. Elk (1) procent 'Starters' zorgt voor een daling van de opbrengst van de APB ontvangsten van de Vlaamse gemeenten met (slechts) 0.037 euro per capita.

3.4.2.2.2 Specifieke impact bij de Vlaamse centrumsteden

Bovenstaand model maakte geen onderscheid tussen centrumsteden en de overige gemeenten. Daarom wordt het model uitgebreid om het effect van de evolutie van het percentage stoppers (natuurlijk persoon) en startende VOF's in de centrumsteden af te zonderen van het geheel. De resultaten van deze schatting worden weergegeven onder schatting 5 in de samenvattende tabel.

De coëfficiënt van 'centrumsteden' is niet langer significant, wat ertoe leidt dat algemeen genomen, los van de vervennootschappelijkingseffecten specifiek voor VOF's, niet meer gesteld kan worden dat de APB-ontvangsten per capita in de centrumsteden significant verschillen met deze van de overige gemeenten.

In het bijzonder voor de vervennootschappelijkingsvariabelen kan gesteld worden dat er **geen impact is van het aantal stopzetters van eenmanszaken** : niet in de gehele populatie, noch in het bijzonder voor de centrumsteden. We zien dat de algemene significant negatieve impact van het aantal starters in vennootschapsvorm ('Starters'), met coëfficiënt (-0.037) correspondeert met deze in de voorgaande schatting, maar specifiek voor de centrumsteden niet wordt bijgesteld. De interactie 'Starters*centrumsteden' is niet significant. Dit geeft aan dat **een aangroei van de startende VOF's in de centrumsteden geen afwijkende impact heeft op de APB-ontvangsten per capita in vergelijking met de overige Vlaamse gemeenten**.

3.4.2.2.3 Specifieke impact bij de individuele centrumsteden

We breiden de analyse opnieuw uit met interacties die de impact voor de individuele centrumsteden zichtbaar maakt. In de samenvattende tabel worden de resultaten van deze schatting weergegeven onder schatting 6.

De resultaten voor de individuele effecten zijn grotendeels vergelijkbaar met deze voor de centrumsteden als groep. De coëfficiënten voor de individuele centrumsteden zijn voor geen enkele centrumstad significant,

wat ertoe leidt dat de APB-ontvangsten per capita in de centrumsteden individueel niet betekenisvol verschillen met deze van de overige gemeenten.

In het bijzonder voor de vervennoetschappelijkingsvariabelen kan gesteld worden dat er **geen impact is van het aantal stopzetters van eenmanszaken** : noch in de gehele populatie, noch in het bijzonder voor de groep centrumsteden, maar evenmin in de individuele centrumsteden. Zowel 'Nat.Pers.Stoppers' als de interacties van deze variabele met de individuele centrumsteden-dummies vertonen niet significante coëfficiënten. Wel zien we dat de algemene significant negatieve impact van het aantal 'Starters' in vennootschapsvorm ('Starters'), met coëfficiënt (-0.028) vergelijkbaar is met deze van voorgaande schattingen, maar specifiek voor de individuele centrumsteden wordt deze voor geen van de centrumsteden bijgesteld. De interacties van "Starters' per centrumstad' met de individuele dummies zijn telkens niet significant. Dit geeft aan dat **een bijkomend procent startende VOF's in de centrumsteden geen afwijkende impact heeft op de APB-ontvangsten per capita van een individuele centrumstad in vergelijking met de overige Vlaamse gemeenten.**

3.4.2.3 Schatting voor de BVBA

3.4.2.3.1 Impact op alle Vlaamse gemeenten

Onder kolomhoofd 7 zijn de resultaten opgenomen voor alle Vlaamse gemeenten. 'Nat.Pers.Stoppers' vertoont een niet-significante positieve coëfficiënt (0.21), terwijl 'Starters' een niet-significante negatieve coëfficiënt (-0.11) laat optekenen. Op basis van deze resultaten kan gesteld worden dat **een toename van het aantal natuurlijke personen dat zijn eenmanszaak stopzet geen significante impact heeft op de APB-ontvangsten van de Vlaamse gemeenten. Opstartende ondernemingen met rechtsvorm hebben geen significante impact op de ontvangsten van de lokale besturen.**

3.4.2.3.2 Specifieke impact bij de Vlaamse centrumsteden

Kolom 8 wijst uit dat specifiek voor BVBA's de coëfficiënt van 'centrumsteden', in vergelijking met de schatting voor alle rechtsvormen, niet langer significant is.

In het bijzonder voor de vervennoetschappelijkingsvariabelen kan gesteld worden dat er **geen impact is van het aantal stopzettingen van eenmanszaken**: noch in de gehele populatie, noch in het bijzonder voor de centrumsteden. Wel zien we dat de niet-significante negatieve impact van het aantal 'Starters' van BVBA's ('Starters'), met coëfficiënt (-0.138) quasi overeenkomt met deze in voorgaande schatting, en dus specifiek voor de centrumsteden niet wordt bijgesteld. De interactie "Starters' centrumsteden' is positief significant. Dit geeft aan dat **een bijkomend procent startende BVBA's in de centrumsteden een afwijkende impact heeft op de APB-ontvangsten per capita in vergelijking met de overige Vlaamse gemeenten.**

3.4.2.3.3 Specifieke impact bij de individuele centrumsteden

We breiden de analyse opnieuw uit met interacties die de impact voor de individuele centrumsteden onderzoeken. Kolomhoofd 9 wijst uit dat niet gesteld kan worden dat de APB-ontvangsten per capita in de centrumsteden individueel significant verschillen met de overige gemeenten.

Verder identificeren we **geen impact van het aantal stopzettingen van eenmanszaken, noch van het aantal startende BVBA's**: noch in de gehele populatie, noch in het bijzonder voor de groep centrumsteden, maar evenmin in de individuele centrumsteden.

3.4.2.4 Schatting voor de Comm.V.

3.4.2.4.1 Impact op alle Vlaamse gemeenten

Onder kolomhoofd 10 ligt de focus op de effecten van de oprichting van commanditaire vennootschappen; de analyse is relevant voor alle Vlaamse gemeenten.

Op basis van de resultaten kan gesteld worden dat **een toename van het aantal natuurlijke personen dat zijn eenmanszaak stopzet geen significante impact heeft op de APB-ontvangsten van de Vlaamse gemeenten. Opstartende ondernemingen met rechtsvorm hebben een negatieve impact op de ontvangsten van de lokale besturen die opnieuw niet significant is.**

3.4.2.4.2 Specifieke impact bij de Vlaamse centrumsteden

De coëfficiënt van 'centrumsteden' (zie schatting 11) is, in vergelijking met de schatting voor alle rechtsvormen niet langer significant, wat ertoe leidt dat niet meer gesteld kan worden dat de APB-ontvangsten per capita in de centrumsteden significant verschillen van de overige gemeenten.

In het bijzonder voor de vervenootschappelijkingsvariabelen kan gesteld worden dat er **geen impact is van het aantal stopzetters van eenmanszaken**: niet in de gehele populatie, noch in het bijzonder voor de centrumsteden. Zowel 'Nat.Pers.Stoppers' als de interactie "Nat.Pers.Stoppers' centrumsteden' vertonen niet significante coëfficiënten. Wel zien we dat de niet-significante negatieve impact van het aantal 'Starters' in Comm.V. ('Starters'), met coëfficiënt (-0.018) sterk correspondeert met de resultaten uit de voorgaande schatting, maar specifiek voor de centrumsteden niet wordt bijgesteld. De interactie "Starters' centrumsteden' is negatief en niet-significant. Dit geeft aan dat **een bijkomend procent startende BVBA's in de centrumsteden geen afwijkende impact heeft op de APB-ontvangsten per capita in vergelijking met de overige Vlaamse gemeenten.**

3.4.2.4.3 Specifieke impact bij de individuele centrumsteden

We breiden de analyse opnieuw uit met interacties voor de impact voor de individuele centrumsteden. In de samenvattende tabel worden de resultaten van deze schatting weergegeven onder schatting 12.

Uit de analyse blijkt dat er **geen impact uitgaat van het aantal stopzettingen van eenmanszaken**: niet in de gehele populatie, noch in het bijzonder voor de groep centrumsteden, maar evenmin in de individuele centrumsteden. Zowel 'Nat.Pers.Stoppers' als de interacties van deze variabele met de individuele centrumsteden-dummies vertonen niet significante coëfficiënten. De interacties van "Starters' per centrumstad' met de individuele dummies zijn telkens niet significant. Dit geeft aan dat **een groei in het aantal startende VOF's in de centrumsteden geen afwijkende impact heeft op de APB-ontvangsten per capita in vergelijking met de overige Vlaamse gemeenten.**

3.4.2.5 De controlevariabelen

De variabelen die betrekking hebben op de tarieven, grondslagen en afhankelijkheid van de APB-belasting vertonen in alle vergelijkingen significant positieve coëfficiënten. Dit hoeft niet te verbazen gezien de ontvangsten in grote mate bepaald worden door de grondslag (APB1%) en het tarief (TARIEF). Hoe hoger de grondslag (of rijkdom van de inwoners gegeven een tarief) en hoe hoger het tarief (gegeven een grondslag) hoe hoger de APB-ontvangsten mogen worden verwacht te zijn. Zo geven de analyses aan dat een verhoging van het tarief met 1 procent (bijv. van 7% naar 8%) een gemeente gemiddeld genomen

ongeveer 24 euro per capita oplevert. Gemeenten die ervoor kiezen om meer afhankelijk te zijn van de APB-ontvangsten (APB_AFH) hebben logischerwijze ook een grotere opbrengst per capita. De significant positieve coëfficiënten van de variabele SCHULD geven aan dat gemeenten met hogere schulden erin slagen om meer APB-belastingontvangsten te realiseren.

De dichtheid van de ondernemingen (OND_TOT) vertoont telkens een positief teken, maar is in geen van de schattingen significant.

Betreffende de socio-demografische variabelen kan vooreerst gesteld worden dat er schaaleffecten zijn. Hoe meer inwoners, hoe hoger de APB-ontvangsten per capita, zij het dat de wijzigingen hoewel sterk significant kwantitatief miniem zijn (bijv. tot 0.31 euro per 1000 inwoners in de laatste schatting). De introductie van JONG, OUD en WERKLOOS meet de impact van de samenstelling van de bevolking. Telkens worden negatieve tekens verwacht gezien deze groepen niet bijdragen tot de APB-ontvangsten. Voor het percentage ouderen (OUD) wordt tegengesteld aan de verwachtingen in alle schattingen, met uitzondering van de schatting voor alle gemeenten en specifiek voor de VOF, een significant positief effect vastgesteld. WERKLOOS vertoont nooit significante coëfficiënten. JONG is in geen van de schattingen significant, met uitzondering voor de schatting voor de Comm.V. die met integratie van dummies voor de individuele centrumsteden.

Tenslotte vertonen de geografische dummies KUST en NEDERLAND in alle schattingen consistente significante coëfficiënten. Kustgemeenten blijken gemiddeld een hogere opbrengst aan APB per capita te genereren, afhankelijk van de schatting van 29.57 euro tot 44.70 euro. Grensgemeenten met Nederland staan er om bekend veel bemiddelde Nederlanders aan te trekken, wat zich in een positief teken zou moeten vertalen. De analyses vertonen echter een significant negatieve impact die varieert van -3.08 tot -3.69 euro per capita. Mogelijk kiezen deze inwoners voor fiscale constructies (bijv. via managementvennootschappen) zodat die inkomsten aan de PB onttrokken worden, waardoor het verwachte positieve effect uitblijft.

3.4.3 Jaarschattingen

In de vorige schattingen werden de analyses uitgevoerd over de periode 2006-2011. In wat volgt rapporteren we over de schattingen gebaseerd op individuele jaardata. Doelstelling van deze set van analyses is na te gaan of jaarspecifieke ontwikkelingen zoals bvb. de financiële crisis of verkiezingen, tot andere effecten aanleiding geven.

3.4.3.1 Impact op de Vlaamse gemeenten

De eerste reeks schattingen heeft betrekking op alle Vlaamse gemeenten. Bovendien wordt de schatting uitgevoerd voor alle rechtspersonen. De resultaten van deze schatting worden in de onderstaande tabel weergegeven. Voor de gedetailleerde resultaten van deze analyse verwijzen we naar bijlage 8.

	Alle Vlaamse Steden					
AFHANKELIJKE VARIABELE: APB_ontv	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Constante	-	-	-	-	-	-
APB-tarief	+	+	+	+	+	+
1% APB per capita	+	+	+	+	+	+
APB/totale ontvangsten	(+)	+	+	+	+	+
Nat.Pers. Stoppers	+	+	(-)	(+)	(-)	(+)
'Starters'	(-)	-	(-)	(-)		(-)
Totaal aantal ondernemingen	-	(+)	(+)	(+)	(-)	(+)
Inwoners	(+)	(+)	+	+	+	+
Schuld	(-)	+	+	+	+	+
Werkloos	(-)	+	(+)	(-)	(-)	(-)
Jong	-	(+)	(+)	(-)	(-)	(+)
Oud	(-)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)
Kust	(+)	+	+	+	+	+
Nederland	(+)	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)

Tabel 33: Samenvattende tabel van de effecten van de jaarschattingen bij alle Vlaamse gemeenten (volledige resultaten in tabel in bijlage 8)

De modellen verklaren, afhankelijk van het specifieke jaar, tussen 88% (voor 2007) en 94% (voor 2011) van de variabiliteit in de fiscale ontvangsten.

Bovenstaande tabel geeft aan dat de variabele 'Nat.Pers.Stoppers' enkel een positieve en significante coëfficiënt vertoont voor de jaren 2006 en 2007. Wat 'Starters' betreft, blijkt slechts voor het jaar 2007 een significante negatieve coëfficiënt voor te komen. Voor de overige jaren, met uitzondering van 2010, zijn de coëfficiënten ook negatief, maar niet significant. Voor 2010 is er een positief effect terug te vinden, maar dit is echter niet significant.

Op basis van de bovenstaande resultaten met betrekking tot de vervennootschappelijking kan gesteld worden dat voor 2007 een toename van het aantal natuurlijke personen dat zijn eenmanszaak stopzet een significante impact heeft op de APB-ontvangsten van de Vlaamse gemeenten. Opstartende ondernemingen met een rechtsvorm hebben bovendien een negatieve impact op de ontvangsten van de lokale besturen. Elk (1) procent 'Starters' zorgt voor het jaar 2007 voor een daling van de APB-ontvangsten van de Vlaamse gemeenten met 2.40 euro per capita, en elk (1) procent stoppers van eenmanszaken zorgt voor datzelfde jaar voor een stijging van de APB-ontvangsten van de Vlaamse gemeenten met 2.16 euro per capita.

Voor 2006 is er enkel een significant effect terug te vinden van de natuurlijke personen die de zaak stopzetten op de APB-ontvangsten van de Vlaamse gemeenten. Hier zorgt elk (1) procent stoppers van eenmanszaken voor een stijging van de lokale ontvangsten met 1.75 euro per capita. Voor de overige jaren kan er geen uitspraak worden gedaan over de evolutie van de APB-ontvangsten van de Vlaamse gemeenten aangezien deze effecten niet significant zijn.

3.4.3.2 Specifieke impact bij de Vlaamse centrumsteden

Voor de gedetailleerde resultaten van deze analyse, verwijzen we opnieuw naar bijlage 8.

	De Vlaamse centrumsteden					
AFHANKELIJKE VARIABELE: APB_ontv	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Constante	-	-	-	-	-	-
APB-tarief	+	+	+	+	+	+
1% APB per capita	+	+	+	+	+	+
APB/totale ontvangsten	(+)	+	+	+	+	+
Nat.Pers. Stoppers	+	+	(-)	(+)	(-)	(+)
'Starters'	(-)	-	(+)	(-)	(+)	(-)
Centrumstad	(+)	(+)	-	(-)	-	(-)
Stoppers C13	(-)	-	+	(-)	(+)	(+)
'Starters' C13	(+)	(+)	+	(+)	(+)	+
Totaal aantal ondernemingen	-	(+)	(+)	(+)	(-)	(+)
Inwoners	(+)	(+)	(+)	+	(+)	+
Schuld	(-)	+	+	+	+	+
Werkloos	(-)	+	(+)	(-)	(-)	(-)
Jong	-	(+)	(+)	(-)	(-)	(+)
Oud	(-)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)
Kust	(+)	+	+	+	+	+
Nederland	(+)	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)

Tabel 34: Samenvattende tabel van de effecten van de jaarschattingen bij de Vlaamse centrumsteden (volledige resultaten in tabel in bijlage 8)

De modellen verklaren, afhankelijk van het specifieke jaar, tussen 88% (voor 2007) en 94% (voor 2011) van de variabiliteit.

De interactievariabelen geven aan of stoppers en starters afwijkende effecten genereren in de centrumsteden versus de overige gemeenten. Het aantal 'Starters' zorgt in de centrumsteden voor hogere APB-ontvangsten tegenover de overige steden maar dit effect is enkel significant in 2008 en 2011. De eenmanszaken die stopgezet worden in de centrumsteden zorgen nu eens voor meer(2008) en dan weer voor minder (2007) inkomsten per capita uit de APB.

3.4.4 Vergelijking van de centrumsteden onderling

Een andere interessante analyse betreft de onderlinge vergelijking van de 13 centrumsteden. Voor de analyse wordt opnieuw met paneldataschattingen gewerkt, waarbij telkens een aparte schatting wordt opgezet per centrumstad. Hierin wordt een dummy toegevoegd voor deze centrumstad alsook de courante interacties die in voorgaande analyses aanwezig waren. De effecten van deze analyse worden in de onderstaande tabel weergegeven. Een meer gedetailleerde tabel met de resultaten van deze schatting is opgenomen in bijlage 9.

De verklarende kracht van deze modellen verschillen per analyse en dus per centrumstad. De R^2 waarde ligt hierbij overal rond 97%.

	Mechelen	Antwerpen	Turnhout	Leuven	Brugge	Kortrijk	Oostende	Roeselare	Aalst	Gent	Sint-Niklaas	Genk	Hasselt
Constante	-	-	-	(-)	-	-	-	(-)	(-)	-	(-)	-	(-)
APB-tarief	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
1% APB per capita	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
APB/totale ontvangsten	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Nat.Pers. Stoppers	+	+	(+)	+	+	(+)	+	+	(+)	+	+	+	+
'Starters'	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)
Totaal aantal ondernemingen	(-)	(-)	-	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	-	(-)	(-)	(-)	(+)
Inwoners	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Schuld	+	+	+	+	(+)	+	(+)	+	(+)	+	+	+	(+)
Werkloos	(-)	(-)	-	-	(-)	-	(-)	(-)	-	(-)	(-)	(-)	(-)
Jong	(-)	-	(-)	-	(-)	(-)	(-)	-	-	-	(-)	(-)	-
Oud	(-)	(-)	(+)	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	(+)	(-)	(-)	(-)	-
Kust	(+)	(+)	(-)	(+)	(+)	(-)	(-)	(-)	(-)	(+)	(+)	(+)	(+)
Nat. Pers. Stoppers per CS	(-)	(+)	(-)	(-)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)
'Starters' per CS	(+)	(-)	(+)	(-)	(-)	-	(+)	(-)	(+)	(-)	(+)	(-)	(-)
Stad	(+)	(+)	(+)	(+)	(-)	(+)	(-)	(+)	(-)	(+)	(-)	(+)	(-)

Tabel 35: Samenvattende tabel van de effecten van de schatting die de centrumsteden onderling vergelijkt (volledige resultaten in tabel in bijlage 9)

Bovenstaande resultaten wijzen uit dat, behalve voor Turnhout, Kortrijk en Aalst het totaal aantal stopgezette eenmanszaken een significant positief effect heeft op de lokale ontvangsten. Het aantal startende ondernemingen heeft in globo geen impact.

De variabelen 'Nat.Pers.Stoppers per CS' en 'Starters per CS' peilen of de toestand inzake de evoluties rond de vennootschappen en eenmanszaken in de stad zelf afwijkend is t.o.v. deze van alle andere centrumsteden. Dit blijkt enkel het geval te zijn voor Kortrijk: hier blijkt een toename van het aantal lokale vennootschappen de APB-ontvangsten sterker te reduceren dan in alle andere centrumsteden.

3.4.5 De analyse op basis van de Dessoy-clusters

3.4.5.1 De Dessoy-indeling²⁹

Het voormalige Gemeentekrediet groepeerde in 1997 de 308 Vlaamse gemeenten in 12 homogene clusters, gebaseerd op een aantal socio-economische kenmerken. Deze sociaal-economische indeling staat bekend als de "Dessoy-indeling". De reden voor het opstellen van deze indeling kan worden teruggevonden in het feit dat de verschillende gemeenten een verschillende sociaal-economische, culturele en financiële achtergronden hebben. Deze indeling werd in 2007 herzien, omdat gemeenten in een tijdspanne van 10 jaar enorme veranderingen kunnen hebben doorgemaakt inzake demografie, economie, alsook qua grondgebied (Belfius, 2007).

²⁹ Bron: Belfius (2007) Lokale financiën – Sociaaleconomische typologie van de gemeenten, augustus.

De Dessoy clusters groeperen gemeenten die in hoge mate homogeen zijn op grond van volgende aspecten:

- De demografische evolutie;
- Het sociaal-economisch statuut van de gemeente;
- De verstedelijkingsgraad;
- De landbouwactiviteit;
- De economische activiteit;
- De tertiaire activiteiten;
- De toeristische activiteiten.

In de Dessoy-indeling worden 6 verschillende soorten gemeenten onderscheiden. Deze zijn de woongemeenten, de landelijke gemeenten, de gemeenten met een concentratie van economische activiteit, de semistedelijke of agglomeratiegemeenten, de centrumgemeenten en de toeristische gemeenten. Elk van deze categorieën wordt op hun beurt nog onderverdeeld in verschillende clusters. Op die manier ontstaan 16 clusters waarin de 308 Vlaamse gemeenten worden opgedeeld. Deze Dessoy-indeling duidt de clusters aan met een cijfer. Een verwijzing naar de kenmerken van elke cluster wordt hieronder opgenomen. Zie bijlage voor de gedetailleerde onderverdeling van de Vlaamse gemeenten in Dessoy-clusters.

Cluster 1 omvat 27 middelgrote gemeenten die een residentieel karakter hebben en een bevolking van 10.000 à 20.000 inwoners. Deze cluster valt onder de categorie woongemeenten in de stadsrand, die worden gekenmerkt door een bevolking met een hoger inkomensniveau dan het regionale gemiddelde en waarbij de centrumfunctie laag is. Er is weinig vergrijzing en de demografische groei wordt voornamelijk bepaald door migratie. Met uitzondering van enkele gemeenten is de economische activiteit van de gemeenten in deze cluster relatief laag. Geografisch bevinden deze gemeenten zich in Vlaams-Brabant, in de Brusselse rand of in de Gentse rand en Antwerpen.

Gemeenten die behoren tot **cluster 2** vertonen veel gelijkenissen met de woongemeenten uit cluster 1. Het zijn woongemeenten die in landelijke zones zijn gelegen en meer concreet zijn het groeiende woongemeenten met een inwonersaantal tussen 10.000 en 20.000. Ze worden gekenmerkt door hun uitgesproken landelijk karakter, een lage centrumfunctie en lagere inkomens die echter wel hoger liggen dan het regionale gemiddelde. Deze gemeenten kennen een sterke groei van het geboortecijfer. Met uitzondering van enkele gemeenten, is de economische activiteit van de gemeenten in deze cluster laag. De gemeenten uit cluster 2 kennen een behoorlijke geografische spreiding en de meeste gemeenten liggen in de driehoek Antwerpen-Gent-Leuven.

Gemeenten met een erg landelijk karakter en een bevolkingsaantal dat varieert van ongeveer 5.000 tot 10.000, zijn opgenomen in **cluster 3**. Opvallend is dat het inkomen een stuk lager ligt dan het regionale gemiddelde en bovendien treedt er ook een sterke vergrijzing op. Bepaalde gemeenten binnen deze cluster worden gekenmerkt door een grote economische activiteit. De gemeenten in deze cluster zijn voornamelijk geconcentreerd in West-Vlaanderen. Daarnaast zijn er ook nog enkele gemeenten gelokaliseerd in Oost-Vlaanderen.

In **cluster 4** worden de gemeenten ondergebracht die een concentratie van economische activiteit kennen en meer specifiek de landelijke en agrarische gemeenten met industriële activiteit. De gemeenten in deze cluster worden gekenmerkt door een lage centrumfunctie en vertonen heel wat gelijkenissen met de gemeenten uit cluster 3. De bevolking in deze gemeenten hebben een levensstandaard die lager ligt dan

het Vlaamse gemiddelde. Er is veel industriële activiteit en er is nauwelijks sprake van vergrijzing. Geografisch gezien liggen deze gemeenten in West-Vlaanderen, Limburg en de Kempen.

Gemeenten in **cluster 5** zijn middelgrote steden die een sterke aantrekkingskracht of centrumfunctie vervullen. Deze steden tellen tussen 20.000 en 30.000 inwoners en hebben een grote economische activiteit, vooral in de tertiaire sector. Er is een beperkte verstedelijking en een hogere vergrijzing dan gemiddeld in Vlaanderen. De inkomens van de bevolking liggen ook lager dan het regionale gemiddelde. De steden liggen geografisch gezien verspreid over alle Vlaamse provincies.

De gemeenten in **cluster 6** zijn weinig verstedelijkte gemeenten die een demografische achteruitgang kennen. Het zijn kleine tot middelgrote gemeenten met 10.000 tot 20.000 inwoners en een lage centrumfunctie. De inkomens van de bevolking liggen gemiddeld lager dan in Vlaanderen. De gemeenten in deze cluster kennen een erg verspreide lokalisatie, namelijk van het Waasland en de Denderstreek tot het zuiden van Oost-Vlaanderen.

De gemeenten die zijn opgenomen in **cluster 7** worden gekenmerkt door een achtergesteld socio-economisch niveau. De bevolking van deze gemeenten vallen onder de laagste inkomens in Vlaanderen. Daarnaast is er een vrij grote verstedelijking en vertegenwoordigen de gemeenten een kleine centrumfunctie. De economische activiteit in deze gemeenten is eerder aan de lage kant. De gemeenten in deze cluster liggen erg verspreid over gans Vlaanderen. Onderling kennen de gemeenten ook wel wat verscheidenheid.

In **cluster 8** kunnen 8 steden en agglomeratiegemeenten worden teruggevonden die een erg industrieel karakter vertonen. De bevolking van deze gemeenten heeft een inkomen dat onder het regionale gemiddelde ligt. Verder vervullen deze gemeenten een meer uitgesproken centrumfunctie en veel industriële activiteit. Deze gemeenten zijn terug te vinden in de agglomeratie Antwerpen en in de regio Kortrijk.

27 kleine landbouwgemeenten werden samengebracht in **cluster 9**. Ze hebben tussen 5.000 en 10.000 inwoners. Deze steden onderscheiden zich door een lage economische activiteit, een lage centrumfunctie en een erg ruraal karakter. Het inkomen van de inwoners ligt net boven het regionale gemiddelde. De vergrijzing is sterker dan het regionale gemiddelde. De meeste gemeenten bevinden zich geografisch gezien in het Pajottenland, het Hageland, de Vlaamse Ardennen en het zuiden van de provincie Limburg.

De gemeenten uit de rand van de agglomeratie Brussel en Antwerpen zijn deel van **cluster 10**. Deze gemeenten hebben een uitgesproken residentieel karakter en kennen een zeer hoge economische activiteit. De bevolking in deze gemeenten hebben een levensstandaard die hoger is dan gemiddeld. Daarnaast scoren deze gemeenten ook hoger dan gemiddeld voor verstedelijking en inzake tertiaire activiteiten. Er zijn in deze gemeenten ook heel wat buitenlandse inwoners uit buurlanden of andere EU-landen terug te vinden. Het zijn woongemeenten die specifiek worden aangeduid als agglomeratiegemeenten met tertiaire activiteit.

In **cluster 11** zijn 14 gemeenten ondergebracht, die gekenmerkt worden door hun residentieel karakter. Ze kennen een sterke verstedelijking, een lage aantrekkingskracht, een levensstandaard die boven het regionale gemiddelde ligt en een geringe economische activiteit. Het zijn de residentieel randgemeenten van Brussel, Gent en Antwerpen en zijn gekenmerkt door hoge inkomens.

Tot **cluster 12** behoren de gemeenten die een landelijk karakter en een lage centrumfunctie hebben. Een gemeente in deze cluster telt tussen 10.000 en 20.000 inwoners. Ze zijn gekenmerkt door een sterke

demografische groei en een lage vergrijzing. De tertiaire sector is nauwelijks aanwezig, maar desalniettemin kennen de meeste gemeenten een hoge industriële activiteit. Op twee uitzonderingen na, zijn deze gemeenten allemaal gelegen in de provincies Limburg en Antwerpen.

Cluster 13 bestaat uit verstedelijkte plattelandsgemeenten met een industriële activiteit en kent een enorme demografische groei. Gemeenten binnen deze cluster tellen tussen 10.000 en 20.000 inwoners. Ze worden gekenmerkt door een hoge economische activiteit, een lage verstedelijking en hebben een zekere aantrekkingskracht. Inzake vergrijzing scoren deze gemeenten een stuk lager dan gemiddeld. De gemeenten bevinden zich vooral in de Kempen, in Limburg en op de grens tussen West- en Oost-Vlaanderen.

Cluster 14 omvat 8 regionale steden. Uitgezonderd Vilvoorde, betreft het hier 7 van de 13 centrumsteden, die de focus zijn van dit onderzoek. De bevolking in deze steden ligt gemiddeld gezien tussen 35.000 en 75.000. De steden in deze cluster kennen een hoge verstedelijking, een hoge economische activiteit, een hoge mate van vergrijzing en hebben een sterke aantrekkingskracht. De inkomens van de bevolking in deze steden liggen lager dan het Vlaamse gemiddelde.

De grote en regionale steden zijn terug te vinden in **cluster 15**. Het zijn Antwerpen, Gent, Leuven, Brugge, Hasselt en Oostende. Dit zijn opnieuw 6 steden die werden ondergebracht onder de 13 centrumsteden, die de focus zijn van dit onderzoek. Ze worden gekenmerkt door een sterke externe en/of toeristische aantrekkingskracht. Gemiddeld gezien hebben deze steden een nog grotere bevolking dan de steden uit cluster 14. Vaak is de tertiaire sector ook erg aanwezig in deze steden. De inkomens van de inwoners van deze steden liggen gemiddeld gezien lager dan in Vlaanderen. Daarnaast is ook in de meeste van deze steden de vergrijzing erg groot.

De kustgemeenten met uitzondering van Oostende werden ondergebracht in **cluster 16**. Deze oefenen uiteraard een sterke aantrekkingskracht uit, die rechtstreeks in verband staat met de grote aanwezigheid van toeristische activiteiten. Daarnaast scoren deze gemeenten ook goed op het gebied van vastgoedevolutie. De componenten van de demografische evolutie vertonen tegengestelde tendensen aangezien de natuurlijke component negatief is en de migratiecomponent zeer positief. Met uitzondering van Bredene, is de vergrijzing in alle kustgemeenten enorm hoog. Qua inkomens kennen deze gemeenten een grote verscheidenheid.

Het aantal gemeenten dat tot elke cluster behoort, is opgenomen in de onderstaande tabel.

Cluster	N
1	27
2	25
3	33
4	20
5	24
6	21
7	21
8	8
9	27
10	17
11	14
12	37
13	12
14	8
15	6
16	8
Vlaanderen	308

Tabel 36: Het aantal gemeenten per Dessoy-cluster

3.4.5.2 De beschrijvende statistieken van de Dessoy-clusters

Om een algemeen beeld te schetsen van de Dessoy-clusters, werden vooreerst de beschrijvende statistieken en meer concreet de gemiddeldes berekend van de data die werd gebruikt in de analyse. De tabellen hieronder geven de gemiddeldes weer van respectievelijk de natuurlijke personen stoppers, de rechtspersonen stoppers, de natuurlijke personen starters en de rechtspersonen starters. In bijlage 10 kunnen daarenboven ook nog de gemiddeldes terug worden gevonden voor de data rond de starters en de stoppers en dit voor de BVBA's, de VOF's en de Comm.V..

Er wordt opnieuw gekozen voor dezelfde tijdsperiode als in de analyses, namelijk 2005-2011. Daarnaast wordt ook de vergelijking gemaakt met alle Vlaamse gemeenten (G308), de 13 Vlaamse centrumsteden (C13) en alle Vlaamse gemeenten met uitzondering van de centrumsteden (G295). Tenslotte werd het gemiddelde voor cluster 14 zowel met als zonder Vilvoorde berekend.

Voor de natuurlijke personen stoppers zien de gemiddeldes er over de verschillende jaren als volgt uit. Er wordt gebruik gemaakt van dezelfde ratio's als diegene die werden gebruikt in de analyse, namelijk (natuurlijke personen starters 20NN/totaal aantal natuurlijke personen 20NN*100).

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
cluster 1	3,90	5,59	5,37	5,38	6,27	5,90	6,01
cluster 2	3,79	5,77	5,49	6,09	6,24	6,59	6,85
cluster 3	3,71	4,65	4,80	5,29	5,06	5,06	5,50
cluster 4	4,10	5,39	5,62	6,05	5,78	5,97	5,96
cluster 5	4,20	5,94	5,61	5,88	6,21	6,34	6,58
cluster 6	4,09	5,59	5,96	6,10	6,42	6,62	6,58
cluster 7	4,31	6,16	6,35	6,76	7,19	7,51	7,48
cluster 8	4,40	5,88	5,41	5,96	6,90	6,85	6,70
cluster 9	4,46	5,03	5,23	5,09	5,04	5,05	5,39
cluster 10	4,05	5,64	5,59	5,94	6,84	6,60	6,85
cluster 11	4,17	5,54	5,57	5,68	6,01	5,83	6,17
cluster 12	4,48	6,07	6,24	6,35	6,59	6,79	6,48
cluster 13	4,17	6,08	5,78	6,11	6,62	6,74	7,03
cluster 14	4,86	5,78	6,06	6,86	7,06	6,96	7,58
cluster 14 incl. Vilvoorde	4,82	5,72	6,13	6,63	7,24	6,89	7,40
cluster 15	4,26	6,11	6,00	6,57	6,52	6,92	7,10
cluster 16	4,73	6,22	5,30	5,76	6,37	6,27	6,25
CS13	4,58	5,93	6,03	6,72	6,81	6,94	7,36
G295	4,14	5,61	5,60	5,86	6,16	6,21	6,34
G308	4,16	5,62	5,62	5,90	6,19	6,24	6,38

Tabel 37: Gemiddeldes van de gebruikte data van de natuurlijke personen stoppers

In de volgende tabel worden de gemiddeldes weergegeven van de rechtspersonen stoppers over de periode 2005-2011. De ratio die hierbij werd gebruikt is (rechtspersonen stoppers 20NN/ totaal aantal rechtspersonen 20NN*100).

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
cluster 1	2,38	1,68	1,30	1,76	1,66	1,95	2,08
cluster 2	2,08	1,69	1,90	1,57	1,76	2,02	2,00
cluster 3	2,73	2,06	2,35	1,60	1,84	1,95	1,93
cluster 4	2,40	2,26	1,82	1,85	1,78	1,92	2,23
cluster 5	2,45	2,03	1,78	2,03	2,04	2,14	2,18
cluster 6	2,22	1,86	1,53	1,98	2,18	2,05	2,23
cluster 7	2,51	2,07	1,96	1,96	2,09	2,34	2,37
cluster 8	2,27	2,08	1,71	2,28	2,15	2,41	2,33
cluster 9	1,96	1,77	1,76	1,67	1,86	1,71	2,47
cluster 10	2,24	1,84	1,83	2,04	1,98	2,27	2,27
cluster 11	2,44	1,71	1,56	1,85	2,00	1,56	2,16
cluster 12	2,23	1,89	1,91	2,05	2,02	2,08	2,18
cluster 13	2,24	1,90	1,89	1,90	2,02	1,81	2,54
cluster 14	2,57	2,13	1,98	2,19	2,19	2,41	2,64
cluster 14 incl. Vilvoorde	2,56	2,09	1,99	2,12	2,15	2,34	2,62
cluster 15	2,55	1,98	2,14	1,97	2,26	2,20	2,40
cluster 16	1,51	1,22	1,23	1,40	1,44	1,65	1,95
CS13	2,56	2,07	2,05	2,09	2,22	2,31	2,53
G295	2,30	1,88	1,80	1,84	1,92	2,00	2,19
G308	2,31	1,89	1,81	1,85	1,93	2,01	2,21

Tabel 38: Gemiddeldes van de gebruikte data van de rechtspersonen stoppers

In de onderstaande tabel worden vervolgens de gemiddeldes van de starters natuurlijke personen besproken. Het betreft de (natuurlijke personen starters 20NN/ totaal aantal natuurlijke personen 20NN*100).

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
cluster 1	6,49	6,53	7,11	7,09	6,73	7,34	7,15
cluster 2	5,92	6,27	6,59	6,34	6,82	7,15	6,69
cluster 3	5,10	5,24	5,65	5,38	5,30	5,34	5,38
cluster 4	5,67	6,04	6,43	6,15	5,82	6,77	6,48
cluster 5	5,92	6,35	6,63	6,30	6,38	6,40	6,73
cluster 6	6,14	6,49	7,13	6,70	6,48	6,48	7,01
cluster 7	6,57	7,29	8,48	7,26	7,58	8,09	7,83
cluster 8	6,73	6,29	7,40	6,73	7,01	7,63	6,97
cluster 9	5,23	4,97	5,83	5,24	5,40	5,08	5,20
cluster 10	6,15	6,34	6,94	6,86	7,53	7,78	8,09
cluster 11	6,03	6,48	6,65	5,91	6,87	7,40	7,21
cluster 12	6,61	6,76	7,55	7,03	6,84	7,37	7,33
cluster 13	7,01	7,39	7,47	7,43	7,48	7,93	7,31
cluster 14	7,15	7,32	8,36	7,27	7,30	8,16	7,75
cluster 14 incl. Vilvoorde	7,03	7,28	8,28	7,31	7,35	8,36	7,79
cluster 15	7,54	7,73	8,33	7,38	7,77	8,13	8,33
cluster 16	5,31	4,96	5,64	5,54	5,17	5,88	5,75
CS13	7,33	7,51	8,35	7,32	7,52	8,15	8,02
G295	6,02	6,23	6,81	6,41	6,47	6,80	6,74
G308	6,07	6,28	6,87	6,45	6,52	6,86	6,79

Tabel 39: Gemiddeldes van de gebruikte data van de natuurlijke personen starters

In deze laatste tabel met gemiddeldes worden de starters rechtspersonen geanalyseerd aan de hand van hun gemiddeldes. Hiervoor worden de gemiddeldes berekend voor (rechtspersonen starters 20NN/ totaal aantal rechtspersonen 20NN*100) en dit voor de periode 2005-2011.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
cluster 1	5,91	6,27	6,40	6,85	5,80	5,93	6,15
cluster 2	5,82	6,10	6,39	6,20	5,82	5,86	6,27
cluster 3	4,60	5,61	5,76	5,98	5,07	6,08	6,44
cluster 4	5,78	6,55	6,49	6,95	5,83	6,07	5,86
cluster 5	5,41	5,78	5,85	5,70	5,25	5,56	5,10
cluster 6	6,11	5,99	6,33	6,52	6,00	5,96	5,84
cluster 7	5,36	6,03	6,16	6,40	5,24	6,24	6,05
cluster 8	4,90	5,45	5,95	5,60	5,39	6,00	5,33
cluster 9	6,36	6,20	7,99	6,73	7,17	5,98	6,33
cluster 10	4,89	5,02	5,36	5,32	4,93	4,99	5,11
cluster 11	5,24	5,71	6,48	5,78	5,24	5,62	5,19
cluster 12	6,33	6,78	6,96	7,16	6,23	6,52	6,14
cluster 13	5,40	6,31	5,90	6,13	5,59	5,61	5,75
cluster 14	4,53	5,17	5,31	5,49	4,72	5,14	4,93
cluster 14 incl. Vilvoorde	4,52	5,13	5,32	5,35	4,80	5,13	5,06
cluster 15	4,68	5,14	5,31	5,34	4,82	5,01	4,98
cluster 16	5,40	5,03	5,29	3,79	3,76	4,53	3,95
CS13	4,60	5,15	5,31	5,42	4,77	5,08	4,95
G295	5,62	6,02	6,36	6,29	5,68	5,90	5,87
G308	5,57	5,99	6,32	6,25	5,64	5,87	5,83

Tabel 40: Gemiddeldes van de gebruikte data van de rechtspersonen starters

3.4.5.3 Schatting voor de Dessoy-clusters

In onderstaande tabel worden de resultaten gerapporteerd na indeling van de gemeenten in de Dessoy-clusters. Voor elke cluster wordt een dummy opgenomen die aangeeft in welke mate de resultaten voor een bepaalde cluster afwijken ten opzichte van de centrumsteden (sectie 3.4.5.3.1) en individueel tegenover de overige Vlaamse gemeenten (sectie 3.4.5.3.2). In deze laatste reeks nemen we niet meer de specifieke clusters 14 en 15 voor de centrumsteden op gezien dit overeenkomt met de eerdere schattingen voor de groep van centrumsteden (respectievelijk schattingen 2, 5, 8 en 11 uit sectie 3.4.2). In deze specificaties wordt dus concreet voor de Dessoy clusters een aparte dummy variabele opgenomen die in een tweede fase wordt geïnterageerd met de variabelen die indicaties geven van de vervennootschappelijking.

De analyses werden respectievelijk voor alle 'Starters', enkel voor VOF, enkel voor BVBA en enkel voor de commanditaire vennootschappen opgezet.

3.4.5.3.1 Tegenover de centrumsteden

Zonder onderscheid naar het type startende vennootschap, blijken enkel de gemeenten van de cluster 16 een significante coëfficiënt te vertonen. Voor deze cluster liggen de APB-ontvangsten per capita significant hoger dan deze in de centrumsteden. Het aantal stopzettingen door eenmanszaken en het aantal opgestarte vennootschappen blijkt geen significante impact te vertonen op de fiscale ontvangsten. Wel blijkt het aantal stoppers in de Dessoy clusters 5 en 16 relevant: in Dessoy-cluster 5 zijn de coëfficiënten positief

en significant voor alle rechtsvormen, voor de BVBA's en voor de VOF; in Dessoy-cluster 16 zijn de coëfficiënten negatief en significant voor de BVBA's en de VOF.

Wanneer wat betreft het aantal 'Starters' enkel rekening gehouden wordt met de VOF (kolom 3), dan blijken de clusters 3, 4, 5, 6, 7, 12 en 13 significant van de centrumsteden afwijkende ontvangsten te noteren. Identieke resultaten worden bekomen indien de 'Starters' enkel beperkt worden tot de commanditaire vennootschappen (kolom 5). In beide vergelijkingen zijn het globaal aantal stopgezette eenmanszaken en het globaal aantal startende vennootschappen niet van belang. Wel blijken er telkens afwijkingen genoteerd te worden inzake de interacties met de Dessoy dummies voor clusters 5 en 16. De resultaten in kolom 4, waarbij de startende ondernemingen beperkt werden tot de BVBA's, liggen sterk in dezelfde lijn.

AFHANKELIJKE VARIABLE:	alle 'Starters'	VOF	BVBA	Comm.V.
APB_ontv				
Constante	-	-	-	-
APB-tarief	+	+	+	+
1% APB per capita	+	+	+	+
APB/totale ontvangsten	+	+	+	+
Nat.Pers. Stoppers	(-)	(-)	(-)	(-)
Nat.Pers. Stoppers Dessoy	interactie stoppers enkel in Dessoy 5 (positief en significant bij alle rechtsvormen, de VOF en de BVBA) en Dessoy 16 (negatief significant voor VOF en BVBA)			
'Starters'	(+)	(+)	(+)	(-)
'Starters' Dessoy	interactie starters enkel in Dessoy 5 (negatief significant voor alle rechtsvormen) en Dessoy 16 (negatief significant voor alle rechtsvormen)			
Totaal aantal ondernemingen	(-)	(+)	(+)	(-)
Inwoners	+	+	+	(+)
Schuld	+	+	+	+
Werkloos	-	-	-	-
Jong	(-)	(-)	(-)	(-)
Oud	(+)	(+)	+	(+)
Nederland	(-)	(-)	(-)	(-)
Dessoy 1	(+)	(-)	(+)	(-)
Dessoy 2	(-)	(-)	(-)	(-)
Dessoy 3	(-)	-	-	-
Dessoy 4	(-)	-	(-)	-
Dessoy 5	(-)	-	(-)	-
Dessoy 6	(-)	-	-	-
Dessoy 7	(-)	-	(-)	-
Dessoy 8	(+)	(-)	(-)	(-)
Dessoy 9	(-)	(-)	(-)	(-)
Dessoy 10	(+)	(-)	(-)	(-)
Dessoy 11	(+)	(-)	(+)	(-)
Dessoy 12	(-)	-	(-)	-
Dessoy 13	(-)	(-)	(-)	(-)
Dessoy 16	+	+	+	+

Tabel 41: Samenvattende tabel met de analyse Dessoy-clusters (volledige resultaten in tabel in bijlage 11)

3.4.5.3.2 Schatting voor de individuele Dessoy-clusters

Onderstaande tabel rapporteert eveneens over de effecten per Dessoy-cluster. In tegenstelling tot de specificaties in bovenstaande tabel, werd hier per schatting slechts 1 dummy opgenomen. Dit leidt tot een verschillende interpretatie. Een significante coëfficiënt van een Dessoy-dummy geeft aan dat de gemeenten in deze cluster afwijken tegenover alle andere clusters.

Een eerste vaststelling is dat ongeacht de specifieke cluster, het aantal stopzettende eenmanszaken in geen van de schattingen een effect heeft op de APB-ontvangsten per capita. Het aantal startende vennootschappen is wel significant in 11 clusters en negatief.

De interactietermen laten toe specifieke conclusies te trekken over het belang van 'Starters' en stopzettende ondernemingen voor een bepaalde cluster. Wat de oprichtingen van vennootschappen betreft, blijkt er slechts in 3 clusters sprake van een afwijkend effect in vergelijking met alle andere gemeenten. Voor clusters 5 en 16 is het effect negatief, voor cluster 9 gaat het daarentegen over een positief effect. Clusters 5 en 16 zien hun APB-opbrengsten per hoofd dus sterker dalen dan de overige gemeenten. Cluster 5 zijn middelgrote steden die een sterke aantrekkingskracht of centrumfunctie vervullen. Deze steden tellen tussen 20.000 en 30.000 inwoners en hebben een grote economische activiteit, vooral in de tertiaire sector. De inkomens van de bevolking liggen lager dan het regionale gemiddelde. Cluster 16 bevat de kustgemeenten. Qua inkomens kennen deze gemeenten een grote verscheidenheid. Cluster 9 telt 27 kleine gemeenten met 5.000 à 10.000 inwoners, met een lage economische activiteit, een lage centrumfunctie en een erg ruraal karakter.

Wat de stopzettingen van het aantal eenmanszaken betreft, geven de interactietermen aan dat voor de Dessoy-cluster 5 er sprake is van een positief effect versus een negatief effect voor cluster 16. De middelgrote steden zullen dus door de stopzettingen de ontvangsten van de APB zien toenemen terwijl in de kustgemeenten het tegenovergestelde geldt.

	Dessoy 1	Dessoy 2	Dessoy 3	Dessoy 4	Dessoy 5	Dessoy 6	Dessoy 7	Dessoy 8	Dessoy 9	Dessoy 10	Dessoy 11	Dessoy 12	Dessoy 13	Dessoy 16
Constate	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
APB-tarief	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
1% APB per capita	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
APB/totale ontvangsten	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Nat.Pers. Stoppers	(+)	(+)	(-)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)
Nat. Pers. Stoppers Dessoy	(-)	(-)	(+)	(-)	+	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	(+)	(+)	-
'Starters'	-	-	-	-	(-)	-	-	-	-	-	-	(-)	-	(-)
'Starters' Dessoy	(+)	(+)	(+)	(+)	-	(+)	(-)	(-)	+	(-)	(+)	(-)	(+)	-
Dessoy cluster	+	(-)	-	(-)	(+)	(-)	(+)	(+)	(-)	(+)	(+)	(+)	(-)	+
Totaal aantal ondernemingen	(+)	(+)	+	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(-)
Inwoners	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Schuld	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Werkloos	(+)	(+)	(-)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)
Jong	(-)	(-)	(+)	(-)	(+)	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	(+)
Oud	+	(+)	+	(+)	(+)	+	+	+	(+)	+	(+)	(+)	+	(+)
Kust	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	(+)
Nederland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Tabel 42: Samenvattende tabel met de vergelijking van de individuele Dessoy-clusters (volledige resultaten in tabel in bijlage 12)

3.5 Conclusie

Globaal werden vier sets van analyses gerapporteerd: deze gebaseerd op paneldata (2006-2011), een tweede groep gebaseerd op individuele jaardata, een derde groep gebaseerd op paneldata waarbij 1 centrumstad vergeleken wordt met alle overige centrumsteden en een vierde groep die specifiek gericht was op de Dessooy-clusters.

Met betrekking tot het aantal stopzettingen van eenmanszaken kunnen we concluderen dat het stopzetten van eenmanszaken in globo geen impact heeft op de APB-ontvangsten per capita. Dit kan verklaard worden door de mogelijkheid dat personen die hun eenmanszaak stopzetten nadien in dienstverband gaan werken en hierdoor APB-grondslag genereren voor de lokale besturen.

De oprichting van nieuwe vennootschappen heeft gemiddeld over de ganse periode voor de gemiddelde Vlaamse gemeente een significant negatieve impact op de APB-ontvangsten per capita. De impact is evenwel beperkt in vergelijking met het belang van andere variabelen.

Opvallend is evenwel dat terwijl het effect voor de gemiddelde Vlaamse gemeente negatief is, dit voor de centrumsteden als groep positief is. De oprichting van ondernemingen zorgt dus voor de groep van centrumsteden voor een hogere opbrengst aan APB-ontvangsten (7,93 euro per capita per 1% startende ondernemingen). De creatie van lokale werkgelegenheid kan hiervoor een verklaring bieden.

Wat nu specifiek de impact van het opstarten van BVBA's, VOF's of commanditaire vennootschappen betreft, kunnen we volgende conclusies trekken: nieuwe VOF hebben globaal een negatieve impact op de lokale APB-fiscaliteit. De centrumsteden vertonen hierin geen afwijkend profiel tegenover de gemiddelde Vlaamse gemeente. Nieuwe BVBA's hebben in globo geen impact, maar wel in de centrumsteden, waar ze voor extra ontvangsten zorgen, in vergelijking met de overige gemeenten. Het aantal oprichtingen van commanditaire vennootschappen heeft op geen enkele wijze een impact op de APB-ontvangsten.

De jaarschattingen geven een diffuser beeld dan de paneldataschattingen. Op het niveau van alle gemeenten zien we dat voor 5 van de 6 jaren nieuwe vennootschappen een negatieve invloed hebben op de APB-ontvangsten per capita. Het effect is evenwel enkel significant in 2007. Het aantal stopzettingen van eenmanszaken heeft in 4 op de 6 jaren een positief effect, maar statistisch is dit enkel betekenisvol voor 2006 en 2007. De analyses waarbij een dummy voor de C13 als groep worden meegenomen, wijzen in dezelfde richting. De interactietermen laten toe na te gaan of de specifieke toestand inzake 'Starters' en stoppers in een centrumgemeente bepalend is. Opvallend is hier het robuuste positieve teken voor de 'Starters'.

Op grond van de vergelijking van de effecten in 1 centrumstad versus de overige centrumsteden, blijkt alleen Kortrijk af te wijken. Hier heeft het aantal startende vennootschappen een sterkere negatieve impact op de APB-ontvangsten dan in de overige centrumsteden.

De analyse waarbij de gemeenten gegroepeerd worden in Dessooy-clusters wijst uit specifieke resultaten enkel genoteerd worden voor de clusters 5 en 16. Het is evenwel niet meteen te verklaren waarom deze clusters een specifiek profiel zouden vertonen.

4 Bronnenlijst

- Alstadsæter, A. & Jacob, M. (2012) Who Participates in Income Shifting?, FAccT Center Working Paper No. 08/2012.
- Belfius (2007) Lokale financiën – Sociaaleconomische typologie van de gemeenten, augustus 2007.
- Belfius (2012) Lokale financiën – Gemeenten en provincies, juli 2012.
- Belfius, Vergelijking van de verschillende juridische vormen van vennootschap, via <https://www.belfius.be/business/NL/Themas/Starters/VoorDeStart/Klaar/VerschillendeJuridischeVormen/index.aspx>.
- Bel-First (2012) Databank, Bureau van Dijk.
- Bel-First (2011) Databank, Bureau van Dijk.
- Bel-First (2010) Databank, Bureau van Dijk.
- Bel-First (2009) Databank, Bureau van Dijk.
- Bel-First (2008) Databank, Bureau van Dijk.
- Bel-First (2007) Databank, Bureau van Dijk.
- Bel-First (2006) Databank, Bureau van Dijk.
- Chetty, R. & Saez, E. (2005) Dividend taxes and corporate behaviour – Evidence from the 2003 dividend tax cut, *Quarterly Journal of Economics*, 120(3):791-833.
- Cullen, J.B. & Gordon, R.H. (2007) Taxes and Entrepreneurial Risk-Taking: Theory and evidence for the U.S., *Journal of Public Economics*, 91(7-8): 1479-1505.
- Da Rin, M. et al. (2011) Entrepreneurship, firm entry and the taxation of corporate income: Evidence from Europe, *Journal of Public Economics*, 95(9-10): 1048-1066.
- De Backer, G. et al. (2012) De gids voor vennootschappen 2012, Kluwer.
- de Mooij, R.A. & Nicodème, G. (2008) Corporate tax policy and incorporation in the EU, *International Tax and Public Finance*, 15(4): 478-498.
- Egger et al. (2009) Incorporation and Taxation: Theory and Firm-level Evidence, *CESifo Working Paper* No. 2685.
- Egger et al. (2012) Taxation and Incorporation, *working paper*, April 21.
- Feldstein, M.S. & Slemrod, J. (1980) Personal Taxation, Portfolio Choice, and the Effect of the Corporation Income Tax, *Journal of Political Economy*, 88(5):854-866.
- FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie (2011) Een juridisch statuut kiezen: Eenmanszaak of vennootschap, via: http://economie.fgov.be/nl/ondernemingen/leven_onderneming/oprichting/Demarches_entreprendre/statut_juridique/#.UVFUjYZnSSo.
- FOD Financiën via <http://www.fiscus.fgov.be/interfaioifnl/vragen/person-tax/advantages.htm>.
- Gentry, W.M. (1994) Taxes, Financial Decisions and Organizational Form. Evidence from Publicly Traded Partnerships, *Journal of Public Economics*, 53(2):223-244.
- Gielis, M. & Ruyschaert, S. (2011) Zelfstandigen en vastgoed, Maklu-uitgevers, Antwerpen-Apeldoorn.

- Goolsbee, A. (1998) Taxes, Organizational Form, and the Deadweight Loss of the Corporate Income Tax, *Journal of Public Economics*, 69(1): 143-152.
- Goolsbee, A. (2004) The Impact of the Corporate Income Tax: Evidence from State Organizational Form Data, *Journal of Public Economics*, 88(11): 2283-2299.
- Gordon, R.H. (1998) Can High Personal Tax Rates Encourage Entrepreneurial Activity?, *IMF Staff Papers*, 45(1): 49-80.
- Gordon, R.H. & Slemrod, J. (1998) Are "Real" Responses to Taxes Simply Income Shifting Between Corporate and Personal Tax Bases?, *NBER Working Paper* 6576.
- Gordon, R.H. & MacKie-Mason, J.K. (1994) Tax distortions to the choice of organizational form, *Journal of Public Economics*, 55(2): 279-306.
- Gordon, R.H. & MacKie-Mason, J.K. (1990) "Effects of the tax reform act of 1986 on corporate financial policy and organizational form", in *Do taxes matter?: The impact of the tax reform act of 1986*, ed. Slemrod, J., Cambridge, MA: MIT Press.
- Gravelle, J.G. & Kotlikof, L. J. (1993) Corporate tax incidence and inefficiency when corporate and non-corporate goods are close substitutes, *Economic Inquiry*, 31(4):501-516.
- Gravelle, J.G. & Kotlikof, L. J. (1989) The incidence and efficiency costs of corporate taxation when corporate and non-corporate firms produce the same good, *Journal of Political Economy*, 97(4): 749-781.
- Gujarati, D. N., 2003, *Basic Econometrics*, McGraw-Hill: New York.
- Indicator (2006) Tactiek en Strategie - Welk type vennootschap kiest u het best?, 9(11), Mechelen.
- Ivkovic, Z. et al. (2005) Tax-Motivated Trading by Individual Investors, *American Economic Review*, 95(): 1605-1630.
- Jacob, M. (2011) Tax Regimes and Capital Gains Realizations, *SSRN Working Paper*.
- Jacob, M. & Jacob, M. (2012) Taxation, Dividends, and Share Repurchases – Taking Evidence Global, *Journal of Financial and Quantitative Analysis*, forthcoming.
- KBC (2004) Eenmanszaak of vennootschap, terug te vinden via https://multimediafiles.kbcgroup.eu/ng/published/KBC/PDF/STA/KBC_Ondernemingen_eenmanszaak.pdf.
- Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat (2011) Vennootschappen, april, 50 blz. terug te vinden via http://www.notaris.be/admin/files/assets/subsites/8/documenten/1302617827_vennootschappen---april-2011.pdf.
- Liu, L. (2012) Income Taxation and Business Incorporation: Evidence from the Early Twentieth Century, *working paper*, Centre for Business Taxation WP 12/05.
- MacKie-Mason, J.K. & Gordon, R.H. (1997) How Much Do Taxes Discourage Incorporation?, *Journal of Finance*, 52(2): 477-507.
- Pacolet, J. & Strengs, T. (2011) De kost van fiscale en parafiscale uitgaven en ontwijking in België, HIVA, K.U.-Leuven.
- Pouseele, B. & C° (2006) Van eenmanszaak naar vennootschap: opportuniteiten en valkuilen, permanente vorming voor beroepsvereniging van boekhoudkundige beroepen, maart.
- RSVZ (2013) Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen - Statistieken via: https://rproxy.rsvz-inasti.fgov.be/WebSta/index_nl.htm.
- Ruysschaert, S. & Gielis, M. (2011) Praktisch omgaan met uw vennootschap voor vrije beroepers en ondernemers, Maklu-uitgevers, Antwerpen-Apeldoorn, 3^e herziene uitgave.

- Smolders, C. et al. (2011) Project stedelijk fiscaal instrumentarium.
- Steenackers, J. (2012) Hogere huur aan uw vennootschap, Moneytalk, 21 maart.
- Steenackers, J. (2012-b) Fiscaal optimaal geld uit uw vennootschap halen: onze tips, Moneytalk, 24 oktober.
- Stephens, M.J. & Ward-Batts, J. (2004) The Impact of Separate Taxation on the Intra-Household Allocation of Assets: Evidence from the UK, *Journal of Public Economics*, 88(9-10):1989-2007
- Stiglitz, J.E. (1985) The General Theory of Tax Avoidance, *National Tax Journal*, 38(3):325-338
- Stolle, L. (2006) Vrije beroepen en vennootschappen, permanente vorming voor beroepsvereniging van boekhoudkundige beroepen, februari.
- Studiedienst SBB, (2007) Vennootschap of niet? - Leidraad voor zelfstandige ondernemers en vrije beroepen.
- Thoresen, T.O. & Alstadsæter, A. (2010) Shifts in Organizational Form under a Dual Income Tax System, *FinanzaArchiv: Public Finance Analysis*, 66(4):384-418.
- Unizo Startersservice via <http://www.sip.be/dpb/econ/3egrhandelontwerp/213.htm>.
- VDV Accountants (2011) Waarom overschakelen naar een vennootschap: wanneer wordt dit interessant?, via <http://www.vdvaccountants.be/data/documents/eenmanszaak-versus-vennootschap.pdf>.
- VDV Accountants (2007) Vergelijking vennootschapsvormen, via http://www.vdvaccountants.be/data/documents/vergelijking_vennootschapsvormen.pdf.
- Vercammen, E. (2011) Beroepskosten: fiscale aftrek, Unizo, via www.unizo.be/images/res348930_147.pdf.
- Verduyn, F. (2013) Demografie van ondernemingen, NBB Economisch Tijdschrift, Juni.
- Wetboek van Inkomstenbelastingen.
- Wetboek van Vennootschappen.

5 Bijlagen

5.1 Bijlage 1: Tabel internationale onderzoeken

Auteurs paper / Onderzoekers	Land van onderzoeksdata:	Onderzochte jaren:	Database
Alstadsæter & Jacob (2012)	Zweden	2000-2008	Firm Register and Individual Database (FRIDA) van Statistics Sweden
Chetty & Saez (2005)	Verenigde Staten	1980-2004 (Q2)	the CRSP, which reports dividend, stock price, and share information for all companies listed on the NYSE, AMEX, and NASDAQ stock exchanges
Cullen & Gordon (2007)	Verenigde Staten	22 jaren tussen 1964-1993	Statistics of Income
Da Rin et al. (2011)	17 Europese landen	1997-2004	Amadeus- databank
de Mooij & Nicodème (2008)	17 Europese landen (60 sectoren)	1997-2003	Eurostat
Egger et al. (2009)	26 Europese economieën (540.000 bedrijven)	1999-2004	Amadeus- databank
Egger et al. (2012)	Verenigde Staten		
Feldstein & Slemrod (1980)	Verenigde Staten	1962	The Federal Reserve Board Survey of Financial Characteristics of Consumers
Gentry (1994)	Verenigde Staten		
Goolsbee (1998)	Verenigde Staten	1900-1939	Bureau of Economic Analysis (US Department of Commerce, 1987)
Goolsbee (2004)	Verenigde Staten	1992	Census of Retail Trade voor 1992
Gordon & MacKie-Mason (1990)	Verenigde Staten	1980-1986 1986-1990	MacKie-Mason (1990) Compustat NIPA accounts

Auteurs paper / Onderzoekers	Land van onderzoeksdata:	Onderzochte jaren:	Database
Gordon & MacKie-Mason (1994)	Verenigde Staten	1970-1986	the U.S. IRS Statistics of Income files, the CRSP security price files, the Compustat corporate financial statement files, the U.S. Federal Reserve Flow of Funds accounts, and miscellaneous other sources.
Gordon & Slemrod (1998)	Verenigde Staten	1964-1993	Publieke documenten van individuele belastingaangiften
Gordon (1998)	Verenigde Staten	1950-1993	
Gravelle & Kotlikof (1989)	Verenigde Staten		Harberger's data (1966) en Shoven's data (1976)
Gravelle & Kotlikof (1993)	Verenigde Staten		Harberger's data (1966) en Shoven's data (1976)
Ivkovic et al. (2005)	Verenigde Staten	1991-1996	Gedetailleerde dataset van investeringen door een steekproef van individuele investeerders
Jacob (2011)	Zweden	1973-1996	Longitudinal INdividual DATA (LINDA) verleent door Statistics Zweden
Liu (2012)	Verenigde Staten (48 continentale Staten)	1904, 1909, 1914, 1919	Vijfjaarlijkse Census of Manufacturers
MacKie-Mason & Gordon (1996)	Verenigde Staten	1959-1986	Verschillende IRS-publicaties en data tapes
Stephens & Ward-Batts (2004)	Verenigd Koninkrijk	1987-1994	Family Expenditure Survey data
Stiglitz (1985)			
Thoresen & Alstadsæter (2010)	Noorwegen	1993 to 2003	Observatie van Noorse eigenaars van kleine ondernemingen en hun organisationele vorm

5.2 Bijlage 2: Verslag van de consultatie van de federaties

Eenmanszaak of vennootschap?

Volgens Unizo is het zeker niet zo dat de fiscaliteit van een eenmanszaak eenvoudiger is dan die bij een vennootschap, want in een eenmanszaak moet er immers een correcte inschatting worden gemaakt van het percentage waarmee de kosten kunnen worden afgetrokken van de belastingen. Zij moeten dus ook rekening houden met het vermogen van de natuurlijke persoon. Anderzijds zijn ze niet onderworpen aan het wetboek van vennootschappen.

Volgens Unizo zal men eerder opteren om als natuurlijke persoon te fungeren omwille van de strenge regels waaraan vennootschappen onderworpen zijn en omwille van de kosten (oprichting vennootschap, boekhouder, neerleggen jaarrekening, ...) die gepaard gaan met het oprichten van een vennootschap. Volgens Voka zal men vooral het statuut van natuurlijke persoon kiezen omwille van de administratieve rompslomp en omdat men niet zomaar geld uit de vennootschap kan halen. Volgens Voka is het daarnaast ook zo dat de voordelen van een vennootschap ten opzichte van een éénmanszaak niet altijd gekend zijn bij beginnende ondernemers. Veel ondernemers starten ook met een eenmanszaak, maar naargelang de zaak succesvol blijkt te zijn, schakelen ze over op een vennootschap.

Een vennootschap wordt volgens Unizo voornamelijk opgericht omwille van de beperkte aansprakelijkheid, de opbouw van het pensioen en de opvolging. In het laatste geval is de waarde van de onderneming volgens Unizo eenvoudiger vast te leggen bij een vennootschap dan bij een eenmanszaak. Daarnaast is ook het tariefverschil een belangrijke overweging, hoewel dit verschil kleiner is geworden door de roerende voorheffing van 25% en de vermindering van de voordelen van alle aard. Ook zal de mogelijkheid tot aftrekken van kosten, de voordelen van alle aard en de mogelijkheid tot samenwerking en specialisatie een belangrijk motief zijn om een vennootschap op te richten volgens Unizo. Volgens Voka liggen de redenen voor de keuze om een vennootschap op te richten bij de beperkte aansprakelijkheid, de mogelijkheid tot aftrek van kosten en de mogelijkheid om samen te werken.

Volgens Voka zal men eerder opteren voor een vennootschapsvorm wanneer men verwacht dat de activiteit groot zal worden. Bovendien valt het Voka op dat er in bepaalde sectoren minder vennootschappen zullen worden opgericht (vb. horeca) en in andere sectoren dan weer meer (vb. consultants). Welke keuze men het best maakt, hangt volgens Unizo eveneens af van de activiteit waarmee men wil starten. In bijvoorbeeld de dienstensector zullen er weinig investeringen vereist zijn en zal er weinig risico mee gepaard gaan. In dit geval zal men dus sneller een eenmanszaak opstarten, tenzij er natuurlijk onmiddellijk bij de start een hoog inkomen zal gegenereerd worden (zoals vb. een boekhouder, notaris, advocaat). In andere sectoren, zoals bijvoorbeeld de handel en de nijverheid, daar zullen hoge investeringen vereist zijn en in die sector ligt ook het aantal falingen een stuk hoger. In deze sector zal het dus aangewezen zijn om voor een vennootschap te kiezen omwille van de beperkte aansprakelijkheid.

Of een ondernemer al dan niet beter kiest om zijn zaak via een eenmanszaak uit te oefenen, dan wel via een vennootschap, hangt af van de persoonlijke situatie waarin de ondernemer zich bevindt, bijvoorbeeld de hoogte van de inkomsten van de ondernemer (bij hoge inkomsten zal men beter kiezen voor een vennootschap), het soort beroep (bij een risicovol beroep, zoals vb. de advocatuur zijn de advocaat en zijn/haar gezin beter beschermd door de beperkte aansprakelijkheid van een vennootschap) en de persoonlijke financiële situatie van de ondernemer (hoeveel dient de ondernemer zich uit te keren om rond te komen met zijn gezin; werkt de echtgeno(o)t(e). Een vennootschapsvorm is dus in heel wat gevallen te verkiezen boven een eenmanszaak, maar dit dient per individueel geval beoordeeld te worden.

Specifiek gericht op de vennootschapsvorm is Voka van mening dat in de meeste gevallen een gewone BVBA de meest geschikte vennootschapsvorm zal zijn voor ondernemers. Wanneer het echter gaat om een zeer grote onderneming, met verschillende aandeelhouders zal de NV een interessant alternatief zijn voornamelijk omwille van de verschillen in overdraagbaarheid van aandelen, de soorten effecten die kunnen worden uitgegeven (winstbewijzen en converteerbare obligaties kunnen in een NV, maar niet in een BVBA en interimdividenden kunnen niet in een BVBA). In bepaalde specifieke gevallen lijkt het ook aangewezen om met een commanditaire vennootschap op aandelen (Comm.V.A.) te werken. In bepaalde specifieke gevallen is beperkte aansprakelijkheid evenwel geen belangrijke factor voor de ondernemer, zodat men kan kiezen voor een VOF, CV of een tijdelijke vennootschap, meestal voor specifieke infrastructuurprojecten.

Stijgende trend in aantal vennootschappen en aantal natuurlijke personen

Volgens Unizo kan een stijgende trend in de evolutie van het aantal vennootschappen kan te verklaren zijn door de associatievorming bij de vrije beroepers, omwille van de beperkte aansprakelijkheid (want starten met een onderneming brengt risico met zich mee en de conjunctuur zit op dit moment tegen), de fiscaliteit (maar de vraag blijft wel wat er zal gebeuren na Di Rupo) en door de buitenlanders. Deze buitenlanders zijn vooral terug te vinden in de bouw, waarbij in een BVBA de werkelijke vennoten 1 aandeel wordt toegekend, deze zijn in principe onderworpen aan de sociale zekerheid, maar deze (vaak Polen) worden wijsgemaakt dat de vennootschap alles regelt inzake sociale bijdragen terwijl dit in feite niet zo is en na 3 jaar, wanneer dan de werkelijke sociale zekerheidsbijdrage wordt berekend, ze de factuur voorgeschoteld krijgen. Dan zijn er natuurlijk drama's omdat ze denken dat ze al die jaren in orde waren. Dit is het fenomeen van de zogenaamde koppelbazen.

De stijging in het aantal vennootschappen moet ook worden genuanceerd volgens Unizo, want wanneer 5 personen beslissen om samen te gaan werken in een vennootschap, komt er 1 extra vennootschap bij, maar zijn er 4 potentiële vennootschappen die niet worden opgericht (vb. wanneer ze elk afzonderlijk beslissen om een eigen vennootschap op te richten).

Volgens Voka wordt de arbeidsmarkt steeds flexibeler, waardoor mensen steeds meer van baan wisselen of waardoor ze afwisselend een dienstbetrekking of een zelfstandige werkzaamheid opnemen. Daarnaast vindt volgens Voka een transformatie plaats van de binnenlandse werkgelegenheid van de verwerkende nijverheid naar de dienstverlening. In de sector van de dienstverlening is in vergelijking met de industrie een groter aandeel zelfstandige werkgelegenheid terug te vinden.

Een stijgende trend in het aantal natuurlijke personen, daar heeft Unizo geen acht op. De voornaamste reden zou dan mogelijkerwijze de fiscaliteit zijn, namelijk de voordelen van alle aard en de roerende voorheffing. Volgens Voka ligt de reden voor de stijgende trend in het aantal natuurlijke personen in de tendens die merkbaar is, waarbij mensen naast hun werk als loontrekkende nog een beroep als zelfstandige in bijberoep uitoefenen (vb. het openen van een webshop). Deze activiteiten worden immers vaak als eenmanszaak uitgeoefend.

Unizo verklaart ook nog dat in tijden van crisis er meer afvloeiingen zijn, wat op zijn beurt leidt tot de oprichting van meer ondernemingen omdat werklozen geen ander alternatief hebben.

Volgens Unizo zou het nog beter zijn om de lange termijn evolutie na te gaan door het aantal vennootschappen af te zetten tegen de totale bevolking. Is er dan nog steeds een stijging?

Volgens Unizo heeft de keuze van de specifieke juridische vorm geen invloed op het al dan niet succesvol worden van de onderneming, maar wat echter wel van doorslaggevend belang is, is de ondernemer achter de vennootschap. Wat wel moet worden opgemerkt, is dat volgens Unizo de VOF en de Comm.V. al tot

heel wat drama's hebben geleid omdat ze als nadeel hebben dat de vennoten zelf hoofdelijk en onbeperkt aansprakelijk zijn. Als één vennoot dan beslist om er opeens uit te stappen dan blijft de andere vennoot achter met alle gevolgen van dien.

Vervenootschappelijking

Volgens Unizo zijn er eenmanszaken die na verloop van tijd toch overschakelen naar een vennootschapsvorm omwille van de fiscaliteit en dan voornamelijk vanaf een bepaalde inkomensgrens. Een tweede reden kan terug te vinden zijn in het personeel dat wordt angeworven en ten derde omwille van de overdracht, die bij een vennootschap eenvoudiger verloopt. Er wordt immers gemakkelijker een overnemer gevonden voor een vennootschap. Ten vierde heeft een vennootschap ook als voordeel dat het samenwerking met andere vennoten toelaat. Op die manier worden verschillende specialisaties verzameld in 1 vennootschap.

Volgens Voka zijn er verschillende redenen die de ondernemer in een eenmanszaak kunnen aanmoedigen om naar een vennootschap om te schakelen. Ten eerste kan de veranderende gezinssituatie daar een invloed op uitoefenen. Een ondernemer kan, indien getrouwd onder het wettelijk stelsel de echtgeno(o)t(e) beter beschermen tegen het risico van de ondernemingsactiviteit door de beperkte aansprakelijkheid. Ten tweede kan ook een veranderende beroepssituatie een invloed uitoefenen op de keuze om eventueel te vervenootschappelijken. Dit kan geïllustreerd worden door een vrije beroeper die beslist om de krachten te bundelen met andere ondernemers en die een associatie willen vormen.

Volgens Voka zijn de tarieven in de vennootschapsbelasting en in de personenbelasting behoorlijk in evenwicht, want bij de vennootschapsbelasting moet er nog rekening worden gehouden met de belasting op dividenden (34% op de winst en 25% op een dividenduitkering). Wanneer er fiscale hervormingen worden doorgevoerd zou dit evenwicht dan ook bewaard moeten worden.

Beide federaties zijn het er over eens dat de gemeentelijke fiscaliteit geen invloed heeft op de keuze tussen een natuurlijke persoon of een rechtspersoon. Volgens Voka is het wel zo dat de federale fiscaliteit een invloed heeft op die keuze. Unizo verleent geen echt advies hieromtrent, maar vermoedt dat dit enkel meespeelt voor grootverdieners. Zij zullen dan eerder een keuze maken, gesteund op de overweging dat de tarieven in de vennootschapsbelasting lager liggen dan die in de personenbelasting en dus niet omwille van de opcentiemen die worden geheven.

Volgens Voka staat de fiscale autonomie, waarbij de lokale besturen zelf het budget kunnen beheren, tegenover het feit dat de mensen hen er op kunnen afrekenen bij de verkiezingen, terwijl dit bij vennootschappen niet zo is. Bijgevolg is de fiscale autonomie goed, maar het moet wel toelaten aan de belastingplichtigen om de overheden verantwoordelijk te stellen voor hun daden.

Bedrijven betalen lokale belastingen, want in ruil daarvoor ontvangen ze dienstverlening. Het meest voor de hand liggende is de onroerende voorheffing, zoals men dat ook in het buitenland toepast. Deze onroerende voorheffing wordt echter gepercipiëerd als zijnde betaald door de burgers, terwijl minstens 40% van de inkomsten in de onroerende voorheffing gegenereerd wordt door de bedrijven. De conclusie is dus dat bedrijven reeds een relatief groot gedeelte van de belastingen dragen. Daarenboven worden vennootschappen reeds belast in de vennootschapsbelasting. Om daar dan nog een lokale belasting bovenop te heffen (via opcentiemen of via een andere constructie), daar is Voka geen voorstander van. Ten eerste vindt Voka dat bedrijven reeds aanzienlijk wat belastingen betalen. Ten tweede zal op deze manier het tarief nog verhogen en ten derde ontstaat het risico op een cyclische belasting, waarbij de lokale besturen het tarief zullen verhogen in tijden waarin het slecht gaat. De belastbare grondslag zal in

economisch slechte tijden lager zijn, waardoor de lokale besturen dit verlies zullen willen compenseren door de tarieven te verhogen. Ten vierde is er ook nog de vrees op extra distorties tussen de verschillende gemeenten en steden omwille van de verschillende tarieven die zullen gehanteerd worden. Voka is dus eerder voorstander om de lokale en vaak kleine, onbillijke belastingen te vervangen door een gestroomlijnde fiscaliteit voor bedrijven, bijvoorbeeld door extra opcentiemen in de onroerende voorheffing. Dit laatste is volgens Voka de beste manier om vennootschappen te belasten, in tegenstelling tot hen te belasten in de vennootschapsbelasting. De reden voor hun pleidooi voor de OOV is dat het voor de gemeenten/steden kan zorgen voor een win-win-situatie, daar de gemeenten/steden geen administratieve kosten hebben bij de afhandeling van de OOV, omdat dit gebeurt door de gewesten. Bij andere belastingen moeten de gemeenten/steden zelf zorgen voor de administratieve afhandeling en zijn er dus kosten aan verbonden. Daarenboven is Voka van mening dat de onroerende voorheffing niet te laag is, want doorheen de laatste jaren is deze aanzienlijk gestegen.

Voka wijst er bovendien op dat de vennootschappen reeds bijdragen aan de steden en de gemeenten door de tewerkstelling die ze leveren, wat op zijn beurt extra belastbare grondslag creëert in de personenbelasting omdat mensen vaak in hun eigen stad of gemeente willen werken. Op die manier hebben de steden en de gemeenten er dus alle belang bij om de bedrijven lokaal aan te trekken en vervolgens te behouden.

Unizo daarentegen is vragende partij voor een aanvullende vennootschapsbelasting (avb), niet met de bedoeling voor de lokale overheden om bijkomende inkomsten te genereren, maar wel om een verschuiving te veroorzaken in de belastingen en dus te zorgen dat de lokale bedrijfsbelastingen vervangen worden door de aanvullende vennootschapsbelasting. Dit heeft als voordeel dat er minder administratiekosten zijn voor de vennootschappen, aangezien een aangifte in de vennootschapsbelasting sowieso moet worden ingevuld en de extra tijd die vennootschappen moeten stoppen in het vervullen van de administratie rond de lokale bedrijfsbelastingen op die manier komt te vervallen. Indien er echter wel bijkomende belastingen worden geheven, dan moet dit in verhouding zijn met hetgeen de vennootschappen er voor terugkrijgen. Daarom is Unizo voorstander van het heffen van retributies, eerder dan voor belastingen. Retributies worden immers geheven op het gebruik van specifieke diensten, wat zorgt voor een eerlijkere heffing, want een vennootschap betaalt belastingen voor het gebruik van diensten, maar er zijn bepaalde diensten waarvan een vennootschap geen gebruik maakt (bijvoorbeeld het zwembad, de bibliotheek) in tegenstelling tot een natuurlijke persoon die meestal ook woont in de gemeente of de stad waar hij een zaak heeft. Het is echter niet zo dat de lokale overheden alles mogen afwentelen op de natuurlijke personen of op de vennootschappen.

Unizo erkent wel duidelijk het fenomeen, de trend van de vervennootschappelijking.

Volgens Unizo is er ook sprake van verzelfstandiging in sectoren waar er vaak met freelancers wordt gewerkt vb. copyright, journalisten, enzovoort. Maar er is natuurlijk ook gevaar op schijnzelfstandigheid in bepaalde sectoren. De omschakeling van een vennootschap naar een natuurlijke persoon zal niet zo vaak voorkomen, maar als het voorkomt, zal de reden vaak liggen in de stijgende belastingen op de voordelen van alle aard en op de onroerende voorheffing.

De verzelfstandiging was volgens Voka tot recent vrij uitzonderlijk, maar is de laatste tijd een actueel thema geworden. De directe aanleiding hiervoor is de verhoging van de roerende voorheffing op de liquidatiebonus van 10 naar 25% vanaf oktober 2014. Daarnaast speelt voor de bedrijfsleider binnen een vennootschap ook de zwaardere taxatie van de auto's als voordeel van alle aard een belangrijke rol. Daarnaast wijst Voka ook op de situatie waarbij een ondernemer zijn zaak, namelijk de aandelen van de

vennootschap, verkoopt, maar wanneer hij aan de koper nog bepaalde consultancy diensten blijft aanbieden. Een ander feit is dat de inkomsten van een ondernemer in een vennootschap meer geblokkeerd zijn, dan in het kader van een eenmanszaak.

Volgens Unizo zullen natuurlijke personen niet verhuizen naar andere gemeenten omwille van de opcentiemen. Ze zullen eerder verhuizen omwille van de beschikbaarheid van de bedrijfsterreinen, waar er tegenwoordig minder en minder van beschikbaar zijn. Een verhuis brengt immers investeringen met zich mee en dus moeten niet enkel de opcentiemen in rekening worden gebracht. Anderzijds kan het volgens Unizo ook zijn dat natuurlijke personen verhuizen om nieuwe markten op te zoeken of om zichzelf op te waarderen. Men moet immers kijken naar het beschikbaar inkomen van de inwoners van een stad. Als dit laag is, zal het bijvoorbeeld geen goed idee zijn om een Versace-winkel te openen in die stad of gemeente. Dit verschilt heel erg in de verschillende gemeenten en steden/centrumsteden.

Om na te gaan of er verschillen zijn tussen de gemeenten en de centrumsteden moet volgens Voka het totale kostenplaatje bekeken worden. Er mag niet vanuit gegaan worden dat bijvoorbeeld de opcentiemen op de onroerende voorheffing te hoog is, maar ook de andere belastingen moeten in rekening worden gebracht en op die manier moet de totale belastingdruk worden bekeken. Volgens Voka zou het zelfs een beter idee zijn om de belastingen onderneming per onderneming te bekijken. Een grote onderneming is immers niet hetzelfde als een kleine onderneming. Er moet dus worden nagegaan wat het effect/verschil is wanneer onderneming X verhuist van gemeente/stad A naar gemeente/stad B.

S-BVBA

Volgens Unizo was de S-BVBA een goede anti-crisismaatregel (2010), maar zit deze als hybride figuur tussen eenmanszaak en BVBA en zal omwille van die reden nooit een overweldigend succes worden. Ze werd in het leven geroepen als antwoord op de Limited. Bovendien is er weinig kapitaal vereist, wat banken, leveranciers, ... (persoonlijke) ertoe aanzet om een borg vragen. Het kapitaal in een vennootschap geldt immers als losgeld voor de beperkte aansprakelijkheid die ze krijgen. Als iemand bijvoorbeeld een schoenenwinkel wil opstarten, zal deze een grote voorraad schoenen moeten aankopen en bijgevolg zal de leverancier niet toegeven aan die weinige zekerheid die een S-BVBA met zich meebrengt. Een ander nadeel verbonden aan de S-BVBA zijn de notariskosten, zowel bij de opstart, als bij de omzetting na 5 jaar. Daarnaast zijn er ook nog fiscale belemmeringen (oa. verlaagd tarief).

In 2013 is er ook sprake van een maatregel door minister Laruelle om de S-BVBA's levenslang te maken, in plaats van de 5-jarige termijn die nu geldt. Het standpunt van Unizo is echter dat wanneer een S-BVBA er niet in slaagt om zichzelf te lanceren in 5 jaar, dit ook niet zal lukken op een levenslange termijn.

Of er een verschuiving is naar deze vorm, is volgens Unizo moeilijk te zeggen, maar zal sowieso beperkt zijn, want er worden per jaar slechts 1000 tot 2000 S-BVBA's opgericht, en wanneer deze zouden worden verdeeld over de eenmanszaak en de BVBA, zou dit tot 500-1000 meer oprichtingen per soort leiden, wat nihil is ten opzichte van het totaal oprichtingen in een jaar. Het effect van de invoering van de S-BVBA is dus eerder verwaarloosbaar.

Volgens Voka is de S-BVBA geen succes omwille van het feit dat:

- Het minimumkapitaal van € 18.550 in elk geval binnen de 5 jaar moet worden betaald
- Er wel degelijk werkkapitaal noodzakelijk is (iets waarvoor men bij een startende onderneming ook het gestorte kapitaal voor kan gebruiken)

Bovendien zijn banken (zeker in deze tijden) minder geneigd kredieten te verlenen aan een S-BVBA aangezien:

- Dergelijke vennootschappen geen onderpand hebben (een pand op aandelen van die vennootschap heeft bovendien weinig waarde, want er is geen onderliggend kapitaal)
- Ze er van uit gaan dat een ondernemer die nog niet het minimumkapitaal van een BVBA kan verkrijgen geen interessante en dus solvabele tegenpartij is.

5.3 Bijlage 3: Gedetailleerde evolutiereeksen voor de centrumsteden

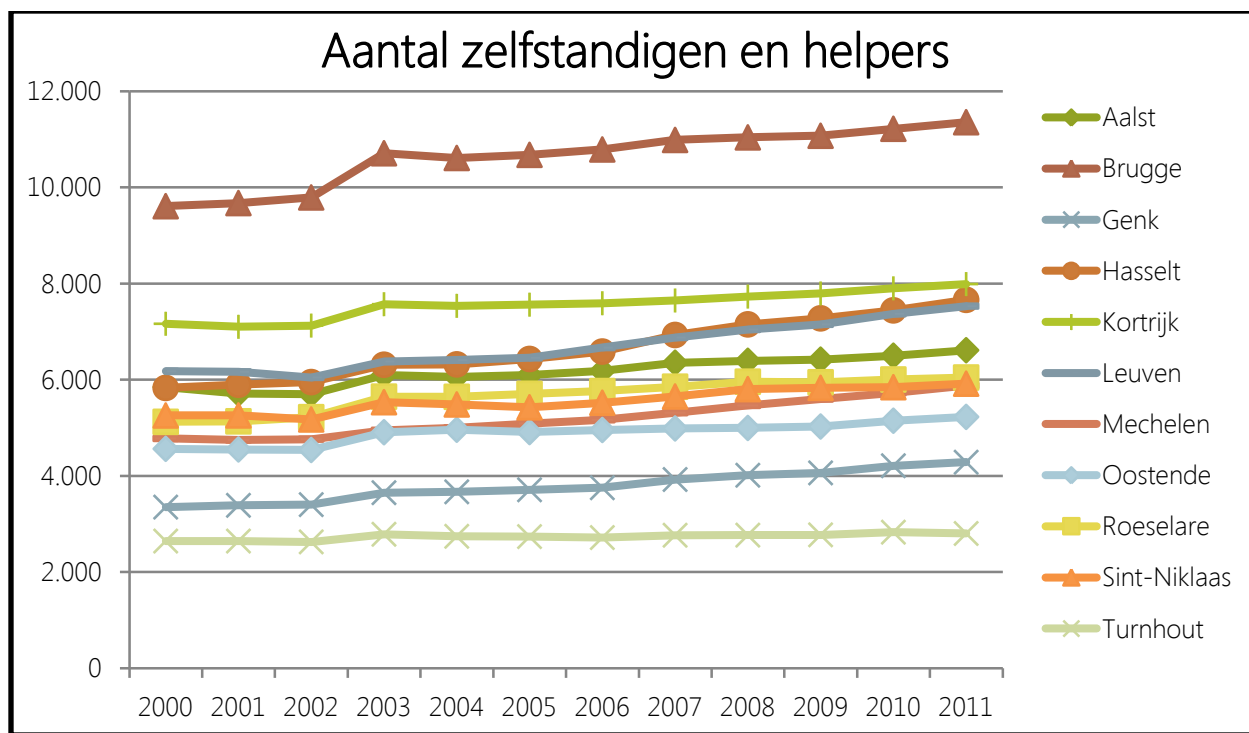
Zelfstandigen en helpers

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Aalst	5.847	5.711	5.700	6.096	6.060	6.099	6.183	6.354	6.394	6.418	6.500	6.614
Antwerpen	28.754	28.849	28.678	30.506	30.858	31.264	31.853	33.107	34.083	34.462	35.026	35.638
Brugge	9.610	9.675	9.792	10.711	10.613	10.678	10.790	10.988	11.041	11.075	11.220	11.357
Genk	3.351	3.388	3.402	3.650	3.668	3.710	3.753	3.925	4.014	4.062	4.211	4.285
Gent	16.806	16.758	16.877	18.267	18.542	18.908	19.316	19.868	20.232	20.639	21.140	21.620
Hasselt	5.830	5.896	5.951	6.312	6.319	6.432	6.586	6.931	7.152	7.277	7.443	7.662
Kortrijk	7.164	7.101	7.126	7.571	7.537	7.561	7.591	7.648	7.730	7.794	7.901	7.990
Leuven	6.176	6.165	6.048	6.379	6.409	6.455	6.668	6.878	7.045	7.152	7.371	7.532
Mechelen	4.778	4.746	4.763	4.949	5.001	5.090	5.166	5.313	5.465	5.597	5.727	5.880
Oostende	4.563	4.550	4.539	4.908	4.960	4.911	4.955	4.987	4.997	5.027	5.147	5.227
Roeselare	5.124	5.135	5.221	5.648	5.644	5.707	5.764	5.855	5.959	5.947	6.005	6.046
Sint-Niklaas	5.257	5.258	5.174	5.533	5.486	5.427	5.522	5.652	5.805	5.831	5.845	5.919
Turnhout	2.645	2.645	2.627	2.786	2.744	2.737	2.717	2.766	2.768	2.773	2.830	2.802
Totaal	105.905	105.877	105.898	113.316	113.841	114.979	116.864	120.272	122.685	124.054	126.366	128.572

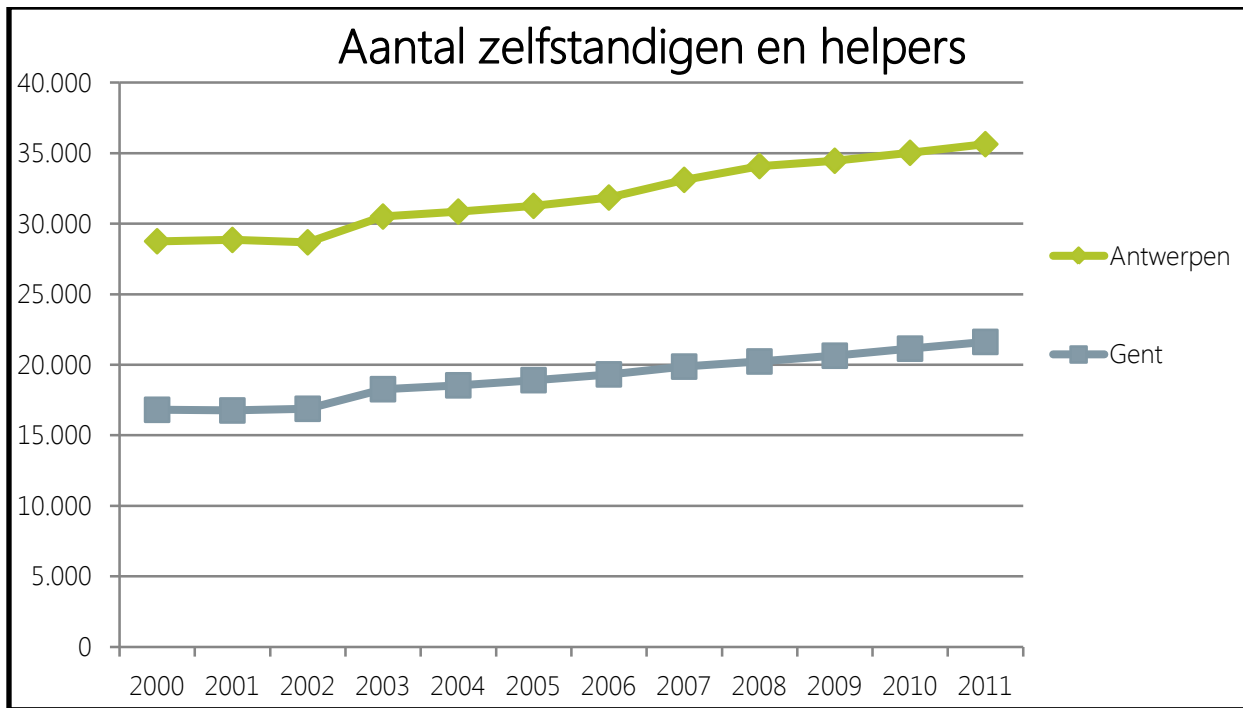
Tabel 43: Evolutiereeks van het aantal vrije beroepen in de centrumsteden

Bron: http://aps.vlaanderen.be/lokaal/domeinen/arbeidsmarkt/kant_en_klare_rapporten_arb.html

Figuur 24: Evolutie van het aantal zelfstandigen en helpers per centrumstad exclusief Antwerpen en Gent

Figuur 25: Evolutie van het aantal zelfstandigen en helpers voor Antwerpen en Gent

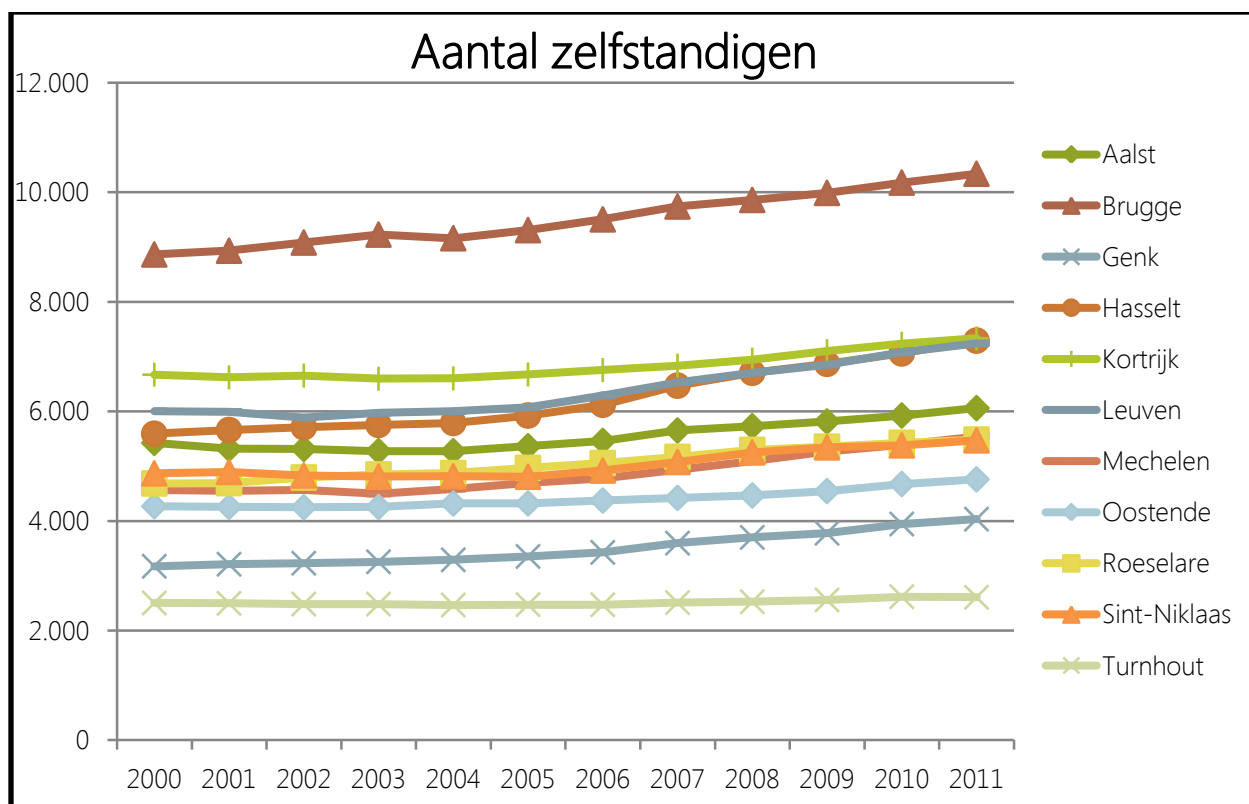
Zelfstandigen

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Aalst	5.426	5.318	5.315	5.275	5.274	5.365	5.462	5.652	5.730	5.816	5.925	6.060
Antwerpen	27.769	27.912	27.774	27.922	28.508	29.162	29.911	31.210	32.381	32.932	33.510	34.108
Brugge	8.865	8.934	9.083	9.228	9.161	9.309	9.506	9.741	9.860	9.989	10.177	10.339
Genk	3.174	3.211	3.230	3.255	3.291	3.353	3.427	3.596	3.701	3.777	3.945	4.033
Gent	15.959	15.943	16.107	16.295	16.697	17.206	17.729	18.375	18.848	19.372	19.964	20.480
Hasselt	5.593	5.661	5.712	5.755	5.790	5.925	6.122	6.471	6.706	6.869	7.059	7.293
Kortrijk	6.671	6.621	6.654	6.598	6.603	6.675	6.756	6.835	6.944	7.100	7.234	7.333
Leuven	6.004	5.995	5.887	5.974	6.002	6.072	6.288	6.528	6.706	6.849	7.076	7.241
Mechelen	4.567	4.547	4.565	4.498	4.586	4.698	4.780	4.938	5.095	5.266	5.391	5.544
Oostende	4.270	4.257	4.251	4.256	4.319	4.323	4.373	4.421	4.467	4.546	4.675	4.760
Roeselare	4.686	4.692	4.794	4.850	4.874	4.970	5.058	5.170	5.298	5.357	5.428	5.486
Sint-Niklaas	4.870	4.896	4.832	4.810	4.817	4.808	4.921	5.077	5.252	5.344	5.381	5.472
Turnhout	2.504	2.497	2.484	2.484	2.466	2.473	2.471	2.510	2.526	2.559	2.618	2.608
Totaal	100.358	100.484	100.688	101.200	102.388	104.339	106.804	110.524	113.514	115.776	118.383	120.757

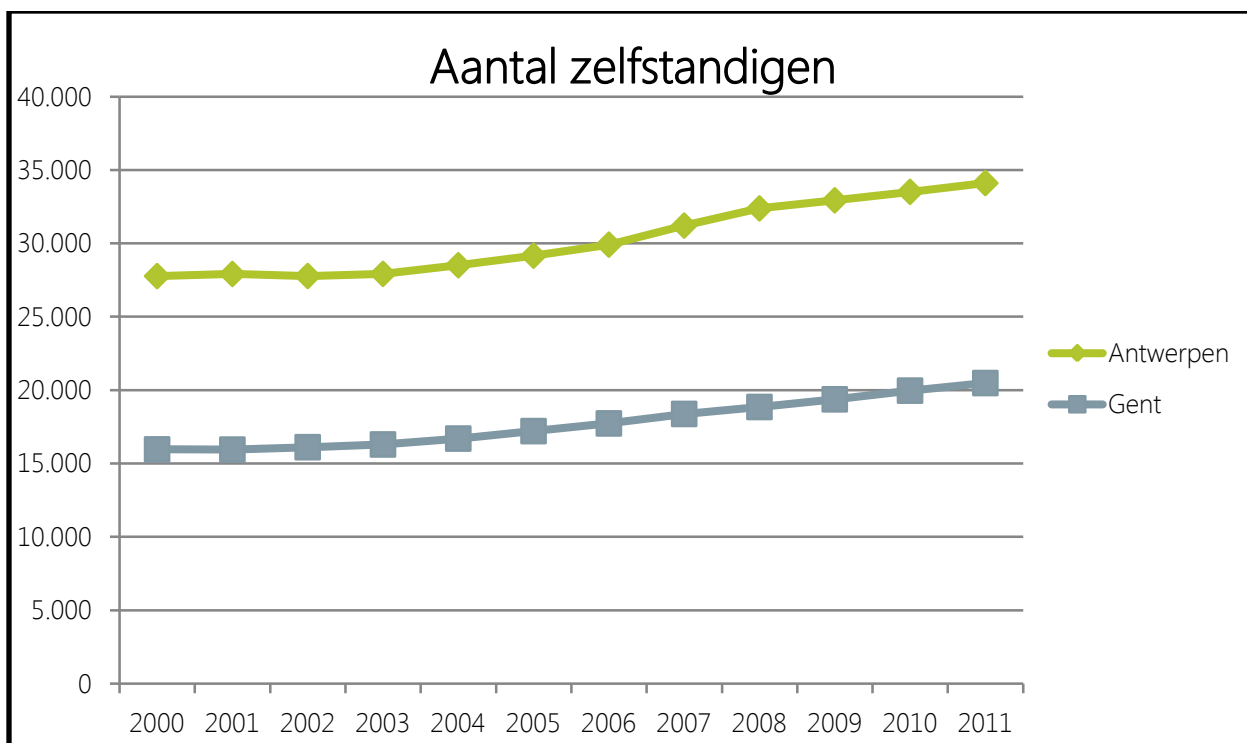
Tabel 44: Evolutiereeks van het aantal zelfstandigen in de centrumsteden

Bron: http://aps.vlaanderen.be/lokaal/domeinen/arbeidsmarkt/kant_en_klare_rapporten_arb.html

In de onderstaande figuren valt het op dat het aantal zelfstandigen in elk van de centrumsteden een stijgend verloop vertoont.

Figuur 26: Evolutie van het aantal zelfstandigen per centrumstad exclusief Antwerpen en Gent

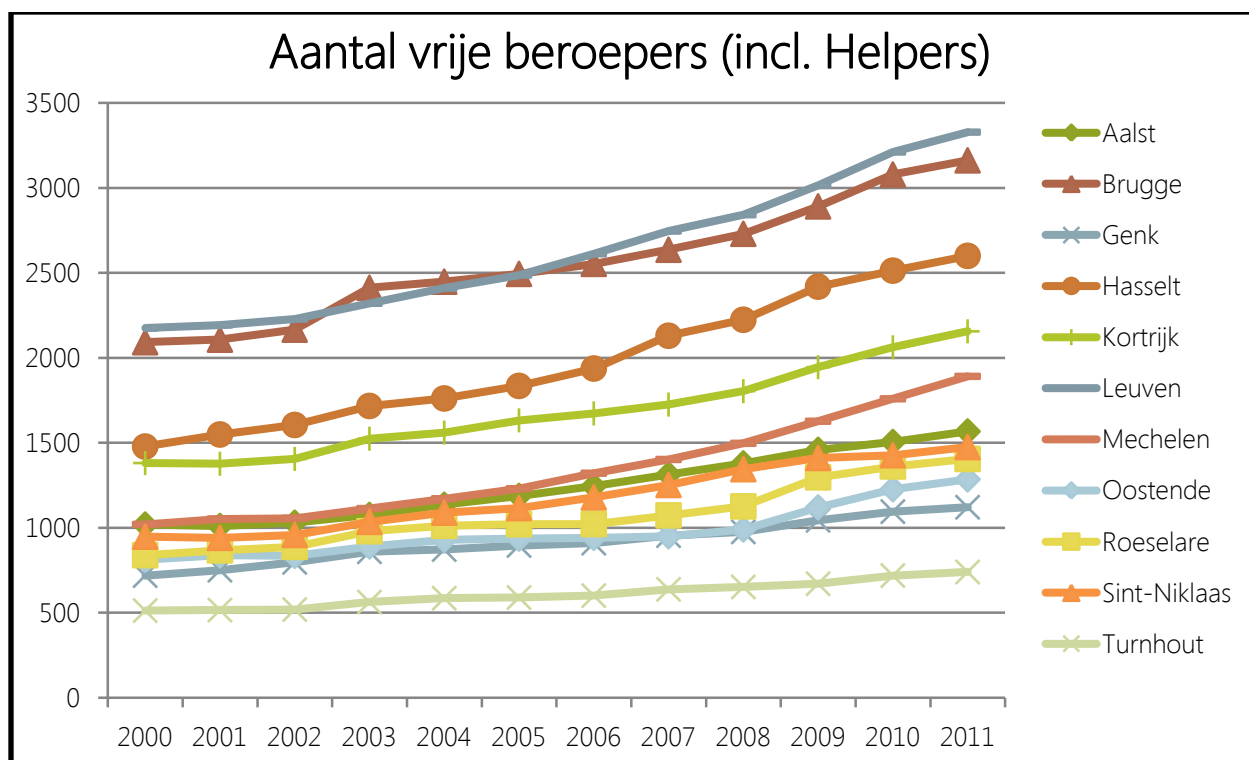
Figuur 27: Evolutie van het aantal zelfstandigen voor Antwerpen en Gent

Vrije beroepen en helpers

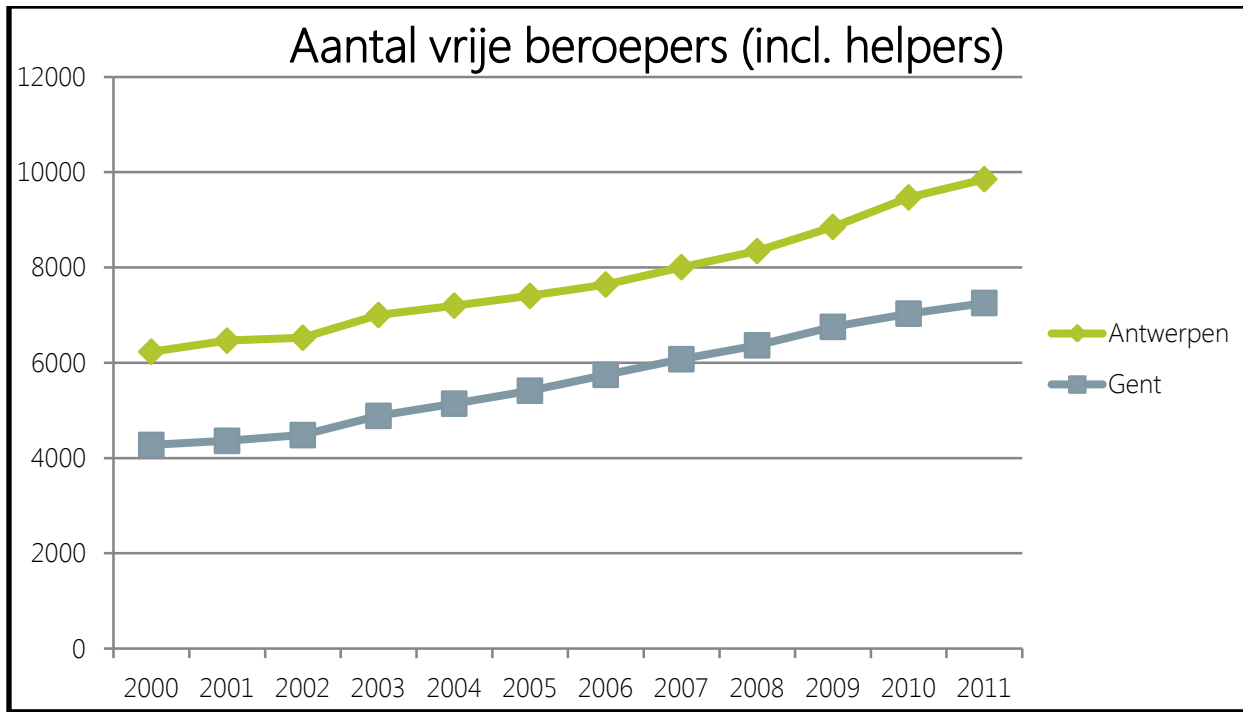
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Aalst	1019	1011	1030	1076	1136	1188	1245	1314	1379	1459	1505	1567
Antwerpen	6233	6465	6525	7003	7199	7404	7642	8006	8345	8852	9471	9854
Brugge	2092	2107	2166	2412	2448	2494	2553	2636	2730	2891	3079	3162
Genk	719	751	797	859	872	896	910	954	976	1044	1095	1121
Gent	4275	4362	4482	4886	5143	5414	5747	6075	6367	6754	7032	7255
Hasselt	1478	1549	1605	1717	1761	1835	1937	2130	2224	2419	2513	2600
Kortrijk	1381	1377	1405	1524	1560	1632	1673	1725	1804	1945	2062	2156
Leuven	2175	2193	2228	2321	2410	2487	2612	2746	2842	3015	3211	3328
Mechelen	1020	1052	1056	1113	1171	1230	1321	1402	1497	1627	1759	1891
Oostende	812	838	835	890	929	936	941	950	990	1120	1227	1285
Roeselare	839	867	888	980	1012	1021	1022	1073	1126	1297	1361	1405
Sint-Niklaas	948	941	958	1035	1089	1116	1179	1252	1345	1411	1427	1475
Turnhout	513	516	519	563	586	590	601	638	652	671	719	740
Totaal	23.504	24.029	24.494	26.379	27.316	28.243	29.383	30.901	32.277	34.505	36.461	37.839

Tabel 45: Evolutiereeks van het aantal vrije beroepen met helpers in de centrumsteden

Bron: http://aps.vlaanderen.be/lokaal/domeinen/arbeidsmarkt/kant_en_klare_rapporten_arb.html

Figuur 28: Evolutie van het aantal vrije beroepers inclusief helpers per centrumstad exclusief Antwerpen en Gent

Figuur 29: Evolutie van het aantal vrije beroepers inclusief helpers voor Antwerpen en Gent

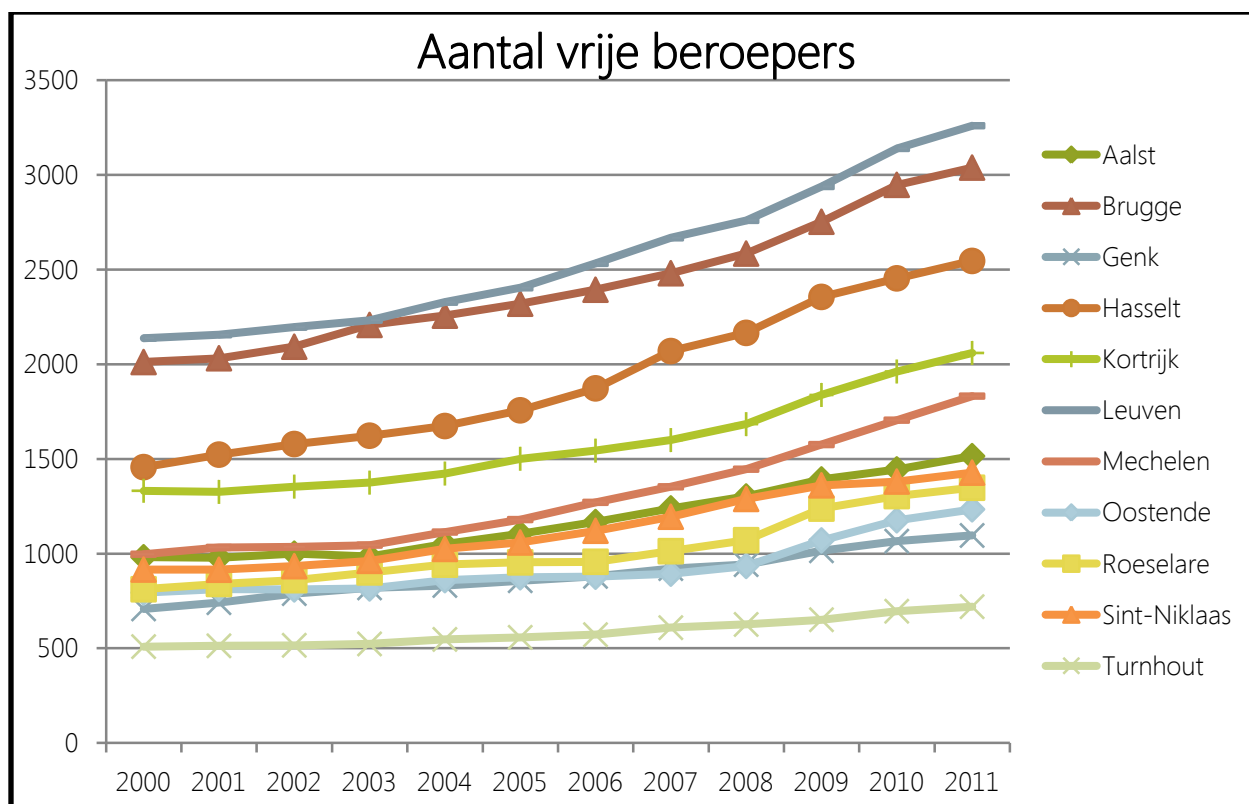
Vrije beroepen

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Aalst	981	979	1.000	985	1.051	1.105	1.167	1.239	1.302	1.392	1.445	1.515
Antwerpen	6.133	6.366	6.428	6.588	6.831	7.059	7.322	7.688	8.045	8.573	9.189	9.585
Brugge	2.012	2.032	2.093	2.208	2.257	2.320	2.394	2.481	2.585	2.753	2.948	3.039
Genk	708	741	789	819	832	857	880	921	942	1.015	1.066	1.096
Gent	4.153	4.248	4.368	4.556	4.827	5.121	5.489	5.834	6.147	6.536	6.830	7.069
Hasselt	1.457	1.523	1.579	1.623	1.674	1.757	1.873	2.070	2.166	2.356	2.454	2.546
Kortrijk	1.332	1.326	1.354	1.375	1.423	1.501	1.544	1.600	1.684	1.838	1.962	2.060
Leuven	2.138	2.156	2.196	2.233	2.328	2.404	2.533	2.668	2.760	2.939	3.140	3.260
Mechelen	997	1.033	1.036	1.045	1.114	1.180	1.271	1.353	1.446	1.576	1.705	1.832
Oostende	794	813	811	816	860	875	878	894	935	1.070	1.176	1.234
Roeselare	812	840	860	901	942	954	957	1.013	1.071	1.238	1.304	1.348
Sint-Niklaas	916	915	934	962	1.025	1.059	1.121	1.195	1.289	1.361	1.381	1.428
Turnhout	509	513	516	523	547	558	572	609	626	651	696	720
Totaal	22.942	23.485	23.964	24.634	25.711	26.750	28.001	29.565	30.998	33.298	35.296	36.732

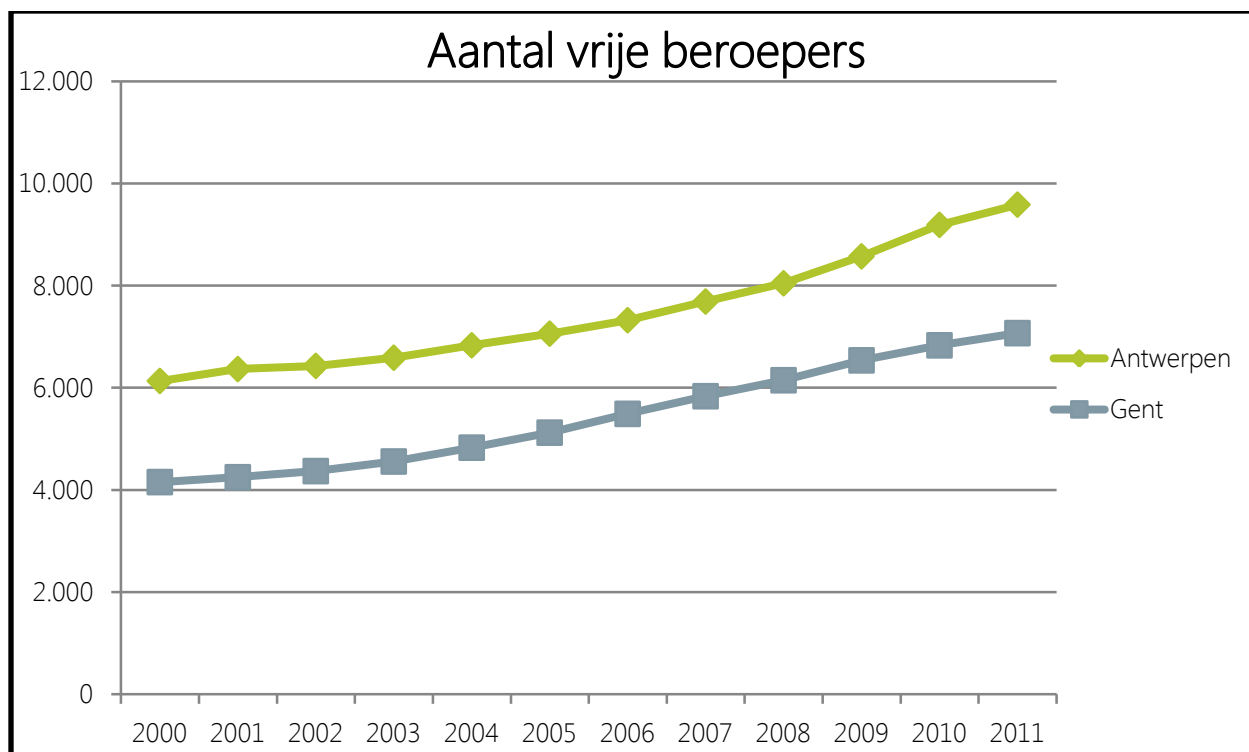
Tabel 46: Evolutiereeks van het aantal vrije beroepen in de centrumsteden

Bron: http://aps.vlaanderen.be/lokaal/domeinen/arbeidsmarkt/kant_en_klare_rapporten_arb.html

In de onderstaande figuren valt het op dat het aantal vrije beroepen duidelijk in de lift zit. Het verloop van het aantal vrije beroepen vertoont immers in alle individuele centrumsteden een stijgend verloop.

Figuur 30: Evolutie van het aantal vrije beroepers per centrumstad exclusief Antwerpen en Gent

Figuur 31: Evolutie van het aantal vrije beroepers voor Antwerpen en Gent

Algemene evolutiereeks van actieve vennootschappen naar juridische vorm

Juridische vorm	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
C.V.O.H.	3.887	3.935	4.052	3.865	3.859	3.762	3.813	3.864	4.026	4.082	4.169	4.135
C.V.O.H.D.	14	15	19	19	18	27	23	21	15	17	13	14
C.V.B.A.	7.575	7.775	7.875	7.818	7.753	7.561	7.587	7.642	7.657	7.638	7.624	7.647
C.V.B.A.D	68	53	57	56	55	85	87	82	140	144	141	146
C.V.	12.454	11.851	13.171	9.414	8.590	7.883	7.424	6.907	6.535	6.263	5.989	5.691
E.B.V.B.A.	36.452	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
V.O.F.	2.773	3.082	3.606	3.964	4.436	4.789	5.842	6.466	8.263	9.534	10.913	12.215
G.COM.V	3.013	3.370	3.884	4.293	4.836	5.242	6.249	7.150	9.542	11.845	14.114	17.086
COM.V.A.	1.487	1.508	1.678	1.840	1.978	2.062	2.153	2.232	2.346	2.374	2.366	2.393
N.V.	103.092	103.203	106.739	105.509	104.399	103.038	102.443	101.627	100.505	98.631	96.605	94.874
B.V.B.A.	132.215	178.216	192.847	199.348	207.788	211.998	225.098	236.255	255.094	265.945	278.572	292.664
L.V.	454	499	533	527	534	528	571	589	682	755	766	809
Andere	399	352	342	380	1.345	4.481	8.628	11.247	14.652	17.447	20.159	22.534
Vaste vestiging	2.224	2.687	2.727	2.170	2.273	2.428	2.515	2.883	3.212	3.770	3.734	3.504
Onroerend goed	76	112	590	707	631	667	625	592	530	501	466	453
B.T.W. verantwoordelijke	255	625	531	493	432	402	324	304	270	340	306	295
Niet gekend	3	1	1	1	3	-	-	-	-	-	4	3

Tabel 47: Evolutiereeks van het aantal actieve vennootschappen per centrumstad

Bron: Statistieken RSVZ via <http://www.rsvz-inasti.fgov.be/nl/index.htm>

De bovenstaande tabel geeft een algemeen beeld van het aantal van de verschillende soorten vennootschappen in België

5.4 Bijlage 4: Beschrijvende statistieken

	APB_ONTV	TARIEF	APB1%	APB_AFH	OND_NAT _STOP	OND_RECHT _START	OND_TO T	INW	SCHULD	WERK- LOOS	JONG	OUD
Mean	293.76	7.17	41.03	26.37	6.24	5.87	0.12	20476.10	1.03	1.84	22.12	18.25
Median	292.43	7.50	40.00	27.11	6.22	5.80	0.12	14181.50	0.99	1.75	22.10	18.04
Maximum	510.46	9.00	76.71	42.41	10.71	10.94	0.28	493517.00	4.91	4.34	27.14	29.83
Minimum	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.08	85.00	0.00	0.72	14.34	13.14
Std. Dev.	74.72	1.16	10.07	7.26	1.41	1.21	0.02	33428.43	0.61	0.55	1.77	2.25
N	295	308	294	294	308	308	308	308	294	308	308	308

5.5 Bijlage 5: Correlatietabel

	TARIEF	APB1%	APB_ AFH	OND_NAT _STOP	OND_RECHT _START	OND _TOT	INW	SCHULD	WERK- LOOS	JONG	OUD
TARIEF	1.00	0.07	0.47	-0.04	0.25	-0.39	-0.01	-0.14	0.04	0.29	-0.38
APB1%	0.07	1.00	0.67	-0.02	0.01	-0.11	0.00	-0.06	-0.25	0.29	-0.21
APB_AFH	0.47	0.67	1.00	-0.06	0.27	-0.31	-0.26	-0.20	-0.36	0.32	-0.32
OND_NAT_STOP	-0.04	-0.02	-0.06	1.00	0.10	-0.33	0.15	-0.06	0.42	-0.05	-0.16
OND_RECHT_STA RT	0.25	0.01	0.27	0.10	1.00	-0.29	-0.09	-0.11	-0.07	0.17	-0.32
OND_TOT	-0.39	-0.11	-0.31	-0.33	-0.29	1.00	-0.02	0.12	-0.35	-0.29	0.50
INW	-0.01	0.00	-0.26	0.15	-0.09	-0.02	1.00	0.14	0.39	-0.16	0.04
SCHULD	-0.14	-0.06	-0.20	-0.06	-0.11	0.12	0.14	1.00	0.03	-0.22	0.31
WERKLOOS	0.04	-0.25	-0.36	0.42	-0.07	-0.35	0.39	0.03	1.00	-0.17	-0.12
OUD	0.29	0.29	0.32	-0.05	0.17	-0.29	-0.16	-0.22	-0.17	1.00	-0.63
JONG	-0.38	-0.21	-0.32	-0.16	-0.32	0.50	0.04	0.31	-0.12	-0.63	1.00

5.6 Bijlage 6: Econometrische schatting voor vervennootschappelijking

Algemene schatting		
Constate	-174,494	***
	(-15,27)	
APB-tarief	25,037	***
	(53,37)	
1% APB per capita	5,086	***
	(70,38)	
APB/totale ontvangsten	2,195	***
	(20,46)	
Totaal aantal ondernemingen	16,817	
	(0,75)	
Inwoners	8,50E-05	***
	(5,44)	
Schuld	5,785	***
	(7,54)	
Werkloos	0,869	
	(0,98)	
Jong	-0,096	
	(-0,33)	
Oud	0,573	**
	(2,20)	
Kust	27,758	***
	(8,90)	
Nederland	-2,884	**
	(-2,12)	

5.7 Bijlage 7: Econometrische schatting na vervennootschappelijking voor de verschillende rechtsvormen

AFHANKELIJKE VARIABLE: APB_ontv	Rechtspersonen						VOF					
	1		2		3		4		5		6	
Constante	-168,595	***	-168,393	***	-180,117	***	-168,676	***	-166,209	***	-182,116	***
	(-12,16)		(-12,09)		(-12,78)		(-11,92)		(-11,66)		(-12,57)	
APB-tarief	24,394	***	24,194	***	24,445	***	24,426	***	24,140	***	24,532	***
	(46,64)		(45,22)		(45,67)		(46,28)		(44,71)		(45,42)	
1% APB per capita	5,016	***	4,983	***	4,935	***	5,027	***	4,991	***	4,936	***
	(63,68)		(62,43)		(61,33)		(63,78)		(62,26)		(61,16)	
APB/totale ontvangsten	2,354	***	2,417	***	2,500	***	2,317	***	2,370	***	2,482	***
	(19,53)		(19,81)		(20,46)		(19,36)		(19,51)		(20,40)	
Nat.Pers. Stoppers	0,234		0,292		0,086		0,104		0,134		0,014	
	(0,60)		(0,74)		(0,22)		(0,24)		(0,31)		(0,03)	
Nat.Pers. Stoppers centrumstad	-		-0,362		-		-		0,047		-	
			(-0,18)						(0,02)			
Nat.Pers. Stoppers Antwerpen	-		-		4,537		-		-		2,025	
					(0,49)						(0,25)	
Nat.Pers. Stoppers Mechelen	-		-		1,714		-		-		2,513	
					(0,31)						(0,44)	
Nat.Pers. Stoppers Turnhout	-		-		-1,596		-		-		-1,423	
					(-0,23)						(-0,20)	
Nat.Pers. Stoppers Leuven	-		-		-4,476		-		-		-5,674	
					(-0,33)						(-0,44)	
Nat.Pers. Stoppers Brugge	-		-		-0,503		-		-		-0,814	
					(-0,04)						(-0,07)	
Nat.Pers. Stoppers Kortrijk	-		-		1,470		-		-		-1,390	
					(0,13)						(-0,09)	
Nat.Pers. Stoppers Oostende	-		-		-1,207		-		-		-1,552	
					(-0,13)						(-0,17)	
Nat.Pers. Stoppers Roeselare	-		-		11,603		-		-		20,723	
					(0,43)						(1,09)	
Nat.Pers. Stoppers Aalst	-		-		1,771		-		-		7,096	
					(0,11)						(0,40)	
Nat.Pers. Stoppers Gent	-		-		-0,834		-		-		-0,765	
					(-0,09)						(-0,08)	
Nat.Pers. Stoppers Sint- Niklaas	-		-		4,612		-		-		4,240	
					(0,50)						(0,46)	

Nat.Pers. Stoppers Genk	-		-		1,113		-		-		0,537	
					(0,11)						(0,05)	
Nat.Pers. Stoppers Hasselt	-		-		-3,460		-		-		-1,413	
					(-0,24)						(-0,12)	
Starters	-0,602	*	-0,619	*	-0,386		-0,037	**	-0,037	**	-0,028	*
	(-1,85)		(-1,90)		(-1,19)		(-2,22)		(-2,20)		(-1,69)	
Starters centrumstad	-		8,546	***	-		-		0,052		-	
			(2,61)						(0,12)			
Starters Antwerpen	-		-		-29,390		-		-		-2,479	
					(-0,77)						(-0,54)	
Starters Mechelen	-		-		-1,300		-		-		0,876	
					(-0,09)						(0,54)	
Starters Turnhout	-		-		4,251		-		-		-0,383	
					(0,21)						(-0,28)	
Starters Leuven	-		-		-0,966		-		-		0,681	
					(-0,07)						(0,28)	
Starters Brugge	-		-		1,270		-		-		-0,349	
					(0,03)						(-0,15)	
Starters Kortrijk	-		-		-8,607		-		-		-0,070	
					(-0,47)						(-0,01)	
Starters Oostende	-		-		5,196		-		-		0,050	
					(0,21)						(0,03)	
Starters Roeselare	-		-		-11,853		-		-		-3,825	
					(-0,29)						(-1,00)	
Starters Aalst	-		-		-7,230		-		-		0,450	
					(-0,24)						(0,26)	
Starters Gent	-		-		1,214		-		-		0,257	
					(0,05)						(0,05)	
Starters Sint- Niklaas	-		-		4,119		-		-		-0,204	
					(0,28)						(-0,09)	
Starters Genk	-		-		-4,937		-		-		0,724	
					(-0,30)						(0,21)	
Starters Hasselt	-		-		9,563		-		-		0,694	
					(0,32)						(0,18)	
Centrumstad	-		-33,243	*	-		-		6,566		-	
			(-1,66)						(0,42)			
Totaal aantal ondernemingen	26,630		19,784		22,246		27,435		20,991		12,452	
	(1,04)		(0,77)		(0,85)		(1,01)		(0,77)		(0,45)	
Inwoners	8,81E-05	***	6,18E-05	***	3,36E-04	***	8,93E-05	***	6,24E-05	***	3,51E-04	***
	(5,01)		(2,99)		(5,96)		(5,05)		(2,99)		(6,14)	
Schuld	6,185	***	6,131	***	5,120	***	6,112	***	6,143	***	5,155	***
	(7,34)		(7,28)		(5,96)		(7,18)		(7,22)		(5,96)	

Werkloos	0,755		0,341		-0,798		0,644		0,312		-1,141	
	(0,71)		(0,32)		(-0,71)		(0,59)		(0,28)		(-1,00)	
Jong	-0,065		0,004		0,372		-0,137		-0,095		0,420	
	(-0,20)		(0,01)		(1,11)		(-0,38)		(-0,26)		(1,15)	
Oud	0,504	*	0,558	*	0,527	*	0,517		0,523	*	0,584	*
	(1,66)		(1,84)		(1,73)		(1,63)		(1,65)		(1,82)	
Kust	31,373	***	32,120	***	43,945	***	31,225	***	30,521	***	44,704	***
	(8,89)		(8,96)		(10,95)		(8,71)		(8,46)		(10,93)	
Nederland	-3,601	**	-3,123	**	-3,292	**	-3,690	**	-3,506	**	-3,227	**
	(-2,36)		(-2,05)		(-2,14)		(-2,41)		(-2,29)		(-2,09)	
Antwerpen	-		-		-19,490		-		-		-89,901	
					(-0,12)						(-0,84)	
Mechelen	-		-		-8,330		-		-		-35,298	
					(-0,10)						(-0,64)	
Turnhout	-		-		8,081		-		-		34,780	
					(0,07)						(0,66)	
Leuven	-		-		43,389		-		-		31,397	
					(0,52)						(0,42)	
Brugge	-		-		-58,856		-		-		-45,978	
					(-0,35)						(-0,53)	
Kortrijk	-		-		27,603		-		-		3,112	
					(0,36)						(0,02)	
Oostende	-		-		-62,909		-		-		-41,339	
					(-0,49)						(-0,70)	
Roeselare	-		-		7,552		-		-		-21,931	
					(0,08)						(-0,45)	
Aalst	-		-		32,457		-		-		-49,329	
					(0,14)						(-0,36)	
Gent	-		-		-43,012		-		-		-42,658	
					(-0,30)						(-0,45)	
Sint-Niklaas	-		-		-49,387		-		-		-24,480	
					(-0,48)						(-0,37)	
Genk	-		-		18,220		-		-		-24,799	
					(0,24)						(-0,18)	
Hasselt	-		-		-32,238		-		-		-7,325	
					(-0,28)						(-0,11)	
Fixed cross section effect	Nee		Nee		Nee		Nee		Nee		Nee	
Fixed time effects	Ja		Ja		Ja		Ja		Ja		Ja	
R²	0,925		0,925		0,929		0,924		0,924		0,928	
Adjusted R²	0,924		0,924		0,926		0,923		0,923		0,925	
N	1800		1800		1800		1786		1786		1786	
Period	2006 - 2011		2006 - 2011		2006 - 2011		2006 - 2011		2006 - 2011		2006 - 2011	
Cross sections	308		308		308		307		307		307	

AFHANKELIJKE VARIABELE: APB_ontv	BVBA						Comm.V.					
	7		8		9		10		11		12	
Constante	-175,620	***	-174,614	***	-185,566	***	-182,778	***	-180,757	***	-194,910	***
	(-13,12)		(-12,97)		(-13,67)		(-12,52)		(-12,30)		(-13,01)	
APB-tarief	24,410	***	24,201	***	24,496	***	24,679	***	24,396	***	24,710	***
	(46,39)		(44,90)		(45,51)		(46,34)		(44,77)		(45,28)	
1% APB per capita	5,029	***	4,996	***	4,941	***	4,987	***	4,952	***	4,904	***
	(63,88)		(62,55)		(61,40)		(62,87)		(61,44)		(60,34)	
APB/totale ontvangsten	2,324	***	2,382	***	2,484	***	2,306	***	2,360	***	2,468	***
	(19,37)		(19,60)		(20,40)		(19,11)		(19,27)		(20,07)	
Nat.Pers. Stoppers	0,205		0,256		0,117		0,134		0,168		0,034	
	(0,52)		(0,64)		(0,30)		(0,31)		(0,39)		(0,08)	
Nat.Pers. Stoppers centrumstad	-		0,521		-		-		0,286		-	
			(0,26)						(0,14)			
Nat.Pers. Stoppers Antwerpen	-		-		-0,869		-		-		5,848	
					(-0,11)						(0,50)	
Nat.Pers. Stoppers Mechelen	-		-		1,779		-		-		3,545	
					(0,32)						(0,55)	
Nat.Pers. Stoppers Turnhout	-		-		-1,782		-		-		-1,347	
					(-0,23)						(-0,19)	
Nat.Pers. Stoppers Leuven	-		-		-4,756		-		-		-3,406	
					(-0,38)						(-0,26)	
Nat.Pers. Stoppers Brugge	-		-		0,522		-		-		-0,701	
					(0,04)						(-0,05)	
Nat.Pers. Stoppers Kortrijk	-		-		2,292		-		-		-4,929	
					(0,19)						(-0,28)	
Nat.Pers. Stoppers Oostende	-		-		-1,191		-		-		-2,807	
					(-0,13)						(-0,29)	
Nat.Pers. Stoppers Roeselare	-		-		6,366		-		-		14,405	
					(0,423)						(1,09)	
Nat.Pers. Stoppers Aalst	-		-		3,577		-		-		3,562	
					(0,276)						(0,28)	
Nat.Pers. Stoppers Gent	-		-		-0,798		-		-		-0,474	
					(-0,08)						(-0,05)	
Nat.Pers. Stoppers Sint- Niklaas	-		-		6,310		-		-		2,901	
					(0,54)						(0,30)	
Nat.Pers. Stoppers Genk	-		-		-1,029		-		-		0,563	
					(-0,13)						(0,06)	
Nat.Pers. Stoppers Hasselt	-		-		0,120		-		-		0,381	
					(0,01)						(0,04)	

Starters	-0,114		-0,138		-0,083		-0,019		-0,018		-0,014	
	(-0,63)		(-0,76)		(-0,46)		(-1,30)		(-1,20)		(-0,95)	
Starters centrumstad	-		2,557	**	-		-		-0,228		-	
			(1,98)						(-0,77)			
Starters Antwerpen	-		-		-15,611		-		-		-2,569	
					(-0,76)						(-0,56)	
Starters Mechelen	-		-		-1,430		-		-		0,759	
					(-0,13)						(0,58)	
Starters Turnhout	-		-		-0,414		-		-		-0,341	
					(-0,04)						(-0,31)	
Starters Leuven	-		-		-0,300		-		-		-1,143	
					(-0,05)						(-0,44)	
Starters Brugge	-		-		-1,938		-		-		0,101	
					(-0,12)						(0,06)	
Starters Kortrijk	-		-		-7,728		-		-		-1,262	
					(-0,49)						(-0,25)	
Starters Oostende	-		-		2,453		-		-		0,296	
					(0,13)						(0,33)	
Starters Roeselare	-		-		-2,665		-		-		-1,776	
					(-0,19)						(-1,10)	
Starters Aalst	-		-		-3,406		-		-		0,258	
					(-0,26)						(0,27)	
Starters Gent	-		-		-0,124		-		-		0,095	
					(-0,01)						(0,03)	
Starters Sint-Niklaas	-		-		3,665		-		-		0,240	
					(0,32)						(0,24)	
Starters Genk	-		-		0,071		-		-		-0,242	
					(0,02)						(-0,30)	
Starters Hasselt	-		-		-0,588		-		-		-0,053	
					(-0,05)						(-0,06)	
Centrumstad	-		-13,656		-		-		12,35		-	
			(-0,82)						(0,95)			
Totaal aantal ondernemingen	23,483		16,505		17,784		27,615		21,240		10,842	
	(0,91)		(0,64)		(0,68)		(1,01)		(0,77)		(0,39)	
Inwoners	8,90E-05	***	6,22E-05	***	3,43E-04	***	#####	***	#####	**	3,11E-04	***
	(5,05)		(3,00)		(6,08)		(4,37)		(2,26)		(5,32)	
Schuld	6,182	***	6,123	***	5,158	***	6,856	***	6,870	***	5,868	***
	(7,28)		(7,21)		(5,97)		(7,69)		(7,71)		(6,44)	
Werkloos	0,774		0,345		-0,918		1,212		0,900		-0,480	
	(0,72)		(0,32)		(-0,81)		(1,09)		(0,80)		(-0,41)	
Jong	0,056		0,113		0,488		0,218		0,263		0,741	*
	(0,17)		(0,35)		(1,47)		(0,59)		(0,71)		(1,95)	

Oud	0,635	**	0,679	**	0,610	**	0,756	**	0,777	**	0,842	**
	(2,14)		(2,29)		(2,04)		(2,35)		(2,41)		(2,57)	
Kust	31,502	***	31,795	***	44,489	***	30,232	***	29,573	***	43,107	***
	(8,86)		(8,81)		(10,99)		(8,40)		(8,17)		(10,46)	
Nederland	-3,556	**	-3,087	**	-3,233	**	-3,587	**	-3,328	**	-3,102	*
	(-2,33)		(-2,01)		(-2,10)		(-2,29)		(-2,12)		(-1,96)	
Antwerpen	-		-		-23,073		-		-		-98,956	
					(-0,14)						(-1,28)	
Mechelen	-		-		-7,055		-		-		-45,855	
					(-0,09)						(-0,67)	
Turnhout	-		-		32,752		-		-		38,114	
					(0,34)						(0,68)	
Leuven	-		-		42,629		-		-		59,800	
					(0,53)						(0,75)	
Brugge	-		-		-45,754		-		-		-50,659	
					(-0,47)						(-0,84)	
Kortrijk	-		-		32,539		-		-		50,069	
					(0,39)						(0,25)	
Oostende	-		-		-54,891		-		-		-39,958	
					(-0,42)						(-0,69)	
Roeselare	-		-		-8,016		-		-		-23,799	
					(-0,13)						(-0,48)	
Aalst	-		-		5,538		-		-		-22,433	
					(0,04)						(-0,28)	
Gent	-		-		-36,497		-		-		-35,866	
					(-0,31)						(-0,48)	
Sint-Niklaas	-		-		-65,080		-		-		-26,970	
					(-0,48)						(-0,45)	
Genk	-		-		1,476		-		-		-2,738	
					(0,02)						(-0,05)	
Hasselt	-		-		7,853		-		-		3,986	
					(0,06)						(0,08)	
Fixed cross section effect	Nee		Nee		Nee		Nee		Nee		Nee	
Fixed time effects	Ja		Ja		Ja		Ja		Ja		Ja	
R²	0,924		0,924		0,928		0,923		0,924		0,927	
Adjusted R²	0,923		0,923		0,926		0,923		0,923		0,925	
N	1798		1798		1798		1750		1750		1750	
Period	2006 - 2011		2006 - 2011		2006 - 2011		2006 - 2011		2006 - 2011		2006 - 2011	
Cross sections	308		308		308		306		306		306	

5.8 Bijlage 8: Econometrische jaarschattingen na vervennootschappelijking

AFHANKELIJKE VARIABELE: APB_ontv	2006		2007		2008		2009		2010		2011	
Constante	-198,246	***	-176,967	***	-137,296	***	-184,462	***	-183,862	***	-198,440	***
	(-7,23)		(-4,75)		(-4,29)		(-6,01)		(-4,87)		(-5,39)	
APB-tarief	35,083	***	23,934	***	17,772	***	26,490	***	26,591	***	23,883	***
	(29,53)		(17,12)		(15,84)		(20,56)		(21,42)		(18,10)	
1% APB per capita	6,866	***	4,777	***	4,444	***	4,854	***	5,550	***	4,764	***
	(32,00)		(19,97)		(22,19)		(27,64)		(33,27)		(26,58)	
APB/totale ontvangsten	0,065		2,793	***	2,998	***	2,453	***	1,663	***	2,875	***
	(0,24)		(9,17)		(10,33)		(8,33)		(6,06)		(9,40)	
Nat.Pers. Stoppers	1,745	**	2,156	*	-0,311		0,737		-0,499		0,908	
	(2,31)		(1,84)		(-0,34)		(0,76)		(-0,51)		(0,98)	
Starters	-0,409		-2,404	***	-0,034		-0,280		0,257		-1,334	
	(-0,65)		(-2,62)		(-0,06)		(-0,36)		(0,25)		(-1,32)	
Totaal aantal ondernemingen	-100,474	**	109,026		56,067		28,331		-32,224		62,825	
	(-2,12)		(1,53)		(0,95)		(0,43)		(-0,50)		(1,06)	
Inwoners	0,000		0,000		0,000	**	0,000	**	0,000	*	0,000	***
	(0,52)		(1,07)		(2,48)		(2,50)		(1,80)		(3,45)	
Schuld	-0,690		8,526	***	7,192	***	9,587	***	9,050	***	6,839	***
	(-0,51)		(3,527)		(3,42)		(4,38)		(4,38)		(3,52)	
Werkloos	-1,573		4,852	*	1,951		-1,868		-1,694		-0,871	
	(-0,97)		(1,65)		(0,71)		(-0,72)		(-0,62)		(-0,29)	
Jong	-1,327	**	0,229		0,318		-0,024		-0,054		1,060	
	(-2,03)		(0,25)		(0,40)		(-0,03)		(-0,07)		(1,21)	
Oud	-0,715		0,374		0,430		0,686		0,829		0,611	
	(-1,24)		(0,46)		(0,59)		(0,97)		(1,12)		(0,75)	
Kust	8,275		18,526	**	37,766	***	39,838	***	42,266	***	42,752	***
	(1,39)		(2,01)		(4,75)		(4,51)		(4,67)		(4,83)	
Nederland	3,460		-5,811		-3,036		-4,727		-3,439		-3,884	
	(1,24)		(-1,46)		(-0,89)		(-1,28)		(-0,93)		(-1,03)	
R²	0,933		0,879		0,911		0,928		0,926		0,937	
Adjusted R²	0,93		0,874		0,907		0,925		0,923		0,934	
N	297		305		297		300		308		293	
Periode	2006		2007		2008		2009		2010		2011	

AFHANKELIJKE VARIABELE: APB_ontv	2006		2007		2008		2009		2010		2011	
Constante	-199,514	***	-185,917	***	-141,014	***	-181,791	***	-174,017	***	-198,335	***
	(-7,18)		(-4,95)		(-4,42)		(-5,84)		(-4,51)		(-5,28)	
APB-tarief	34,855	***	23,483	***	17,786	***	26,384	***	26,762	***	23,985	***
	(28,72)		(16,30)		(15,51)		(19,78)		(20,98)		(17,57)	
1% APB per capita	6,822	***	4,686	***	4,391	***	4,819	***	5,557	***	4,779	***
	(31,21)		(19,10)		(21,78)		(26,89)		(32,88)		(26,38)	
APB/totale ontvangsten	0,115		2,918	***	3,074	***	2,524	***	1,654	***	2,896	***
	(0,42)		(9,35)		(10,53)		(8,42)		(5,96)		(9,38)	
Nat.Pers. Stoppers	1,846	**	2,445	**	-0,267		0,798		-0,557		0,903	
	(2,41)		(2,08)		(-0,30)		(0,82)		(-0,56)		(0,97)	
Starters	-0,379		-2,399	***	0,051		-0,332		0,110		-1,509	
	(-0,60)		(-2,62)		(0,08)		(-0,43)		(0,11)		(-1,48)	
Centrumstad	8,559		54,107		-212,003	***	-76,606		-115,885	*	-68,636	
	(0,18)		(0,82)		(-2,77)		(-1,21)		(-1,67)		(-0,96)	
Stoppers C13	-3,954		-16,469	*	13,231	*	-0,549		7,902		1,241	
	(-0,81)		(-1,80)		(1,74)		(-0,10)		(1,33)		(0,14)	
Starters C13	3,240		9,368		27,077	***	16,619		13,878		12,477	*
	(0,37)		(0,96)		(3,06)		(1,64)		(1,58)		(1,67)	
Totaal aantal ondernemingen	-107,390	**	105,012		24,330		18,541		-50,284		54,457	
	(-2,25)		(1,47)		(0,41)		(0,28)		(-0,77)		(0,88)	
Inwoners	0,000		0,000		0,000		0,000	*	0,000		0,000	**
	(-0,01)		(0,98)		(1,11)		(1,68)		(1,18)		(2,11)	
Schuld	-0,576		8,690	***	6,225	***	9,475	***	8,725	***	6,632	***
	(-0,43)		(3,60)		(2,97)		(4,33)		(4,21)		(3,38)	
Werkloos	-1,720		4,952	*	0,258		-2,875		-2,959		-0,800	
	(-1,03)		(1,65)		(0,09)		(-1,08)		(-1,03)		(-0,26)	
Jong	-1,219	*	0,534		0,600		-0,041		-0,168		1,045	
	(-1,85)		(0,58)		(0,77)		(-0,06)		(-0,20)		(1,17)	
Oud	-0,637		0,560		0,674		0,754		0,703		0,665	
	(-1,09)		(0,69)		(0,92)		(1,07)		(0,94)		(0,81)	
Kust	7,621		18,770	**	45,889	***	41,351	***	46,830	***	45,957	***
	(1,26)		(2,01)		(5,47)		(4,57)		(4,93)		(4,96)	
Nederland	3,757		-5,228		-2,657		-3,927		-3,518		-3,231	
	(1,34)		(-1,31)		(-0,79)		(-1,06)		(-0,94)		(-0,85)	
R ²	0,934		0,881		0,914		0,929		0,927		0,937	
Adjusted R ²	0,930		0,874		0,910		0,925		0,923		0,934	
N	297		305		297		300		308		293	
Period	2006		2007		2008		2009		2010		2011	

5.9 Bijlage 9: Econometrische schatting na vervennootschappelijking: vergelijking van de centrumsteden

	Mechelen		Antwerpen		Turnhout		Leuven		Brugge		Kortrijk		Oostende	
Constante	-108,458	**	-97,387	*	-117,399	**	-30,007		-89,360	*	-108,250	**	-86,027	*
	(-2,12)		(-1,94)		(-2,33)		(-0,37)		(-1,75)		(-2,06)		(-1,68)	
APB-tarief	17,889	***	22,770	***	19,063	***	22,468	***	21,196	***	20,894	***	20,832	***
	(4,4)		(5,89)		(4,97)		(5,67)		(5,52)		(5,06)		(5,34)	
1% APB per capita	5,562	***	5,078	***	5,667	***	5,737	***	5,525	***	5,652	***	5,535	***
	(13,81)		(10,59)		(14,18)		(12,69)		(13,20)		(13,67)		(13,29)	
APB/totale ontvangsten	3,764	***	4,187	***	3,718	***	3,520	***	3,403	***	3,152	***	3,361	***
	(4,47)		(4,43)		(4,50)		(4,13)		(4,04)		(3,81)		(3,99)	
Nat.Pers. Stoppers	3,178	**	2,932	**	1,625		2,086	*	2,172	*	2,030		2,242	*
	(2,49)		(2,27)		(1,24)		(1,68)		(1,71)		(1,56)		(1,75)	
Starters	0,353		1,386		2,910		1,309		1,480		2,186		1,196	
	(0,15)		(0,63)		(1,24)		(0,53)		(0,65)		(0,97)		(0,52)	
Totaal aantal ondernemingen	-87,151		-131,268		-240,964	*	-309,618		-115,326		-135,708		-111,351	
	(-0,65)		(-0,98)		(-1,73)		(-1,52)		(-0,71)		(-1,01)		(-0,69)	
Inwoners	0,000	**	0,000	***	0,000	***	0,000	**	0,000	**	0,000	**	0,000	**
	(2,47)		(2,81)		(3,14)		(2,49)		(2,40)		(2,27)		(2,45)	
Schuld	7,897	**	9,708	***	10,265	***	14,079	**	7,278		8,474	**	6,855	
	(2,21)		(2,70)		(2,84)		(2,15)		(1,56)		(2,32)		(1,46)	
Werkloos	-3,957		-2,563		-5,807	**	-4,976	*	-4,024		-4,519	*	-4,370	
	(-1,52)		(-0,90)		(-2,19)		(-1,78)		(-1,50)		(-1,68)		(-1,60)	
Jong	-0,512		-2,470	**	-0,975		-3,728	*	-1,755		-1,522		-1,708	
	(-0,37)		(-2,11)		(-0,80)		(-1,79)		(-1,32)		(-1,11)		(-1,29)	
Oud	-0,898		-1,310		0,216		-2,140		-1,265		-0,361		-1,212	
	(-0,69)		(-0,98)		(0,15)		(-1,16)		(-0,74)		(-0,24)		(-0,70)	
Kust	0,029		5,034		-0,452		5,136		4,027		-2,309		-1,071	
	(0,00)		(0,52)		(-0,05)		(0,50)		(0,27)		(-0,22)		(-0,11)	
Nat. Pers. Stoppers per stad	-3,437		5,951		-3,455		-0,766		3,167		6,360		1,395	
	(-1,06)		(1,19)		(-0,92)		(-0,10)		(0,44)		(1,08)		(0,27)	
Starters per stad	2,261		-15,186		5,537		-5,174		-0,401		-17,502	*	10,667	
	(0,28)		(-0,74)		(0,53)		(-0,65)		(-0,02)		(-1,79)		(0,78)	
Stad	2,800		4,760		9,503		16,992		-18,252		46,384		-47,592	
	(0,06)		(0,06)		(0,16)		(0,36)		(-0,20)		(1,10)		(-0,69)	
R²	0,970		0,970		0,971		0,969		0,968		0,970		0,968	
Adjusted R²	0,963		0,963		0,964		0,961		0,960		0,962		0,960	
N	75		75		75		75		75		75		75	
Period	2006-2011		2006-2011		2006-2011		2006-2011		2006-2011		2006-2011		2006-2011	
Cross sections	13		13		13		13		13		13		13	

	Roeselare		Aalst		Gent		Sint-Niklaas		Genk		Hasselt	
Constante	-24,748		-72,970		-98,238	**	-86,049		-93,264	*	-78,722	
	(-0,46)		(-1,43)		(-2,04)		(-1,64)		(-1,83)		(-1,58)	
APB-tarief	13,864	***	18,861	***	22,912	***	21,374	***	20,767	***	18,527	***
	(3,13)		(4,67)		(6,21)		(5,10)		(5,43)		(4,76)	
1% APB per capita	5,261	***	5,601	***	4,850	***	5,517	***	5,483	***	4,786	***
	(13,10)		(13,67)		(10,32)		(13,11)		(12,94)		(9,35)	
APB/totale ontvangsten	4,246	***	3,558	***	5,051	***	3,380	***	3,352	***	4,743	***
	(5,03)		(4,29)		(4,99)		(4,04)		(4,02)		(4,79)	
Nat.Pers. Stoppers	2,912	**	1,680		3,245	***	2,411	*	2,387	*	2,866	**
	(2,46)		(1,35)		(2,68)		(1,91)		(1,93)		(2,35)	
Starters	0,109		2,285		1,196		1,262		2,960		3,213	
	(0,05)		(0,99)		(0,55)		(0,53)		(1,11)		(1,38)	
Totaal aantal ondernemingen	-207,930		-325,440	*	-105,332		-151,230		-194,041		216,628	
	(-1,60)		(-1,83)		(-0,82)		(-1,04)		(-1,35)		(1,11)	
Inwoners	0,000	***	0,000	***	0,000	***	0,000	**	0,000	*	0,000	**
	(3,58)		(2,79)		(2,81)		(2,47)		(1,92)		(2,51)	
Schuld	8,337	**	1,692		9,606	***	8,116	**	9,862	**	5,512	
	(2,44)		(0,32)		(2,73)		(2,23)		(2,40)		(1,53)	
Werkloos	-3,781		-5,422	*	-1,661		-4,081		-3,715		-0,679	
	(-1,48)		(-1,96)		(-0,61)		(-1,53)		(-1,37)		(-0,24)	
Jong	-2,383	**	-2,478	**	-2,419	**	-2,033		-1,591		-2,811	**
	(-2,10)		(-2,05)		(-2,14)		(-1,67)		(-1,31)		(-2,37)	
Oud	-0,822		1,349		-1,948		-0,970		-1,042		-2,610	*
	(-0,65)		(0,69)		(-1,48)		(-0,71)		(-0,76)		(-1,79)	
Kust	-3,617		-15,293		13,196		0,369		2,829		4,414	
	(-0,40)		(-1,13)		(1,30)		(0,04)		(0,28)		(0,48)	
Nat. Pers. Stoppers per stad	22,963		7,382		1,044		1,628		2,903		3,509	
	(1,59)		(0,90)		(0,20)		(0,32)		(0,52)		(0,47)	
Starters per stad	-26,879		14,046		-0,094		3,192		-6,649		-5,197	
	(-1,27)		(0,87)		(-0,01)		(0,39)		(-0,74)		(-0,33)	
Stad	36,542		-137,150		11,573		-26,384		13,117		-10,914	
	(0,75)		(-1,12)		(0,16)		(-0,46)		(0,30)		(-0,18)	
R ²	0,972		0,970		0,972		0,968		0,969		0,971	
Adjusted R ²	0,965		0,962		0,965		0,960		0,961		0,964	
N	75		75		75		75		75		75	
Period	2006-2011		2006-2011		2006-2011		2006-2011		2006-2011		2006-2011	
Cross sections	13		13		13		13		13		13	

5.10 Bijlage 10: Gemiddeldes voor de BVBA's, VOF en Comm.V.

5.10.1 BVBA stoppers

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
cluster 1	2,14	1,51	1,12	1,47	1,39	1,81	2,04	2,00
cluster 2	2,11	1,42	1,70	1,39	1,49	1,80	1,94	2,10
cluster 3	1,90	1,52	1,82	1,07	1,41	1,52	1,93	2,12
cluster 4	2,05	1,82	1,80	1,25	1,50	1,85	2,25	1,98
cluster 5	1,95	1,98	1,72	1,89	2,00	2,02	2,19	2,32
cluster 6	2,07	1,63	1,51	1,78	2,02	1,86	2,66	2,13
cluster 7	2,38	2,09	1,96	1,72	1,94	2,40	2,50	2,48
cluster 8	1,87	1,91	1,34	2,23	2,10	2,88	2,66	2,56
cluster 9	1,64	1,39	1,28	1,38	1,26	1,43	2,74	1,54
cluster 10	2,27	1,78	1,66	2,17	2,00	2,29	2,41	3,01
cluster 11	2,80	1,49	1,45	2,01	1,61	1,09	2,47	2,07
cluster 12	1,74	1,87	1,88	1,79	1,74	1,79	2,13	2,24
cluster 13	1,78	1,68	1,76	1,75	1,74	1,94	2,75	2,19
cluster 14	2,39	2,24	2,05	2,08	2,07	2,62	2,97	2,79
cluster 14 incl. Vilvoorde	2,28	2,15	2,05	1,95	1,99	2,56	2,94	2,79
cluster 15	2,53	2,12	2,31	2,21	2,43	2,46	2,85	2,91
cluster 16	2,28	1,51	1,62	1,56	2,21	2,31	3,05	2,71
CS13	2,45	2,18	2,17	2,14	2,24	2,55	2,92	2,84
G308	2,04	1,70	1,66	1,63	1,70	1,88	2,34	2,21
G295	2,02	1,68	1,64	1,61	1,68	1,85	2,31	2,18

5.10.2 Comm.V. stoppers

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
cluster 1	4,69	4,40	2,33	2,39	3,02	3,72	2,45	2,06
cluster 2	3,28	1,37	2,27	2,39	3,91	2,84	2,83	2,14
cluster 3	1,41	1,79	5,02	2,62	3,07	2,46	1,63	4,02
cluster 4	4,62	3,17	2,66	2,06	2,07	1,71	1,94	3,66
cluster 5	6,27	3,70	3,64	3,50	2,31	3,06	3,45	4,06
cluster 6	2,26	1,67	0,53	4,09	2,65	3,58	2,36	4,71
cluster 7	5,19	1,90	2,38	2,26	3,31	3,64	3,25	3,54
cluster 8	6,30	4,48	5,40	1,85	1,36	2,61	2,02	3,72
cluster 9	4,63	0,00	3,40	0,74	1,27	0,63	2,72	2,57
cluster 10	5,01	2,07	3,26	4,20	2,98	2,50	2,60	3,51
cluster 11	4,04	1,27	1,62	1,90	4,92	3,68	2,08	4,19
cluster 12	3,56	4,57	3,91	3,16	3,99	3,07	4,20	2,73
cluster 13	1,75	1,20	4,13	3,34	2,72	2,17	3,81	3,47
cluster 14	4,76	2,86	3,58	4,61	4,24	3,19	4,47	4,56
cluster 14 incl. Vilvoorde	5,30	3,70	3,13	4,56	3,71	2,79	4,20	4,49
cluster 15	5,15	2,48	1,85	3,04	3,91	3,08	3,57	2,09
cluster 16	6,54	0,74	2,29	2,69	0,60	4,77	2,77	1,79
CS13	4,94	2,69	2,78	3,89	4,09	3,14	4,05	3,42
G308	4,06	2,47	3,08	2,71	2,94	2,80	2,83	3,28
G295	4,02	2,46	3,09	2,66	2,89	2,79	2,77	3,27

5.10.3 VOF stoppers

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
cluster 1	6,62	3,76	2,22	3,85	2,78	2,38	3,68	3,75
cluster 2	4,68	1,70	3,86	3,71	4,22	3,61	3,64	5,33
cluster 3	5,38	4,73	1,92	3,15	2,62	3,15	4,16	5,19
cluster 4	6,16	1,33	6,98	3,40	3,34	3,29	5,32	3,74
cluster 5	5,86	4,23	3,65	4,25	5,31	4,01	4,21	3,98
cluster 6	5,40	6,00	4,38	3,20	2,64	4,59	3,52	2,84
cluster 7	4,66	2,17	3,69	3,25	3,24	3,92	4,72	3,37
cluster 8	3,60	4,74	3,03	6,80	5,07	4,30	3,66	6,55
cluster 9	3,14	1,77	0,94	4,23	2,72	1,45	4,09	2,03
cluster 10	5,10	4,13	3,58	3,67	2,31	2,57	2,42	4,31
cluster 11	8,15	3,10	2,30	4,14	6,05	6,60	2,32	4,13
cluster 12	5,20	5,01	2,70	4,92	3,71	3,89	3,44	5,92
cluster 13	3,66	1,99	0,59	1,90	4,65	3,96	3,83	5,48
cluster 14	4,26	2,97	3,74	4,21	4,57	4,54	6,88	5,45
cluster 14 incl. Vilvoorde	3,73	4,57	3,27	4,28	5,38	4,41	6,02	5,45
cluster 15	5,70	2,87	4,67	3,74	3,74	4,53	3,89	5,02
cluster 16	5,73	3,33	6,49	3,75	3,18	6,36	3,88	5,38
CS13	4,92	2,92	4,17	3,99	4,19	4,54	5,50	5,25
G308	5,22	3,53	3,16	3,85	3,59	3,62	3,89	4,37
G295	5,24	3,56	3,11	3,85	3,57	3,58	3,82	4,33

5.10.4 BVBA starters

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
cluster 1	8,91	9,44	9,12	9,43	6,89	7,47	7,55	5,40
cluster 2	7,94	8,61	8,79	7,87	6,76	6,90	7,49	5,52
cluster 3	6,11	7,88	8,26	8,08	6,19	7,78	7,88	5,66
cluster 4	8,65	9,89	9,38	9,49	7,09	7,33	7,42	5,99
cluster 5	7,79	8,18	8,64	7,48	6,43	7,06	6,54	4,90
cluster 6	7,67	7,61	8,12	8,06	6,58	6,69	6,93	4,36
cluster 7	7,48	8,39	8,99	8,73	6,76	7,49	7,95	6,15
cluster 8	6,09	7,07	7,66	7,02	6,31	7,92	6,49	4,53
cluster 9	9,92	9,53	11,02	9,03	7,68	7,43	8,17	4,93
cluster 10	7,55	7,97	8,39	7,23	6,41	6,81	6,85	5,05
cluster 11	8,56	9,44	9,95	8,62	7,23	8,19	6,90	5,30
cluster 12	10,19	10,25	10,41	10,68	7,65	8,33	7,61	5,40
cluster 13	7,64	9,82	8,52	8,44	7,65	7,19	6,91	5,71
cluster 14	6,30	7,56	7,64	7,66	6,03	6,49	6,15	4,88
cluster 14 incl. Vilvoorde	6,32	7,45	7,88	7,51	6,10	6,66	6,43	5,18
cluster 15	7,52	7,95	8,44	8,11	6,38	7,29	6,95	5,12
cluster 16	7,50	7,46	8,09	5,91	5,18	7,34	6,05	4,03
CS13	6,78	7,66	7,90	7,74	6,15	6,77	6,45	4,97
G308	8,14	8,78	9,08	8,55	6,84	7,43	7,34	5,29
G295	8,20	8,84	9,13	8,59	6,88	7,47	7,38	5,31

5.10.5 Comm.V. starters

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
cluster 1	22,01	29,06	30,67	38,57	26,32	25,04	29,65	14,91
cluster 2	26,79	31,30	28,55	33,06	28,16	27,02	26,66	18,54
cluster 3	18,06	30,64	32,85	42,58	33,14	24,51	33,91	27,18
cluster 4	38,34	56,21	40,56	46,01	47,73	28,32	29,51	18,38
cluster 5	32,75	29,53	32,24	28,37	34,50	27,81	24,32	21,15
cluster 6	24,14	33,16	27,13	34,54	32,30	29,04	25,75	18,22
cluster 7	26,09	34,67	33,37	36,50	21,04	28,44	24,34	18,49
cluster 8	42,56	23,03	30,51	31,67	34,08	18,90	31,64	20,37
cluster 9	16,67	22,84	25,18	42,35	33,53	29,09	29,94	14,37
cluster 10	42,26	19,21	23,37	30,11	28,49	21,10	20,25	14,65
cluster 11	15,76	26,72	21,13	32,03	25,38	17,46	30,30	13,63
cluster 12	27,67	37,54	40,14	40,16	41,05	29,33	31,82	25,94
cluster 13	14,37	31,18	30,36	34,00	26,26	40,60	28,40	17,01
cluster 14	25,68	21,39	28,15	30,03	27,93	27,25	26,46	16,80
cluster 14 incl. Vilvoorde	23,61	22,88	25,68	30,44	27,12	25,99	26,06	15,45
cluster 15	19,45	27,31	28,49	27,74	27,58	22,45	22,84	17,60
cluster 16	31,98	26,86	26,28	23,46	45,58	35,81	27,88	17,66
CS13	22,81	24,12	28,31	28,97	27,77	25,03	24,79	17,17
G308	26,08	31,68	31,45	36,41	32,46	27,18	28,34	19,27
G295	26,23	32,03	31,59	36,75	32,67	27,28	28,50	19,36

5.10.6 VOF starters

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
cluster 1	31,26	28,04	28,26	23,91	22,81	19,01	17,09	12,48
cluster 2	30,54	17,93	32,38	22,97	25,18	17,92	17,73	14,62
cluster 3	27,96	29,14	18,02	30,38	22,97	21,86	17,59	14,29
cluster 4	15,33	34,13	17,02	37,51	24,69	21,81	18,57	13,98
cluster 5	21,42	26,89	26,95	26,58	21,09	16,02	14,93	14,13
cluster 6	29,65	21,33	26,53	22,54	23,55	20,22	16,06	11,62
cluster 7	17,47	36,15	21,89	27,07	20,17	21,58	18,93	13,47
cluster 8	15,20	18,59	21,05	18,49	16,68	24,37	18,12	17,92
cluster 9	28,79	22,16	29,48	23,38	29,76	18,46	16,68	18,09
cluster 10	19,52	21,63	24,20	26,28	21,06	18,79	15,46	15,10
cluster 11	15,88	14,93	17,26	23,04	12,43	25,14	16,94	12,82
cluster 12	43,21	31,09	32,01	33,18	23,87	24,99	18,13	13,79
cluster 13	24,43	40,18	33,94	35,69	23,59	16,55	14,86	16,18
cluster 14	24,68	17,91	19,56	20,75	19,88	18,06	12,92	17,08
cluster 14 incl. Vilvoorde	22,29	16,33	22,11	21,72	19,25	17,09	13,72	16,97
cluster 15	18,01	19,90	22,40	21,81	17,09	19,06	14,24	12,62
cluster 16	15,57	18,85	23,16	17,87	20,81	10,81	16,01	9,46
CS13	21,60	18,83	20,87	21,23	18,60	18,52	13,53	15,02
G308	26,21	26,16	25,54	27,14	22,66	20,15	16,94	14,22
G295	26,41	26,49	25,75	27,40	22,84	20,23	17,09	14,18

5.11 Bijlage 11: Econometrische schatting na vervennootschappelijking: Dessoy-clusters

AFHANKELIJKE VARIABELE: APB_ontv	alle starters		VOF		BVBA		Comm.V.	
Constante	-132,670	***	-107,994	***	-130,513	***	-117,137	***
	(-5,36)		(-4,96)		(-5,85)		(-5,67)	
APB-tarief	25,704	***	25,627	***	25,307	***	25,842	***
	(45,38)		(45,08)		(44,45)		(44,63)	
1% APB per capita	4,517	***	4,459	***	4,447	***	4,438	***
	(46,00)		(45,29)		(45,24)		(44,54)	
APB/totale ontvangsten	2,403	***	2,349	***	2,398	***	2,317	***
	(18,66)		(18,26)		(18,57)		(17,75)	
Nat.Pers. Stoppers	-0,434		-0,483		-0,233		-0,064	
	(-0,23)		(-0,26)		(-0,12)		(-0,03)	
Nat.Pers. Stoppers Dessoy 01	-0,525		-0,752		-1,057		1,242	
	(-0,25)		(-0,35)		(-0,49)		(-0,56)	
Nat.Pers. Stoppers Dessoy 02	0,257		0,065		-0,035		-0,396	
	(0,12)		(0,03)		(-0,02)		(-0,18)	
Nat.Pers. Stoppers Dessoy 03	0,854		0,583		0,703		0,963	
	(0,41)		(0,28)		(0,33)		(0,42)	
Nat.Pers. Stoppers Dessoy 04	0,460		0,876		0,671		0,347	
	(0,20)		(0,39)		(0,30)		(0,15)	
Nat.Pers. Stoppers Dessoy 05	4,707	**	4,036	*	3,909	*	3,631	
	(2,089)		(1,79)		(1,71)		(1,56)	
Nat.Pers. Stoppers Dessoy 06	0,574		0,710		0,567		0,285	
	(0,26)		(0,32)		(0,25)		(0,12)	
Nat.Pers. Stoppers Dessoy 07	0,533		0,469		0,210		-0,161	
	(0,25)		(0,22)		(0,10)		(-0,07)	
Nat.Pers. Stoppers Dessoy 08	-1,789		-2,113		-2,294		-2,542	
	(-0,64)		(-0,76)		(-0,83)		(-0,90)	
Nat.Pers. Stoppers Dessoy 09	0,142		-1,514		0,142		-1,995	
	(0,07)		(-0,69)		(0,07)		(-0,88)	
Nat.Pers. Stoppers Dessoy 10	-1,225		-1,502		-1,615		-2,058	
	(-0,54)		(-0,65)		(-0,70)		(-0,86)	
Nat.Pers. Stoppers Dessoy 11	-0,935		-1,609		-1,837		-1,731	
	(-0,37)		(-0,63)		(-0,71)		(-0,66)	
Nat.Pers. Stoppers Dessoy 12	0,645		0,414		0,076		0,020	
	(0,32)		(0,20)		(0,04)		(0,01)	
Nat.Pers. Stoppers Dessoy 13	1,078		0,933		0,958		1,000	
	(0,44)		(0,38)		(0,39)		(0,39)	

Nat.Pers. Stoppers Dessoy 16	-4,800		-5,982	*	-5,629	*	-4,885	
	(-1,54)		(-1,90)		(-1,77)		(-1,52)	
Starters	1,880		0,387		0,693		-0,248	
	(0,62)		(-0,95)		(0,57)		(-0,89)	
Starters Dessoy 01	-2,449		0,385		-1,343		0,262	
	(-0,76)		(0,94)		(-0,99)		(0,91)	
Starters Dessoy 02	-1,345		0,387		-0,309		0,187	
	(-0,40)		(0,94)		(-0,22)		(0,66)	
Starters Dessoy 03	-2,235		0,169		-0,986		0,268	
	(-0,71)		(0,41)		(-0,78)		(0,96)	
Starters Dessoy 04	-0,724		0,406		-0,489		0,252	
	(-0,22)		(0,99)		(-0,35)		(0,90)	
Starters Dessoy 05	-6,792	*	0,329		-2,252		0,222	
	(-1,94)		(0,78)		(-1,54)		(0,78)	
Starters Dessoy 06	-0,807		0,377		0,457		0,242	
	(-0,24)		(0,91)		(0,32)		(0,84)	
Starters Dessoy 07	-3,761		0,423		-1,471		0,167	
	(-1,14)		(1,03)		(-1,06)		(0,58)	
Starters Dessoy 08	-2,244		0,474		0,224		0,186	
	(-0,55)		(1,04)		(0,11)		(0,60)	
Starters Dessoy 09	-1,491		0,442		-0,782		0,283	
	(-0,48)		(1,08)		(-0,62)		(1,01)	
Starters Dessoy 10	-2,923		0,405		-0,203		0,228	
	(-0,79)		(0,97)		(-0,13)		(0,80)	
Starters Dessoy 11	-2,820		0,200		-1,340		0,128	
	(-0,81)		(0,47)		(-0,89)		(0,44)	
Starters Dessoy 12	-3,147		0,376		-1,028		0,239	
	(-0,99)		(0,92)		(-0,81)		(0,85)	
Starters Dessoy 13	-1,459		0,454		-1,096		0,183	
	(-0,41)		(1,09)		(-0,72)		(0,62)	
Starters Dessoy 16	-16,607	***	-0,231		-0,081		-0,098	
	(-4,35)		(-0,50)		(-0,04)		(-0,34)	
Totaal aantal ondernemingen	-4,853		23,728		11,240		-2,407	
	(-0,18)		(0,83)		(0,41)		(-0,08)	
Inwoners	3,94E-05	**	4,22E-05	**	4,08E-05	**	3,29E-05	
	(2,00)		(2,13)		(2,04)		(1,60)	
Schuld	3,713	***	3,858	***	3,871	***	4,157	***
	(4,43)		(4,57)		(4,51)		(4,63)	
Werkloos	-3,016	***	-3,469	***	-2,991	**	-2,942	**
	(-2,63)		(-3,00)		(-2,56)		(-2,41)	

Jong	-0,062		-0,500		-0,149		-0,32	
	(-0,17)		(-1,19)		(-0,40)		(-0,74)	
Oud	0,290		0,437		0,609	*	0,636	
	(0,82)		(1,14)		(1,69)		(1,63)	
Kust	-		-		-		-	
Nederland	-1,105		-1,227		-1,321		-1,097	
	(-0,73)		(-0,82)		(-0,87)		(-0,71)	
Dessoy 1	7,985		-8,505		10,708		-4,359	
	(0,39)		(-0,53)		(0,60)		(-0,32)	
Dessoy 2	-12,463		-23,475		-13,641		-17,157	
	(-0,58)		(-1,45)		(-0,75)		(-1,24)	
Dessoy 3	-26,820		-38,947	**	-30,130	*	-44,195	***
	(-1,37)		(-2,52)		(-1,83)		(-3,28)	
Dessoy 4	-25,121		-36,799	**	-24,448		-32,557	**
	(-1,24)		(-2,27)		(-1,41)		(-2,32)	
Dessoy 5	-2,211		-41,144	**	-17,259		-38,391	***
	(-0,10)		(-2,46)		(-0,94)		(-2,68)	
Dessoy 6	-25,256		-34,365	**	-30,348	*	-31,109	***
	(-1,20)		(-2,08)		(-1,67)		(-2,20)	
Dessoy 7	-4,505		-31,045	*	-10,653		-23,883	*
	(-0,21)		(-1,90)		(-0,59)		(-1,66)	
Dessoy 8	1,791		-16,349		-7,761		-9,055	
	(0,07)		(-0,87)		(-0,36)		(-0,49)	
Dessoy 9	-17,705		-24,802		-17,984		-19,653	
	(-0,92)		(-1,56)		(-1,09)		(-1,45)	
Dessoy 10	6,518		-13,150		-3,844		-7,479	
	(0,29)		(-0,78)		(-0,20)		(-0,50)	
Dessoy 11	8,534		-4,351		10,703		-2,232	
	(0,375)		(-0,24)		(0,52)		(-0,14)	
Dessoy 12	-9,715		-31,632	**	-14,315		-28,074	**
	(-0,48)		(-2,00)		(-0,82)		(-2,08)	
Dessoy 13	-13,917		-28,119		-10,595		-23,186	
	(-0,59)		(-1,60)		(-0,53)		(-1,49)	
Dessoy 16	130,481	***	57,484	***	53,006	**	52,366	***
	(4,97)		(2,63)		(2,22)		(2,64)	
Fixed cross section effects	Nee		Nee		Nee		Nee	
Fixed time effects	Ja		Ja		Ja		Ja	
R²	0,936		0,935		0,934		0,934	
Adjusted R²	0,934		0,933		0,932		0,932	
N	1795		1781		1793		1745	
Period	2005 - 2011		2005 - 2011		2005 - 2011		2005 - 2011	
Cross sections	307		306		307		305	

5.12 Bijlage 12: Econometrische schatting na vervennootschappelijking: vergelijking van de Dessoy-clusters

	Dessoy 1		Dessoy 2		Dessoy 3		Dessoy 4		Dessoy 5		Dessoy 6		Dessoy 7	
Constante	-167,610	***	-168,424	***	-175,307	***	-166,945	***	-172,785	***	-163,881	***	-169,581	***
	(-12,18)		(-12,09)		(-12,82)		(-11,98)		(-12,51)		(-11,72)		(-12,13)	
APB-tarief	24,561	***	24,393	***	24,922	***	24,394	***	23,918	***	24,279	***	24,400	***
	(47,44)		(46,56)		(48,22)		(46,58)		(45,09)		(46,32)		(46,53)	
1% APB per capita	4,902	***	5,012	***	4,835	***	5,004	***	4,971	***	4,992	***	5,007	***
	(61,47)		(63,54)		(60,344)		(63,00)		(63,21)		(63,05)		(63,03)	
APB/totale ontvangsten	2,268	***	2,350	***	2,290	***	2,356	***	2,442	***	2,402	***	2,358	***
	(18,91)		(19,28)		(19,28)		(19,47)		(20,11)		(19,72)		(19,51)	
Nat.Pers. Stoppers	0,382		0,263		-0,174		0,227		0,142		0,233		0,269	
	(0,96)		(0,66)		(-0,43)		(0,57)		(0,36)		(0,58)		(0,67)	
Nat. Pers. Stoppers Dessoy	-1,501		-0,540		0,667		-0,204		3,228	**	-0,130		-0,232	
	(-1,23)		(-0,43)		(0,60)		(-0,14)		(2,20)		(-0,09)		(-0,18)	
Starters	-0,646	*	-0,661	**	-0,768	**	-0,655	*	-0,424		-0,696	**	-0,565	*
	(-1,94)		(-1,98)		(-2,26)		(-1,95)		(-1,29)		(-2,08)		(-1,71)	
Starters Dessoy	0,462		1,384		0,495		1,166		-3,861	**	1,616		-1,007	
	(0,37)		(0,90)		(0,53)		(0,83)		(-2,04)		(1,14)		(-0,67)	
Dessoy cluster	17,468	*	-3,976		-20,497	***	-8,133		11,370		-13,956		6,058	
	(1,76)		(-0,33)		(-2,70)		(-0,87)		(0,91)		(-1,22)		(0,52)	
Totaal aantal ondernemingen	38,978		27,062		49,045	*	27,348		29,370		10,784		25,101	
	(1,53)		(1,06)		(1,94)		(1,07)		(1,15)		(0,41)		(0,97)	
Inwoners	8,42E-05	***	8,79E-05	***	7,92E-05	***	8,88E-05	***	9,08E-05	***	8,92E-05	***	8,86E-05	***
	(4,84)		(4,99)		(4,58)		(5,04)		(5,19)		(5,07)		(5,02)	
Schuld	5,191	***	6,169	***	6,243	***	6,107	***	6,178	***	6,170	***	6,162	***
	(6,13)		(7,31)		(7,54)		(7,22)		(7,37)		(7,32)		(7,29)	
Werkloos	1,720		0,807		-0,708		0,600		0,551		0,609		0,872	
	(1,62)		(0,76)		(-0,67)		(0,56)		(0,52)		(0,57)		(0,81)	
Jong	-0,217		-0,059		0,350		-0,065		0,290		-0,159		-0,027	
	(-0,66)		(-0,18)		(1,07)		(-0,20)		(0,86)		(-0,48)		(-0,08)	
Oud	0,707	**	0,499		0,916	***	0,479		0,378		0,558	*	0,504	*
	(2,34)		(1,64)		(3,03)		(1,58)		(1,25)		(1,83)		(1,65)	
Kust	28,187	***	31,321	***	26,107	***	31,314	***	34,452	***	31,119	***	31,503	***
	(8,00)		(8,87)		(7,42)		(8,86)		(9,65)		(8,82)		(8,91)	
Nederland	-3,361	**	-3,587	**	-3,633	**	-3,648	**	-2,999	**	-3,410	**	-3,683	**
	(-2,23)		(-2,35)		(-2,43)		(-2,39)		(-1,97)		(-2,24)		(-2,41)	
Fixed cross section effect	nee		nee		nee		nee		nee		nee		nee	
Fixed time effects	ja		ja		ja		ja		ja		ja		ja	
R ²	0,927		0,925		0,928		0,925		0,926		0,925		0,925	
Adjusted R ²	0,926		0,924		0,927		0,924		0,925		0,924		0,924	
N	1800		1800		1800		1800		1800		1800		1800	
Period	2006-2011		2006-2011		2006-2011		2006-2011		2006-2011		2006-2011		2006-2011	
Cross sections	308		308		308		308		308		308		308	

	Dessoy 8		Dessoy 9		Dessoy 10		Dessoy 11		Dessoy 12		Dessoy 13		Dessoy 16	
Constante	-165,023	***	-166,232	***	-171,114	***	-168,852	***	-168,028	***	-172,486	***	-174,451	***
	(-11,75)		(-11,75)		(-12,26)		(-11,43)		(-11,69)		(-12,32)		(-12,85)	
APB-tarief	24,274	***	24,422	***	24,277	***	24,417	***	24,393	***	24,445	***	25,782	***
	(46,16)		(46,69)		(45,75)		(46,07)		(46,61)		(46,71)		(48,20)	
1% APB per capita	5,034	***	5,002	***	5,037	***	5,017	***	5,008	***	5,014	***	5,170	***
	(63,56)		(63,21)		(62,50)		(60,82)		(62,66)		(63,62)		(65,57)	
APB/totale ontvangsten	2,308	***	2,389	***	2,342	***	2,350	***	2,364	***	2,380	***	2,209	***
	(18,71)		(19,61)		(19,34)		(19,44)		(19,53)		(19,65)		(18,55)	
Nat.Pers. Stoppers	0,319		0,337		0,355		0,321		0,230		0,189		0,181	
	(0,81)		(0,77)		(0,89)		(0,80)		(0,56)		(0,48)		(0,47)	
Nat. Pers. Stoppers Dessoy	-3,740		-0,610		-2,150		-2,364		0,123		0,386		-5,077	*
	(-1,61)		(-0,66)		(-1,45)		(-1,24)		(0,12)		(0,22)		(-1,90)	
Starters	-0,574	*	-0,964	**	-0,622	*	-0,606	*	-0,472		-0,589	*	-0,387	
	(-1,75)		(-2,37)		(-1,87)		(-1,83)		(-1,38)		(-1,79)		(-1,21)	
Starters Dessoy	-0,930		1,190	*	-0,975		0,434		-1,289		0,888		-17,293	***
	(-0,31)		(1,75)		(-0,42)		(0,23)		(-1,23)		(0,42)		(-6,86)	
Dessoy cluster	22,766		-6,61		14,563		10,708		6,972		-2,126		150,913	***
	(1,33)		(-1,03)		(1,02)		(0,76)		(0,76)		(-0,14)		(7,32)	
Totaal aantal ondernemingen	17,251		27,195		28,606		29,863		26,671		23,640		-3,296	
	(0,66)		(1,04)		(1,12)		(1,14)		(1,04)		(0,92)		(-0,13)	
Inwoners	8,85E-05	***	8,68E-05	***	8,67E-05	***	8,82E-05	***	8,79E-05	***	8,95E-05	***	1,06E-04	***
	(5,03)		(4,92)		(4,92)		(4,99)		(4,97)		(5,09)		(6,04)	
Schuld	6,258	***	6,199	***	6,127	***	6,136	***	6,210	***	6,218	***	4,739	***
	(7,42)		(7,33)		(7,23)		(7,26)		(7,32)		(7,37)		(5,59)	
Werkloos	0,445		0,587		0,876		0,705		0,848		0,779		0,170	
	(0,41)		(0,55)		(0,81)		(0,64)		(0,79)		(0,73)		(0,16)	
Jong	-0,118		-0,084		-0,024		-0,092		-0,081		-0,041		0,045	
	(-0,35)		(-0,25)		(-0,07)		(-0,26)		(-0,24)		(-0,12)		(0,14)	
Oud	0,511	*	0,476		0,573	*	0,508		0,449		0,652	**	0,276	
	(1,69)		(1,55)		(1,86)		(1,63)		(1,35)		(2,10)		(0,93)	
Kust	30,553	***	31,367	***	30,533	***	31,139	***	31,755	***	31,322	***	6,957	
	(8,58)		(8,85)		(8,55)		(8,80)		(8,87)		(8,88)		(1,20)	
Nederland	-3,656	**	-3,421	**	-3,737	**	-3,595	**	-3,658	**	-3,334	**	-3,556	**
	(-2,40)		(-2,24)		(-2,45)		(-2,35)		(-2,31)		(-2,18)		(-2,39)	
Fixed cross section effect	nee		nee		nee		nee		nee		nee		nee	
Fixed time effects	ja		ja		ja		ja		ja		ja		ja	
R ²	0,925		0,925		0,925		0,925		0,925		0,925		0,928	
Adjusted R ²	0,924		0,924		0,924		0,924		0,924		0,924		0,927	
N	1800		1800		1800		1800		1800		1800		1800	
Period	2006-2011		2006-2011		2006-2011		2006-2011		2006-2011		2006-2011		2006-2011	
Cross sections	308		308		308		308		308		308		308	